

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 9

SKARBOFERM

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
POLSKICH KOPALŃ SKARBOWYCH
NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA AKCYJNA W KATOWICACH

ADRES: CHORZÓW I. PL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 12

ADRES TELEGRAFICZNY: SKARBOFERM-CHORZÓW

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ:

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW

I SIARCZANU AMONU

Z KOPALŃ:

„KRÓL” W CHORZOWIE, „BIELSZOWICE”

I „KNURÓW”

W

tych imponujących zakładach przemysłowych,

znajdujących się w Warszawie, powstają znane w całym kraju ze swej dobroci wyroby Schichta. Teoretycy i praktycy, chemicy i technicy pracują od dziesiątków lat nad utrzymaniem wysokiego gatunku wyrobów. Nic więc dziwnego, że nazwa Schicht jest symbolem towarów pierwszej jakości. Kto nie zna rozpowszechnionych od dziesiątków lat produktów.

✱

**MYDŁO JELEŃ
RADION
LUX
VIM**

✱

SCHICHT-LEVER S. A. WARSZAWA

**ZAKŁADY PRZEMYSŁU
TŁUSZCZOWEGO I OLEJARSKIEGO**

„UNION“

**S. A.
GDYNIA**

Wyrób tłuszczów i olejów roślinnych z surowca egzotycznego i krajowego, jak:

PALMOWEGO, KOKOSOWEGO, RZEPAKOWEGO, LNIANEGO, KONOPNEGO, WSZELKICH POKOSTÓW

Utwardzanie (zestalanie) tłuszczów i olejów ciekłych

SPRZEDAŻ, EKSPORT MAKUCHÓW

Adres dla listów: Gdynia, skrzynka pocztowa Nr 125

Adres dla przesyłek wagonowych: Gdynia — Port Centralny, bocznicza własna

Adres dla depesz: Olejarnia Gdynia — Telefon 29-41

SP. AKC. J. JOHN W ŁODZI

TOKARKI do metali najnowszej konstrukcji 9 typów
WIERTARKI do stali słupowe i kadłubowe

PRZEKŁADNIE ZĘBATE i motoreduktory, przekładnie ślimakowe w skrzyniach oliwnych, motoreduktory słupowe do napędu indywidualnego zelektryfikowanych obrabiarek i przekładnie o bezstopniowej zmianie obrotów

KOŁA ZĘBATE czołowe z zębami frezowanymi prostymi, skośnymi i daszkowymi, oraz koła zębate stożkowe z zębami heblowanymi

PĘDNIE (transmisje) naprężacze pasów, sprzęgła cierne, kłowe, sprężyste itd. Koła zamachowe

NAPĘDY PASKAMI KLINOWYMI (texropy)

POSTAWY WALCOWE (mlewniki) typu Miaga i części do nich. Zapasowe walce żelwno-utwardzone

GŁADZIARKI (kalandry) różnych typów dla przemysłu włókienniczego i papierniczego. Zapasowe walce z powłoką papierową, jutową, bawełnianą

KOTŁY ŻELIWNE oryg. Strebela oraz radiatory (grzejniki) do ogrzewań centralnych

ODLEWY zwykle maszynowe i z żeliwa wysokowartościowego, wytwarzanego metodą bezkoksową, oraz odlewy dla przemysłu chemicznego z żeliwa kwaso-ługo- i ogniodpornego

PIECE ŻELIWNE szybkogrzejne cyrkulacyjne

BIURA WŁASNE:

Warszawa, Kraków, Poznań, Katowice

407

C E M E N T Y PORTLANDZKIE „WYSOKA”

normalny
przedni
„extra”
i specjalne
znakomitej
jakości

Towarzystwo Fabryk Portland-Cementu
„WYSOKA”
Spółka Akcyjna

Zarząd: | Adres telegraficzny:
Warszawa I, ul. Mazowiecka 7 | WYSOKA Warszawa
Telefony: 6-87-62, 6-12-87 i 6-94-03

FABRYKI:

W WYSOKIEJ przy stacji kolejowej Łazy, powiat zawierciański, woj. kieleckie

W PODROSI przy stacji kolejowej Roś, pow. wołkowyski, woj. białostockie

408

Wycinki z gazet

i czasopism całego świata
w każdej żądanej sprawie

Jako najlepsze źródło informacji, niezbędne dla wszystkich biur i instytucji: państwowych, społecznych, kulturalnych, przemysłowych i handlowych oraz dla osób wszelkich zawodów, zbiera i na zamówienie dostarcza, tudzież załatwia prenumeraty dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych

Informacja Prasowa Polska

Dyrekcja i ekspedycja: Warszawa, Bracka 5. Tel. 941-53

Korespondenci we wszystkich stolicach

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	Str.		Str.
POŻYCZKA OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ	525	SAMORZĄD	545
WIERZYCIELE I DŁUŻNICY — A. W-SKI	527	KRONIKA TYGODNIOWA:	
KRONIKA GOSPODARCZA:		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	546
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	530	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	546
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	533	5% Pożyczka i 3% Bony Obrony Przeciwlotniczej	
ROLNICTWO	534	BUDŻET	549
Potrzeby kredytowe leśnictwa — Inż. Ryszard Górka		PIENIĄDZ I KREDYT	553
HANDEL:		Wewnętrzne pożyczki obligacyjne Państwa Polskiego	
TRAKTATY I KONWENCJE	535	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	553
Układy gospodarcze z Włochami — S. L.		Z BANKU POLSKIEGO	560
Rozszerzenie wymiany handlowej polsko-duńskiej — P.		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	538	SYTUACJA GOSPODARCZA ŚWIATA U PROGĘ ROKU	
Polsko-brytyjskie stosunki handlowe — Dr J. Grzymała-Grabowiecki		1939 — W. H. H.	561
Wydóz produktów roślinnych w I półroczu roku gosp. 1938/39 —		PO INKORPORACJI KŁAJPEDY DO NIEMIEC — P.	563
Wł. Łochocki		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL WEWNĘTRZNY	540	NIEMCY	564
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	540	RUMUNIA	565
RYNEK AKCYJNY	541	WĘGRY	565
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	541	JUGOSŁAWIA	566
POCZTA I TELEGRAF	544	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	566

POŻYCZKA OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

IMPONUJĄCA postawa społeczeństwa polskiego wobec rozgrywających się wydarzeń historycznych—postawa, świadcząca, że w obronie każdej piędzi ziemi, każdego prawa, w obronie honoru i mocarstwowej pozycji Rzplitej całe społeczeństwo polskie zdecydowane jest poświęcić wszystko i walczyć aż do zupełnego zwycięstwa—znalazła obecnie nowy mocny wyraz w entuzjastycznym przyjęciu Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

W poczuciu potrzeby świadczeń na wielki cel pogotowia bojowego Rzplitej społeczeństwo rozwinęło ogromną ofiarność na rzecz Funduszu Obrony Naro-

dowej. Obecnie z radością wkracza na nową drogę poparcia tego samego celu—przez subskrybowanie Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Państwo nie zwróciło się do społeczeństwa o dodatkowe daniny, zażądało tylko udzielenia pożyczki.

Pożyczka ta nie tylko ma wielki cel, który sam wystarcza, sam decyduje o jej powodzeniu. Pożyczka ta stanowi jednocześnie korzystną lokatę. Daje ona dobry dochód i daje najwyższą pewność—bo przez dalsze wzmocnienie obrony powietrznej kraju stwarza największe bezpieczeństwo życia i mienia obywateli.

Dotychczasowe wyniki subskrypcji — formalnie jeszcze nie rozpoczętej — już wskazują, że społeczeństwo polskie dowiedzie, iż nie tylko przedstawia po-

tęgę moralną, ale że zdolne jest do wielkiego wysiłku gospodarczego, stwarzającego dla tej potęgi mocną podstawę materialną.

APEL KOMISARZA GENERALNEGO POŻYCZKI OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ GEN. BRONI INŻ. LEONA BERBECKIEGO¹⁾

Na rozkaz Wodza Naczelnego Marszałka Śmigłego-Rydza stając przed Wami, jako mianowany przez Ministra Skarbu Komisarz Generalny Pożyczki Państwowej, przeznaczonej na rozbudowę lotnictwa wojskowego i artylerii przeciwlotniczej.

Stając przed Wami, Obywatele, z najserdecznym żołnierskim apelem.

Stało się niezbędnym dla Polski rozbudować czołowy hufiec siły zbrojnej — najukochańsze dziecko całego społeczeństwa polskiego bez różnicy płci i wieku — lotnictwo wojskowe.

Ofiarny i bohaterski lotnik polski walczy bez ustanku nawet w czasie pokoju, walczy o zdobycie chwały polskiego imienia, walczy o panowanie Polski w nowym żywiole — przestworzach powietrznych.

Czy potrzeba wyliczać fakty? — Oto śmiały, szaleńczy prawie, lot Mjra Idzikowskiego, który ginie w walce o zwycięstwo nad szlakami powietrznymi Północnego Atlantyku.

Wielokrotne zwycięstwa polskiego lotnika na międzynarodowych challenge'ach — zwycięstwa, które wślawiły lotnictwo polskie na forum międzynarodowym — stawiają przed oczy nasze bohaterskie postacie Kapitana Żwirki i Inżyniera Wigury, jak również miłą żołnierską postać Ppłk. Bajana.

Cichy i skromny, jak piosenka na jego cześć, Ppłk. Skarżyński wślawia imię Polski zwycięstwem nad szlakiem Południowego Atlantyku na nikłej skorupce — sportowym samolocie RWD 5. Dączyżja niezłomna, podjęta w cichości własnego wielkiego serca, dała Polsce wyczyn, dotychczas niepowtórzony.

Odgąlenie lotnictwa — lotnictwo balonowe — daje zwycięstwo na zawodach o puchar Gordon Benneta, gdzie znowu podkreślają bohatersko polskie Kapitanowie: Hynek, Burzyński i Janusz.

Czyni te są tak świeże i tak głęboko zapadłe w dusze społeczeństwa naszego, że sami, Obywatele, uzupełnicie ten krótki, a tak w treść bogaty, szereg bohaterów.

Za życie pełne bohaterskiej treści, za ciągłą ofiarność, za wślawienie imienia Polski, Ojczyzna darzy miłością swoje dzieci — lotników.

Jak głęboka i wzruszająca jest ta miłość — niech dowiodą przykłady, które Wam zacytuje:

Oto górnik Zagłębia Śląskiego, wydobywający z głębokich sztolni węgiel dla Polski, Jan Kuśniok przed śmiercią przekazuje oszczędności całego swego życia, wynoszące 1 000 złotych, na rozbudowę lotnictwa.

Oto 9-letni Andrzej Rożek, umierając, przeznacza wszystkie swoje oszczędności złożone na książeczce, a wynoszące zł 5 gr 70 — na budowę samolotów.

Oto włościanin z Polesia Jan Onisko zapisuje w testamencie swoje oszczędności, wynoszące zł 100, w 75% na lotnictwo, a resztę na Polski Czerwony Krzyż.

Oto obecnie nie zaczęła się jeszcze subskrypcja na pożyczkę lotniczą, a już napływają zgłoszenia. W dwie godziny po komunikacie radiowym obywatele z Wielkopolski Helena i Aleksander Myszkowscy z Chwalibogowa podpisują deklarację na 20 000 złotych. Obywatel warszawski Henryk Kobyłański z ulicy Stalowej — 5 000 złotych.

Co godzina, co minuta napływają zgłoszenia listownie, telegraficznie, telefonicznie i osobiście.

Zasady pożyczki są tak obmyślane, aby dać możliwość wzięcia udziału wszystkim, bez różnicy stanu majątkowego, w tej wielkiej akcji dla wzniesłej sprawy obrony Państwa. Zostały one szczegółowo podane w komunikatach radiowych, w artykułach prasowych, a w najbliższych godzinach będą rozplakotowane w całej Polsce. Nie będę ich zatem tutaj powtarzał.

„Bis dat qui cito dat“ — mówi łacińskie przysłowie. Co znaczy: „Podwójnie daje, kto daje szybko“. Przysłowie to, jeżeli chodzi o pożyczkę lotniczą, ma daleko większe znaczenie. Podkreśli to następujący przykład: Przed dwoma laty na wystawie lotniczej, urządzonej przez jedno z mocarstw zachodnich, przewodnik cudzoziemiec, oprowadzając gości z całego świata, kończąc swoje objaśnienie wykresów, charakteryzujących stan polskiego lotnictwa, zwykle dodawał (jest to fakt historyczny, Obywatele): „Przytoczone cyfry, mówiące o sile polskiego lotnictwa, należy pomnożyć przez dwadzieścia, gdyż tego wymaga ofiarność, obowiązkowość i bohaterstwo lotnika polskiego“.

Jeżeli więc niezbyt entuzjastycznie nastrojony sąsiad moralne walory polskich pilotów ceni tak wysoko, to jasną jest rzeczą, że rozbudowa i pełne unowocześnienie lotnictwa, umożliwione dzięki szybkiemu pokryciu pożyczki, stokrotnie wzmocni naszą siłę zbrojną w powietrzu. A więc nie dwa razy daje — kto szybko daje, ale stokrotnie zwiększa nasze możliwości ten, kto szybko zakupuje obligacje i bony pożyczki lotniczej.

Polska zbroi się nie od dziś; zbroi się od pierwszych lat swej niepodległości. Armia, jej wyposażenie techniczne, utrzymanie jej bojowego i patriotycznego ducha — to były największe troski Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Ciężar tych trosk przejął na siebie Marszałek Śmigły-Rydz. W ciągu ostatnich paru lat potencjał naszej obrony narodowej zwiększył się wydatnie i wzrasta z roku na rok. Złotówka w Polsce ma wielką wartość. Niezależnie od stałych wydatków z budżetu państwowego — na inwestycje obronne i związane z nimi w dużej części inwestycje ogólnogospodarcze, wydajemy z planu inwestycyjnego, z F. O. N., z sum, zbieranych przez L. O. P. P., i innych dotacji społecznych poważne sumy.

Rząd zmobilizował na inwestycje publiczne w 1936 r. 600 milionów złotych, w 1937 r. 1 miliard złotych, w 1938 r. — 1 miliard 100 milionów złotych. Jedna trzecia 3-letniego planu inwestycyjnego na lata 1939 ÷ 41, mierzona wydatkami z tytułu ustawy inwestycyjnej, wynosi dla roku bieżącego około miliarda dwustu milionów złotych, a więc już dwa razy więcej niż w 1936 r.

Jest to znacznie więcej niż w latach największej koniunktury przedkryzysowej, kiedy to inwestycje pochłaniały około miliarda złotych. A przecież za każdy milion złotych można dziś wykonać co najmniej o 30% więcej niż w 1928 r. Ktoś, nie znający dokładnie naszych warunków, nie zdaje sobie nawet sprawy, jak wielką wartość w Polsce reprezentuje każdy milion złotych. Suma jednego miliarda dwustu milionów złotych, przewidywana jako wydatki inwestycyjne w roku bieżącym, musi być wykonana, a może i powinna być pomnożona. Musi być pomnożona zwłaszcza na rzecz tak ważną, jaką w ogólnym zagadnieniu obrony narodowej jest rozbudowa lotnictwa wojskowego i artylerii przeciwlotniczej.

To zadanie pozwoli wypełnić Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej, której rozpisanie Rząd Rzeczypospolitej wczoraj postanowił.

¹⁾ Wygłoszony przez radio w dn. 28 marca 1939 r.

Podobnie jak inne elementy obrony narodowej, również element obrony przeciwlotniczej pomnaża się z roku na rok, znajdując swój wyraz w nowych fabrykach samolotowych i zbrojeniowych i w rosnącej ilości produkowanego sprzętu. Plany w tej dziedzinie są wykonywane i wykonywane będą. Dzięki pożyczce będzie je można zwiększyć o co najmniej 100 milionów złotych. Jestem pewien, że potrzeba ta zostanie pokryta z dużą nadwyżką.

W imieniu Wodza Naczelnego wzywam Was, Obywatele Polski niepodległej, do zadokumentowania przed całym światem jedności w wysiłku dla obrony Państwa.

Symbol jedności Państwa, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Profesor Doktor Ignacy Mościcki niech żyje!

Symbol jedności Siły Zbrojnej Polski, Wódz Naczelny, Marszałek Śmigły-Rydz niech żyje!

WIERZYCIELE I DŁUŻNICY

ZAGADNIENIE układu stosunków gospodarczych pomiędzy krajami, zwanymi wierzycielskimi, i krajami, określanymi jako dłużnicze, jest niewątpliwie jednym z czołowych w całym kompleksie międzynarodowych stosunków gospodarczych. Jeśli mówi się powszechnie, iż na skutek wojny światowej zachwiana została owa przedwojenna „równowaga gospodarcza świata”, której dotychczas—mimo upływu 25 lat od wybuchu wojny—nie zdołano odzyskać, to bezsprzecznie ma się na myśli—obok znanych i kapitalnych faktów strukturalnych w rodzaju szybkiego rozwoju gospodarczego niektórych krajów zamorskich kosztem „zbiedniałej” Europy, obok przewrotu gospodarczego i społecznego w Rosji czy wielkich zmian w granicach krajów naszego kontynentu—przede wszystkim fakt gwałtownego przesunięcia się układu sił w zakresie międzynarodowych stosunków finansowych. Jeśli na skutek wojny i kryzysu gospodarczego równowaga ta została zachwiana do tego stopnia, iż 88% całego zapasu złota monetarnego świata znajduje się we władaniu zaledwie 6 krajów „posiadających”, podczas gdy wszystkie inne dzielić się muszą pozostałymi 12%, to fakt ten stanowi dopiero połowę zagadnienia. Co najmniej równie ważne bowiem jest to, iż w gronie owych 6 szczęśliwych „posiadaczy” (Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Francja, Belgia, Holandia i Szwajcaria) jeden—mianowicie Stany Zjednoczone—posiada sam dla siebie 55% z górą złota całego świata, podczas gdy na 5 pozostałych przypada „tylko” 33%. Widać więc, iż dysproporcje dotyczą nie tylko krajów wierzycielskich i dłużniczych, ale również i układu sił w gronie samych krajów wierzycielskich, wziętych oddzielnie.

Brak równowagi, o którym mówimy, spopularyzowany został od dawna już w twierdzeniu o decydującej roli, jaką bilans płatniczy Stanów Zjednoczonych odgrywa w tych trudnościach gospodarczych, z jakimi nie może się dziś uporać gospodarstwo światowe. Powiada się powszechnie—i słusznie—iż anomalią jest, aby największy wierzyciel świata miał jednocześnie przez długie lata dodatni bilans obrotów towarowych z zagranicą. Ten fakt podstawowy—obok szeregu innych o charakterze bardziej koniunkturalnym zarówno z dziedziny gospodarczej jak i międzynarodowo-politycznej—doprowadził właśnie do tej „komasacji” światowych środków płatniczych w Stanach Zjedn., która wyraża się w posiadaniu przez ten kraj wspomnianego wyżej procentu światowych zapasów złota monetarnego. Anomalia ta, oczywiście, nie może być uważana całkowicie—jak to znów głoszą niektórzy—jako „wina egoizmu amerykańskiego”, ale posiada przyczyny znacznie głębsze. Wydaje się nam np., iż teza, wysuwana przez niektórych znawców gospodarstwa zaatlantyckiego, a zgodnie z którą zmiana, jaka zaszła w charakterze całego gospodarstwa

amerykańskiego, przekształcając je w ciągu kilku lat zaledwie z dłużnika na wierzyciela Europy, była tak szybka, iż nie mogła odbić się na psychice ośrodków dyspozycji gospodarczej tego kraju. Mimo materialnego stania się wierzycielem całego świata (co implikuje w dużej mierze psychikę „rentierską” w całym kierunku gospodarowania) Stany Zjednoczone pozostały i nadal krajem „młodym”, posiadającym nie tylko możliwości, ale i pragnienie ekspansji. Nie należy zresztą zapominać, że są one w dalszym ciągu wielkim producentem surowcowym na potrzeby nie tylko własne, ale i zagranicy, co—wbrew dotychczasowym schematom—koliduje nieco z wierzycielskim charakterem całości ich gospodarstwa. W sumie powiedzieć by można, że—istotnie—owa mniej lub więcej subiektywnie zawiniona anomalia, wedle której największy wierzyciel finansowy świata „zarabia” jednocześnie stale na swym obrocie towarowym z zagranicą, jest najbardziej jaskrawym dowodem tych dysproporcji, jakie leżą u podstaw zachwiania się równowagi gospodarczej świata w ciągu ostatniego ćwierćwiecza.

Że dysproporcje te są istotnie podstawowe, że ciążą one na całości wszelkich innych trudności gospodarczych, z którymi boryka się świat—to stwierdzić można zupełnie łatwo. Wyobraźmy sobie tylko na chwilę, że dysproporcje te nie ujawniłyby się, że ta równowaga gospodarcza, jaką świat wytworzył w ciągu długiego szeregu dziesięcioleci przedwojennych, utrzymałaby się i nadal. Można by wówczas założyć z dużą pewnością prawdy, iż większość anomalii gospodarczych dzisiejszego świata nie ujrzalaby w ogóle światła dziennego. Utrzymanie owej zasadniczej równowagi gospodarczej świata—to automatyczne wyrównywanie się bilansów płatniczych poszczególnych krajów przez spłacanie towarami przez kraje dłużnicze swych zobowiązań, zaciągniętych wobec krajów wierzycielskich. Jeśli tego rodzaju pokrywanie zobowiązań finansowych może mieć miejsce, jeśli—innyimi słowy—bilanse płatnicze poszczególnych krajów równoważą się (oczywiście, w ciągu nie jednego, ale kilku następujących po sobie lat) mniej więcej w ten sposób, że w bilansie kraju wierzycielskiego nadwyżka przychodów w obrotach niewidocznych równoważy się nadwyżką rozchodów w obrotach handlowych, a—odwrotnie—w bilansie płatniczym kraju dłużniczego nadwyżka rozchodów w obrotach niewidocznych ma za odpowiednik nadwyżkę dochodów w obrotach handlowych, a więc dodatni bilans handlowy (chyba że w grę wchodzi stale napływające z krajów wierzycielskich kredyty, które same potrafią przez pewien czas wyrównać całokształt bilansu płatniczego nawet przy ujemnym bilansie handlowym)—to wówczas powiedzieć można, iż nie ma obaw co do trwałego braku równowagi bilansów płatniczych na świecie. To

zaś z kolei uwalnia kraje dłużnicze od potrzeby mechanicznego regulowania tych bilansów drogą przymusową—czy to przez sztuczne ograniczanie przywozu towarowego (kontyngenty), czy przez ograniczenia swobodnego obrotu dewizowego z zagranicą, przez co—idąc dalej konsekwentnie—unika się i innych środków sztucznego równoważenia bilansów płatniczych, jak dewaluacja pieniądza, zachowuje się mniej więcej jednolity poziom cen światowych w złocie, umożliwia się swobodny obieg towarów, a przez to i kapitałów—słowem utrzymuje się stan wprost odmienny od tego, jakiego jesteśmy świadkami w ciągu ostatniego dziesięciolecia.

Wszystko to, cośmy powiedzieli powyżej, jest już od dawna aż zanadto dobrze znane i, przypominając w skrócie na tym miejscu ogólny tok rozumowania, pragniemy tylko podkreślić raz jeszcze te prawdy niesporne, które rozumie się, ale do których w praktyce, jak to zaraz zobaczymy, nie stosuje się nadal żaden kraj w swej własnej polityce gospodarczej. Można by bowiem było się spodziewać, że aksjomaty, wywłaszczone powyżej—trudne, być może, do przeprowadzenia w praktyce stosunków gospodarczych pomiędzy narodami w jakimś stosunkowo krótkim okresie czasu—będą jednakże wprowadzane w życie powoli i stopniowo. Można byłoby sądzić, mianowicie, iż brak równowagi w bilansach płatniczych na kuli ziemskiej, jeśli jeszcze istnieje, to w każdym razie się zmniejsza. Rzeczywistość, jak się okazuje, przeczy jednak temu najbardziej nawet umiarkowanemu optymizmowi.

Mamy przed sobą wydawnictwo doskonale iak zwykle pracującego Biura Studiów Gospodarczych Ligi Narodów pt. „Bilanse płatnicze za 1937 r.”. W tomie tym—w odróżnieniu od dotychczasowej praktyki, zgodnie z którą opracowanie bilansów płatniczych ograniczało się do zestawienia liczbowego poszczególnych bilansów płatniczych za dany okres—mamy również pewne syntezę ogólnej natury. Mianowicie, słusznie zupełnie uznano za celowe udokumentowanie jakimiś bardziej konkretnymi danymi liczbowymi rzucanego dotychczas „na oślep” niejako twierdzenia o owym braku równowagi poszczególnych bilansów płatniczych—braku, który uniemożliwia w dużej mierze znormalizowanie międzynarodowych stosunków gospodarczych. Słusznie poza tym wchodziło z założenia, iż „nie wystarczy wzięcie pod uwagę bilansów ruchów kapitałowych (lub, co teoretycznie odpowiada temu, bilansów z tytułu towarów, usług i złota)” pomiędzy krajami wierzycielskimi i dłużniczymi, gdyż na takie bilanse wpływają zbytnio ruchy złota bankowego. Tak więc ograniczono się w porównaniu syntetycznym bilansów krajów wierzycielskich i dłużniczych do towarów i usług. Zrobiono to w ten sposób, iż wydzielono z ogółu krajów świata 6 krajów „wierzycielskich”: Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Francja, Holandia, Irlandia i Szwecja (nie udało się, niestety, z powodu braku odpowiednich danych włączyć do nich Belgii i Szwajcarii, co czyni ostateczne wyniki jeszcze bardziej tylko przybliżonymi) i rozpatrzono, jak to w dziesięcioleciu 1927÷37 kształtowały się rachunki tych właśnie krajów z całą resztą świata (dłużnikami) z tytułu towarów i usług. Wyniki tych obliczeń przedstawiają się nieomal sensacyjnie.

*

Weźmy naprzód pierwszy okres omawianego 10-letnia, mianowicie lata 1927÷30. Jest to okres „przed-

kryzysowy” — okres wysokiej koniunktury. W okresie tym omawiane kraje wierzycielskie wyraźnie „zarabiali” na reszcie świata z tytułu bilansów towarów i usług, przy czym ogólnie „zarobki” te dla wspomnianych 6 krajów wynosiły (w dawnych dolarach złotych Stanów Zjedn.): w 1927 r. — 1 158 miln., w 1928 r. — 1 479 miln., w 1929 r. — 870 miln. i w 1930 r. — 518 miln. Warto zastanowić się nad tymi liczbami. Okazuje się, że w okresie tzw. dobrej koniunktury kraje wierzycielskie stworzyły sobie w stosunku do krajów dłużniczych nadwyżkę wcale pokaźną, w której uczestniczyły przede wszystkim Wielka Brytania i Stany Zjednoczone, w drugim rzędzie zaś — Francja. Udział w niej pozostałych 3 rozpatrywanych krajów wierzycielskich był natomiast bardzo niewielki, a nawet częściowo posiadały one wobec reszty świata (w latach 1928 i 1930) bilanse towarów i usług ujemne. Ale podczas gdy w 1927 r. udziały 3 „głównych” wierzycieli w nadwyżce są prawie równe, to już w następnym Francja wyraźnie odpada na trzecie miejsce, po niej zaś — zmniejsza się i udział Wielkiej Brytanii. Dość, że w 1930 r. na 518 miln. wspomnianej powyżej nadwyżki ogólnej Stany Zjednoczone figurują z 400 miln., Wielka Brytania — z 137 miln., Francja — z 33 miln., a 3 „mniejszych” wierzycieli posiada wobec świata deficyt 52-milionowy.

Co stanowiło główne elementy wspomnianych nadwyżek? Na czym to kraje wierzycielskie tak „zarabiali” w okresie wysokiej koniunktury? Odpowiedź brzmi: na wpływach bilansowych z procentów i dywidend od swych lokat zagranicznych oraz na usługach. Bilanse handlowe ich wobec reszty świata są zawsze ujemne. Tylko, że ujemność ta jest nie wystarczająca dla pokrycia wpływów z owych pierwszych 2 źródeł. Tak np. w 1927 r. ujemne saldo handlowe wspomnianych powyżej 6 wierzycieli jest o kilkadziesiąt milionów niższe od jednej tylko pozycji wpływów z tytułu procentów i dywidend, podczas gdy druga pozycja wpływów — usługi — pozostaje już zupełnie niepokryta. Zmniejszanie się ogólnej sumy nadwyżki w ciągu omawianych 4 lat wysokiej koniunktury zawdzięczać należy tylko faktowi, iż ujemny bilans handlowy wierzycieli rósł, podczas gdy 2 pozycje wpływów ich nie wykazywały na ogół większych zmian (z wyjątkiem dość silnego zmniejszenia się pozycji wpływów z usług w 1930 r.). Wynika z tego wniosek: równoważenie bilansów płatniczych pomiędzy wierzycielami i dłużnikami w skali międzynarodowej odbywać się musi z reguły na drodze towarowej. Tylko to — tylko zwiększenie wywozu krajów dłużniczych do krajów wierzycielskich daje normalnie skutki bardziej widoczne.

Sytuacja, przedstawiona powyżej, ulega dość wyraźnej zmianie z chwilą wejścia świata w kryzys. Zmiany te jednak nie trwają specjalnie długo. Tylko przez 2 lata — 1931 i 1932 — posiadała kraje wierzycielskie ze swymi dłużnikami łączny bilans płatniczy ujemny (w 1931 r. — \$ zł. 602 miln., w 1932 r. — \$ zł. 377 miln.). Tylko w ciągu tych 2 lat świat zdołał się nieco „odbić” na stałach swych stratach płatniczych wobec wierzycieli. Ale już w 1933 r. następuje znów nadwyżka na ich korzyść. Cóż się stało?

Zanalizujmy naprzód geograficzną repartycję owego 2-letniego niedoboru. Rzuca się nam w oczy od razu rzecz jedna: Stany Zjednoczone mają nadal nadwyżkę

wpływów. Ich ogólny „trend” bilansów płatniczych krajów wierzycielskich nie dotyczy, albowiem mają dodatni bilans i handlowy i obrotów niewidocznych. Załamuje się natomiast w 1931 r. bilans płatniczy Wielkiej Brytanii. Z ogólnej sumy \$ zł. 602 miln., stanowiącej całość niedoboru bilansów płatniczych 6 krajów wierzycielskich, na Wielką Brytanię przypada w 1931 r. olbrzymia kwota \$ zł. 465 miln. deficytu. Znanie są aż nadto dobrze wypadki, które poprzedziły dewaluację funta szterlinga, aby je przypominać na tym miejscu. Ale rozmiar uderzenia, jakie otrzymała wówczas W. Brytania w stosunku do innych krajów wierzycielskich, widoczny jest dopiero z tego zestawienia.

Ujemne bilanse płatnicze posiadają w 1931 r. zresztą i Francja i 3 pomniejszych wierzycieli. Można łatwo sprawdzić, co jest tego przyczyną. Naprzód — znaczne zwiększenie się ujemnego salda handlowego wszystkich 6 wierzycieli w stosunku do roku poprzedzającego. Jeszcze w 1928 r. wynosiło ono nieco więcej niż \$ zł. 1.6 mild. W 1930 r. wzrosło ono do prawie \$ zł. 2.4 mild., a w 1931 r. — do przeszło \$ zł. 2.7 mild. Co więcej, dwie pozycje wpływów w bilansach płatniczych krajów wierzycielskich z powodu kryzysu wyraźnie się poczynają kurczyć. W 1931 r. wpływy z procentów i dywidend od lokat zagranicznych wynoszą dla krajów tych o 25% mniej niż w 1929 r. Zaczynają się skutki „default’ów” płatniczych, nie mówiąc już o gwałtownym zmniejszaniu się lokat wierzycielskich w niektórych krajach na skutek obawy dewaluacji czy niewypłacalności. Wpływy z usług spadają o $\frac{1}{3}$ w stosunku do 1930 r. i stanowią ok. 54% wpływów tej pozycji w 1928 r.

W 1932 r. obraz nieco się zmienia. Zarządzenia brytyjskiej polityki gospodarczej wyrównują znacznie niedobór z roku poprzedniego. Ujemność bilansu płatniczego Anglii wynosi już tylko \$ zł. 173 miln. Wprawdzie bilans francuski zwiększa na odwrót swą ujemność przeszło w dwójnasób, ale, oczywiście, pokrywa to tylko część poprawy brytyjskiej. W rezultacie powstaje podany wyżej spadek ogólnego salda ujemnego krajów wierzycielskich z \$ zł. 602 miln. na \$ zł. 377 miln.

Gdzie następuje ta poprawa? Oczywiście — w dziedzinie bilansu handlowego. Wprowadzenie protekcyjizmu i premia wywozowa z tytułu spadku waluty w Anglii, kontyngentowanie przywozu we Francji i Holandii, spadek waluty w Szwecji i Irlandii — wszystko to sprawia, iż (przy stale dodatnim bilansie handlowym Stanów Zjedn. Am.) ujemność łącznych bilansów handlowych omawianych krajów wierzycielskich spada w 1932 r. do niecałych \$ zł. 1.6 mild., co stanowi „poprawę” w stosunku do 1931 r. aż o przeszło \$ zł. 1.1 mild. W tych warunkach nadal kurczą się wpływy bilansów krajów wierzycielskich z tytułu procentów i dywidend oraz usług nie mogą już odgrywać roli. Jasnym się staje, iż kraje wierzycielskie nie pozwalają krajom dłużniczym spłacać ich zobowiązań w towarach. Mnożą się niewypłacalności, ale ograniczenia towarowe i dumping walutowy krajów wierzycielskich zwycięża. I, jak mówiliśmy, w 1933 r. mają one już w stosunku do świata nadwyżkę wpływów bilansowych w łącznej wysokości \$ zł. 38 miln.

Ale ta nadwyżka ma już nieco inny charakter niż poprzednie. Terytorialnie — Stany Zjednoczone (dewaluacja dolara) zwiększają bardzo silnie swoje dodatnie saldo wpływów bilansowych, a W. Brytania po

trudnościach w latach 1931 i 1932 zyskuje również lekką nadwyżkę. Ujemność bilansów handlowych krajów wierzycielskich kurczy się poniżej \$ zł. 1.4 mild. A chociaż wpływy z procentów i dywidend spadają nadal, pojawia się dla krajów wierzycielskich nowa pozycja dochodowa: usługi, z których wpływy wynoszą w 1933 r. 4.17 miln. zamiast 144 miln. w roku poprzednim. Kryzys gospodarczy (w ścisłym słowa tego znaczeniu) kończy się.

Następują potem znów 2 lata o silnie zaakcentowanej nadwyżce dochodów krajów wierzycielskich nad resztą świata. W 1934 r. wynosiła ona \$ zł. 208 miln., a w 1935 r. — \$ zł. 125 miln. Duża nadwyżka w 1934 r. — to wznowienie (szczęściem, jak zobaczymy, krótkotrwałe) silnego ciężaru dodatniości bilansu płatniczego Stanów Zjednoczonych, którego nadwyżka dochodów wzrasta do \$ zł. 274 miln. Sytuacja bilansów płatniczych innych krajów wierzycielskich zmienia się na ogół mało, jakkolwiek saldo ujemne Francji kurczy się nadal pod wpływem ograniczeń handlowych i napływu kapitałów do tego kraju, a nadwyżka wpływów w W. Brytanii lekko spada. Ważniejsze jest jednak, że znów różnice w całokształcie łącznego salda płatniczego wierzycieli wobec reszty świata mają swe źródło w obrocie towarowym. Wpływy ich z tytułu procentów i dywidend wykazują nadwyżkę mniejszą niż w 1933 r., a wpływy z tytułu usług — prawie takąż samą. Zato ujemne saldo ich bilansu handlowego w stosunku do dłużników kurczy się nadal do niecałych \$ 1.1 miln., co decyduje stanowczo o rozmiarach ogólnej ich nadwyżki płatniczej wobec świata.

Rok 1935 wykazuje, że jednak powrót do wielkich nadwyżek płatniczych Stanów Zjedn. sprzed kryzysu jest już niemożliwy. Po silnym ich wzroście w 1934 r. następuje ponowny spadek — do \$ zł. 109 miln., znów, oczywiście, na skutek zmian w bilansie handlowym Stanów, mającym tendencję do wyrównywania się. Łączna ujemność bilansów handlowych wszystkich 6 wierzycieli wzrasta nieco — do \$ zł. 1 139 miln., spada natomiast silnie saldo dodatnie usług, której to różnicy nie może wyrównać pierwszy od chwili kryzysu wzrost wpływów z procentów i dywidend, wykazujący, że wypłacalność dłużników po kryzysie powoli zaczyna się polepszać. Właściwy jednak zwrot w sytuacji przynosi dopiero rok 1936.

Rok ten z punktu widzenia naszych rozważań uważa należy za szczególnie znamienity. Znamienity w tym sensie, że po raz pierwszy w okresie 10 lat, jakie omawiamy, kraje wierzycielskie wpadają nareszcie w „normalny” (nie kryzysowy) ujemny bilans płatniczy z dłużniczą resztą świata. Wzrost cen surowców oraz polityka handlowa Prezydenta Roosevelta umożliwia krajom dłużniczym częściowe przynajmniej „odrobienie” ich strat na korzyść wierzycieli. W tym to roku po raz pierwszy od wojny światowej Stany Zjedn. wykazują nareszcie lekką ujemność w bilansie płatniczym (\$ zł. 89 miln.), co jest jeszcze kroplą w morzu dla osiągnięcia równowagi gospodarczej świata, ale mogło wówczas napawać obserwatora postronnego otuchą. W tym to roku wszyscy 3 główni wierzyciele świata (Stany Zjedn., W. Brytania i Francja) mają ujemne bilanse płatnicze, podczas gdy saldo dodatnie, jakie pojawia się w bilansach 3 „mniejszych” wierzycieli, jest tak niewielkie, iż nie może zmienić ogólnego obrazu. Dzieje się to mimo faktu, iż wypłacalność dłużników wzrasta i nadwyżka wpływów dla

wierzycieli z tytułu procentów i dywidend podnosi się do \$ zł. 1 035 miln., a więc sięga już prawie poziomu z 1932 r. Mówiliśmy, iż ceny surowców (oraz — oczywista — ożywienie gospodarcze w Stanach Zjednoczonych, wywołujące wzmożony przywóz) jest głównym tego powodem. A więc znów obrót towarowy decyduje w gruncie rzeczy o ogólnym obrazie — i silnie zwiększone (do \$ zł. 1 567 miln.) ujemne saldo łączne 6 wierzycieli wobec reszty świata jest tego nieodpartym dowodem.

Rok 1937 potwierdza tylko wnioski z roku 1936. Ogólne ujemne saldo płatnicze wierzycieli wzrasta do \$ 280 miln. Skąd powstaje niedobór? Niezmiennie — z fluktuacji bilansów handlowych. Łączne saldo ujemne wierzycieli wzrasta w tym roku już do \$ zł. 1 845 miln., a więc znajduje się na granicy przedkryzysowego. W tych warunkach stosunkowo silny nawet wzrost wpływów wierzycielskich z tytułu usług i dalsze polepszenie wypłacalności dłużników, wyrażające się we wzroście wpływów z procentów i dywidend, nie odgrywa roli. Wydawałoby się, że świat wszedł nareszcie na właściwą drogę: dłużnicy zaczynają płacić towarami ponad swe niedobory w pozycjach niewidocznych. Zaczynają jak gdyby trwale „odbijać” swe straty przed- i pokryzysowe. Ale na horyzoncie zbierają się już chmury: saldo płatnicze Stanów Zjedn. jest wprawdzie jeszcze ujemne, ale już tylko w minimalnych rozmiarach — \$ zł. 11 miln. A głównie straty bilansowe w tym roku ponosi Francja na skutek, jak dobrze wiadomo, gwałtownej ucieczki własnych i cudzych kapitałów z jej rynku oraz silnego pogorszenia się jej bilansu handlowego (wzrost kosztów produkcji).

Zestawienie Ligi Narodów nie obejmuje jeszcze, oczywiście, roku 1938. Ale wiemy dobrze, jak się wypadki w rezultacie potoczyły. Nie na darmo bilans płatniczy Stanów Zjedn. miał w 1937 r. tendencję do równoważenia się przy lekko już dodatnim bilansie handlowym (nadwyżka wywozu nad przywozem wynosiła zaledwie 9.4%). Cóż dopiero musiało się stać z bilansem płatniczym Stanów Zjedn., skoro w 1938 r. na skutek załamania się koniunktury tego

kraju nadwyżka ta wzrosła do przeszło 60%? I to przy znanej panice finansowej w Europie, powodującej wpływ powyżej \$ 1.7 mild. złota do Stanów w ub. r.

Czas wyciągać z tych skomplikowanych skądinąd syntez płatniczych pewne konkretne wnioski. Powiedzieć można pokrótce, iż przytoczone przez nas liczby niezbitnie wskazują na fakt, iż całość gospodarstwa światowego znajduje się od kilkunastu (że nie powiemy — od dwudziestu kilku) lat w stanie wyraźnie anormalnym. Dysproporcja pomiędzy sytuacją kilku krajów wierzycielskich i sytuacją reszty świata istniała, być może, zawsze, ale nigdy nie była tak rażąca i tak, powiedzielibyśmy, beznadziejna, jak obecnie. W całym skomplikowanym splocie tak różnorodnych posunięć narodowych polityk gospodarczych poszczególnych krajów, walczących ze skutkami wojny i kryzysu, wyłania się w sumie jedna podstawowa prawda: kraje dłużnicze nie mają możności jakiegokolwiek dłuższego i bardziej trwałego „złapania oddechu” w stosunku do wierzycieli. Po prostu nie pozwala się im na to — czy to od strony bezpośredniego hamowania ich wywozów towarowych do krajów wierzycielskich (cła i kontyngenty), czy pośredniego utrudniania im tego przez różnego rodzaju manipulacje walutowe. Z przytoczonych liczb widać poza tym, iż w tym, co się tyczy bieżących obrotów płatniczych (a więc bez ruchu kapitałów), bilanse handlowe — tj. obrót towarowy — odgrywają rolę decydującą. Wynika z tego, iż poprawa obecnej sytuacji leży tylko na drodze silnego uaktywnienia dłużniczych bilansów handlowych wobec wierzycieli, gdyż — jak zgodnie twierdzą wszystkie powagi finansowe — okres wielkich kredytów zagranicznych, udzielanych w XIX w. hojną ręką przez możnych tego świata na cele rozbudowy krajów, opóźnionych w rozwoju, skończył się przynajmniej na bardzo długi okres czasu, jeśli nie przeszedł bezpowrotnie. A dopóki takie uaktywnienie nie nastąpi, bilanse płatnicze dłużników będą stale pod presją braku równowagi — i wszelkie próby zliberalizowania w skali światowej obrotu międzynarodowego nie mogą dać rezultatów.

A. W-ski

KRONIKA GOSPODARCZA

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW

W dn. 24/III b. r. odbyło się pod przewodnictwem Pana Premiera Gen. Sławoja Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów, na którym przyjęto m. in. kilka projektów ustaw w sprawie ratyfikacji umów międzynarodowych, projekt ustawy o wykonywaniu pracy na rachunek grzywny, projekt noweli do prawa o ustroju sądów powszechnych, projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów w sprawach pracowniczych na ziemiach odzyskanych, włączonych do woj. śląskiego, oraz projekt ustawy o pokrywaniu kosztów leczenia w szpitalach publicznych.

Rada Ministrów uchwaliła ponadto rozporządzenie o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinie budownictwa przemysłowego.

Z IZB USTAWODAWCZYCH

ODROCZENIE SESJI ZWYCZAJNEJ. — Zarządzeniami Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 25/III b. r. zostały odroczone — na podstawie art. 12c ustawy konstytucyjnej — z dniem 27/III b. r. sesje zwyczajne Sejmu i Senatu.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

PLENUM SEJMU

W dn. 22 marca b. r. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym przez I czytanie przeszły następujące rządowe projekty ustaw: o dodatkowym kredycie na 1938/39 r., o ratyfikacji porozu-

mienia między Rzplಿತą Polską i Z. S. R. R. w sprawie statutu prawnego Przedstawicielstwa Handlowego Z. S. R. R. w Polsce oraz o ratyfikacji układu handlowego między Rzplಿತą Polską i Z. S. R. R. oraz protokołu dodatkowego do tegoż układu. Jednocześnie przez I czyta-

nie przeszedł projekt ustawy, złożony przez Pos. Machalicę o zmianie dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 19/XI 1938 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego.

Następnie Pos. Barański referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o przedłożeniu rządowym o zamknięciu rachunków państwowych za okres 1/IV 1936 r. ÷ 31/III 1937 r. z wnioskiem Najwyższej Izby Kontroli o zatwierdzenie rachunków i udzielenie Rządowi absolutorium z gospodarki finansowej za powyższy okres budżetowy. Sprawozdawca przypomina, że chodzi tu o pierwszy rok po okresie deficytowym, kiedy budżet był zrównoważony zarówno w preliminarzu, jak i w wykonaniu. Wydatki w wykonaniu wyniosły kwotę zł 2 213 miln., w dochodach zaś — zł 2 216 miln. Był to sukces wielki, jeśli wziąć pod uwagę, że w 1935/36 r. deficyt budżetowy wyniósł zł 300 miln. Referent omawia m. in. uwagi N. I. K., dotyczące zwrotu podatku specjalnego; samorządy zwróciły zł 6 642 tys., banki państwowe ok. zł 3 miln. Uderza różnica uposażenia pracowników przedsiębiorstw państwowych i banków w porównaniu z uposażeniami urzędników i funkcjonariuszów niższych państwowych. Wychodząc z założenia, że praktyka zwrotu podatku specjalnego jest nie właściwa — Komisja Budżetowa uchwaliła rezolucję, wzywającą Rząd do uregulowania tej sprawy. Druga rezolucja Komisji dotyczy przedłożenia przez Rząd przy preliminarzu budżetowym na 1940/41 r. wyników stosowania uchwały Rady Ministrów z dn. 19/I 1939 r. w sprawie bezpośredniej działalności gospodarczej Państwa. Wniosek Komisji Budżetowej o absolutorium dla Rządu z działalności finansowej za 1936/37 r. oraz obie rezolucje uchwalono.

Następnie sprawozdawca generalny budżetu Pos. Sowiński referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o zmianach, wprowadzonych przez Senat do uchwalonego przez Sejm projektu ustawy skarbowej wraz z preliminarzem budżetowym na okres 1/IV 1939 r. ÷ 31/III 1940 r. Zmiany te zostały przez Sejm przyjęte.

W dalszym ciągu Pos. Sikorski referował sprawozdanie Komisji Inwestycyjnej o zmianach, wprowadzonych przez Senat do uchwalonego przez Sejm projektu ustawy o dotacjach na rzecz Funduszu Obrony Narodowej i o inwestycjach z funduszy państwowych w okresie 1/IV 1939 ÷ 31/III 1942. Zmianę, polegającą na rozszerzeniu upoważnienia Rządu do zaciągnięcia kredytu o dodatkową kwotę zł 15 miln., Sejm — zgodnie z wnioskiem Komisji Inwestycyjnej — uchwalił.

W dalszym ciągu posiedzenia Pos. Bohusz-Szysko referował sprawozdanie Komisji Rolnej o rządowym projekcie ustawy o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa. Projekt ustawy kodyfikuje obecnie obowiązujące przepisy i ustala nowe zasady, regulujące pomoc i udział Państwa, samorządu gospodarczego i terytorialnego i zainteresowanych osób w pracach melioracyjnych. Pomoc Skarbu Państwa w akcji melioracyjnej wyraża się w pomocy kredytowej oraz zasiłkach bezzwrotnych. Ważne jest odciążenie Skarbu Państwa z wydatków konserwatorskich. Komisja wprowadziła szereg poprawek, m. in. zwalniając od opłat skarbowych i komunalnych podania o udzielenie pomocy z funduszu melioracyjnego. Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Z kolei Pos. Deryng referował projekt ustawy o Polskiej Akademii Nauk Technicznych, który Izba w obu czytaniach przyjęła.

Następnie Pos. Krzysztoń referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o rządowym projekcie ustawy prawo o obligacjach. Projekt ustawy wychodzi z założenia, że obligacje emitować mogą osoby prawne, ustawowo do tego upoważnione. Wypłata odsetek następuje na podstawie kuponów. Wyklucza się przyznawanie właścicielowi obligacji dodatkowych korzyści w formie dywidendy, natomiast dopuszczona jest premia wykupu lub wylosowania. Nominalną wartość obligacji ustanawia się na kwotę nie mniejszą niż zł 100. Osobami prawnymi, upoważnionymi do emitowania obligacji, są: krajowe spółki

akcyjne, gwarectwa, posiadające osobowość prawną, banki i instytucje kredytu długoterminowego, fundacje. Poza tym prawo to posiadają: Małopolska Centralna Kasa Oszczędności, m. st. Warszawa, miasta wydzielone, wojewódzkie i powiatowe związki samorządowe, związki międzykomunalne, mające charakter korporacji prawa publicznego. Emisja obligacji organizowana jest na zasadzie systemu zgłoszeniowego. Emitować obligacje może spółka akcyjna, która posiada co najmniej zł 1 miln. kapitału akcyjnego i egzystuje pełne 3 lata obrotowe. Zapisy na obligacje może przyjmować Bank Polski, banki państwowe i inne za zezwoleniem Ministra Skarbu. Sprawozdawca podkreślił znaczenie obligacji jako najbardziej pożądanej formy kredytu długoterminowego. Sejm projekt ustawy wraz z poprawkami Komisji w obu czytaniach przyjął.

W dalszym ciągu posiedzenia Pos. Górski referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o projekcie ustawy o zmianie prawa o postępowaniu wywłaszczeniowym. Ustawa powyższa obowiązuje od 1934 r., wykazując pewne braki. W myśl przepisów obowiązujących w razie złożenia odszkodowania do depozytu sądowego wobec sporu co do jego wysokości — cała suma musi leżeć w depozycie aż do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd. Nowe postanowienia w tej mierze głoszą, że suma, złożona do depozytu, dzieli się na część bezsporną i sporną — według zasad, zawartych w noweli, przy czym część bezsporna zostaje natychmiast wypłacona po objęciu obiektu. Ważne jest postanowienie, że w razie wywłaszczenia na żądanie władz wojskowych — wywłaszczonemu nie przysługuje prawo pierwokupu. Projekt ustawy został w obu czytaniach przyjęty.

Następnie Pos. Wróblewski referował projekt ustawy o pomocy Skarbu Państwa przy niektórych długoterminowych pożyczkach w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego. Projekt ustawy przewiduje pomoc Skarbu Państwa przy niektórych pożyczkach w listach zastawnych P. B. R. dla drobnej własności rolnej, wychodząc ze słusznego założenia, że dotychczasowy koszt obsługi nie odpowiada możliwościom płatniczym dłużników. Projekt przewiduje dopłatę Skarbu Państwa z tytułu pożyczek w listach zastawnych, emitowanych przed dniem 1/I 1933 r., jako też i z tytułu projektowanych pożyczek, udzielonych w 4½% listach zastawnych serii II do wysokości zł 50 miln. Jednocześnie projekt uprawnia Ministra Skarbu do pokrycia różnicy kursowej, powstałej przy realizacji listów w całości lub części. Referent zaapelował do Ministra Skarbu o dalsze kredyty na spłaty rodzinne dla drobnej własności. Komisja Skarbowa poczyniła kilka drobnych poprawek oraz uchwaliła rezolucję, wzywającą Rząd do wydania w najbliższym czasie rozporządzenia wykonawczego o emisji 4½% listów zastawnych P. B. R. serii II oraz zamieszczenia w rozporządzeniu wykonawczym przepisu, że pożyczki będą udzielane za zabezpieczeniem hipotecznym na nieruchomościach w zasadzie o obszarze 1 ÷ 100 ha. Zabierał głos Pos. Krupski, poczem Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Następnie Pos. Wróblewski referował projekt ustawy, złożony przez Pos. Jedynaka, o częściowej karencji długów rolniczych. Projekt przewiduje zawieszenie płatności długów rolniczych do czasu, gdy będzie przywrócona opłacalność warsztatów rolniczych, tj. gdy cena żyta na giełdzie warszawskiej wynosić będzie w okresie półrocznym nie mniej niż zł 20 za kwintal. Wobec sprzeciwu Rządu nie chcąc wytwarzać trudnej sytuacji, Komisja Rolna zgodziła się na modyfikację powyższego projektu ustawy i wnosi o uchwalenie zmienionego projektu ustawy, określającego karencję w odniesieniu do niektórych długów rolniczych do dn. 30/VI 1939 r. Komisja zdaje sobie sprawę, że przedłożone przez nią sprawozdanie zawiera paliatyw w odniesieniu do zagadnienia oddłużeniowego, wyraża jednak nadzieję, że zasadnicze rozstrzygnięcie w tej sprawie nastąpi do terminu 30/VI b. r. w drodze wszechstronnego rozpatrzenia lex-Rączkowski. Przemawiali Posłowie: Stoch i Putek, poczem zabrał głos Pan Minister Rolnictwa i Ref. Roln. J. Poniatowski, który podkreślił, że z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej nie będą stosowane do dn. 30/VI 1939 r. egzekucje do nieruchomości ziemskich. Przemawiał jeszcze Pos. Rączkowski, poczem po końcowej

replike sprawozdawcy Pos. Wróblewskiego Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Następnie Pos. Kwapisiewicz referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o projekcie ustawy, złożonym przez Pos. Chmielińskiego w sprawie zmiany ustawy z dn. 28/III 1933 r. o wykupie przez dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki, oraz gruntów czynszowych w miastach i miasteczkach na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie. Nowela wprowadza zmiany do art. 33 ustawy, wyłączając od wykupu grunty, będące w posiadaniu kościołów chrześcijańskich. Przemawiali Posłowie: Ks. Padacz, Sommerstein i Stoch, poczem odpowiadał Poseł-sprawozdawca. Izba projekt ustawy w obu czytaniach uchwaliła.

W dalszym ciągu posiedzenia Pos. Leopold referował sprawozdanie Komisji Administracyjno-Samorządowej o projekcie ustawy, złożonym przez Pos. Dudzińskiego, w sprawie zmiany ustawy o uboju rytualnym zwierząt gospodarskich w rzeźniach. Referent, omawiając zasady projektu ustawy, podkreśla, że natychmiastowe zniesienie uboju rytualnego spowodowałoby poważne perturbacje na rynku mięsnym, a tym samym wpłynęłoby ujemnie na rolnictwo, zmniejszając konsumpcję. Biorąc jednak pod uwagę ujemne skutki, które spowodowałoby ubój rytualny, Komisja wprowadziła szereg poprawek, zapoczątkując z dniem 31/XII 1942 r. całkowicie ubój rytualny w Polsce. Przemawiali Posłowie: Sommerstein, Józwiak, Dudziński, poczem po przemówieniu Pana Ministra J. Poniatowskiego i referenta — Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Pos. Kobosko referował sprawozdanie Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej o rządowym projekcie ustawy o izbach aptekarskich. Projekt ustawy wprowadza zawodowy samorząd aptekarski — tak, jak to jest w innych wolnych zawodach. Izby aptekarskie będą miały m. in. za zadanie szerzenie zasad etyki zawodowej oraz unormowanie stosunku do izb przemysłowo-handlowych. Przemawiał Pos. Węłykanowicz, poczem Sejm po odpowiedzi sprawozdawcy przyjął projekt ustawy w obu czytaniach.

Następnie Pos. Głowacki referował sprawozdanie Komisji Wojaskowej o rządowym projekcie ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa. Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Następnie Pos. Szymanowski referował rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o opłacie od kart do gry. Projekt nie wprowadza żadnych nowych opłat, a tylko scala dotychczasowe na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża i Skarbu Państwa, podwyższając udział P. C. K. kosztem Skarbu Państwa. P. C. K. będzie otrzymywał 50% opłat, a nie jak dotąd 25%. Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

Z kolei Pos. Szumowski referował rządowy projekt ustawy o sprzedaży i bezpłatnym odstąpieniu niektórych nieruchomości państwowych. Projekt ustawy porządkuje stan prawny niektórych obiektów państwowych, które są już w posiadaniu osób trzecich. Projekt ustawy dotyczy szeregu obiektów państwowych, w stosunku do których stosuje odstąpienie bezpłatne, ulgowe i odstąpienie za pełną wartość szacunkową. Izba przyjęła ten projekt ustawy w obu czytaniach.

Pos. Krzysztoń referował projekt ustawy, złożony przez Pos. Długosza, w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 26/I 1928 r. o kontroli ubezpieczeń. Projekt ustawy ma na celu umożliwienie spółdzielniom i organizacjom rolniczym ubezpieczenia żywego inwentarza, należącego do ich członków. Projekt ustawy umożliwia ubezpieczenie koni i zwierząt rzeźnych, przewidując w razie wprowadzenia ubezpieczenia przymus ubezpieczenia zwierząt rzeźnych. Projekt ustawy został w obu czytaniach przyjęty.

Następnie Pos. Gdula referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o rządowym projekcie ustawy o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Dekret Prezydenta Rzplitej z dn. 12/III 1937 r. o służbie wojskowej

oficerów postanawia, że oficer służby stałej nabywa prawo do pełnego uposażenia emerytalnego po 30 latach służby, zaliczanej do wysługi emerytalnej. Natomiast ustawa z dn. 11/XII 1933 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych postanawia, że prawo do pełnego uposażenia emerytalnego nabywa się po 35 latach. Powoduje to utrudnienia i niemożność wydawania orzeczeń, określających prawa i wysokość zaopatrzenia emerytalnego, przysługującego oficerom, z którymi rozwiązano stosunek służbowy na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzplitej. Ponieważ w dekrete tym zapowiedziano wnieście ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojska i marynarki wojennej — Komisja uchwaliła rezolucję, wzywającą Rząd do wydania tej ustawy. Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął, rezolucję zaś uchwalił.

Pos. Zieleźkiewicz referował sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych o projekcie ustawy o ratyfikacji konwencji weterynaryjnej między Polską i Grecją. Handel z Grecją rozwija się pomyślnie. Do 1937 r. mieliśmy w obrotach z Grecją saldo dodatnie, w 1937 r. saldo ujemne wynosiło kwotę zł 6 408 tys. W 1938 r. sytuacja się zmieniła — dzięki wzmocnieniu eksportowi artykułów hodowlanych. Umowa normuje eksport tych artykułów w celu uniknięcia przez nas sztykan celno-administracyjnych. Projekt ustawy w obu czytaniach przyjęto.

Następnie Pos. Zarzycki referował projekt ustawy o ratyfikacji konwencji weterynaryjnej między Polską i Łotwą, zawierającej przepisy, dotyczące przewozu zwierząt, mięsa i innych produktów pochodzenia zwierzęcego. Konwencja przyczyni się do zwiększenia obrotów polsko-łotewskich oraz wzmocze tranzyt zarówno przez Polskę, jak i przez Łotwę. Projekt ustawy w obu czytaniach przyjęto.

Pos. Chrzanowski referował projekt ustawy o ratyfikacji porozumienia między Polską i Szwajcarią w sprawie zniżek celnych na niektóre produkty chemiczne. Szwajcaria posiada zniżki na przywożone do Polski półprodukty chemiczne organiczne. Projekt ustawy redukuje ilość tych zniżek, poza tym w zamian za zniżki udzielone udało się nam uzyskać dogodnie dla nas zniżki na inne artykuły. Sejm projekt ten uchwalił w obu czytaniach.

Drugi projekt ustawy, referowany przez Pos. Chrzanowskiego, dotyczył ratyfikacji porozumienia między Polską i Szwajcarią w sprawie uregulowania płatności handlowych między ziemiami, włączonymi do Polski w 1938 r., i Szwajcarią. System handlowy w obrotach polsko-szwajcarskich został rozciągnięty i na obszar Zaozlia.

Następny projekt ustawy o ratyfikacji umowy ze Szwajcarią zawiera zmianę tekstu wzoru świadectwa pochodzenia na szwajcarskie plecionki do kapeluszy. Sejm przyjął powyższe 2 projekty ustaw w obu czytaniach.

Następnie Pos. Lechnicki referował projekt ustawy o ratyfikacji układu handlowego między Polską i Litwą oraz drugi projekt ustawy o ratyfikacji protokołu taryfowego między Polską i Litwą. Pierwszy z projektów ustaw nosi charakter ramowy, którego podstawą jest wzajemne uprzywilejowanie w stosunkach handlowych i obrotach gospodarczych, drugi projekt ustawy dotyczy zniżek celnych. Litwa eksportuje do nas: siemię lniane, celulozę, ryby słodkowodne itd., my zaś eksportujemy na Litwę: tkaniny lniane, bawełniane, węgiel, żelazo, stal. Przemawiał Pos. Barański, poczem oba projekty ustaw w II i III czytaniu zostały przyjęte.

Następnie Pos. Lipski referował projekt ustawy o ratyfikacji traktatu handlowego między Polską i Urugwajem. Traktat jest dla Polski korzystny, dotychczasowy obrót beztraktatowy przedstawiał się dla nas niekorzystnie, a saldo ujemne w 1938 r. osiągnęło zł 5 miln. Sejm projekt ustawy przyjął w obu czytaniach.

Następnie Pos. Pankiewicz referował projekt ustawy o ratyfikacji traktatu handlowego między Polską i Argentyną. Stosunki handlowe z Argentyną kształtowały się dla nas nie

korzystnie. W okresie 15 lat przywieźliśmy z tego kraju towarów za zł 380 miln., a wywieźliśmy za zł 130 miln. Nasz wywóz do Argentyny obejmuje towary mało uszlachetnione i nierolnicze. Pojemność rynku argentyńskiego jest olbrzymia, posiadamy duże możliwości w wywozie chmielu i ziemniaków. Traktat omawiany jest pierwszy z krajami Ameryki Łacińskiej i posiada duże znaczenie dla naszego handlu zamorskiego w ogóle. Projekt ustawy w obu czytaniach przyjęto.

Następnie Pos. Csadek referował projekt ustawy o ratyfikacji porozumienia między Polską i Francją w sprawie przedłużenia do dn. 15/II 1939 r. układu płatniczego. Układ ten zawarty został w 1937 r. z ważnością do dn. 31/XII 1938 r. Reguluje on sprawy: 1) płatności handlowych i 2) płatności finansowych. Zgodnie z tym układem wartość przywozu francuskiego do Polski określona została na 80% wartości wywozu polskiego do Francji. Bilans handlowy z Francją okazał się jednak dla nas ujemny. Układ reguluje sprawę transferu walut z Polski do Francji tytułem procentów, dywidend i kuponów od kapitałów francuskich, zaangażowanych w Polsce. Sejm projekt ustawy w obu czytaniach przyjął.

W końcu Pos. Ks. Grochowski referował sprawozdanie Komisji Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej o rządowym projekcie ustawy o publicznej służbie zdrowia. Ustawa stwarza jednolite ustawodawstwo w dziedzinie służby zdrowia, co przyczyni się do ochrony zdrowia biednej ludności. Ustawa posiada pewne usterki, jednak jest poważnym krokiem naprzód w dziedzinie podniesienia zdrowotności ludności. Po przemówieniu P. Wiceministra Piestrzyńskiego—Sejm projekt ustawy w obu czytaniach uchwalił.

PLENUM SENATU

W dn. 25 marca b. r. odbyło się posiedzenie Senatu, na którym Sen. Siciński referował sprawozdanie Komisji Wojskowej o projekcie ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych. Senat projekt ustawy uchwalił. Przemawiał Sen. Morawski.

Sen. Gnoiński referował projekt ustawy o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa. Senat bez dyskusji ten projekt ustawy uchwalił.

Sen. Kornke referował projekt ustawy o komunikacjach w służbie obrony Państwa, przyjęty przez Senat bez dyskusji.

Następnie Sen. Kornke referował sprawozdanie Komisji Wojskowej o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa—przyjęte bez dyskusji przez Senat.

Sen. Rosada referował sprawozdanie Komisji Administracyjno-Samorządowej o projekcie ustawy o zasiłkach dla rodzin osób, odbywających czynną służbę wojskową. Senat projekt ustawy bez dyskusji przyjął.

Z kolei Sen. Rataj referował sprawozdanie Komisji Administracyjno-Samorządowej o projekcie ustawy o zmianie prawa o poste-

powaniu wyłączeniowym. Projekt ustawy został bez dyskusji przyjęty.

Sen. Szelągowska referowała sprawozdanie Komisji Budżetowej o projekcie ustawy o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Najważniejszym postanowieniem projektu ustawy jest określenie na lat 30 okresu, potrzebnego dla uzyskania przez oficerów pełnej emerytury. Przemawiał Sen. Galica, poczem Senat projekt ustawy uchwalił.

Następnie Sen. Bundzylak referował sprawozdanie Komisji Skarbowej o projekcie ustawy o pomocy Skarbu Państwa przy niektórych długoterminowych pożyczkach w listach zastawnych P. B. R. Większość tych pożyczek została udzielona na kupno gruntów z parcelacji i na kredyty melioracyjne. Mówca zwraca się do Ministra Skarbu o uruchomienie dalszych kredytów na spłaty rodzinne. Przemawiał Sen. Kamiński, poczem Senat projekt ustawy uchwalił.

Sen. Łazarski referował sprawozdanie Komisji Rolnej o projekcie ustawy o częściowym zawieszeniu wymagalności długów rolniczych. Projekt ustawy przewiduje karencję dla niektórych długów rolniczych do dn. 30/VI 1939 r., do tego terminu nie będą dopuszczane egzekucje do nieruchomości z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Projekt ustawy ma spełnić rolę tymczasową—do czasu uchwalenia ustawy o uregulowaniu zagadnienia oddłużeniowego w rolnictwie. Senat projekt ustawy przyjął.

Następnie Sen. Katelbach referował sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych o projekcie ustawy o ratyfikacji protokołu taryfowego między Polską i Litwą oraz o projekcie ustawy o ratyfikacji układu handlowego między Polską i Litwą. Oba projekty ustaw są następstwem nawiązania stosunków dyplomatycznych i stanowią zaczątek dobrych stosunków sąsiedzkich oraz uruchomienia wzajemnej wymiany handlowej. Senat oba powyższe projekty ustaw uchwalił.

Następnie zostały przez Senat przyjęte w sprawozdaniach Komisji Spraw Zagranicznych następujące projekty ustaw o ratyfikacjach: porozumienia między Polską i Francją w sprawie przedłużenia układu płatniczego—referował Sen. Fudakowski; porozumienia między Polską i Szwajcarią w sprawie zniżek celných na niektóre produkty chemiczne—referował Sen. Siciński; porozumienia między Polską i Szwajcarią w sprawie zmiany tekstu wzoru świadectwa pochodzenia na szwajcarskie plecionki do kapeluszy—referował Sen. Siciński; porozumienia między Polską i Szwajcarią w sprawie uregulowania płatności handlowych między ziemiami, włączonymi do Polski w 1938 r., i Szwajcarią—referował Sen. Machaj; konwencji weterynaryjnej między Polską i Łotwą—referował Sen. Morawski; konwencji weterynaryjnej między Polską i Grecją—referował Sen. Morawski; traktatu handlowego między Polską i Argentyną—referował Sen. Dębski; wreszcie traktatu handlowego między Polską i Urugwajem—referował Sen. Dębski. Wszystkie projekty ustaw, przyjęte przez Senat na tym posiedzeniu, uchwalone zostały bez zmian w brzmieniu, przez Sejm przyjętym.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W LUTYM 1939 R.—Wydobycie ropy w lutym 1939 r. wyniosło 41 832 ton brutto (w styczniu—43 819), mianowicie (w tonach): w okr. jasielskim 11 900 (12 643), drohobyckim 26 468 (27 587) i stanisławowskim 3 464 (3 589). Z tych ilości—na ropę marki podstawowej przypada 20 047 t (20 629) i na marki specjalne 21 785 t (23 190).

Gazów ziemnych wydobyto 54 559 tys. m³ (58 113), mianowicie (w tys. m³): w okr. jasielskim 21 231 (22 339), drohobyckim 27 821 (29 677) i w stanisławowskim 5 507 (6 097).

Cena ropy boryslawskiej, zakupywanej przez „Polmin”, nie uległa zmianie i wynosiła zł 1 700 za cysternę 10-tonową.

Za gaz ziemny w Boryslawiu płacono bez zmiany gr 4-61 za m³. Czynnych było, podobnie jak w styczniu b. r., 854 kopalń ropy i gazów, zatrudniających 10 648 (10 722) robotników.

Z nowych dowieńców wyróżniają się dowieńca gazowe: w Roztokach o wydajności 510 m³ na minutę przy ciśnieniu 120 atm. z otworu Nr 13 oraz ok. 800 m³/min. w Oparach z otw. Nr 5 po pogłębieniu do 431 m.

Zainteresowanie terenami naftowymi przejawiało się zamiarem otwarcia szeregu nowych kopalń: w Przysłupiu-Majdanie oraz gm. Porohy pow. Nadwórna, Kropiwniku pow. Katusz.

Rafinerie olejów mineralnych przerobiły w miesiącu sprawozdawczym 38 529 t ropy (40 247).

Produkcja wytworów naftowych wyniosła ogółem 38 470 t (40 293), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 10 542, nafty 11 755, olejów gazowego, opałowego i lekkich 5 685, olejów smarowych 3 155, parafiny 1 871, asfaltu 2 671 oraz innych produktów naftowych 2 791.

Wysłano z rafinerii i gazolinii z przeznaczeniem dla spożycia krajowego ogółem 31 113 t różnych produktów naftowych (38 802), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 7 022, nafty 12 277, olejów gazowego, opałowego i lekkich 5 875, olejów smarowych 2 873, parafiny 727, asfaltu 1 360 oraz innych produktów naftowych 979.

Wysłano z rafinerii z przeznaczeniem na eksport oraz na pokrycie zapotrzebowania bunkrów w Gdyni i W. M. Gdańska ogółem 3 149 t różnych produktów naftowych (2 811), w tym (w tonach): benzyny i gazoliny 1 006, nafty 46, olejów gazowego, opałowego i lekkich 905, olejów smarowych 21, parafiny 995, asfaltu 34 oraz innych produktów naftowych 142.

Zapasy produktów naftowych w rafineriach i gazolinarniach wynosiły w dn. 28/II b. r. ogółem 165 075 t różnych produktów naftowych (w dn. 31/I 161 413 t), w tym (w tonach): benzyny 30 660,

nafty 10 614, olejów gazowego, opałowego i lekkich 11 037, olejów smarowych 51 366, parafiny 3 443, asfaltu 14 934 oraz innych produktów naftowych 43 021 t.

Gazolinarnie przerobiły w lutym 23 202 tys. m³ gazu (25 869). Otrzymano gazoliny 3 281 t (3 566), wysłano do rafinerii celem domieszania do benzyn ciężkich 2 852 t (3 061) oraz na inne zapotrzebowanie krajowe 470 t (470).

Eksportu gazoliny w lutym i w styczniu nie było.

Zapasy gazoliny w zakładach gazolinowych wynosiły w dn. 28/II b. r. 576 t (w dn. 31/I 590 t).

Płynnych gazów naftowych wyprodukowano 150 t (172), wysłano na zapotrzebowanie rynku krajowego 110 t (116) oraz za granicę 23 t (22).

Zapasy w zakładach wynosiły w dn. 28/II b. r. 80 t (w dn. 31/I 88 t).

W lutym czynnych było ogółem 55 zakładów przeróbki ropy (rafinerii) i gazu (gazolinii), zatrudniających 3 490 robotników (w tym gazolinarnie 369 robotników).

Zapasy ropy w rafineriach wynosiły w dn. 28/II b. r. 28 502 t (w dn. 31/I 23 788 t).

ROLNICTWO

POTRZEBY KREDYTOWE LEŚNICTWA

Jednym z ważniejszych zagadnień polskiej polityki gospodarczej jest zagadnienie należytego rozwoju gospodarstwa leśnego i przemysłu, związanego z tym gospodarstwem.

Polska należy do państw, eksportujących drzewo, jakkolwiek na 1 mieszkańca przypada tylko ok. 0,4 ha lasów, podczas gdy np. w Niemczech ponad 0,5 ha, przy czym głównym naszym odbiorcą są — obok Anglii — Niemcy. Roczny przyrost z 1 ha w lasach państwowych wynosi w Polsce ok. 4 m³, w lasach zaś prywatnych jest bez wątpienia niższy (w lasach niemieckich roczny przyrost na 1 ha wynosi ponad 4 m³). Oczarowani legendą o nieprzebranych borach i bogactwach leśnych Polski, nie mogliśmy przez długi czas uwolnić się od tej psychozy i wywoziliśmy więcej drzewa, niż podstawowe normy gospodarki lasowej nam na to pozwalały. Obecnie, za przykładem większości krajów, zastosowaliśmy zasadę trwałości i ciągłości w gospodarstwie leśnym, o czym świadczą liczby wywozu drewna z Polski w ostatnich latach; z gospodarki ekstensywnej, dewastacyjnej, przechodzimy do gospodarki intensywnej, planowej — zwłaszcza po ukazaniu się podstawowego rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o ochronie lasów, nie stanowiących własności Państwa.

Skoro przeto w charakterze gospodarstw leśnych zauważyliśmy zasadnicze zmiany, należy dążyć, by zagadnienie gospodarki leśnej znalazło w ramach życia gospodarczego należne miejsce. Kapitał, ulokowany w lasach — wobec bardzo słabej ich rentowności — szuka innej korzystniejszej lokaty i ucieka, goniąc za chwilowym zyskiem. Zadaniem przeto polityki gospodarczej winno być wskazanie drogi do poprawy rentowności lasów i zapewnienia im nieodzownej dochodowości, jako ekwiwalentu za ryzyko, ponoszone w ciągu długotrwałego okresu produkcyjnego. Dotychczas poważną przeszkodę w lokowaniu kapitałów w leśnictwie jest zadłużenie jego ponad możliwości biologiczne oraz zbyt wielka różnica pomiędzy rentą leśną i obsługą długów. Fakt ten wpływa ujemnie na stabilizację stosunków w leśnictwie oraz zmusza właścicieli lasów do dewastacji drzewostanów. Rozwój gospodarstwa leśnego uzależniony jest od jego rentowności i zapewnienia leśnictwu odpowiednich funduszy inwestycyjnych.

Na odbytej w 1936 r. konferencji w Budapeszcie rozważono możliwości zapewnienia leśnictwu przyszłego rozwoju. W wyniku tej konferencji Międzynarodowy Instytut Rolniczy w Rzymie rozesłał poszczególnym państwom krótki kwestionariusz z zapytaniami, jakie jest w państwie ustawodawstwo, dotyczące kredytów leśnych, jego praktyczne zastosowanie, jaki wpływ mają na udoskonalenie kredytu leśnego czynniki takie, jak: bogactwo leśne kraju, struktura własności leśnej, stan ustawodawstwa, organizacja kredytów i aparatu bankowego.

Jak wiemy, w Polsce istnieją ustawy i rozporządzenia, dotyczące kredytów leśnych: ustawa z dn. 14/III 1932 r. o rejestrowym zastawie drzewnym, rozporządzenia Ministrów: Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu z dn. 4/VII 1932 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, o rejestrowym zastawie drzewnym i znakach zastawczych, oraz ustawy o towarzystwach kredytowych ziemskich i przepisy taksacyjne towarzystw kredytowych ziemskich, z których najbardziej typowa jest ustawa o Towarzystwie Kredytowym Ziemskim w Warszawie i przepisy taksacyjne w części, dotyczącej kredytów leśnych.

Konstrukcja prawna przepisów o rejestrowym zastawie drzewnym, jest o tyle ciekawa, że zezwala na utrzymanie prawa zastawu na przedmiocie, którego forma ulega przeobrażeniu w trakcie przeróbki tartacznej. Pierwszą próbą stosowania tej ustawy

w praktyce było uruchomienie kredytów eksportowych dla „Polskiego Eksportu Drzewnego” przy Zrzeszeniu Związków Właścicieli Lasów; z podobnych kredytów korzystała też „Spółka Wileńska” przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Wilnie. Ustawa ta w praktyce jednak większego zastosowania nie znajduje, nie ze względu na niedoskonałość jej przepisów, lecz ze względów gospodarczych, które powodowały, że na skutek znacznego wahania cen artykułów drzewnych w okresie kryzysu większość transakcji odbywała się nie kredytowo, lecz gotówkowo. W latach ostatnich — 1937 i 1938 — w oparciu o wspomnianą ustawę o zastawie rejestrowym rozprowadza specjalne kredyty leśne, przyznane przez Bank Gospodarstwa Krajowego — przy oprocentowaniu 7,5% w stosunku rocznym — „Polska Spółka Powiernicza”. Ponadto szereg właścicieli lasów i przemysłowców drzewnych, korzysta ze zwykłych kredytów wekslowych (krótkoterminowych), które nie są wyodrębnione jako specjalne kredyty leśne.

Kredytów długoterminowych leśnych udzielają w Polsce 4 towarzystwa ziemskie, mianowicie: Tow. Kredytowe Ziemskie w Warszawie, Tow. Kredytowe Ziemskie we Lwowie, Poznańskie Ziemstwo Kredytowe w Poznaniu oraz Wileński Bank Ziemski w Wilnie. Zasięg działania tych towarzystw jest regionalny. Towarzystwa te są instytucjami długoterminowego kredytu rolnego i udzielają pożyczek zarówno na grunty orne, jak i na grunty pod lasami, a więc giunt jest w praktyce podstawą udzielania kredytu długoterminowego, a nie drzewostan. Towarzystwa kredytowe liczą się jednak z wartością drzewostanów, czego dowodem akcja odłożeniowa, przy której obowiązuje taksa, uwzględniająca pełną wartość drzewostanów w szacunku nieruchomości.

Struktura własności leśnej w zakresie lasów zagospodarowanych, podlegających racjonalnej eksploatacji, wg danych statystycznych¹⁾ przedstawia się następująco (w ha): lasy państwowe — 3 195 600, lasy niepaństwowe — 5 293 427, z czego: obiekty o pow. do 50 ha — 899 862, 50 ÷ 250 ha — 464 847, 250 ÷ 500 ha — 633 979, ponad 500 ha — 3 294 739.

Obowiązujące w Polsce ustawodawstwo leśne, a w szczególności podstawowe rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 24/VI 1927 r. (znowelizowane w 1932 r.) o ochronie lasów, nie stanowiących własności Państwa, ujmuje w przepisy prawne: zagospodarowanie lasów, podział lasów, ochronę lasów, postępowanie i własność władz administracyjnych oraz przepisy karne. Rozbudowane przepisy w zakresie racjonalnej gospodarki i ochrony lasów oraz ścisła kontrola Państwa w zakresie stosowania i prawidłowego wykonywania przepisów stanowią dodatnie warunki, sprzyjające rozwojowi zdrowej gospodarki leśnej. Ustawy te stwarzają mocne podstawy dla rozwoju kredytu leśnego.

Rozwinięta i na zdrowych podstawach oparta sieć kredytowa, obejmująca wyspecjalizowany aparat kredytu dla gospodarstw wiejskich, stwarza dodatnie i w pełni zadowalające warunki rozwoju kredytu leśnego.

Zagadnienie poprawy rentowności gospodarstw leśnych jest rozwiązane na płaszczyźnie międzynarodowej, z niecierpliwością przeto należy oczekiwać wyników przeprowadzanych przez Międzynarodowy Instytut Rolniczy w Rzymie badań, z drugiej strony, niezależnie od wspomnianych prac, winniśmy dążyć, by leśnictwo, które nie jest dość elastyczne, aby przystosować się do gwałtownych przemian życia gospodarczego, znalazło właściwe podstawy do swego rozwoju.

¹⁾ Dane Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln.

Do intensyfikacji leśnictwa i podwyższenia jego produkcji dążyć musimy, szukając odpowiednich dróg. Jedną z nich jest poprawa rentowności — przez odpowiednie finansowanie gospodarki leśnej.

Więcej niż połowa lasów, podlegających racjonalnej eksploatacji, jest zainteresowana w organizacji kredytu leśnego. Leśnictwo, nie mogąc w dostateczny sposób korzystać z dotychczasowych kredytów, pomniejsza swój stan posiadania. Bardziej uczciwi właściciele gospodarstw leśnych, chcąc zdobyć środki finansowe na konieczne inwestycje, proszą o zezwolenie na zmianę rodzaju użytkowania, by w wyniku częściowej parcelacji gruntów polesnych, a więc drogą pośrednią uchronić od zniszczenia pozostały obszar leśny. Lasy drobnych rolników napotykają na trudności przy uzyskaniu zezwoleń na zmianę rodzaju użytkowania, a nie mogą równocześnie uzyskać odpowiednich kredytów, narażone są na wyniszczenie. Fakty te dostatecznie ilustrują potrzebę pomocy kredytowej. Ponadto coraz częściej dają się słyszeć głosy, nawołujące do roztoczenia większej opieki, szczególnie nad lasami drobnej własności, których obszar dochodzi do 900 tys. ha. Z lasów prywatnych w pierwszym rzędzie przeszło 60% (lasy o pow. do 500 ha) wymagałoby finansowej pomocy. Lasy o powierzchni ponad 500 ha, których łączny obszar wynosi 3 294 739 ha, nie potrzebują tak gwałtownie tej pomocy. Skoncentrowanie bowiem lasów na większym obszarze, przy czym zasadniczo pozostających w jednej administracji, ułatwia gospodarkę i chroni od zniszczenia.

Pierwszym zadaniem interwencyjnej polityki w zakresie kredytowym winno być uruchomienie — na wzór znanych nam już kredytów rejestrowych i zaliczkowych pod zastaw zboża oraz bydła — specjalnych kredytów niskoprocentowych dla leśnictwa. Dotychczas leśnik zaspakajał swe potrzeby kredytowe przez zwiększanie rocznego kontyngentu wyrębu (oczywiście za zezwoleniem władzy). Ten sposób zdobywania gotówki winien być zastąpiony przez udzielanie pożyczek pod zastaw przyszłych rocznych kontyngentów — przy oprocentowaniu ulgowym. Dalszym etapem w rozwoju kredytu leśnego winno być uruchomienie niskoprocentowych kredytów długoterminowych — przy pomocy Skarbu Państwa w formie dopłaty do oprocentowania, gdyż obsługa tego kredytu nie powinna przekraczać wysokości renty leśnej — jeśli pragnie się, by kredyt ten mógł spełnić dobrze swe zadanie.

Inż. Ryszard Górka

STAN ZASIEWÓW W DN. 15/III 1939 R. — Stan zasiewów ozimych, ustalony przez Gł. Urząd Statyst. na podstawie 4 000 sprawozdań korespondentów rolnych, przedstawiał się przeciętnie dla całej

Polski (z wyjątkiem woj. wileńskiego i nowogródzkiego, gdzie oziminy były pod śniegiem) w stopniach kwalifikacyjnych następująco (stopień 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły):

	1939 15/XII	1938 15/III	1937 15/III
Pszenvca	3-4	3-4	3-0
Zyto	3-6	3-6	3-4
Rzepak	2-9	3-5	2-9
Koniczyna	2-9	3-1	2-9

Zima tegoroczna odbiła się ujemnie na stanie ozimim, toteż zasiewy w połowie marca przedstawiały się znacznie gorzej niż w połowie grudnia ub. r. Silne mrozy — przy braku pokrywy śnieżnej — które rozpoczęły się w połowie grudnia, poczyniły duże zniszczenia w rzepaku i koniczynie, a również miejscami uszkodziły pszenicę. Wymarzły nadto w wielu miejscach okopowe w dołach i kopcach. Dopiero w końcu grudnia spadł śnieg, lecz już w I połowie stycznia nastąpiło znaczne ocieplenie — w związku z czym śniegi stajały. Druga połowa stycznia i prawie cały luty odznaczały się również wysoką temperaturą oraz dużą ilością opadów. W okresie tym utworzył się nadmiar wilgoci w roli, co spowodowało wymoknięcie ozimim na gruntach, niżej położonych. W I połowie marca nastąpił spadek temperatury oraz panowała pogoda zmienna z przelotnymi opadami w postaci śniegu, nadto okres ten zaznaczył się mroźnymi wiatrami i znacznymi wahaniami temperatury pomiędzy dniem a nocą. Zimne wiatry oraz mrozy w nocy, a odwilż w dzień, przy dużej ilości wilgoci w roli, wpływały w dalszym ciągu ujemnie na stan ozimim. Na północy kraju w I połowie marca nastąpiły mrozy i spadły śniegi, które w dn. 15/III pokrywały pola, ponieważ jednak śniegi spadły na ziemię nie zamarniętą, to była obawa wyprzenia ozimim.

Najlepiej przedstawiały się zasiewy żyta, stan których był wyższy od średniego — z wyjątkiem woj. wołyńskiego, stanisławowskiego (3-0) i tarnopolskiego (2-8). Stan pszenicy był stosunkowo lepszy w woj. centralnych i zachodnich oraz krakowskim (3-1 ÷ 3-3), natomiast słabiej przedstawiał się w woj. wschodnich (2-9) i południowych, z wyjątkiem krakowskiego (2-8 ÷ 3-0). Rzepak i koniczyny wykazywały stan niższy od średniego lub średni. Najgorszy stan wszystkich zasiewów był w woj. tarnopolskim.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

UKŁADY GOSPODARCZE Z WŁOCHAMI

W dn. 16/III b. r. podpisane zostały w Rzymie — w wyniku 2-miesięcznych rokowań — następujące układy polsko-włoskie: a) nowy protokół kontyngentowy, b) protokół dodatkowy do układu rozrachunkowego z dn. 18/V 1937 r., c) nowy układ turystyczny wraz z notami, dotyczącymi spraw paszportowych. Układ turystyczny uzupełniony jest przez porozumienie techniczne między polskim i włoskim instytutem rozrachunkowym. Ponadto oba instytuty rozrachunkowe zawarły układ, dotyczący spraw Zaolzia, przewidziany zaolziańskim protokołem rozrachunkowym z dn. 19/XI 1938 r.

Protokół kontyngentowy z dn. 16/III b. r. zawiera nowe listy kontyngentów w miejsce list z protokołu z dn. 18/II 1938 r. Ustalony plafon przedstawia się w ten sposób, że lista importowa wynosi zł 29 997 tys., czyli lirów 107 987 tys., lista eksportowa — lirów 133 865 tys. Różnica między listą importową i eksportową wynosi lirów 25 878 tys. i stanowi kwotę kontyngentową, służącą jako pokrycie turystyki polskiej (15% wpływów z eksportu alimentowa ma tę turystykę do wysokości lirów 20 miln.) oraz jako zabezpieczenie przed strukturalną, jak dotychczas, tendencją zamrożeń włoskich w clearingu, wynikającą z większej prężności wywozu włoskiego.

Dla porównania warto zaznaczyć, że plafon kontyngentowy w 1938 r. wynosił w liście importowej zł 24 595 tys., czyli lirów 88 548 tys. (wzrost o 18%), w liście eksportowej — lirów 110 415 tys. (wzrost o 21%). Różnica między obu listami odpowiada 20% globalnej kwoty kontyngentowej importu, przeznaczonym na pokrycie turystyki polskiej. Marży przewencyjnej protokół z 1938 r. nie

przewidywał. Co się tyczy kontyngentów, ustalonych przez podstawowy układ kontyngentowy z dn. 18/V 1937 r. — lista importowa wynosiła zł 20 173 tys., czyli lirów 72 623 tys., lista eksportowa — lirów 91 615 tys. Widzimy więc, że kolejne porozumienia kontyngentowe, ustalające formalne ramy wymiany towarowej, zmierzają konsekwentnie do intensyfikacji tejże wymiany między obu krajami.

Faktyczny rozwój polsko-włoskich obrotów towarowych potwierdza polska statystyka handlu zagranicznego za okres 3 ostatnich lat. W zamieszczonym poniżej zestawieniu wyodrębniono pozycję węgla oraz tytoniu — jako towarów, objętych odrębnym rozrachunkiem finansowym (dane — w tys. zł):

Rok	Przywóz z Włoch:		Wywóz do Włoch:	
	ogólny	bez tytoniu	ogólny	bez węgla i koksu
1936	16 678	11 529	22 019	5 400
1937	32 030	26 941	54 153	22 209
1938	33 821	27 666	65 653	27 942

Liczby przytoczone należałoby uzupełnić — dla ustalenia roli obrotów wzajemnych w handlu zagranicznym obu krajów — liczbami obrotów globalnych Polski i Włoch. Ograniczamy się do danych za rok 1938. Globalny wywóz Polski wyniósł w tym roku wartość zł 1 184 712 tys., globalny przywóz zł 1 299 764 tys., analogiczne liczby dla Włoch wynoszą: w wywozie — zł 2 884 399 tys. (lirów 10 383 836 tys.), w przywozie — zł 3 090 478 tys. (lirów 11 125 720 tys.).

Nie mniej ważna od sprawy plafonu kontyngentowego, posiadająca zasadnicze znaczenie od strony interesów wywozu, jest sprawa struktury obrotu towarowego. Pod tym względem nowy protokół wprowadza w porównaniu z protokołem z 1938 r.

szereg zmian, przeważnie korzystnych dla Polski. Przedstawimy je kolejno według listy importowej i listy eksportowej.

a) Lista importowa, wynosząca, jak wspomniano, zł 29 997 tys., została pod względem nomenklatury znacznie rozbudowana przez wprowadzenie nowych pozycji—tak, iż łączna ilość pozycji kontyngentowych wynosi obecnie 146.

Kontyngenty na surowce wynoszą kwotę zł 4 620 tys., co stanowi 15,5% kwoty globalnej. W liście importowej z 1938 r. kontyngenty surowcowe wynosiły kwotę 2 265 tys., czyli 9,2% kwoty globalnej importu, ustalonej na tenże rok. Zwiększone zostały następujące pozycje: ziemia okrzemkowa z zł 15 tys. do zł 100 tys., blendy cynkowa z zł 1 miln. do zł 2 miln., winian potasu z zł 150 tys. do zł 300 tys., jedwab surowy z zł 450 tys. do zł 600 tys., siarka z zł 600 tys. do zł 1 miln. Ponadto uzyskano dwa nowe kontyngenty, mianowicie: na rtęć—w wysokości zł 300 tys. (odpowiada to dotychczasowemu rocznemu przywozowi globalnemu Polski), oraz na skóry surowe—w wysokości zł 250 tys.

Jeśli chodzi o import owoców i artykułów spożywczych—sytuacja przedstawia się liczbowo, jak następuje: ogólna kwota kontyngentowa dla owoców sensu stricto, tj. jabłek świeżych, owoców świeżych innych, winogron świeżych, bananów, owoców suchych, a przede wszystkim cytryn, pomarańcz i mandarynek—wynosi kwotę zł 14 750 tys., co stanowi 49,1% globalnej kwoty importowej. Pozostałe kontyngenty na artykuły spożywcze wynoszą zł 1 330 tys. (z czego gros przypada na wino), co stanowi 4,4%. W grupie owoców należy wyodrębnić przy ocenie struktury importu kontyngent na cytryny w wysokości zł 6 500 tys., jako dotyczący artykułu pierwszej potrzeby. Po odliczeniu importu cytryn—udział pozycji owoców redukuje się z 49,1% na 27,5%.

W liście kontyngentowej z 1938 r. kontyngenty na owoce (j. w.) wynosiły zł 13 595 tys., czyli 56% kwoty globalnej. Inne artykuły spożywcze stanowiły zł 1 030 tys. (z czego gros zamówień przypadło na wina), co stanowiło łącznie 4% kwoty globalnej. W grupie owoców kontyngent na cytryny wynosił zł 6 miln.

Poza grupą surowcową oraz owocowo-spożywczą pozostałe kontyngenty obejmują—z małym wyjątkiem—artykuły przemysłowe. Grupa ta jest bardzo zróżnicowana i wynosi łącznie zł 9 097 tys. Do grupy tej wprowadzono—jak już wspomniano—szereg pozycji nowych, jak np. różne aparaty elektrotechniczne, maszyny i narzędzia do obróbki metali i drzewa itp. Również szereg dotychczasowych kontyngentów został podwyższony (np. przędza ze skubanki jedwabnej, przędza jedwabna, łożyska kulkowe, części oddzielne maszyn i aparatów itp.). Z drugiej strony kontyngenty na niektóre towary, objęte specjalnie naszą defensywą, zostały zmniejszone do połowy lub jednej czwartej, jak: celulozoid, linoleum, cisalfa, części rowerowe.

b) Lista eksportowa, wynosząca—jak wspomniano—lirów 133 865 tys., obejmuje 75 pozycji kontyngentowych (przy 60 pozycjach w protokole z 1938 r.). W 74,7% kontyngentów przewidziany wywóz jest wywozem rolniczym; w protokole z 1938 r. artykuły rolnicze stanowiły 69,1%.

W grupie rolniczej najważniejszą ilościowo pozycję stanowią zboża, na które przyznano nam szerokie kontyngenty (lirów 18 miln.—dla żyta, owsa i jęczmienia, lirów 4,5 miln.—dla jęczmienia browarnego, lirów 15 miln.—dla strączkowych). Kontyngent na jęczmień browarny w protokole z 1938 r. nie figurował, pozostałe kontyngenty zostały w porównaniu z dotychczasowymi znacznie podwyższone.

Następną pozycję stanowią jaja, których wywóz utrzymany zostaje w dotychczasowej wysokości lirów 16,5 miln.; ten dział wywozu uzupełniony jest nową pozycją, mianowicie, żółtek mrożonych—w wysokości lirów 1 miln.

Poza tym lista zawiera kontyngenty na: konie, bydło, drób bity i żywy, mięso preparowane, stokfisz, sadzeniaki, grzyby, alkohol, len, pakuly i wyczeski lniane, sierść zwierzęcą i szczecinę, kopyta, rogi i ich odpadki, pulpę buraczną, jelita surowe, pierze—w wysokości bądź dotychczasowej, bądź zwiększone (zwłaszcza odnośnie do pierza), z wyjątkiem jedynie kontyngentu dla mączki ziemniaczanej, której przywóz został przez stronę włoską ograniczony, oraz

dwóch drobnych kontyngentów na grzyby i jelita, zredukowanych na skutek słabego wykorzystania w ubiegłym okresie. Listę wywozową rolniczą uzupełniają nowe kontyngenty na nasiona lnu, glukozę i cykorię suszoną oraz nasiona buraków cukrowych (w tym ostatnim wypadku bez określenia kwoty). Skreślony został przez stronę włoską kontyngent na świnie.

Do grupy artykułów rolniczych zaliczyć należy również drewno (papierówkę oraz tarcicę dębową i iglastą), która to pozycja została znacznie zwiększona. Zmniejszona została natomiast kilkakrotnie pozycja cukru ze względu na wymogi naszej polityki gospodarczej na tym odcinku.

Jeśli chodzi o grupę artykułów przemysłowych (wynoszących łącznie kwotę lirów 33 965 tys.)—to lista wywozowa zawiera dotychczasowe kontyngenty na: przędzę lnianą, tkaniny bawełniane, kadm, maszyny włókiennicze, ozokeryt i cerezynę, szkło laboratoryjne itp., meble gięte, smołę drzewną, pył cynkowy, szereg produktów chemicznych, naftalinę, szmaty lniane—w wysokości przeważnie dotychczasowej, częściowo zwiększone. Lista zawiera ponadto nowy kontyngent na glicerynę rafinowaną oraz dwa drobne kontyngenty na wódki i cementy dentystyczne. Kontyngent na cynk został przez stronę polską wycofany, podobnie jak zredukowany został do połowy kontyngent na parafinę (z lirów 12 miln. na lirów 6 miln.). Z drugiej strony z uwagi na rozwój produkcji włoskiej określone zostały kontyngenty na blachę cynkową oraz dyktę lotniczą.

Pozycja żelaza i stali została powiększona, a równocześnie rozbudowana w ten sposób, że kontyngent łączny został zróżniczkowany na szereg odrębnych pozycji—celem lepszego wykorzystania możliwości zbytu stali szlachetnych i ograniczenia do minimum wywozu półfabrykatów. Protokół kontyngentowy przewiduje specjalną konsultację w wypadku, gdyby to lepsze wykorzystanie natrafiło w praktyce na trudności.

Omówione wyżej kontyngenty ustalone zostały w stosunku rocznym, licząc od dn. 1/I 1939 r. Kontyngenty, rozdzielne do dn. 16/III b. r. w ramach poprzedniego protokołu z 1938 r., zostaną odpowiednio zarachowane.

Nowy protokół zmienia system repartycji kontyngentów w tym sensie, że dotychczasowa repartycja półroczna, odpowiadająca ogólnemu systemowi włoskiemu, będzie nadal stosowana w odniesieniu do naszego eksportu, natomiast import nasz podlegać będzie naszemu ogólnemu systemowi, tj. repartycji kontyngentów na okresy 2-miesięczne.

Protokół wprowadza drobne zmiany do okresów wywozu sezonowego odnośnie do obu list.

Dodatkowy protokół do układu rozrachunkowego z dn. 18/V 1937 r. zawiera jedno postanowienie, mianowicie, że z należności za polski wywóz—Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero 85% przelewać będzie na rachunek ogólny Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, 15% na rachunek specjalny (turystyka—zamiast jak dotychczas 20%) do wysokości lirów 20 miln. (na rok 1939), po osiągnięciu której to granicy dalsze wpływy mają być przelewane na rachunek ogólny.

Dodatkowy protokół wszedł w życie, podobnie jak i protokół kontyngentowy, z dniem podpisania, czyli z dniem 16/III b. r., i związany został co do czasu obowiązywania z układem rozrachunkowym z dn. 18/V 1937 r.

Nowy układ turystyczny wraz z notami, dotyczącymi spraw paszportowych, wchodzi w życie z dniem 15/IV 1939 r. w miejsce układu z dn. 24/V 1937 r. i związany został co do czasu obowiązywania z układem rozrachunkowym z dn. 18/V 1937 r. Czeki i bony turystyczne, wydane do dn. 14/IV b. r., regulowane będą według postanowień starej umowy.

Nowy układ opiera się w zasadzie na przepisach dotychczasowych, jednakże zawiera kilka zmian. Najważniejsza z nich dotyczy postanowienia, że nie 20% ale 15% ogólnych wpływów z polskiego eksportu będzie przeznaczony na alimentowanie turystyki.

Turyści, udający się do Włoch, winni nabyć czeki, nakazy płatnicze upoważnionych banków polskich lub bony hotelowe za zł 100 mini-

malnie w stosunku tygodniowym przy wyjazdach indywidualnych, i za zł 75 minimalnie w stosunku tygodniowym przy wyjazdach zbiorowych. Postanowienie, dotyczące górnej granicy zł 500 i zł 250, zostało w nowym układzie uchylone. Dzieci do lat 4 zwolniono od nabywania wskazanych tytułów turystycznych, a dzieci do lat 14 mogą nabywać je w wysokości, zredukowanej do 50%. Poza tym Polski Instytut Rozrachunkowy może na zasadzie specjalnego upoważnienia redukować minimalną wysokość tytułów turystycznych w poszczególnych wypadkach, ustaloną—jak już wspomniano—na zł 100 lub zł 75 tygodniowo.

Po okazaniu dowodu nabycia czeków, nakazów płatniczych (nowy tytuł turystyczny, ułatwiający organizację podróży „à forfait”) lub bonów za odpowiednią sumę turysta otrzymuje bez trudności paszport za opłatą zł 40—przy ważności paszportu do 2 miesięcy, a zł 80 za paszport roczny przy wyjazdach indywidualnych, zł 25 od osoby przy wyjazdach zbiorowych. Ilość paszportów uzależniona jest—tak, jak to było dotychczas—od istnienia dostatecznych sum na realizację czeków we Włoszech na koncie turystycznym polskim. Górną granicę stanowią tu będzie w każdym razie na rok 1939 kwota lirów 20 miln., czyli zł 5 555 tys., a natężenie ruchu turystycznego do Włoch będzie zależało od tempa wywozu polskiego do Włoch.

Postanowienia, rozciągające przepisy o turystach na studentów i duchownych, zostały w nowej umowie wyraźniej sformułowane, przy wprowadzeniu tych zmian, że obu tym kategoriom nie będzie przysługiwać—jak dotychczas—specjalne uprawnienie do „tańszego pobytu”—analogicznie z kategorią dzieci w wieku lat 4÷14 (pozostają tutaj jednak możliwości redukcji kwot minimalnych w drodze specjalnego upoważnienia Polskiego Instytutu Rozrachunkowego). Następnie umowa, w związku z wyraźnym uznaniem studentów i duchownych za turystów, wprowadza obowiązek przedkładania co semestr świadectwa przynależności do określonej uczelni we Włoszech, świeckiej lub duchownej.

Nowy układ ustala okres 6-miesięczny jako maksymalny dla uzyskiwania czeków turystycznych na zasadzie turystycznego paszportu.

W związku z powyższym układem oba instytuty rozrachunkowe, którym wykonanie umowy zostało powierzzone, zawarły nowy układ techniczny, ujęty w formie wymiany listów z dn. 16 i 29/III b. r., uzupełniony porozumieniem w sprawie likwidacji Utrásu w Polsce oraz porozumieniem w sprawie przydziału czeków i bonów hotelowych dla Italskiego Biura Podróży w Warszawie. Zawierają one następujące postanowienia: a) koszt czeków turystycznych obniżony zostaje z 3% na 2%, b) włoska organizacja centralna Utras, która dotychczas emitowała czeki turystyczne, zostaje zlikwidowana—z tym, że czeki będą wystawiane przez banki polskie, ich realizacja zaś będzie możliwa we wszystkich filiach większych banków włoskich, co stanowi duże ułatwienie dla turystów.

Oba instytuty rozrachunkowe zawarły—również w dn. 11/III b. r., na marginesie rzymskich rokowań, układ w sprawie Zaolzia, przewidziany przez zaolziański protokół rozrachunkowy (protokół dodatkowy do układu rozrachunkowego z dn. 18/V 1937 r.) z dn. 19/XI 1938 r.; protokół ten uregulował obrót zaolziańsko-włoski od dn. 1/X 1938 r. Natomiast sprawy, związane z transakcjami, zawartymi przed dniem 1/X 1938 r. w ramach clearingu włosko-czesko-słowackiego, zostały przekazane do późniejszego porozumienia między P. I. R. a Istcambi.

Niezależnie od wyżej omówionych umów—program rokowań handlowych objął także i sprawy finansowe sensu stricto. W dn. 13/II b. r. podpisane zostało porozumienie w formie protokołu dodatkowego do układu finansowego z dn. 16/VI 1937 r., dotyczące pokrycia węglem m. in. reszty należności za dawne zamówienia rządowe (statki „Piłsudski” i „Batory”) w ogólnej kwocie zł 4 110 tys.

Negocjacje rzymskie nie uregulowały wszystkich zagadnień polsko-włoskiej wymiany handlowej. W szczególności zagadnienie frachtów, szeroko przedyskutowane, nie zostało objęte clearingiem, wskutek czego kwestia ta pozostała nadal otwarta. Poza tym jednak łącznie z podpisanym jeszcze w listopadzie 1938 r. nowym układem finanso-

wym stworzyły ostatnie rokowania nowe i kompletne podstawy formalne dla rozwoju współpracy ekonomicznej obu krajów. Gdyby, tak jak to miało miejsce w ubiegłych latach—doszły do skutku zamówienia rządowe we Włoszech, obrót towarowy zostałby jeszcze, oczywiście, zwiększony. Jak kształtować się będą obroty na gruncie nowych układów—czas pokaże, przewidywać jednak należy dalszą intensyfikację stosunków handlowych.

S. L.

ROZSZERZENIE WYMIANY HANDLOWEJ POLSKO-DUŃSKIEJ

Obroty polsko-duńskie są, jak wiadomo, uregulowane układem handlowym z dn. 25/VIII 1936 r., przedłużonym następnie na rok 1938, a obecnie do sierpnia b. r. Przy przedłużaniu układu tego na 1937/38 r. zostały poczynione pewne poprawki, dzięki którym plafon obustronnej wymiany został cokolwiek rozszerzony, natomiast na 1938/39 r. układ został przedłużony bez zmian.

Wprawdzie ramy wyżej wspomnianego układu zostały ustalone w latach 1936/37 w rozmiarach, zadowalających w istniejących okolicznościach maksymalnie zainteresowane działy produkcji obu krajów—to jednak dla uelastycznienia zostały przewidziane po obu stronach pewne granice możliwości bliżej nie określonych, tzw. „towarów różnych”. Ta rezerwa jest przewidziana głównie na doraźne pokrycie niewielkich zapotrzebowań w zakresie towarów, nie objętych układem—dla obu stron bowiem kłopotliwe byłoby każdorazowo negocjowanie drobnych spraw (przypomnieć należy, że rynek duński, wprawdzie ostatnio nieco zliberalizowany przez wprowadzenie na tzw. „listę wolną” szeregu artykułów, niezbędnych dla gospodarki duńskiej—w przeważającej swej części pozostaje jednak zamknięty dla towarów polskich, które wchodzą jedynie w granicach ściśle określonych kontyngentów dewizowych).

Z biegiem czasu okazało się, że rezerwa ta nie wystarcza do uelastycznienia układu w takich granicach, które odpowiadałyby istotnemu zapotrzebowaniu obu stron, jak również istotnej możliwości absorpcyjnej. Wobec tego, iż ta część wzajemnego zapotrzebowania, która w ramach układu nie mogła być w drodze normalnej uwzględniona, wzrosła z każdej strony do sumy ok. zł 1 miln.—więc obie strony postanowiły je równocześnie zlikwidować, przy czym oczywiście oparto się na kryteriach celowości przywozu z punktu widzenia ochrony produkcji krajowej. W wyniku tej decyzji obie strony uzyskały niedawno dodatkowe możliwości przywozowe w okresie do dn. 31/VIII b. r. w granicach plafonu 1-milionowego.

Jeśli chodzi o nasz wywóz do Danii—to Polska może wywieźć dodatkowo w tym czasie następujące towary: nasiona roślin pastewnych i koniczyny czerwonej, dykty stolarskie, obręcze wiklinowe do beczek, biel cynkową, eterinę, rury żelazne i stalowe, butle stalowe. Podkreślić należy, iż kontyngent dodatkowy na rury pozwala ulokować częściowo na rynku duńskim wytwory przemysłu zaolziańskiego.

Z drugiej strony Dania w tym samym okresie będzie mogła wywieźć do Polski ponad umowne ilości i poza nimi następujące towary: nasiona traw i warzyw, krzemień i kryolit, emulgatory do margaryny, lecyinę, insulinę i niektóre przetwory chemiczne, stal taśmową, ostrza do noży, motory Diesla, maszyny chłodnicze do wyrobu łożysk głównych i do wału korbowego, wytaczarki cylindrów, tokarki do toków, szlifierki do zaworów i gniazd zaworowych, wiertarki do łożysk i wałów korbowych, walce szosowe, maszyny do wyrobu obuwia, do ubijania rur cementowych i betonowych, pewne maszyny i aparaty mleczarskie, małe lokomotywki dieslowskie i aparaty do sprawdzania wałów korbowych.

Wprawdzie doraźne stworzenie powyższych możliwości w niczym nie narusza podstawowego układu z dn. 26/VIII 1936 r.—to jednak należy wyrazić nadzieję, że przy przedłużaniu tego układu na rok 1940 będzie można na tej podstawie wprowadzić szereg istotnych, a korzystnych dla stron obu zmian.

P.

HANDEL ZAGRANICZNY

POLSKO-BRYTYJSKIE
STOSUNKI HANDLOWE

W rzadkich tylko wypadkach struktury gospodarcze dwu krajów tak szczęśliwie się uzupełniają i tak przychylnie stwarzają warunki rozwoju wzajemnych stosunków gospodarczych, jak to ma miejsce między W. Brytanią i Polską. Jeżeli kraj rolniczy, jak Polska, jest zarazem krajem dość uprzemysłowionym, a jednocześnie realizującym dalszą rozbudowę swego przemysłu, jego zaś kontrahent, jak W. Brytania, posiada przemysł, produkujący artykuły inwestycyjne i instalacyjne, albo jeszcze lepiej—traktując Imperium Brytyjskie jako całość—mogący poza tym zaopatrywać stale swego kontrahenta w niezbędne dla niego surowce—wówczas przed takimi krajami otwierają się możliwości współpracy gospodarczej prawie nieograniczone. Stwierdzenie powyższego faktu rzuca specjalne światło na dotychczasowe stosunki gospodarcze polsko-brytyjskie i uwydatnia ich linię rozwojową.

Jeżeli pominąć pierwsze powojenne lata bezplanowej wymiany handlowej między obu państwami, to następnie rozróżnić należy 3 fazy rozwojowe tej wymiany. W pierwszej fazie, którą otworzyło zawarcie w dn. 26/XI 1923 r. traktatu handlowego i nawigacyjnego, opartego na nieuwarunkowanej klauzuli największego uprzywilejowania, uderza w oczy charakterystyczna dla tego okresu struktura wymiany handlowej polsko-brytyjskiej: jest ona niemal wyłącznie konsumcyjna.

Po stronie polskiej głównymi artykułami wywozu są: cukier w postaci rafinady, kryształu i cukru surowego, oraz jaja, których ilości, eksportowane do W. Brytanii, rosną z roku na rok, a w późniejszych latach jeszcze sporadycznie zboże i mąka. Częściowo charakter eksportu surowcowego dodaje wywozowi polskiemu drzewo surowe i nawpółobrobione, które w tym okresie zdobywa sobie rynek angielski—i to nie tylko zdobywa, ale i zostaje na tym rynku, co jest o wiele trudniejsze z uwagi na wysokie wymagania nabywców oraz silną konkurencję. Inne artykuły eksportu polskiego nie mają większego znaczenia. Należą tu: parafina, cynk, pył cynkowy, przędza wełniana, mączka kartoflana. Przejściowo w 1926 r. pojawia się wśród artykułów wywozowych polskich w związku ze strajkiem górników angielskich węgiel, którego eksport w latach późniejszych zanika zupełnie; jedynym efektem tego był bardzo poważny wzrost dodatniego salda handlowego na rzecz Polski, które osiąga kwotę zł 224 miln. w 1926 r.—najwyższą w dziejach stosunków polsko-brytyjskich.

Po stronie brytyjskiej widzimy w przywozie w tym okresie również przeważnie artykuły konsumcyjne, jak śledzie, herbata, lub też wyroby gotowe, jak tkaniny wełniane i bawełniane; jedynym wyjątkiem jest wełna, która stanowi najpoważniejszy artykuł importu brytyjskiego. Inne artykuły, jak: łój, oleje, blacha żelazna, skóry galanteryjne i maszyny włókiennicze (przeważnie części zamienne)—nie odgrywają większej roli.

Pod koniec pierwszego okresu gospodarstwo Polski znajduje się w fazie pomyślnej koniunktury, która powoduje wybitny wzrost konsumpcji; w stosunkach handlowych polsko-brytyjskich wyraża się to zwykłą do zł 313 miln. importu z Anglii do Polski. Jednocześnie dodatnie dla Polski saldo handlowe staje się nagle ujemnym, i to w dość dużych rozmiarach, mianowicie zł 87 miln.

Z chwilą załamania się w Polsce koniunktury rozpoczyna się drugi okres w stosunkach gospodarczych polsko-brytyjskich. Z jednej strony charakteryzuje go zjawisko ujemne: stałe kurczenie się wolumenu wzajemnych obrotów—zgodnie zresztą z ogólnoswiatową tendencją zacieśniania międzynarodowej wymiany handlowej. Obroty polsko-brytyjskie osiągają swój najniższy poziom w 1932 r.: zaledwie zł 253 miln. (wobec najwyższej sumy zł 577 miln. w 1927 r.). Polska odzyskuje jednak od razu dodatnie saldo bilansu handlowego z W. Brytanią, i to na bardzo wysokim poziomie, bo zł 214 miln., pod koniec tego okresu zresztą ta nadwyżka maleje i w 1934 r. wynosi tylko zł 106 miln. Z drugiej strony w omawianym okresie występuje inne zjawisko dodatniej natury: powolnej przemiany strukturalnej w obrotach polsko-brytyjskich. Ze strony polskiej zazna-

czają się wysiłki, mające na celu wprowadzenie na rynek brytyjski nowych artykułów, w pierwszej mierze produktów hodowlanych: szynki, bekonów i kur bitych—wysiłki, uwieńczone pięknym sukcesem naszego przemysłu przetwórczego, który powstał w Polsce właściwie dopiero pod naciskiem konieczności, wytworzonych w wyniku wojny celnej z Niemcami. Przewaga eksportu żywca przekreślona została raz na zawsze i, poczynając od 1930 r., rozpoczyna się rosnąca z roku na rok przewaga eksportu półfabrykatów hodowlanych. Skontyngentowanie w 1932 r. angielskiego rynku bekonowego, nie uwzględniające należycie interesów polskich i polskiego stanu posiadania, dodało nowego bodźca przemysłowi przetwórczemu w kierunku dalszego rozwoju produkcji, mianowicie wytwarzania pełnych fabrykatów: szynki w puszkach i konserw mięsnych, które poczynając od 1933 r. zaczynają się lokować na rynku angielskim. Wtórny produkt hodowlany—szczecina—znajduje również popyt w W. Brytanii i powoli, ale stale do dnia dzisiejszego ugruntowuje się na rynku brytyjskim. Nie można tego, niestety, powiedzieć o innym artykule przemysłu polskiego, wprowadzonym w tym okresie na rynek angielski: odzieży i bieliznie, którego stan posiadania, dość wysoki w pierwszych latach, zanika obecnie z roku na rok.

Ulega również pewnemu przestoczeniu w omawianym okresie i struktura importu z W. Brytanii do Polski: zmniejsza się wolumen artykułów czysto konsumcyjnych lub półfabrykatów, jak przędza wełniana i bawełniana, a pojawiają się artykuły surowcowe, jak: surowka żelazna, stare żelastwo, skóry i futra, kauczuk, szmaty—obok importowanej stale wełny, oraz półfabrykaty pożyteczne, jak niektóre przetwory chemiczne, wreszcie w skromnych bardzo rozmiarach, ale pojawiają się już pewne artykuły o charakterze inwestycyjnym: maszyny i aparaty, instrumenty precyzyjne, części samochodów i inne. W tych zmianach przebija się wyraźnie walka gospodarstwa polskiego z kryzysem i planowanie rozbudowy przemysłu.

Zmiany, które nastąpiły w warunkach międzynarodowej wymiany handlowej, skłoniły W. Brytanię i Polskę (z inicjatywy polskiej) do zawarcia nowego układu w dn. 27/II 1935 r., uzupełniającego dawny traktat handlowy i mającego na celu dostosowanie prawnych podstaw wymiany polsko-brytyjskiej do zmienionej sytuacji gospodarczej w obu krajach. Układ ten zresztą był koniecznością w związku ze zmianą w latach 1933–34 polityki handlowej przez W. Brytanię, która w tym czasie uznała za konieczne odstąpić częściowo od swej tradycyjnej zasady liberalizmu w handlu międzynarodowym i wprowadzić wysokie stawki celne ochronne i pewne ograniczenia importowe.

Układ z 1935 r. zagwarantował Polsce utrzymanie bezcłowego importu w zakresie najważniejszych interesujących ją artykułów oraz zabezpieczył ją od niekorzystnych konsekwencji na wypadek wprowadzenia przez W. Brytanię dalszych ograniczeń importowych—czy to o charakterze kontyngentowym, czy też sanitarnym lub weterynaryjnym. W. Brytanii układ przyniósł szereg zniżek celnych, głównie w dziedzinie produktów chemicznych, oraz zafiksowanie czteryście kilkudziesięciu pozycji polskiej taryfy celnej dla obchodzących ją artykułów; ponadto Polska przyznała W. Brytanii odpowiednie kontyngenty przywozowe i zrezygnowała ze stosowania zarówno wobec W. Brytanii, jak i jej posiadłości, protektoratów i mandatów systemu kompensacyjnego, dopóki posiadać będzie w stosunkach z W. Brytanią saldo dodatnie. Umowę obu rządów uzupełniło zawarcie szeregu porozumień branżowych pomiędzy przemysłowcami brytyjskimi i polskimi, mających na celu współdziałanie z rozwojem eksportu angielskiego do Polski oraz—nieco wcześniej—zawarcie układu węglowego do ograniczenia konkurencji węgla polskiego i angielskiego na międzynarodowych rynkach zbytu.

Pod egidą umów z 1935 r. rozpoczął się trzeci, do dzisiejszego dnia trwający, okres stosunków gospodarczych polsko-brytyjskich. W okresie tym ujawniły się już z całą wyrazistością tendencje, zapoczątkowane w okresie poprzednim—przetworzenia struktury wymiany towarowej między obu państwami w duchu zadań i potrzeb polskiej polityki gospodarczej, która ma na celu intensywną rozbudowę polskiego przemysłu. Wzrasta import do Polski: angielskiej wełny, skór, rud,

szmat, przetworów chemicznych, maszyn, aparatów, instrumentów, części samochodowych; rozwija się eksport do W. Brytanii: materiałów drzewnych z Polski (w znacznie szybszym tempie niż z krajów konkurencyjnych), dykty, bekonów, konserw i przetworów mięsnych, jaj, masła, szmalcu, szczeciny; zapoczątkowany został eksport: nasion konicznych, chmielu, jagód, lnu, pakul lnianych i cebuli. Eksport polski charakteryzuje duża użyteczność, a zarazem niewielkie zróżniczkowanie, eksport brytyjski przedstawia bardzo szeroki wachlarz towarowy i mógłby ulec jeszcze dalszemu rozszerzeniu i przebudowie w kierunku inwestycyjno-produkcyjnym, o ileby eksport polski równocześnie zwiększył się i pogłębił.

Ta ostatnia sprawa wymaga paru słów wyjaśnienia. Wprawdzie saldo handlowe wciąż jest w stosunkach z W. Brytanią dla Polski dodatnie i wobec tego wydawałoby się rzeczą trudną mówić o dalszym powiększeniu eksportu polskiego, jednakowoż rzecz się inaczej przedstawia, jeśli wziąć pod uwagę całkowity obrót towarowy między Polską i Imperium Brytyjskim; wówczas saldo ostateczne przestaje być dla Polski korzystne, a trzeba jeszcze podkreślić, że Polska posiada wobec W. Brytanii zobowiązania finansowe, które dopóty nie naruszają bilansu płatniczego Polski, dopóki posiada ona wybitnie dodatnie saldo handlowe. Nie od rzeczy będzie podkreślić, że o ile import z W. Brytanii stanowi (w 1937 r.) 11·9%, a eksport—18·3% ogólnego importu względnie eksportu Polski, o tyle import z Polski stanowi (w 1936 r.) zaledwie 1·2%, a eksport do Polski 1·3% ogólnego importu względnie eksportu brytyjskiego. Łatwo tedy pojąć, że powiększenie choćby o dalszy 1% obrotów z Polską po stronie angielskiej nie byłoby rzeczą zbyt trudną.

W świetle powyższych uwag, nie biorąc nawet pod uwagę rozwoju sytuacji politycznej w Europie, wydaje się rzeczą nie tylko możliwą, ale i pożyteczną, dalsze zacieśnienie stosunków gospodarczych między Polską i W. Brytanią w duchu jak najściślejszego uwzględnienia interesów obu stron i celów pokojowych, którymi się oba państwa kierują.

Dr J. Grzymała-Grabowiecki

WYWÓZ PRODUKTÓW ROŚLINNYCH W I PÓLROCZU ROKU GOSP. 1938/39

W zesz. 51/1938 tygodnika przedstawiony został przebieg kampanii eksportowej w I kwartale bież. roku gospodarczego; nie powracając więc do spraw, uprzednio już omówionych, damy poniżej krótką analizę sytuacji na rynkach zbożowych w II kwartale kampanii, tj. w miesiącach listopad 1938 + styczeń 1939.

Na decydującym dla całokształtu sytuacji zbożowej zagranicznym rynku pszenicznym koniunktura przedstawiała się następująco: Przez cały niemal listopad tendencja była słaba, choć ceny pozostawały bez większych zmian; pewna nieznaczna poprawa nastąpiła w notowaniach na dalsze terminy; możliwości zbytu były bardzo niewielkie. W grudniu silniej zarysowała się niepomyślna sytuacja statystyczna, spowodowana dokładnymi danymi co do wyniku zbiorów na półkuli południowej. W Argentynie zbiory pszenicy wyniosły 8·6 mln. t, co przy zeszlorocznych zbiorach 5 mln. t stanowi bardzo duże zwiększenie. W Australii natomiast zbiory wypadły gorzej niż w ub. roku o 1·2 mln. t, co częściowo zmniejsza skutki olbrzymiej zwyczajki argentyńskiej. Mimo tej niepomyślniej sytuacji statystycznej ceny nie zmniejszały, co tłumaczyć należy pewną rezerwą Argentyny, która ociągała się z występowaniem na rynek eksportowy, wyczekując przypuszczalnie zwiększonego zapotrzebowania europejskiego w miesiącach późniejszych. Drugim czynnikiem, podtrzymującym ceny na dotychczasowym poziomie, był zły stan zasiewów w Stanach Zjedn., spowodowany niedostateczną ilością opadów w niektórych częściach kraju. Zaznaczyć przy tym należy, iż obszar zasiewów został w Stanach Zjedn. w stosunku do ub. roku znacznie zmniejszony. Trzecim dodatnim czynnikiem, występującym w grudniu, było dość duże zapotrzebowanie Anglii i prawdopodobieństwo rozpoczęcia importu przez Indie Brytyjskie, które po zeszlorocznym nieurodzaju będą zapewne zmuszone braki swe uzupełnić drogą importu. W styczniu na giełdach europejskich (Rotterdam) nastąpiła poprawa notowań, na giełdach zaś zamorskich tendencja utrzymywała się bez zmian. Brak nacisku Argentyny w przyczynę wyżej przedstawionych oraz brak nacisku Australii — wobec mniejszych zbiorów i przewidywanego eksportu do Chin i Indji Brytyjskich — oto momenty, które wpływały dodatnio na kształtowanie się sytuacji. W niektórych krajach europejskich pogorszył się w styczniu — po grudniowych bezśnieżnych mrozach — stan zasiewów, co łącznie ze słabym

stanem zasiewów w Stanach Zjednoczonych również wpływało uspakajająco na koniunkturę rynkową. Sądzić w każdym razie należy, że o ile nie zajdą jakieś nadzwyczajne komplikacje — przejdziemy do nowej kampanii z bardzo dużymi pozostałościami z kampanii bieżącej.

Z innych zbóż największych stosunkowo obrotów dokonywano jęczmieniem, który wskutek wysokich cen kukurydzy (najdroższe zboże) cieszył się dobrym popytem, głównie w Belgii i Holandii. Zytym obroty nie były wielkie — głównym odbiorcą była Belgia. Owszem, jak zawsze — obroty nieznaczne (Szwajcaria).

Notowania zbóż na giełdzie rotterdamskiej w kampanii bieżącej i poprzedzającej przedstawiały się następująco (w zł za 100 kg):

	Pszenica		Żyto	
	1938/39	1937/38	1938/39	1937/38
Sierpień	13·35	23·35	12·60	19·75
Wrzesień	12·45	22·50	11·50	20·30
Październik	10·40	22·35	10·85	21·30
Listopad	9·53	21·40	9·83	19·50
Grudzień	10·51	20·85	10·41	19·82
Styczeń	10·24	21·10	9·92	20·20

	Jęczmień		Owies	
	1938/39	1937/38	1938/39	1937/38
Sierpień	13·35	19·35	12·70	14·95
Wrzesień	11·75	16·95	12·35	15·05
Październik	12·15	19·40	11·70	15·25
Listopad	11·95	19·10	11·30	14·80
Grudzień	12·55	18·75	10·20	14·15
Styczeń	12·82	19·20	10·35	14·40

Podaż na rynku wewnętrznym — podobnie jak w I kwartale roku gosp. 1938/39 — była w II kwartale równomierna. Jedynie z końcem grudnia i w początkach stycznia nastąpiło pewne, nieznaczne, o charakterze sezonowym, zwiększenie podaży żyta.

Ceny zbóż na rynku krajowym (giełda poznańska) kształtowały się następująco (w zł za 100 kg):

	Pszenica		Żyto	
	1938/39	1937/38	1938/39	1937/38
Sierpień	20·35	29·70	15·10	22·40
Wrzesień	19·15	30·30	13·80	22·60
Październik	19·25	29·20	14·00	22·40
Listopad	18·40	27·90	14·05	22·40
Grudzień	18·45	27·00	14·05	21·80
Styczeń	18·65	27·00	14·50	21·65

	Jęczmień		Owies	
	1938/39	1937/38	1938/39	1937/38
Sierpień	—	—	14·50	19·75
Wrzesień	26·50	23·40	14·25	20·45
Październik	16·50	23·90	15·00	20·90
Listopad	16·50	22·75	14·80	20·60
Grudzień	17·15	21·05	14·20	20·30
Styczeń	17·00	21·00	14·25	20·35

Spadek cen, jaki nastąpił w kraju w miesiącach jesiennych, został zahamowany i w okresie sprawozdawczym ceny utrzymywały się na tym samym poziomie, wykazując nawet tendencję lekko zwyżkową.

Dla porównania spadku cen na krajowym i zagranicznym rynku zbożowym podamy zestawienie spadku cen (w % -ach) w poszczególnych miesiącach kampanii bieżącej w stosunku do kampanii ubiegłej:

	Pszenica		Żyto		Jęczmień		Owies	
	Rotterdam	Poznań	Rotterdam	Poznań	Rotterdam	Poznań	Rotterdam	Poznań
Sierpień	43	39	36	33	32	—	15	27
Wrzesień	45	37	44	39	38	30	16	31
Październik	53	35	50	38	38	33	23	29
Listopad	55	34	50	37	38	28	24	28
Grudzień	50	32	47	35	34	19	28	30
Styczeń	51	31	51	33	33	19	28	29

Z powyższego zestawienia wynika, iż najsilniej potaniały — zarówno za granicą, jak i w kraju — pszenica i żyto. W ostatnich miesiącach wybitnej poprawie uległa relacja cen jęczmienia.

Ustawicznie wyścig cen w dół na rynkach odbiorczych i stosunkowo mniejszy przy tym spadek cen w kraju — spowodowały dalsze powiększenie różnicy cen krajowych i światowych, czyli dalszą ucieczkę od parytetu eksportowego. Sytuacja taka niezwykle utrudnia politykę eksportową. Ustalono na początku kampanii zwroty ceł w wysokości

zł 4 od 1 q okazały się nie wystarczającymi i zmusiły Rząd do częściowego zużytkowania funduszy, osiąganych z opłat przemysłowych, na pomoc eksportową w granicach, umożliwiających ten eksport; wpłynęło to na znaczny wzrost wywozu zbóż, głównie żyta i jęczmienia, w ostatnich 3 miesiącach.

Na zakończenie podajemy zestawienie wywozu ważniejszych produktów roślinnych. Ponieważ liczby zeszlenczone, jako materiał porównawczy, byłyby ze względu na ówczesny nieurodzaj nie wystarczające, uwzględniamy dla porównania ostatnie 2 kampanie (półrocza):

	I półroczna kampania:					
	1938/39	1937/38	1936/37	1938/39	1937/38	1936/37
	kwintale			tysiące zł		
Zboża i przetwory						
Pszenica	173 609	600	478 941	2 136	20	8 381
Żyto	1 251 626	21 181	1 768 695	16 925	531	24 998
Jęczmień	1 452 352	1 019 611	2 165 733	19 174	21 701	33 145
Owies	19 698	11 080	541 300	356	266	6 991
Gryka	62 735	16 012	57 613	6 633	337	807
Mąka pszenna	223 391	36 370	518 728	3 232	833	7 905
„ żytnia	224 104	7 325	766 484	2 808	209	8 971
Kasza pszenna	6	14	24	0	1	2
„ jęczmienna	52	2	6 216	1	—	84
Inne kasze	3 564	2 757	3 380	123	111	119
Słód	13 714	53 977	131 874	926	2 223	3 890
Razem:	3 424 851	1 168 929	6 438 988	52 314	26 232	95 293
Strączkowe, oleiste, nasiona traw						
Groch	102 032	97 143	128 240	3 345	2 993	3 175
Fasola	211 989	64 191	99 202	7 912	2 766	3 210
Soczewica	1 712	962	2 221	55	38	64
Łubin	46 568	57 381	32 881	1 088	1 514	709
Wyka, peluszką	43 259	1 208	47 702	758	29	1 054
Seradela	7 680	2 538	7 311	323	107	217
Bobik, bób	8 065	1 609	25 536	161	34	392
Nasiona traw	387	565	1 226	32	86	74
Koniczyna czerwona	29 367	11 128	20 481	3 186	1 661	2 871
„ biała	10 083	7 231	13 165	2 673	1 451	1 819
Lucerna, esparceta	15 788	3 785	13 296	602	255	579
Nasiona bur. cukrowych	13 278	12 756	33 805	1 183	1 175	2 455
Rzepak, rzepik	3 436	2 321	24 590	172	154	898
Gorczyca	2 146	8 201	5 506	106	380	217
Mak	35 295	26 806	30 305	2 635	2 247	1 976
Razem:	531 085	297 825	485 467	24 231	14 890	19 710
Ogółem:	3 955 936	1 466 754	6 924 455	76 545	41 122	115 003

Przyjmując wywóz w kampanii 1936/37 za 100 otrzymujemy następujące liczby wskaźnikowe dla ostatnich 2 kampanii (półrocza):

	1937/38		1938/39	
	waga	wartość	waga	wartość
Zboża i przetwory	18	27	53	54
Inne art. roślinne	61	75	110	128
Ogółem:	21	36	57	67

Ponieważ I półrocze kampanii 1936/37 uznać należy za normalne (zakazy wywozu ukazały się w II półroczu), stwierdzić można znaczny spadek wywozu w I półroczu 1937/38 oraz już znacznie wyższy wywóz w kampanii bieżącej. Wywóz niektórych strączkowych w bież. kampanii jest nawet wyższy niż w kampanii 1936/37.

Wł. Łochocki

DZIAŁALNOŚĆ WYSLANNIKÓW EKSPORTOWYCH IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH NA RYNKACH ZAMORSKICH — p. str. 546.

HANDEL WEWNĘTRZNY

WYSTAWA „NOWOCZESNY SKLEP DETALICZNY” W PAWILONIE IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W WARSZAWIE — p. str. 545.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

—Ruch cen zbóż w okresie 13 ÷ 25/III 1939 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	13 ÷ 18/III		20 ÷ 25/III		Różnica %
	Pszemica				
Warszawa	21:50	21:50	—	—	—
Poznań	18:50	18:50	—	—	—
Lwów	20:50	20:52	+	0:09	—
Średnia	20:17	20:17	—	—	—

Żyto

Warszawa	14:57	14:56	— 0:07
Poznań	14:47½	14:47½	—
Lwów	13:62½	13:62½	—
Średnia	14:22	14:22	—

Owies

Warszawa	15:76	16:08	+ 2:0
Poznań	14:92½	14:92½	—
Lwów	15:52	16:06	+ 3:4
Średnia	15:40	15:68½	+ 1:8

Jęczmień zwykły

Warszawa	18:37½	18:37½	—
Poznań	19:00	18:62½	— 2:0
Lwów	18:58	18:58	—
Średnia	18:65	18:53	— 0:7

Jęczmień browarny

Warszawa	19:50	19:50	—
Poznań	—	—	—
Lwów	21:25	21:25	—
Średnia	20:37½	20:37½	—

—W okresie sprawozdawczym (od 20 do 25 marca) na krajowych rynkach zbożowych panowała niemal zupełna stabilizacja notowań, a te zmiany, jakie wystąpiły w ruchu cen, były bardzo drobne. Obroty—mimo zbliżających się świąt—uległy redukcji. Na giełdzie warszawskiej—oba standarty owsa zwyklowały o zł 0:25 na 100 kg, wszystkie rodzaje otrąb pszenicznych z przemiału standardowego o zł 0:25 oraz otręby żytnie z przemiału standardowego o zł 0:50 na 100 kg; na giełdzie poznańskiej jedynie otręby pszenne grube zmieniły poziom notowań, zwiększając o zł 0:25 na 100 kg.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 14 901 t, w tym 5 303 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 18 613 i 8 067).

Warszawa.—Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica czerwona szklista 22·25 ÷ 22·75,—jednolita 21·00 ÷ 21·50,—zbierana 20·50 ÷ 21·00, żyto I standart 14·50 ÷ 15·00 (14·50 ÷ 15·20),—II standart 14·25 ÷ 14·50, jęczmień browarny 19·25 ÷ 19·75,—I standart 18·50 ÷ 18·75,—II standart 18·25 ÷ 18·50,—III standart 18·00 ÷ 18·25, owies I standart 16·25 ÷ 16·75 (16·00 ÷ 16·50),—eksportowy 478 ÷ 488 grl bez obrotów,—II standart 15·50 ÷ 16·00 (15·25 ÷ 15·75), mąka pszenna: I gat. 0 ÷ 30% 40·50 ÷ 41·50,—I gat. 0 ÷ 35% 38·50 ÷ 40·50,—I gat. 0 ÷ 50% 35·50 ÷ 38·50,—I gat. A 0 ÷ 65% 34·00 ÷ 35·50,—II gat. 35 ÷ 50% bez notowań,—II gat. A 30 ÷ 65% 30·50 ÷ 32·00,—II gat. B 35 ÷ 65% bez notowań,—II gat. C 50 ÷ 60% bez notowań,—II gat. D 50 ÷ 65% 26·00 ÷ 27·00,—III gat. 65 ÷ 70% 19·50 ÷ 21·50,—razowa 0 ÷ 95% bez notowań,—pastewna 16·00 ÷ 17·00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 30% 25·75 ÷ 26·75,—I gat. 0 ÷ 55% 24·25 ÷ 24·75,—razowa 0 ÷ 95% 19·25 ÷ 19·75, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 13·50 ÷ 14·00 (13·25 ÷ 13·75),—średnie z przemiału standartowego 12·50 ÷ 13·00 (12·25 ÷ 12·75),—miakkie z przemiału standartowego 12·50 ÷ 13·00 (12·25 ÷ 12·75), otręby żytnie z przemiału standartowego 10·75 ÷ 11·50 (10·25 ÷ 11·00), otręby jęczmienne bez notowań (10·25 ÷ 10·75).

Poznań.—Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 18·25 ÷ 18·75, żyto 14·35 ÷ 14·60, jęczmień 638/650 grl bez notowań,—nowy 673/678 grl 18·00 ÷ 18·50,—700/720 grl 18·75 ÷ 19·25,—browarny bez notowań, owies I standart 15·00 ÷ 15·40,—II standart 14·40 ÷ 14·90, mąka wraz z workiem: pszenna I gat. 0 ÷ 35% 36·00 ÷ 38·00,—I gat. 0 ÷ 50% 33·25 ÷ 35·75,—I gat. A 0 ÷ 65% 30·50 ÷ 33·00,—II gat. 35 ÷ 50% 29·25 ÷ 30·25,—II gat. 35 ÷ 65% 26·25 ÷ 28·75,—II gat. 50 ÷ 60% 24·75 ÷ 25·75,—II gat. A 50 ÷ 65% 23·75 ÷ 24·75,—II gat. 60 ÷ 65% 22·25 ÷ 23·25,—III gat. 65 ÷ 70% 18·25 ÷ 19·25,—razowa 0 ÷ 95% bez notowań,—pastewna bez notowań, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 30% 25·00 ÷ 25·75,—I gat. A 0 ÷ 55% 23·25 ÷ 24·00,—razowa 0 ÷ 95% bez notowań,—II gat. 30 ÷ 55% bez notowań,—II gat. A 50 ÷ 55% bez notowań, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 13·25 ÷ 13·75 (13·00 ÷ 13·50),—średnie z przemiału standartowego 11·50 ÷ 12·25, otręby żytnie z przemiału standartowego 10·50 ÷ 11·50, otręby jęczmienne 11·75 ÷ 12·75.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 20 do 25 marca 1939 r.

W okresie sprawozdawczym na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej wskutek utrzymującego się nadal słabego nastroju kursy większości akcji obniżyły się; równocześnie jednak w notowaniach pojawił się szereg akcji, które dotychczas nie brały udziału w obrotach. Salda tygodniowe (w zł; ze znakiem minus — zniżka, ze znakiem plus — zwyżka) poszczególnych akcji przedstawiają się następująco: Banku Handlowego w Warszawie —1·00, Banku Polskiego —4·00, Częstocickiego Tow. Fabryk Cukru —2·25, Warsz. Tow. Kopalń Węgla —1·00, Lilpopy —1·00, Modrzejowa +1·00, Norblina —1·00, Ostrowca (ser. B) —3·75, Zieleniewskiego i Fitzner-Gampera —2·00, Tow. Zakładów Żyrardowskich +0·50 oraz Haberbuscha i Schielego —3·50.

„ZWIĘKSZONA AKTYWNOŚĆ POLSKIEJ POLITYKI KOMUNIKACYJNEJ”.—Niemieckie czasopismo żegluga „Hansa” w Nr 12/1939 (str. 604) zamieściło dłuższą notatkę w dziale aktualności pt. „Erhöhte verkehrspolitische Aktivität Polens”, w której czytamy, co następuje:

„Po upadku Czecho-Słowacji, najpoważniejszego klienta polskiego w zakresie tranzytu, nasz wschodni sąsiad (Polska—przyp. tłum.) rozwija, zasługującą na największą uwagę, aktywność swojej polityki transportowej we wszystkich kierunkach. W pierwszym rzędzie są to polskie sfery portowe, które usiłują wszelkimi sposobami i środkami wypełnić powstałą lukę w obrocie tranzytowym i wzmocnić w miarę możliwości swoje stanowisko przez zdobycie nowych terenów akwizycyjnych w środkowej i południowo-wschodniej Europie; trzeba sobie przy tym uświadomić, że w przyszłości Polska, jako szlak tranzytowy, może

Na giełdach prowincjonalnych obroty akcjami były nadal ograniczone.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
w z ł z a a k c j e				
Bank Handlowy w Warszawie	zł 100	58 25	56 25	57 00
Bank Polski	zł 100	129 00	126 00	126 00
Elektr. Okręg. w Zagłębiu Dąbrowskim „Stomil”	zł 100	69 00	9 00	69 00
„Stomil”	zł 1 000	.	.	1 050 00
Częstocickie Tow. Fabryk Cukru	zł 100	.	.	40 50 -40 75
Cukrownia i Rafineria „Nieledeu”	zł 100	.	.	43 00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	41 00	35 75	41 00
Tow. Fabr. Portl. Cementu „Wysoka”	zł 100	.	.	64 00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	40 25	36 50	40 25 -39 75 -40 00 -92 00 -91 50
Lilpop	zł 100	92 00	86 00	90 00 -92 00 -91 50
Modrzejów	zł 50	23 50	18 50	23 00 -22 25
Norblin	zł 100	102 00	96 50	102 00
Ostrowiec ser. B	zł 100	80 50	71 00	78 00
Starachowice	zł 100	59 25	53 50	59 00 -58 50 -59 25
Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłów i Wagon. Zieleniewski i Fitzner-Gamper	zł 100	76 00	75 00	76 00 -75 50
Tow. Zakładów Żyrardowskich	zł 100	65 50	61 00	65 50 -65 00
Haberbusch i Schiele	zł 100	67 50	65 00	67 00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum): Bank Polski 126 00, Zieleniewski 76 50 — 75 00, Chybie 91 00, Piasecki 28 00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — w zł: Zieleniewski 77 00.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu poprzedzającego): Bank Polski 128 00 — 126 00 (130 50), H. Cegielski 73 00 (75 00), Herzfeld i Victorius 78 00.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

wchodzić w rachubę tylko w bardzo ograniczonym zasięgu dla transportów czeskich i morawskich. Jest zrozumiałe, że przy tym nowym nastawieniu, utworzenie wspólnej granicy polsko-węgierskiej odgrywa bardzo ważną rolę i w Polsce są czynione usilne zabiegi, by zdobyć całkowicie dla ruchu tranzytowego zarówno same Węgry, jak i dalsze zaplecze południowo-wschodnie w zamian za utracony tranzyt z dawniej Czecho-Słowacji. Ze szczególną satysfakcją zwraca się uwagę na wystawę propagandową w Budapeszcie, trwającą od dn. 8/III b. r., po której oczekuje się, że przyczyni się do pogłębienia polsko-węgierskich stosunków gospodarczych i doprowadzi do większego wykorzystania Gdańska i Gdyni, ponieważ w międzyczasie powstały znacznie dogodniejsze niż dotychczas warunki pod względem technicznym i taryfowym w zakresie obsługi obrotów między obu krajami.

Dalsze możliwości wzmocnienia narodowych interesów handlowych

(der nationalen Verkehrsinteressen) upatruje się w stosunkach handlowych polsko-sowieckich i polsko-angielskich. W rozbudowie traktatu handlowego Polski z Z. S. R. R., jak również w nawiązaniu do roli Gdańska jako dużego ośrodka tranzytowego w okresie przedwojennym, polskie sfery portowe widzą już powstanie nowego europejskiego szlaku transportowego („Verkehrssachse”), którego bieguny tworzą Leningrad i Odesa, a którego środkiem jest Gdynia (in deren Mittelpunkt Gdynen steht). Równocześnie przewidywane są możliwości znacznego wzrostu bezpośredniego ruchu statków i obrotów towarowych między Gdynią i Lenigradem. „Rosja Sowiecka—jak czytamy w rzyńskim organie gospodarczym i portowym—pokrywa i tak głównie w Polsce swoje zapotrzebowanie na węgiel dla floty bałtyckiej i północnych okręgów; dlaczegoż zatem i przywóz z Rosji Sowieckiej nie ma się skierować przez Gdynię?”. W każdym razie czynione są bardzo znaczne, jeżeli wręcz nie wyjątkowe ograniczenia, mające na celu uniemożliwienie sowieckich wpływów politycznych, na których niebezpieczeństwo zostaje narażony kraj w związku z zacieśniającą się współpracą gospodarczą.

Z drugiej strony—powyższe sfery (rzyńskie) połączają duże nadzieje na połączenie wzajemnych obrotów handlowych z Anglią, w związku z aktualną sytuacją polityczną. Na tym tle mówi się dzisiaj dużo w Polsce, że Gdynia stała się jedynym neutralnym portem, umożliwiającym dostęp do Europy Środkowej i wyraża się nadzieję, że „uznanie” tego faktu może się objawić we wzroście tonażu angielskiego w Gdyni. Czy i w jakim stopniu spełnią się te gorące marzenia (Wunschträume), trudno jest na razie przewidzieć. By na to odpowiedzieć trzeba tymczasem zachećkać co najmniej na wynik rokowań brytyjskiej delegacji handlowej w Warszawie”.

PIERWSZE WODOWANIE STATKU NA STOCZNI GDYŃSKIEJ.—W dn. 30/III b. r. odbyła się na Stoczni Gdyńskiej w Gdyni skromna uroczystość wodowania motorowego rybackiego statku inspekcyjno-badawczego, wykonywanego przez tę Stocznnię na zamówienie Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Wodowanie, dokonane przy pomocy doku pływającego Stoczni, odbyło się pomyślnie—w obecności całej załogi Stoczni oraz szeregu osób ze sfer oficjalnych.

Wodowany statek jest pierwszym obiektem, budowanym przez Stocznnię Gdyńską po przejściu jej przez Wspólnotę Interesów, i jednym z ostatnich, wykonywanych na starym terenie Stoczni. Wszystkie następne obiekty budowane już będą na nowym terenie (w głębi portu obok kanału Przemysłowego).

Zakończenia budowy wodowanego statku inspekcyjno-badawczego należy oczekiwać w końcu maja b. r.

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W LUTYM 1939 R.—Ogólne wyniki pracy portu gdyńskiego, osiągnięte w lutym b. r., wykazują pewne osłabienie nasilenia pracy portu w miesiącu sprawozdawczym. Jest to zjawisko raczej zwykłe w okresie zimowym na Bałtyku i nie może być traktowane, jako przejaw spadku naszej zagranicznej wymiany towarowej.

Ruch statków w lutym w porównaniu ze styczniem b. r. osłabł dość znacznie. Przyszło, mianowicie, 465 statków (w styczniu—576) o łącznym tonażu 444 779 nrt (545 269), wyszło statków 470 (567) o łącznym tonażu 459 569 nrt (552 475). Należy jednak zaznaczyć, że liczby powyższe, ustępując dość poważnie liczbom, osiągniętym w styczniu b. r., są wyższe od liczb w lutym 1938 r. (na wejściu 452 statki o tonażu 433 109 nrt i na wyjściu 438 statków o tonażu 424 934 nrt). Dowodzi to, że dane z miesiąca sprawozdawczego nie powinny być oceniane pesymistycznie. Średni tonaż statku, zawijającego do Gdyni w lutym 1939 r., wykazuje pewien wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem (956,9 nrt—wobec 946,6 nrt w styczniu). Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie, zmalała i wyniosła 60 (w styczniu—65), średni zaś postój statków w porcie nie uległ niemal żadnym zmianom (52,6 godz.—wobec 52,3 godz. w styczniu). W kolejności bander na pierwszym miejscu utrzymała się Szwecja, na drugim—Polska, na następnych zaś: Finlandia, Włochy, Dania, Norwegia, Anglia i Niemcy.

Ogólny obrót towarowy osiągnął w porcie gdyńskim w lutym 727 150 t (w styczniu—827 154 t). Z powyższej liczby—na obrót zamorski przypada 723 927 t, na obrót drogą wodną z wnętrzem kraju—2 410 t (1 633 t) i na obrót przybrzeżny—813 t (169 t). W obrocie zamorskim przywóz osiągnął w lutym 110 137 t (w styczniu—

119 491 t), wywóz zaś—613 790 t (705 861 t). Na liczby te złożyły się w lutym następujące pozycje poszczególnych towarów (w tonach):

Przywóz		Wywóz	
Nasiona różne	147	Zboże	6 885
Nasiona oleiste	1 826	Strączkowe	231
Ryż surowy	114	Nasiona i rośliny	533
Owoce świeże	6 375	Mąka	5
„ suszone	408	Siódł	759
Konserwy owocowe	11	Ziemniaki	182
Orzechy i migdały	240	Warzywa	2 374
Kawa	480	Owoce świeże	73
H. rbata	116	Konserwy owocowe	—
Kakao	513	Szynki i in. peklowane . .	1 474
Korzenie	122	Bakony	1 772
Rośliny i mat. roślinne . .	98	Drób i ptactwo białe	12
Zywica	596	Jaja	391
Śledzie świeże	1 993	Maśło	821
Śledzie solone	3 045	Całunty	4 076
Rudy różne i wyp. pirytowe	23 651	Sól kuchenna i przemysł. . .	270
Piryty	—	Węgiel kamienny	441 829
Smola i smary	33	„ bunkrowy	63 399
Oleje	978	Koks	21 178
Asfalt	14	Smółta i pak smołowy	7 619
Tłuszcze i oleje roślin. . . .	400	Oleje i parafina	7
„ zwierzęce surowe	1 004	Tłuszcze zwierzęce	3
Tran	116	Konserwy warzywne	18
Napoje alkoholowe i in. . . .	75	Przetwory mięsne	1 559
Tytoń	2	Cukier	3 162
Siarka	56	Napoje alkoholowe	18
Przetwory chemiczne	155	Młuchy	690
Farby	65	Wyłoki buraczane	993
Garbniki	764	Przetwory chemiczne	130
Fosforyty	2 535	Soda	—
Zużł Thomasa	6 000	Siarczan amonu	—
Sól potasowa	—	Salmiak	110
Sfory	1 962	Karbid	142
Włna	1 913	Farby	6
Odpadki włny	75	Biel cynkowa	894
Przędza włniana	3	Skłtra	3
Bawełna	7 639	Słóry	455
Odpadki bawełny	158	Tkaniny	335
Przędza bawlniana	127	Bawełna i odpadki	412
Len, konopie, sisal i in.	269	Bale i słupy	7 398
Juta	1 029	Drzewo tarte (objem papier.)	7 366
Szmaty	1 482	Wyroby z drzewa	2 024
Kauczuk	1 133	Klepek	—
Wyroby gumowe	67	Dyktki i forniry	1 271
Papier i makulatura	2 087	Mble gięte	329
Celluloza	1 475	Wyroby koszykarskie	150
Papa i tektura	54	Papier	834
Żelazo surowe	112	Papa i tektura	167
Metal różne	600	Celluloza	937
Złom żelazny	27 884	Żelazo surowe	1 859
Cyna	119	„ handlowe	13 528
Cynk	31	Błacha żel. i stalowa	1 160
Miedź	2 852	Metal różne	66
Wyroby żel. i metal. (oprócz osob. wym.)	261	Wyroby żel. i metal.	1 958
Mszyny, aparaty i cz.	644	Szyny kolejowe	998
Części wagonów i lokom.	93	Rury żelienne i żelazne	2 969
Samochocyy, motocykle i części	853	Naczynia emaliowane	213
Różne	5 283	Cynk	2 163
		Błacha cynkowa	231
		Różne	5 349
		Razem: 110 137	Razem: 613 790

W zestawieniu zamorskiego przywozu w lutym daje się zaobserwować, przy porównywaniu go z zestawieniem styczniowym, szereg poważnych różnic w poszczególnych pozycjach. Zmalał, mianowicie, w miesiącu sprawozdawczym przywóz przez Gdynię: owoców świeżych (6 375 t wobec 7 303 t w styczniu), śledzi świeżych (1 993 t wobec 2 080 t), śledzi solonych (3 045 t wobec 5 270 t), tłuszczów zwierzęcych surowych (1 004 t wobec 1 107 t), siarki (56 t wobec 1 104 t), garbników (764 t wobec 1 294 t), fosforytów (2 535 t wobec 2 162 t), skór (1 962 t wobec 2 437 t), wlny (1 913 t wobec 2 398 t), bawełny (7 639 t wobec 8 032 t), juty (1 029 t wobec 1 467 t), złomu żelaznego (27 884 t wobec 33 592 t) i „różnych” (5 283 t wobec 6 280 t). Wzrost wykazują natomiast pozycje: nasion olejnych (1 826 t wobec 1 429 t), rud różnych i wypalów pirytowych (23 651 t wobec 8 501 t), zużł Thomasa (6 000 t wobec zupełnego braku w styczniu), szmat (1 482 t wobec 1 050 t), kauczuku (1 133 t wobec 734 t), papieru i makulatury (2 087 t wobec 1 317 t), celulozy (1 475 t wobec 1 145 t) i miedzi (2 852 t wobec 1 941 t).

W zestawieniu zamorskiego wywozu największe różnice na niekorzyść miesiąca sprawozdawczego wykazują pozycje: węgla eksportowego (441 829 t wobec 490 080 t w styczniu) i węgla bunkrowego (63 399 t wobec 88 695 t). Natomiast wywóz koksu uległ wzrostowi w lutym (21 178 t wobec 19 402 t). Z innych pozycji zestawienia zmalały w lutym: zboże (6 885 t wobec 11 718 t), nasiona i rośliny (533 t wobec 1 262 t), masło (4 076 t wobec 6 623 t), makuchy (690 t wobec 2 253 t), wytloki buraczane (993 t wobec 2 929 t), balz i supy (7 398 t wobec 15 096 t), drzewo tarte (7 366 t wobec 16 687 t), wyroby z drzewa (2 024 t wobec 2 138 t), żelazo surowe (1 859 t wobec 2 077 t), blacha żelazna i stalowa (1 160 t wobec 2 645 t), wyroby metalowe (1 958 t wobec 2 339 t) i szyny kolejowe (998 t wobec 2 591 t). Nie wykazały większych różnic: bekony (1 772 t wobec 1 752 t w styczniu) i „różne” (5 349 t wobec 5 348 t). Wzrosły w lutym pozycje: warzyw (2 374 t wobec 2 056 t), szynek i pekl. (1 474 t wobec 1 345 t), smoły i paku smołowego (7 619 t wobec 5 913 t), przetworów mięsnych (1 559 t wobec 457 t), cukru (3 162 t wobec 2 203 t), dykt i fornierów (1 271 t wobec 1 140 t), żelaza handlowego (13 528 t wobec 9 234 t), rur żeliwnych i żelaznych (2 969 t wobec 2 550 t) i cynku (2 165 t wobec 1 185 t).

W obrocie drogą wodną z wnętrzem kraju na przywóz w lutym przypada 620 t (w styczniu—1 633 t), na wywóz zaś 1 790 t (w styczniu—brak zupełny). Po stronie przywozu figuruje w zestawieniach tego obrotu jedna poważniejsza pozycja: cukier (605 t, w styczniu—1 633 t), po stronie wywozu—28 drobnych pozycji, z których największa—makulatura—wynosi 332 t.

W obrocie przybrzeżnym na przywóz przypada 720 t (w styczniu—169 t), na wywóz zaś—93 t (w styczniu—nie wywożono). W zestawieniu przywozu w lutym figuruje—podobnie jak w styczniu—tylko jedna pozycja ryb z własnych połowów, w zestawieniu wywozu—6 zupełnie nikłych pozycji.

Ruch pasażerów wzmożył się w lutym w porównaniu ze styczniem dość poważnie. Przyjechało 228 osób (w styczniu—231), wyjechało—2 364 (w styczniu—870).

O.

RUCH W PORCIE GDAŃSKIM W LUTYM 1939 R.—Ruch okrętowy w porcie gdańskim w lutym b. r. uległ zmniejszeniu w porównaniu ze styczniem, natomiast znacznie wzrósł w porównaniu z analogicznym miesiącem 1938 r. Przeszło przez port gdański w miesiącu sprawozdawczym ogółem 935 statków o łącznej pojemności 714 522 nrt—wobec 1 034 statków o pojemności 820 518 nrt w styczniu b. r. i 763 statków o pojemności 548 794 nrt w lutym 1938 r. Zawinęło do Gdańska w lutym 465 okrętów o pojemności 352 649 nrt, opuściło port 470 okrętów o pojemności 361 873 nrt. Tonaż statków na wejściu wzrósł w stosunku do analogicznego miesiąca ub. r. o 26·6%, w stosunku zaś do stycznia b. r. spadł o 12·2%; na wyjściu wzrósł w pierwszym wypadku o 33·9%, w drugim—spadł o 13·6%. Pojemność okrętów, które do Gdańska zawinęły i port ten opuściły, w 2 pierwszych miesiącach b. r. wyniosła 1 535 040 nrt—wobec 1 229 916 nrt w analogicznym okresie ub. roku, ruch okrętowy wzrósł zatem o 305 124 nrt (24·6%).

Narodowość statków, które odwiedziły w lutym port gdański, była następująca:

	Przybyło		Odeszło	
	statków	nrt	statków	nrt
Polska	24	18 941	26	19 350
Gdańsk	5	2 138	5	1 241
Anglia	22	32 616	22	32 178
Bułgaria	1	102	1	102
Dania	73	51 283	73	53 653
Estonia	32	23 392	35	24 484
Finlandia	24	23 476	25	24 061
Francja	2	3 320	1	1 660
Grecja	6	17 077	7	18 196
Holandia	39	10 134	32	12 265
Włochy	3	8 725	4	11 627
Jugosławia	1	687	1	687
Litwa	13	8 480	14	9 092
Łotwa	16	19 667	18	20 799
Niemcy	114	62 960	115	65 634
Norwegia	24	23 462	24	20 882
Panama	1	437	1	437
Szwecja	65	45 752	66	45 525
Razem:	465	352 649	470	361 873

Na 18 bander, reprezentowanych w lutym w gdańskim ruchu portowym, bandera polska zajmuje dziewiąte miejsce—za Niemcami, które w miesiącu sprawozdawczym wysunęły się na pierwsze miejsce, Danią, Szwecją, Anglią, Estonią, Finlandią, Norwegią i Łotwą, wyprzedzając Grecję, Holandię i inne.

Obrót towarowy wyniósł w lutym 599 057 t—wobec 654 289 t w styczniu i 493 493 t w analogicznym miesiącu 1938 r., obroty towarowe zmniejszyły się więc w pierwszym wypadku o 9·8%, w drugim wzrosły o 21·4%. Import (77 517 t) zmniejszył się zarówno w porównaniu ze styczniem b. r., jak i z lutym 1938 r., mianowicie—odpowiednio—o 5·5% i o 31·3%. Eksport (521 550 t) zmniejszył się w stosunku do stycznia o 10·4%, a w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. r. wzrósł o 37%.

Ruch towarowy w lutym charakteryzuje następujące zestawienie (w tonach):

Grupa towarowa	Przywóz	Wywóz
Produkty pochodzenia roślinnego	5 791	95 481
Produkty pochodzenia zwierzęcego	2 809	220
Produkty pochodzenia mineralnego	56 288	349 034
Tłuszcze, oleje itd.	362	15
Artykuły spożywcze, tytoń	1 800	2 153
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	4 277	11 527
Skóry, futra, wyroby skórzanego	38	24
Surowce włókiennicze	798	107
Kauçuk i wyroby	37	1
Drzewo i wyroby	285	54 920
Papier i wyroby	344	131
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne i szklane	40	63
Metale i wyroby	4 547	7 633
Maszyny i aparaty	75	164
Inne grupy	76	77
Razem:	11 511	521 550

W imporcie pierwsze miejsce zajmują produkty pochodzenia mineralnego, których import w porównaniu z lutym 1938 r. zmniejszył się o 33%. Import produktów pochodzenia roślinnego, zajmujących drugie miejsce, spadł o 45·8%. Wzrósł aż o 248% przywóz metali i wyrobów. Przywóz dwóch nasępnych grup uległ zmniejszeniu, mianowicie: chemikaliów o 58·1% i produktów pochodzenia zwierzęcego o 2·93%. Wzrósł o 73·5% import metali i wyrobów. Tłuszczy i olei przywieziono o 64% mniej.

W wywozie pierwsze miejsce zajmują produkty pochodzenia mineralnego z kwotą o 31·8% większą niż w lutym ub. r. Na drugim miejscu utrzymują się w dalszym ciągu produkty pochodzenia roślinnego, przy czym wywóz ich wzrósł w porównaniu z lutym 1938 r. o 215·2%. Eksport drzewa, zajmujące trzecie miejsce, zmniejszył się w miesiącu sprawozdawczym o 15·9%. Przeszło 7-krotnie wzrósł wywóz chemikaliów oraz o 222·8% metali i wyrobów. Zmniejszył się o 85·1% eksport artykułów spożywczych i tytoniu. Pozostałe grupy nie wykazują poważniejszych zmian w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. r.

Przyjechało do portu gdańskiego w lutym 25 pasażerów, wyjechało—35.

A R.

TRAMPOWY WSKAŹNIK FRACHTOWY W LUTYM 1939 R.—Wskaźnik, obliczany przez angielską Izbę Żelazową, wykazuje w lutym b. r. nieznaczny wzrost, mianowicie o 0·6%, w porównaniu z miesiącem poprzednim, lecz jest o 6·2% niższy aniżeli w lutym 1938 r.

Na wzrost wskaźnika w lutym b. r. składa się stosunkowy znaczny wzrost frachtu na węgiel, przewożony statkami o pojemności 3 000 i wyżej brt (15·1% w porównaniu ze styczniem b. r.), na cukier (4·4%) i na rudy (1·2%). Natomiast przy innych grupach towarów nastąpił spadek od 0·3% przy żelazie, stali i złomie, do 7·3%—przy nawozach sztucznych, przy czym węgier na statkach poniżej 3 000 brt wykazuje spadek o 4·5%, a zboże 1·3%.

Poniższe zestawienie ilustruje kształtowanie się wskaźników frachtowych w ostatnich latach i w poszczególnych miesiącach bieżącego roku w porównaniu z analogicznymi miesiącami ub. r. przy podstawach: 1929 r. = 100 i 1935 r. = 100:

	1929 r. = 100	1935 r. = 100
1929	100·0	133·5
1935	74·9	100·0
1936	84·3	112·6
1937	131·5	175·6
1938	95·0	126·9
Styczeń 1938	103·5	138·6
Luty 1938	97·0	129·5
Styczeń 1939	90·5	120·8
Luty 1939	91·0	121·5

Z RYNKU FRACHTOWEGO.—W związku z zakłóceniami i niepokojami politycznymi, ulega odpowiednio naszym wahaniom i sytuacja na międzynarodowym rynku frachtowym. Tylko że reakcja na rynku frachtowym przebiega w różnych ośrodkach różnie—zależnie od stopnia zagrożenia poszczególnych ośrodków. Już w ubiegłym tygodniu informowaliśmy o odpływności tonażu z Bałtyku na zachód, a co za tym idzie o łatwości uzyskania statków w tym kierunku na dogodnych warunkach dla załadowców, oraz wręcz przeciwnie w odniesieniu do kierunku wschodniego. Równocześnie zaznaczała się już od dwóch tygodni tendencja kontraktowania statków pod zboże do Europy w portach La Platy po stawkach poniżej ustalonego minimum. Tendencja ta przybrała na sile w związku z większymi zakupami zboża przez narodową Hiszpanię, przy czym odnośne transakcje otoczone są tajemnicą co do wysokości stawek, jak i kierunku (bliższego określenia portu przeznaczenia). Jedno wszakże nie mogło być ukryte, mianowicie pomijanie szybszych i lepszych statków angielskich, których właściciele nie chcieli zejść poniżej stawek minimalnych. Okoliczność ta zmusiła odnośną organizację trampową (Tramp Shipping Administrative Committee) do obniżenia o sh 5/- stawki minimalnej na zboże ciężkie, a więc z sh 25/- na sh 20/- za tonę, by w ten sposób ratować zagrożoną sytuację armatorów angielskich i utrzymać dalszą współpracę w zakresie

kontroli stawek. Oczywiście, to obniżenie stawki minimalnej nie stoi na przeszkodzie uzyskiwaniu lepszych warunków przez armatorów—w miarę jak pozwoli na to sytuacja rynkowa.

Obok zakupów zboża przez Hiszpanię, donoszą również o nowej transakcji z Niemcami, którzy zakupili w Argentynie podobno 100 tys. t na zasadach kompensaty—w zamian za materiały i urządzenia kolejowe. Ta partia, niewątpliwie, nie wejdzie na wolny rynek frachtowy i zostanie całkowicie przewieziona przez tonaż niemiecki, który traci rynek północno-amerykański.

Poza wyraźnie zarysowującym się ożywieniem ruchu statków z portów La Platy w kierunku Europy i z portów bałtyckich w kierunku na zachód, w pozostałych ośrodkach załadowczych zaznacza się wyczekiwanie. Wszędzie jednak żądania armatorów są wyższe, co ma swoje usprawiedliwienie m. in. i we wzroście kosztów ubezpieczeniowych od ryzyka wojennego.

W Gdyni/Gdańsku sytuacja nie uległa większym zmianom. Daje się zaobserwować nieco większe zapotrzebowanie na tonaż pod węgiel oraz pod ładunki zboża. Stawki frachtowe, przynajmniej w kierunku zachodnim, utrzymują się mn. w. nadal na dotychczasowym poziomie, ale przy tendencji mocniejszej.

POCZTA I TELEGRAF

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W STYCZNIU 1939 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. zł):

Miejscowość	Przesyłki listowe:		Czasopiśma	Listy wartościowe	Paczki:			Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy pocztowe i telegraficzne		Obrót przez P. K. O.		Rozmowy telefoniczne międzymiastowe i międzynarod.	Telegramy	Rozmowy telef. miejscowe na siec. M. P. T. i P. A. S. T.	Wpływy brutto		
	zwykłe	polecone			bez podanej wartości	z podaną wartością	ilość			na kwotę	ilość	na kwotę	ilość					kwota	
													Przesyłki za pobraniem						Zlecenia pocztowe
Warszawa	wysłane 27 316·2 otrzymane 14 661·3	490·0 571·6	9 765·3 135·2	7·9 15·3	240·1 122·2	10·5 3·7	77·3 14·2	24·4 17 0	183·1 215·5	22 246·2 16 349·9	491·4 127·3	44 980·1 8 774·9	270·6 270·9	65·5 83·4	20 573·8	2 850·2			
Łódź	wysłane 2 712·7 otrzymane 3 788·5	145·1 147·9	322·6 354·0	1·0 1·1	37·0 35·4	6·9 0·9	10·3 7·5	66·9 29·7	42·4 95·0	4 353·4 6 795·4	98·1 21·9	28 324·5 1 267·2	71·8 55·8	15·5 16·8	4 070·5	618·3			
Lwów	wysłane 5 416·2 otrzymane 2 166·6	179·6 170·0	1 747·4 676·9	2·2 5·0	57·4 45·4	4·5 3·9	13·9 5·1	5·8 3·8	48·7 80·4	6 363·2 5 971·5	84·6 23·7	13 388·4 1 393·4	41·5 48·6	16·7 17·1	2 303·0	636·3			
Poznań	wysłane 7 774·5 otrzymane 3 170·3	80·2 80·7	3 900·5 126·4	2·4 5·0	55·5 44·0	1·3 1·1	22·7 5·4	2·3 3·8	45·4 66·5	4 116·5 3 787·8	67·6 18·5	10 748·7 1 272·3	64·0 71·3	8·9 11·3	1 610·2	735·2			
Kraków	wysłane 3 642·7 otrzymane 4 591·9	153·7 178·2	1 590·5 646·8	2·2 3·3	54·8 40·6	6·1 10·6	15·3 7·2	9·1 5·1	56·0 91·6	5 662·3 5 962·8	86·9 26·0	13 817·7 1 628·3	71·0 86·5	9·6 13·0	1 962·0	933·1			
Wilno	wysłane 1 686·5 otrzymane 1 432·1	57·9 53·1	472·8 229·2	1·3 4·4	17·6 18·1	3·4 1·2	7·3 2·9	3·3 3·3	21·2 51·3	3 623·7 3 796·5	33·9 17·2	5 018·0 928·8	13·5 16·8	2·9 7·5	2 220·0	283·1			
Katowice	wysłane 2 714·4 otrzymane 1 536·1	75·7 67·8	536·6 41·5	1·0 2·0	23·3 24·3	0·9 2·7	6·4 4·5	6·2 2·6	29·2 32·8	4 142·5 2 206·5	52·2 11·8	9 475·4 881·0	90·5 84·3	11·7 10·1	1 767·0	754·2			
Lublin	wysłane 503·0 otrzymane 973·3	37·1 40·4	45·1 77·2	1·0 0·2	13·2 11·9	3·0 1·0	3·0 2·6	2·7 1·9	12·6 19·7	1 688·0 2 114·1	28·2 9·5	4 928·8 669·4	14·6 16·6	3·7 3·3	303·7	120·7			
Bydgoszcz	wysłane 1 921·6 otrzymane 1 270·7	29·3 23·2	242·9 147·2	0·6 0·6	15·1 15·7	1·7 2·2	4·3 3·6	2·8 2·7	18·6 26·5	1 948·4 1 658·8	37·0 12·0	5 310·7 701·3	21·2 26·7	3·9 3·7	423·1	182·9			
Sosnowiec	wysłane 667·2 otrzymane 988·0	23·4 19·8	27·3 41·4	0·4 0·2	4·7 6·8	0·2 0·2	0·7 2·1	1·3 2·7	16·3 17·3	1 805·6 803·1	23·1 7·4	4 531·9 503·8	7·9 16·1	2·5 2·7	525·2	219·3			
Białystok	wysłane 678·5 otrzymane 645·1	42·2 24·4	37·0 87·0	0·2 2·2	4·7 5·8	0·6 1·4	1·2 1·7	3·0 1·9	9·9 13·5	972·9 1 217·2	20·2 4·8	3 369·4 433·6	9·5 11·7	2·9 2·4	574·9	92·1			
Chorzów	wysłane 906·4 otrzymane 1 002·7	17·9 19·4	195·2 71·2	0·3 0·4	7·8 6·6	0·2 0·6	1·4 1·6	2·1 1·8	9·3 11·0	1 125·1 450·8	20·8 5·2	4 891·9 418·6	0·3 0·1	1·2 1·5	542·0	212·8			
Toruń	wysłane 1 517·1 otrzymane 992·3	18·2 28·7	329·6 106·1	0·3 0·3	7·8 12·4	0·6 1·1	4·1 2·7	0·6 1·2	14·0 18·8	1 044·2 1 008·1	25·5 7·1	3 470·2 479·9	23·8 26·1	3·0 2·5	248·6	148·8			
Gdynia	wysłane 1 070·6 otrzymane 1 080·3	41·4 32·6	38·5 139·4	0·2 0·2	21·2 12·1	0·6 0·3	4·0 3·2	1·5 2·4	22·4 15·6	2 215·3 2 464·4	31·8 10·5	8 159·6 554·5	52·0 46·9	12·4 12·1	940·7	433·9			

Wekslu w styczniu 1939 r. nadesłano do urzędów i agencji pocztowych do inkasa 355 tys. sztuk na kwotę zł 33 084 tys., z tego: zainkasowano 259 tys. sztuk na kwotę zł 25 805 tys., zaprotestowano 46 tys. sztuk na kwotę zł 7 498 tys.

OBRÓT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W ROKU 1938.—W obrocie krajowym wpłacono w roku 1938 przekazów pocztowych 21 647 427 szt. i przekazów telegraficznych 172 474 szt. na kwotę zł 1 765 443 638, wypłacono zaś przekazów pocztowych 21 573 177 szt. i przekazów telegraficznych 167 052 szt. na kwotę zł 1 764 164 599. W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 8 093 szt. i przekazów telegraficznych

26 szt. na kwotę zł 603 734, wypłacono zaś przekazów pocztowych 1 493 825 szt. i telegraficznych 1 754 szt. na kwotę zł 61 058 673.

W roku 1938 obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

K r a j	Wpłacone przekazy:		Wypłacone przekazy:	
	pocz-telegraficzne	na kwotę	pocz-telegraficzne	na kwotę
	liczba	zł	liczba	zł
Argentyna	78	—	1 891	—
Belgia	959	3 100 201	43 513	219 2 013 900
Bulgaria	41	—	1 597	—

Chiny	45	—	14 589	45	—	2 032
Czecho-Słowacja . . .	1 465	3	74 888	43 082	64	907 187
Dania	104	—	7 177	954	16	36 476
Egipt	41	—	5 543	816	—	25 364
Estonia	153	—	7 300	8 306	2	593 357
Finlandia	36	—	1 963	210	4	15 328
Francja	944	7	28 655	284 023	718	14 712 658
W. M. Gdańsk	56	—	944	13 216	29	302 841
Grecja	16	—	901	—	—	—
Holandia	162	1	15 783	5 120	143	175 194
Japonia	23	—	2 106	93	—	5 525
Jugosławia	131	—	5 447	—	—	—
Kanada	107	—	22 072	44 591	—	2 444 313
Litwa	219	1	11 845	4 021	—	51 848
Luksemburg	20	—	863	4 141	8	235 489
Łotwa	366	—	18 175	11	1	725
Niemcy	686	1	10 072	586 138	505	13 828 906
Norwegia	15	1	1 223	80	—	2 832
Portugalia	6	—	984	311	—	15 826
Rumunia	290	—	9 550	669	—	30 802
Stany Zjedn.	930	—	168 128	440 187	—	24 981 196
Szwajcaria	237	3	32 744	1	—	25
Szwecja	89	—	6 582	1 043	45	67 847
Tunis	1	—	10	156	—	7 745
Watykan	9	—	496	—	—	—
Węgry	64	—	2 275	1	—	1
W. Brytania	687	—	34 003	7 988	—	480 846
Włochy	113	5	2 831	1 218	—	15 642

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” W STYCZNIU 1939 R. przedstawiały się, jak następuje (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje okr. poczt. i telegr.	250'81	60 765'60
Urzędy pocztowe	11 751 030'66	4 887 566'67
Urzędy telefoniczne i telegr.	6 142 748'10	736 142'73

Radiotelegraf	746 117'98	67 265'99
Państwowy Instytut Telekomun.	2 305'70	86 367'12
Główna Składnica Materiałów Pocztowych	45'06	5 956'48
Główna Składnica Materiałów Teletechnicznych	92'70	4 407'85
Izba Kontroli Rachunkowej Poczty i Telekomunikacji	54'99	33 634'71
Emerytury	44 411'04	1 577 783'69
Długi i gwarancje	—	447 634'28
Wpływy wspólne	113 551'48	—
Rozchody wspólne	—	183 926'00
Rozchody na poczet nadwyżki eksploatacyjnej	—	2 512 836'57

Razem: 18 800 608'52 10 604 287'79 1/2

Nadwyżka wpływów nad rozchodami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w styczniu 1939 r. wynosiła zł 8 196 320'73.

Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Min. Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 127'47 w dochodach i zł 32 455'71 w wydatkach.

Wpływy urzędów obejmują dochód z następujących źródeł (w zł):

Opłaty pocztowe	11 114 256'59
„ telegraficzne	707 977'99
„ telefoniczne	5 406 781'37
„ radiotelegraficzne	191 458'01
„ radiofoniczne	537 130'17
Wpłata za świadczenia na rzecz P. K. O.	560 133'35
Inne wpływy	282 871'04

SAMORZĄD

WYSTAWA „NOWOCZESNY SKLEP DETALICZNY” W PAWILONIE IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W WARSZAWIE

Budowa specjalnego pawilonu wystawowego Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie (przy ul. Wiejskiej) jest już na ukończeniu. W związku z tym w pełnym toku są przygotowania do pierwszej wystawy dydaktyczno-propagandowej, która znajdzie pomieszczenie w nowym gmachu, mianowicie wystawy „Nowoczesny Sklep Detaliczny—Architektura Wnętrza”. Organizacja tej wystawy wychodzi z założenia, iż podniesienie poziomu naszego handlu w wysokim stopniu uzależnione jest od racjonalnego i estetycznego urządzenia wnętrza samego sklepu—w sposób, odpowiadający nowoczesnym wymaganiom i potrzebom obrotu, a jednocześnie względem higieny i estetyki.

W związku tym wystawa będzie miała na celu przedstawienie projektów i okazów urządzeń nowoczesnych, przy czym celowych, praktycznych i niekosztownych. Ponadto ma ona zapoznać kupiectwo z dorobkiem instytucji i organizacji, pracujących dla kupiectwa w zakresie: szkolnictwa, bankowości, ubezpieczenia, higieny, bezpieczeństwa pracy, prasy i wydawnictw, reklamy itd., jak również ułatwić kupiectwu nawiązanie kontaktu ze źródłami zaopatrywania w zakresie artykułów, potrzebnych do urządzenia sklepów; wreszcie, wystawa ta przyczyni się niewątpliwie do zapoznania szerokiego ogółu z poczynaniami, mającymi na celu racjonalizację urządzeń wewnątrz sklepowych i obsługi klienteli.

Wystawa obejmować będzie wnętrza sklepów detalicznych małych i średnich wraz z odpowiednimi sprzętami, urządzeniem pomocniczym, środkami reklamy, a nawet towarami i obsługą; dalej, ekspozycje urzędów, instytucji i organizacji, współdziałających z kupiectwem przy racjonalizacji wewnątrz sklepowych oraz techniki handlu detalicznego, wreszcie—wyroby przemysłu i rzemiosła, produkowane dla zaspokojenia potrzeb kupiectwa w zakresie zaopatrzenia przedsiębiorstw handlowych w sprzęt, urządzenia itd.

Na 3 kondygnacjach gmachu rozmieszczone zostaną 3 zasadnicze działy wystawy. Pierwszy—dydaktyczny—przedstawiać będzie zaprojektowane przez Zakład Architektury Politechniki Warszawskiej wnętrza wzorowych sklepów detalicznych najważniejszych branż, a więc sklepy z konfekcją damską, męską, materiałami włókienniczymi, artykułami papierniczo-piśmienniczymi, wyrobami tytoniowymi, obuwiem, sklep-drogerię, wędliniarnię, spożywczy, winno-kolonialny, sklep wiejski, sklep z galanterią metalową i księgarnię. Sklepy te ufundowane będą przez poszczególne branżowe organizacje kupieckie i instytucje gospodarcze, przy czym projekty architektoniczne są już w stadium końcowej realizacji. Poza tym na wystawie zorganizowany będzie konkurs z nagrodami w dziale wzorowych okien-wystaw sklepów różnych branż.

Dział dydaktyczno-gospodarczy obejmować będzie stoiska z ekspozycjami instytucji, współpracujących z handlem, a stwarzających niezbędne dla rozwoju handlu warunki. Będą to stoiska, ilustrujące rolę, jaką w pracy zawodowej nowoczesnego kupca odgrywają: szkolnictwo zawodowe, bankowość, komunikacja, prasa i wydawnictwa, reklama, higiena i bezpieczeństwo pracy w handlu.

Oddzielny wreszcie dział stanowią będą liczne stoiska wytwórców sprzętu i urządzeń sklepowych. Dla podkreślenia wagi i znaczenia, jakie w rozwoju polskiego handlu detalicznego posiada unowocześnienie sklepów pod względem ich wyglądu, Pan Minister Przemysłu i Handlu postanowił przyznać w dziale dydaktycznym wystawy specjalne odznaczenia w postaci: 1 medalu złotego, 2 medali srebrnych, 3 medali brązowych oraz 10 listów pochwalnych. Ponadto przewidziane są odpowiednie odznaczenia, przyznawane przez Komitet Wystawy.

Wystawa „Nowoczesny Sklep Detaliczny—Architektura Wnętrza” zorganizowana jest przez Towarzystwo Wystaw Gospodarczych z inicjatywy Zakładu Architektury Politechniki Warszawskiej i pod patro-

1) W tym: płace zł 1 281 567'96.

natem Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Izby Rzemieślniczej; odbędzie się ona w czasie od 15 maja do 30 czerwca b. r. Ostatnio ukonstytuowany został Komitet Honorowy i Komitet Organizacyjny Wystawy. W skład Komitetu Honorowego weszli Panowie: Minister Antoni Roman, Minister Wojciech Świątosławski, Prezes Czesław Klarnier, Prezes Antoni Snopczyński, Rektor Politechniki Warszawskiej Józef Zawadzki, Prezes Henryk Brun oraz Prof. Oskar Sosnowski. Komitet Organizacyjny ukonstytuował się w następującym składzie: przewodniczący — P. Inż. Jan Rogowicz, wiceprzewodniczący — PP.: Prezes Jakub Marek i Radca Adolf Sturm oraz członkowie — PP.: Dyr. H. Bukowski, Nacz. M. Chmielewski, Dyr. A. Czarnecki, Nacz. J. Chodorowski, Dyr. Wł. Ćwikiel, Nacz. R. Gessner, Dyr. Fr. Głowiński, Dyr. J. Jakubowski, Red. K. Jabłowski, Nacz. A. Jeziorański, Nacz. T. Kijeński, Dyr. A. Keller, Dyr. H. Patschke, Min. K. Pierracki, Radca Wł. Referowski, Dyr. B. Rutkowski, Dyr. Inż. S. Sienicki, Inż. J. Sosnkowski, Prof. A. Tatoń, Dyr. L. de Vacqueret, Dyr. St. Zakrzewski.

DZIAŁALNOŚĆ WYSLANNIKÓW EKSPORTOWYCH IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH NA RYNKACH ZAMORSKICH. — Wysłannikowi eksportowemu izb przemysłowo-handlowych w Warszawie, Sosnowcu, Gdyni i Katowicach na rynek południowo-afrykański udało się uzyskać w ciągu stycznia i lutego b. r. szereg zamówień na: komplety skrzynkowe, rękawiczki skórkowe, łączniki kuto-lane, śruby, listwy, sedesy, drzwi płytowe, pługi i lemieszki oraz wyroby fajansowe, z których zostało już wykonane

za ok. zł 150 tys. Wysłannik opracowuje obecnie nowe zamówienie na sumę ok. zł 200 tys.

Wysłannik eksportowy Izby Warszawskiej w Argentynie uzyskał zamówienie na drut ocynkowany w ilości ok. 780 t wartości ok. £ 11 tys., na 17 500 kg przędzy wełnianej wartości ok. zł 175 tys., 5 tys. kg przędzy sztucznego jedwabiu wartości ok. zł 22 tys. itd. W opracowaniu jest zamówienie na ok. 20 tys. t węgla, które prawdopodobnie zostanie wykonane jeszcze w bież. miesiącu. Obecnie istnieje w Argentynie zainteresowanie polskimi skórkami zajęczymi i króliczymi do fabrykacji kapeluszy. Jedną z firm, pozostającą stale w kontakcie z Izbą Przemysłowo-Handlową w Warszawie, zawiadomiła, iż udało się jej uplasować w Argentynie łączniki kuto-lane wartości ok. zł 100 tys., przy czym uzyskała cenę o 12% wyższą od zeszłorocznej.

Do Warszawy przybył ostatnio przedstawiciel jednego z poważniejszych perskich domów importowych, który zgłosił się do Izby Przemysłowo-Handlowej i przy jej pomocy dokonał kilku poważniejszych zamówień na tkaniny białostockie, obuwie płócienne z podszewką gumową, wyroby gumowe, szkło oraz guziki — wartości kilkunastu tysięcy funtów.

Izba Warszawska zamierza wydelegować do Iranu wysłannika eksportowego, któryby przeprowadził dokładne badania co do pojemności rynku oraz starał się nawiązać konkretne transakcje.

Wreszcie, wysłannikowi eksportowemu Izby Warszawskiej w Urugwaju udało się przeprowadzić szereg transakcji na materiały ubraniowe bawełniane, tkaniny bawełniane, tkaniny lniane, kleje skórne i kostne, dyktę, tarcicę jodłowo-świerkową i dębową. Obecnie zaś pertraktuje on o większe zamówienia na meble gięte oraz słód i jęczmień browarniany. Ostatnio istnieje również możliwość wprowadzenia na rynek urugwajski polskich wełnianych materiałów męskich i damskich.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Zatwierdzenie zmian statutu Banku Polskiego — ust. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1939, poz. 142).

Zmiana ustawy o wypuszczeniu biletów skarbowych — ust. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1939, poz. 143).

Rozrachunek pomiędzy Skarbem Państwa, przedsiębiorstwem „Polskie Koleje Państwowe” i Państwowym Funduszem Drogowym a Bankiem Polskim, Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Państwowym Bankiem Rolnym — ust. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1939, poz. 144).

Dotacje na rzecz Funduszu Obrony Narodowej i inwestycje z funduszy państwowych w okresie I/IV 1939 ÷ 31/III 1942 — ust. z dn. 27/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 25/1939, poz. 165).

Dodatkowe kredyty na rok 1938/39 — ust. z dn. 27/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 26/1939, poz. 169).

Częściowe zawieszenie wymagalności długów rolniczych — ust. z dn. 29/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 26/1939, poz. 170).

Rozciągnięcie mocy obowiązującej przepisów o niektórych dachach publicznych oraz o monopolach państwowych na ziemię odzyskane — ust. z dn. 29/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 26/1939, poz. 175).

Ustawa skarbowa na okres I/IV 1939 ÷ 31/III 1940 — ust. z dn. 29/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 27/1939, poz. 177).

Zmiana rozporządzenia o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa — ust. z dn. 30/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 28/1939, poz. 182).

ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień układu handlowego polsko-sowieckiego oraz protokołu dodatkowego do tegoż układu — rozporz. z dn. 11/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1939, poz. 153).

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień porozumienia polsko-sowieckiego w sprawie statutu prawnego Przedstawicielstwa Handlowego Związku Socjalistycznych Republik Rad w Polsce — rozporz. z dn. 11/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1939, poz. 154).

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień umowy dodatkowej do umowy gospodarczej polsko-niemieckiej — rozporz. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1939, poz. 155).

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień protokołu taryfowego polsko-estońskiego — rozporz. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1939, poz. 156).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Dodatek drogowy i opłaty od materiałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego — rozporz. z dn. 24/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 28/1939, poz. 184).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Wypuszczenie wewnętrznej pożyczki państwowej na cele obrony Państwa — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 28/III 1939 r., wyd. w poroz. z Ministrem Spraw Wojskowych („Dz. Ust. R. P.” Nr 26/1939, poz. 176).

Ustalenie punktów granicznych dla wywozu kurzych jaj za granicę — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 17/III 1939 r., wyd. w poroz. z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr 28/1939, poz. 185).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

14 kwietnia:

— „T-wo Akc. Łódzk. Fabr. Nici” — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Niciarniana 2.

— S. A. dla Hand. i Przem. Włókn. „Włókno Polskie” — o g. 16 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

15 kwietnia:

— Kąpiele na W. Morzu Jastrzębie Góry „Jastgór”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 37.

16 kwietnia:

— Zakł. Leczn. „Pod Piastem”, S. A. — o g. 11 w W-wie, Widok 23 m. 3.

— Lubelsko-Wołyński Zjedn. Eksport Drzewny „Zed”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Lublinie, Zamojska 13.

17 kwietnia:

— „Grodzieckie T-wo Kop. Węgla i Zakł. Przem.”, S. A. — o g. 11 w W-wie, Czackiego 14 m. 2.

— Fabr. Wyr. Suk. „Ch. Rubin”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Limanowskiego 32/34.

— „Bank Naftowy”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, L. Sapięcha 3.

18 kwietnia:

- Zakł. Przem. „Sitkówka”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Zielna 6.
- „Warsz. T-wo Bud. i Ekspł. Rzeźni Miejskich”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat +1 m. 28.
- „Zachodniopolska Hurt. Rur”, S. A. — o g. 18½ w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Marcin 21.
- „Dal” T-wo Hand. Międzynar., S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, al. na Skarpie 77.
- „Kraj” Fabr. Maszyn i Narz. Roln. dawn. A. Vaedteke, S. A. — o g. 12½ w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 26.
- „Mirkowska Fabr. Papieru”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 94.
- „T-wo Hand. „Żelazo”, S. A. — o g. 19 w kanc. Not. J. Kasperkiewicza w Pabianicach, Zamkowa 29.
- „J. Franaszek”, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Wolska 41.
- „Łódzka Czesalnia i Przędz. Wełny”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Boczna 6/8.
- „Warsz. Fabr. Dyw. „Dywan”, S. A. — o g. 11 w kanc. Not. W. Raczkiewicza w W-wie, Kapucyńska 6.
- „R. Barcikowski”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, Składowa 13/18.
- „Browary Grodzkie”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Grodzisku Wkłp., Kolejowa 5.

19 kwietnia:

- „Tomaszowska Fabr. Sztucz. Jedwabiu”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Wilcza 9a.

20 kwietnia:

- „Górnośl. Fabr. Celul. i Papieru”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Czulowie, pow. pszczyńskiego.
- „Fabr. Wyr. Jedw. „Klinge i Schulz”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 106.
- „S. A. dla Hand. Rurami” — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 19.

21 kwietnia:

- „Lubońska Fabr. Drożdży dawn. G. Sinner”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku Kwilecki, Potocki & S-ka w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 11.
- „Steinhagen i Saenger” Fabr. Pap. i Celulozy, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 17.
- „Manuf. Bawełn. „F. Eisenbraun”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 68.
- „Zakł. Chem. w Częstochowie”, S. A. — o g. 17 w W-wie, Piusa XI 39.

22 kwietnia:

- „Browar i Fabr. Kwasu Węgl. „Sukc. K. Anstadta”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Pomorska 34/36.
- „Browar Związkowy”, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Z. Hübnera w W-wie, Kapucyńska 6.
- „Książnica-Atlas” Zjedn. Zakł. Kart. i Wyd. T. N. S. W., S. A. — o g. 18 w lok. Izby Hand. i Przem. we Lwowie, Akademicka 17.
- „Wielkop. T-wo Bud. „Rika”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Marcinkowskiego 7.
- „Przędz. Wełny Czes. „Markus Kohn”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Łąkowa 5.
- „Centrala Hand. Miynarzy Pol.”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 70.
- „Sukcesorowie Lebrechta Müllera”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Rudzie Pabianickiej.

- „Wiepofana” Wielkop. Odl., Fabr. Narz. i Masz., S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Poznaniu, Dąbrowskiego 81.
- „Pol. Fabr. Siatki Jednolit. „St. Hr. Ledóchowski”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Przemysłowa 26.
- „Lüdert & Müller” Fabr. Tkan. Techn. i Filców, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Wojciechowskiego 2/4.

24 kwietnia:

- „T-wo Miejskich i Międzymiastowych Komun. Autobusowych”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Złota 43 m. 51.
- „Przem. Met. „Granat”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 14.

25 kwietnia:

- „Przem. Met. „Bracia Szajn”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Będzinie, Małachowskiego 29.
- „Drukarnia Bydgoska”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Poznańska 12/14.
- „Zakł. Przem. „Strzemieszyce”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Warecka 11.
- „Zakł. Przem. „Emil Eisert i B-cia Schweikert”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Gdańska 47.
- „Pierwsza Fabr. Lokomotyw w Polsce”, S. A. — o g. 13 w lok. B-ku Dysk. Warsz. w W-wie, Fredry 8.
- „S. A. Wyd. Druk. „Rom” — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.
- „Zabłocie” Zakł. Chem., S. A. — o g. 17 w kanc. Not. E. Miskylego we Lwowie, Romanowicza 6.
- „Przem.-Bud. S. A.” — o g. 15 w lok. S-ki w Bielsku, Mickiewicza 21.
- „Carrosin” T-wo Akc. Fabr. Guz. — o g. 10 w restauracji palacu Działyńskich w Poznaniu, St. Rynek.
- „Zap” Zakł. Przem., S. A. Mech. Obróbki Drzewa i Met. oraz Fabr. Przetw. Spoż. — o g. 14 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Kwiatowa 4.

26 kwietnia:

- „Pol. S-ka Obuwia „Bata”, S. A. — o g. 11 w Krakowie, Sławkowska 5.
- „Cerata”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Czeraniakowska 84.

27 kwietnia:

- „Wileński Dom Tow.-Przem. „Bracia Jabłkowscy”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Bracka 25.
- „Dom Tow. „Bracia Jabłkowscy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Bracka 25.
- „S. A. Destylacji Wina w Białej Krak.” — o g. 16 w lok. S-ki w Białej Krak., pl. Kościelny 9.
- „Manuf. Wełn. „Karol Bennich”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Łąkowa 11.
- „Młyny Par. „Hermanka”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w Poznaniu, Fabryczna 22/23.
- „S-to Jerskie Zakł. Przem.-Handl.”, S. A. — o g. 12½ w lok. S-ki w W-wie, S-to Jerska 10.
- „T-wo Manuf. Drezd. Tiuli, Koronek i Firanek”, S. A. — o g. 11½ w lok. S-ki w W-wie, S-to Jerska 10.
- „T-wo Fabr. Firanek, Tiulu i Koronek „Szlenker, Gettlich i S-ka”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, S-to Jerska 10.
- „Bazar Poznański”, S. A. — o g. 16 w Bazarze w Poznaniu.
- „Bank Zw. Spółek Zarobkowych”, S. A. — o g. 11 w lok. B-ku w Poznaniu, pl. Wolności 15.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

5% POŻYCZKA I 3% BONY OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

W oparciu o ustawę o dotacjach na rzecz Funduszu Obrony Narodowej i o inwestycjach z funduszy państwowych w okresie 1/IV 1939+31 III 1942 („Dz. Ust. R. P.” Nr 25, poz. 165) Rada Ministrów postanowiła wypuścić wewnętrzną pożyczkę państwową, przeznaczoną na cele rozbudowy lotnictwa wojskowego i uzupełnienia artylerii przeciwlotniczej. Pożyczka ta pozwoli na powiększenie do-

tychczasowych środków, które przeznaczone są z różnych źródeł na cele obrony narodowej, a w szczególności na cele obrony przeciwlotniczej.

W dn. 30/III b. r. ogłoszone zostało („Dz. Ust. R. P.” Nr 26, poz. 176) rozporządzenie Ministra Skarbu, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, ustalające formy i warunki wypuszczonej wewnętrznego pożyczki państwowej na cele obrony Państwa.

Pożyczkę wypuszcza się z dniem 1 czerwca 1939 r. w obligacjach i bonach na okaziciela pod nazwą „5% Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej” oraz „3% Bony Obrony Przeciwlotniczej”.

Obligacje pożyczki (na okaziciela) opiewać będą na zł 100 wartości imiennej lub na wielokrotność tej kwoty. Cena sprzedażna obligacji wynosi zł 100 za zł 100 wartości imiennej. Do ceny sprzedażnej dolicza się wartość kuponu bieżącego za czas do dnia zapłaty, jeśli cena sprzedażna choćby częściowo została zapłacona po dn. 1/VI 1939 r. Wartość kuponu bieżącego za każdy dzień po tym terminie ustala się na gr 1 od każdych zł 100 wartości imiennej pożyczki, objętej daną subskrypcją.

Kapitał i odsetki pożyczki (oraz bonów) zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Obligacje pożyczki oraz przychody z nich — podobnie jak i bony — są zwolnione od wszelkich podatków i danin państwowych oraz samorządowych. Obligacje (bony) będą przyjmowane wg ich wartości imiennej na podatek od spadków i darowizn do kwoty zł 50 tys. od każdego płatnika. Obligacje pożyczki (oraz bony) mają wszelkie prawa papierów pułpialnych.

Odsetki stałe od pożyczki (5% w stos. rocznym) płatne są — za zwrotem odpowiednich kuponów — półrocznie z dołu w dniach 1/VI i 1/XII (pierwszy kupon — 1/XII 1939 r.). Pożyczka podlega splaceniu do dn. 1/VI 1954 r. drogą dwukrotnego w każdym roku (1/VI i 1/XII) umorzenia części obligacji, wylosowanych w tym celu (poczynając od dn. 1/XII 1939 r.). Z dniem, w którym obligacja stała się płatną na skutek wylosowania, kapitał obligacji przestaje przynosić odsetki.

Obligacje pożyczki będą wydane najpóźniej przed dniem płatności pierwszego kuponu wszystkim tym subskrybentom, którzy wpłacili całą należność za subskrypcję w ustanowionym terminie.

Bony Obrony Przeciwlotniczej wypuszcza się w odcinkach (na okaziciela) po zł 20 wartości imiennej. Cena sprzedażna wynosi zł 20 za zł 20 wartości imiennej. Posiadaczom bonów na łączną kwotę zł 100 wartości imiennej lub na wielokrotność tej kwoty służy do dn. 1/XII 1941 r. prawo wymiany bonów na obligacje pożyczki w stosunku 100 za 100. Przy tej wymianie wypłacone z góry odsetki od bonów podlegają zwrotowi za pełne miesiące, pozostające do dnia płatności bonów, licząc po gr 5 za miesiąc od każdego bonu.

Oprocentowanie stałe bonów (3% w stos. rocznym) biegnie od dn. 1/VI 1939 r. Odsetki od bonów za cały okres 5 lat wypłaca się subskrybentom z góry przez potrącenie ich z ceny sprzedażnej bonów. Kwotę tego potrącenia zmniejsza się w razie wpłacenia ceny sprzedażnej — choćby częściowo — po dn. 1/VI 1939 r. o gr 5 za każdy pełny miesiąc po tym terminie od każdego bonu, objętego daną subskrypcją. Bony podlegają jednorazowemu wykupowi wg wartości imiennej w dn. 1/VI 1944 r.

Bony będą wydane najdalej do dn. 1/XII 1939 r. tym subskrybentom, którzy uiszcili całą należność za subskrypcję w ustanowionym terminie.

Subskrypcja Pożyczki i Bonów Obrony Przeciwlotniczej zostaje otwarta z dniem 5/IV 1939 r. i trwać będzie do dn. 5/V 1939 r. Subskrypcja na bony będzie przyjmowana od każdego subskrybenta najwyżej na 4 sztuki tych bonów łącznej wartości imiennej zł 80.

Wpłaty na subskrypcję będą przyjmowane wyłącznie w gotówiznie, przy czym co najmniej $\frac{1}{3}$ zadeklarowanej kwoty winna być wpłacona przy subskrypcji, reszta zaś — w terminie do dn. 5/VII 1939 r. wyłącznie. Osoby, pozostające w służbie Państwa i instytucji publiczno-prawnych, mogą dokonywać wpłat na subskrypcję (na ręce władz asygnujących) w 5 równych ratach — dnia 1-go każdego miesiąca od maja poczynając.

Czynności, związane z wypuszczeniem Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej i Bonów Obrony Przeciwlotniczej, przeprowadza powołany przez Ministra Skarbu Komisarz Generalny Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Na Komisarza powołany został P. Gen. Inż. Leon Berbecki, Prezes Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

*

Obwieszczenie Ministerstwa Skarbu w sprawie subskrypcji Pożyczki i Bonów Obrony Przeciwlotniczej m. in. ustala, że subskrypcję przyjmować będą: kasy urzędów skarbowych, Bank Polski,

B. G. K., P. K. O., Państwowy Bank Rolny i ich oddziały, banki prywatne, zrzeszone w syndykacie Związku Banków w Polsce, komunalne kasy oszczędności, zrzeszone w Związku K. K. O. w Warszawie, Lwowie, Katowicach i Poznaniu, następnie Centralna Kasa Spółek Rolniczych i inne upoważnione instytucje.

Komitety wojewódzkie i komitety powiatowe pożyczki, w skład których wejdą przedstawiciele wszystkich warstw społecznych, będą zorganizowane w terminie do dn. 3/IV b. r.

*

Wyznaczeni zostali następujący komisarze wojewódzcy pożyczki — PP.: woj. białostockie — Pptk. Z. Szafranowski, woj. kieleckie — Inż. O. Kwieciński, woj. krakowskie — Dr P. Małaziński, komisarz krakowski kolejowy — Inż. I. Czerniewski, woj. lubelskie — Woj. J. de Tramecourt, woj. lwowskie — Dyr. O. Grosser, woj. łódzkie — Pułk. M. Bolesławicz, woj. nowogrodzkie — Podinsp. St. Halewski, woj. poleskie — Woj. W. Kostek-Biernacki, woj. pomorskie — Gen. M. Bolkuć, woj. poznańskie — Gen. E. Knoll, komisarz poznański kolejowy — Inż. W. Krzyżanowski, komisarz radomski — Inż. St. Tarwid, woj. stanisławowskie — Wicewoj. Dr M. Seydlitz, woj. śląskie — Woj. Dr M. Grażyński, woj. warszawskie — Wicewoj. M. Myśliński, komisarz warszawski kolejowy — Inż. J. Kaliński, m. Warszawa — Inż. M. Dębski, woj. wileńskie — St. Wiśniewski, komisarz wileński kolejowy — Inż. W. Głazek, woj. wołyńskie — Wicewoj. I. Strzeмиński.

*

Pan Prezydent Rzplitej Prof. Dr Ignacy Mościcki podpisał — w obecności Generalnego Komisarza Pożyczki Gen. Berbeckiego — deklarację Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na zł 20 tys.

*

Prezes Związku Izb Przemysłowo-Handlowych P. Inż. Cz. Klarner złożył w związku z wypuszczeniem Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej następujące oświadczenie:

„W chwili, gdy nad Europą gromadzą się znów groźne chmury powagi wojennej — Naród polski zachowuje spokój i pewność siebie. Źródłem tych nastrojów jest ogólna i w pełni uzasadniona wiara w dobre przygotowanie obronne, w wartość żołnierza polskiego i w dojrzałość całego naszego społeczeństwa, które wielokrotnie wykazywało, że w momentach trudnych potrafi jednoczyć całą swą wolę i ofiarność w kierunku, wskazywanym przez czynniki odpowiedzialne za politykę Państwa.

Ofiarność tę wykazywał zawsze świat gospodarczy, który i dziś z pełnym zrozumieniem i entuzjazmem wita inicjatywę Rządu, widząc w rozpisanej pożyczce na cele lotnicze jeszcze jeden — w długim łańcuchu przygotowań — wyraz realnej i konstruktywnej pracy nad wzmocnieniem potencjału obronności kraju.

W pracy tej świat gospodarczy, wraz z całym społeczeństwem, wzięnie jeszcze wydatniejszy niż dotychczas udział — przez najwyższą subskrypcję pożyczki”.

*

Centralna Komisja Porozumiewawcza Związków Pracowniczych na specjalnym posiedzeniu plenarnym w dn. 29 b. m. powzięła następującą uchwałę:

„Rada Ministrów w dn. 27/III b. r. postanowiła wypuścić wewnętrzną pożyczkę państwową pod nazwą „Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej”.

W deklaracji z dn. 18 b. m. rzuciliśmy hasło: tworzenie siły — to nakaz bezwzględny.

Wzywamy wszystkich członków naszych, wszystkich obywateli, aby podpisali ogłoszoną pożyczkę. Zbędne są argumenty, wystarczy słowa: Ojczyzna w potrzebie.

Całe społeczeństwo jednoczy się w dziele, które nazywa się „Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej”. To nasz wysiłek na dziś! Wyniki jego muszą być okazałe, muszą one stanowić zapowiedź, jak wielka może być jutro nasza materialna i moralna gotowość.

Jesteśmy pewni, że wszystkie okręgowe i powiatowe komisje porozumiewawcze, wszystkie stowarzyszenia i związki, zrzeszone w Cen-

ralnej Komisji Porozumiewawczej, godnie odpowiedzą na apel, który przez Rząd swój kieruje do obywateli Polska”.

Realizując treść powyższej deklaracji Centralna Komisja Porozumiewawcza przyjęła następujące normy subskrypcji:

1 grupa—od uposażeń netto	do zł	160—zł 20		
2 " " " "	od zł 161	" "	300—25%	
3 " " " "	od zł 301	" "	400—35%	
4 " " " "	od zł 401	" "	600—50%	
5 " " " "	od zł 601	" "	1 000—75%	
6 " " " "	od zł 1 000	" "	2 000—100%	
7 " " " "	ponad	zł 2 000	" "	—150%

Jeżeli po obliczeniu odsetku, przeznaczonego na subskrypcję pożyczki, wypadnie suma mniejsza od pełnej kwoty bonu lub obligacji lub mniej niż zł 10—zaokrąglą się do pełnej kwoty bonu lub obligacji.

*

Zarząd Główny Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism w dn. 30/III b. r. uchwaślił:

1) subskrybować z funduszy Związku Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w kwocie zł 15 tys.;

2) wezwać zarządy wszystkich wydawnictw, zrzeszonych w Związku, aby uwzględniły w najszerszej mierze na łamach swych dzienników i czasopism akcję publicystyczną, informacyjną i propagandową na rzecz pożyczki.

Uchwała Wydziału Wykonawczego Związku Dziennikarzy i Rzpłitej z dn. 30/III b. r. daje wyraz gotowości do czynnej pracy nad wzmocnieniem sił zbrojnych Państwa. Wydział Wykonawczy po konferencji prezesów syndykatów postanowił:

1) zobowiązać członków Związku do bezinteresownego udziału w propagandzie za Pożyczką Obrony Przeciwlotniczej;

2) wezwać zorganizowanych dziennikarzy do subskrypcji pożyczki.

*

Członkowie Koła Parlamentarnego O. Z. N. uchwalili jednogłośnie podpisać Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w wy-

sokości zł 120 tys. Suma ta odnosi się jedynie do poborów poselskich i senatorskich. Nie zwalnia ona tych posłów i senatorów, członków Koła Parlamentarnego O. Z. N., którzy posiadają inne dochody, od obowiązku podpisania pożyczki, odnoszącej się do tych źródeł dochodowych.

*

Bank Polski subskrybował zł 4 miln.

Bank Gospodarstwa Krajowego zadeklarował kupno pożyczki za zł 1 miln., a przedsiębiorstwa, kontrolowane przez B. G. K. — za zł 2-3 miln.

Państwowy Bank Rolny subskrybuje Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w wysokości zł 500 tys.

Pocztowa Kasa Oszczędności subskrybowała pożyczkę w wysokości zł 3 miln.

Polski Bank Komunalny zadeklarował zł ½ miln.

Tow. Kredytowe Miejskie w Warszawie przeznaczyło na subskrypcję Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej zł 200 tys. (oprócz daru na cele obrony narodowej).

Tow. Kredytowe Ziemskie — zł 500 tys.

Bank Handlowy postanowił wyasygnować na Pożyczkę zł 1 miln.

*

Polska Akademia Umiejętności w Krakowie postanowiła subskrybować zł 100 tys.

Dyrekcja i pracownicy Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi zadeklarowali zł 20 tys.

Zarząd Izby Rzemieślniczej w Warszawie uchwalił subskrybować pożyczkę na sumę zł 25 tys.

Związek Spółdzielni Spożywców „Społem” postanowił subskrybować pożyczkę na sumę zł 250 tys.

Centrala Detalistów i Drobnych Kupców w Polsce postanowiła powołać komitet propagandy pożyczki wśród kupiectwa żydowskiego, który będzie obsługiwać materiałami propagandowymi wszystkie swoje oddziały.

BUDŻET

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W LUTYM 1939 R. — Według danych tymczasowych — dochody i wydatki budżetowe Państwa w lutym 1939 r. — w porównaniu z lutym 1938 r. — przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	luty 1938	luty 1939	luty 1938	luty 1939
A.—ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	4	5	228	241
Sejm	13	16	266	302
Senat	1	1	115	123
Kontrola Państwowa	—	—	416	420
Prezydium Rady Ministrów	1	—	272	305
Min. Spraw Zagranicznych	435	505	3 463	2 914
„ „ Wojskowych	150	660	63 793	64 838
„ „ Wewnętrznych	1 158	1 209	16 771	17 818
„ Skarbu	104 024	117 591	14 559	10 546
„ Sprawiedliwości	3 178	3 361	7 017	7 773
„ Przemysłu i Handlu	2 447	2 649	3 974	4 298
„ Komunikacji	1 440	1 615	2 446	3 977
„ Rolnictwa i Ref. Roln.	138	140	3 271	4 878
„ Wyznań i Ośw. Publ.	1 838	2 155	27 292	30 228
„ Opieki Społecznej	536	2 724	3 638	6 710
„ Poczty i Telegrafów	1	1	141	186
Emerytury i zaopatrzenia	6 947	2 647	13 883	15 782
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	8 390	10 063
Długi państwowe	—	—	9 762	17 519
R a z e m:	122 311	135 279	179 697	198 921

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydium Rady Ministrów:				
Polska Agencja Telegr.	5	5	—	—
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Gazeta Admin. i Pol. Państw.	—	—	—	—

Państw. Zakłady Wodociągowe na G. Śląsku	—	—	—	—
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	—	—	—	—
Państw. Zakład Emerytalny	—	—	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
a) Przedsiębiorstwa nieskomercjalizowane:				
Przedsięb. państwowe o kap. miesz. i wydzierżawione	124	97	—	—
Nadania górnicze i tereny naft.	639	46	—	—
Państw. Huta Ołowiu i Srebra w Strzybnicy	—	74	—	—
Żupa solna w Łączynie	—	—	—	2
b) Przedsiębiorstwa skomercjalizowane:				
„Polmin“ Państw. Fabr. Ol. Min.	—	90	—	—
Państw. Kop. Węgla „Brzeszcze“	—	—	—	—
Zjedn. Fabr. Zw. Azot. w Mościcach i Chorzowie	—	—	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	2 000	—	—	—
Państw. Wytwórnice Mater. Drogowych	—	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln.:				
Lasy Państwowe	2 000	3 000	—	—
Państw. Przetwórnice Mięsne	—	—	—	—
Państw. Zakłady Przemysłowo-Zbożowe	—	—	237	218
Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświecenia Publicznego:				
Państwowe Wydawn. Książek Szkolnych	25	—	—	—
M-stwo Opieki Społecznej:				
Zdrowiska Państwowe	—	—	—	—

Przeds. Państw. Zakładu Higieny	—	—	—	—
Szpitala Państwowe	—	—	121	66
M-stwo Poczta i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon	2 155	1 879	—	—
Państw. Zakł. Tele- i Radiotechn.	—	—	—	—
R a z e m:	6 948	5 191	358	286

C. — MONOPOLE:

Ministerstwo Skarbu:

Monopol solny	3 000	3 100	—	—
„ tytoniowy	26 000	27 501	—	—
„ spirytusowy	22 020	24 056	—	—
„ loteryjny	1 500	2 000	—	—
„ zapalczany	6	3	—	—
R a z e m:	52 526	56 660	—	—

D. — FUNDUSZE:

M-stwo Spraw Wojskowych:

Fundusz Kwaterunku Wojskowego	—	—	—	—
-------------------------------	---	---	---	---

M-stwo Opieki Społecznej:

Fundusz Pracy	—	—	—	—
R a z e m:	—	—	—	—

O g ó ł e m: 181 785 197 130 180 055 199 207

Pomiędzy dwoma najlepszymi w zakresie dochodowym dla Państwa miesiącami — grudniem i marcem — dwa miesiące, dzielące je, tj. styczeń i luty, stanowią z reguły okres osłabionych przejściowo dochodów budżetowych, z jednoczesnym wzrostem deficytu lub też skurczeniem się nadwyżki budżetowej, przy czym najczęściej luty jest pod względem dochodów budżetowych miesiącem gorszym niż styczeń, stając się nawet — obok miesięcy letnich — jednym z najmniej korzystnych miesięcy dla gospodarki budżetowej Państwa w całym roku budżetowym. Rok bieżący przyniósł pewne odchylenie od tej normalnej tendencji, mianowicie dochody budżetowe po silnym spadku w styczniu w lutym nie tylko nie spadły dalej, ale nawet nieco podniosły się; saldo wykonania budżetu jednak pogorszyło się, gdyż po lekkiej nadwyżce w styczniu ujawnił się w lutym nieznaczny niedobór. Trzeba zaznaczyć, że dochody lutowe były wyższe niż w okresie letnim, tj. w 3 miesiącach II kwartału roku budżetowego, i bardzo nieznacznie odbiegały od dochodów w I kwartale bież. roku budżetowego.

Zmiany strony dochodowej oraz salda gospodarki budżetowej w ciągu 11 miesięcy roku budżetowego przedstawia poniższe zestawienie, obejmujące okres ostatnich 8 lat budżetowych (w mln. zł):

Mie- siąc	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39
D o c h o d y								
IV	229·1	194·8	159·8	155·1	156·1	175·5	190·7	201·9
V	199·6	175·3	141·8	146·7	161·9	174·1	180·4	200·0
VI	175·8	147·8	132·3	135·1	145·1	174·1	186·2	200·7
VII	192·8	171·9	142·8	143·6	158·4	177·8	191·6	196·5
VIII	169·1	162·8	144·9	143·0	146·0	167·8	184·5	190·1
IX	173·6	154·2	155·1	157·7	149·6	175·3	189·0	190·7
X	211·1	177·8	177·6	172·5	169·2	190·4	197·7	211·8
XI	193·6	165·5	159·6	174·5	160·2	184·8	206·7	213·7
XII	198·3	179·2	175·5	182·1	178·0	192·8	214·0	221·4
I	175·3	156·3	158·2	165·1	167·5	176·5	188·3	194·8
II	164·5	153·0	144·5	170·8	166·5	171·5	181·8	197·1

Deficyt
(nadwyżka)

IV	-21·1	-4·1	-15·6	-15·3	-23·3	+0·5	+0·8	+2·5
V	-12·1	-14·6	-24·5	-25·5	-20·9	-0·2	+0·3	+0·8
VI	-43·6	-39·3	-24·1	-36·5	-36·1	+0·8	-0·6	-0·7
VII	-25·4	-17·0	-26·2	-27·5	-25·6	+0·7	+0·5	+0·4
VIII	-13·4	-18·0	-25·0	-29·6	-29·7	-3·0	+0·6	-0·8
IX	-8·5	-27·9	-21·9	-16·7	-27·7	+0·3	+0·6	-3·0
X	-4·2	-10·3	-14·1	-7·0	-27·9	+1·3	+1·4	-4·9
XI	+1·2	-10·3	-23·1	-16·7	-28·1	+1·6	+2·9	+3·1
XII	+0·1	-9·1	-18·2	-4·7	-11·9	+0·6	+4·6	+1·8
I	-2·8	-24·6	-37·0	-21·8	-9·6	-3·1	+2·4	+0·6
II	-20·4	-25·5	-49·3	-15·3	-6·9	+0·4	+1·7	-2·1

Dochody budżetowe wykazują w bież. roku budżetowym od sierpnia poczynając stały wzrost — tak, że w grudniu były w rezultacie o 16% większe niż w lipcu; dopiero w styczniu następuje spadek i to silny, bo o zł 26·6 miln., czyli o 12%; w lutym znowu mamy wzrost, ale niewielki, mianowicie tylko o zł 2·3 miln., tj. nieco więcej niż o 1%. Wzrost dochodów w lutym nastąpił jedynie w zakresie wpłat do Skarbu Państwa, mianowicie wpłaty przedsiębiorstw podniosły się z zł 3·9 miln. (w styczniu) do zł 5·2 miln., a wpłaty mo-

nopolów — z zł 50·5 miln. do zł 56·7 miln. Dochody administracji były w lutym niższe niż w styczniu (zł 135·3 miln. wobec zł 140·4 miln.). Najpoważniejszą częścią zmniejszenia przypada na dominujące w grupie administracji dochody Min. Skarbu (spadek z zł 120·8 miln. do zł 117·6 miln.), a właściwie na wpływy z danin (spadek z zł 117·9 miln. do zł 114·6 miln.). W grupie przedsiębiorstw wzrost wpłat w lutym powstał głównie na skutek potrącenia się wpłaty Lasów Państwowych (z zł 1·0 miln. w styczniu do zł 3·0 miln.); jednocześnie jednak odpadła wpłata Mościc i Chorzowa (w styczniu zł 0·4 miln.) i skurczyła się wpłata Poczty i Telegrafu (z zł 2·2 miln. do zł 1·9 miln.).

Porównanie lutego ub. r. i b. r. wykazuje w b. r. wzrost dochodów o zł 15·3 miln., tj. o przeszło 8%. Zwiększyły głównie dochody administracji (o zł 13·0 miln., tj. o 10½%), a wśród nich przede wszystkim — dochody Min. Skarbu (o zł 13·6 miln.) i Min. Opieki Społecznej (o zł 2·2 miln.). Wpłaty monopolów wykazały w b. r. w stosunku do ub. r. znacznie mniejszy wzrost (o zł 4·1 miln., tj. o 8%). Wpłaty przedsiębiorstw okazały się w lutym b. r. niższe od zesłorocznych (o zł 1·8 miln., tj. o 27%). W grupie przedsiębiorstw mniejsze wpłaty w b. r. wniosły przedsiębiorstwa, podległe Min. Przem. i Handlu, oraz Poczta i Telegraf (o zł 0·3 miln.), poza tym odpadła w b. r. zupełnie wpłata Polskich Kolei Państwowych (w ub. r. zł 2·0 miln.); natomiast w b. r. znacznie wyższa (o zł 1·0 miln.) była wpłata Lasów Państwowych.

Wydatki budżetowe wzrosły w lutym — podobnie jak i dochody, przy czym nawet w silniejszym nieco stopniu (z zł 194·2 miln. w styczniu do zł 199·2 miln.), przez co właśnie nadwyżka budżetowa w styczniu (zł 0·6 miln.) ustąpiła deficytowi w lutym (zł 2·1 miln.).

Wzrost wydatków w lutym, wynoszący niespełna 3%, ujawnił się jedynie w wydatkach administracji, które z zł 193·8 miln. w styczniu podniosły się do zł 198·9 miln. Natomiast w minimalnych zresztą dopłatach Skarbu do przedsiębiorstw nastąpiła w lutym zmiana — z zł 0·5 miln. do zł 0·3 miln. W grupie administracji największy w liczbie absolutnej wzrost wydatków dotyczył Min. Wyzn. Rel. i Oświecenia Publ.

Porównanie lutego 1939 r. z lutym 1938 r. wykazuje wzrost w b. r. wydatków o zł 19·2 miln., tj. o ok. 11%. Wzrosły w b. r. jedynie wydatki administracji (o zł 19·2 miln.), natomiast dopłaty do przedsiębiorstw lekko skurczyły się (z zł 358 tys. do zł 286 tys.). Podkreślić należy, że wydatki na obsługę długów były w b. r. o przeszło ¼ większe niż w ub. r. (o zł 7·8 miln.), co wiąże się z wzrostem zadłużenia wewnętrznego.

W okresie 11 miesięcy (kwiecień ÷ luty) roku budż. 1938/39 dochody budżetowe wyniosły zł 2 218·7 miln., czyli dość poważnie więcej (o przeszło 5%) niż w tymże okresie roku budż. 1937/38 (zł 2 110·8 miln.), a także nieznacznie więcej od 11/12 budżetu na 1938/39 r. (zł 2 216·1 miln.). Wydatki budżetowe wyniosły w okresie kwiecień ÷ luty roku budż. 1938/39 zł 2 218·4 miln. — wobec zł 2 095·5 miln. w analogicznym okresie roku budż. 1937/38 i preliminowanych 11/12 budżetu w wys. 2 215·9 miln. Nadwyżka budżetowa za okres 11 miesięcy 1938/39 r. wyniosła zaledwie zł 0·3 miln., gdy za ten sam okres 1937/38 r. mieliśmy nadwyżkę w wysokości zł 15·3 miln. Pamiętajć trzeba, że podane sumy, preliminowane w budżecie, obejmują kwoty, podlegające budżetowaniu miesięcznemu.

Rozpatrując kształtowanie się gospodarki budżetowej w ostatnich latach, ustalić można, że poprawa, zapoczątkowana w końcu 1935/36 r., osiągnięta całkowicie w 1936/37 r., wzmożona jeszcze w 1937/38 r. — utrzymuje się dalej w bież. roku budżetowym, wyrażając się przede wszystkim wzrostem dochodów (a równolegle i wydatków). Różniary i charakter poprawy występują szczególnie wyraźnie przy porównaniu bież. roku budżetowego z szeregiem lat poprzednich. Mianowicie, porównanie pierwszych 11 miesięcy roku budż. 1938/39 z takimże okresem roku budż. 1936/37 wykazuje wzrost dochodów w b. r. o zł 258·2 miln. i bardzo nieznacznie mniejszy wzrost wydatków, bo o zł 257·7 miln. Porównanie zaś z rokiem 1935/36 wykazuje w b. r. zwykłą dochodów o zł 460·5 miln., wydatków zaś tylko o zł 212·5 miln. Cofając się dalej dopiero w roku 1931/32 natrafiamy na wyższe od tegorocznych — i to częściowo tylko — sumy wykonania budżetu, mianowicie jedynie jeśli chodzi o wydatki, które w okresie 11 miesięcy 1931/32 r. były o zł 23·5 miln. wyższe od wydatków w bież. roku budż., natomiast dochody były w 1931/32 r. o zł 136·0 miln. niższe; istniał bowiem w 1931/32 r. bardzo poważny prawie 8%-owy deficyt budżetowy. Zrównoważone — i to nie całkowicie — wykonanie budżetu (poza oczywiście 2 latami, bezpośrednio poprzedzającymi bieżący rok, które porównywalni wyżj) znajdujemy — idąc wstecz — dopiero w 1930/31 r. Dochody w okresie pierwszych 11 miesięcy 1930/31 r. były wyższe od tegorocznych o zł 276·9 miln., wydatki zaś — o zł 294·1 miln. Trzeba jednak mieć na uwadze, że w międzyczasie nastąpił silny wzrost realnej wartości złotej, bowiem np. w lutym 1931 r. wskaźnik cen hurtowych wynosił 75·7, gdy obecnie stanowi 55·0. Jednocześnie uwzględnić trzeba, że powyższe sumy ogólne dochodów i wydatków są bardzo

slabo porównywalne — choćby w związku ze zmianami w sposobie budżetowania — tak, że wszystkie powyższe zestawienia, poza dotyczącymi 3 ostatnich lat budżetowych, traktować należy jako wyrażające jedynie w sposób przybliżony pewne ogólne tendencje rozwoju gospodarki budżetowej.

W stosunku do budżetu na rok 1938/39 dochody, faktycznie osiągnięte w okresie 11 miesięcy, stanowiły 91·8% czyli bardzo nieznacznie więcej od teoretycznej normy budżetowej dla 11 miesięcy — przy założeniu równomiernego wykonywania budżetu ($\frac{11}{12}=91\cdot7\%$). Korzystnie przedstawiają się wpłaty monopolów, które dały aż 93·8% sumy, przewidzianej w budżecie na cały rok. Jeszcze większy nieco procent budżetu wynoszą dochody administracji (94·1%). Niewielki zato procent budżetu wykazały wpłaty przedsiębiorstw (55·2%), chociaż wpłaty z tytułu nadań górniczych i terenów naftowych przekroczyły całoroczny budżet o 224·2%, wpłaty przedsiębiorstw o kapitale mieszanym i wydzierżawionych — o 27·2% i wpłaty Mościc i Chorzowa — o 28·2%, wpłaty zaś „Gazety Admin. i Pol. Państw.”, Państw. Huty w Strzybnicy, Państw. Przetw. Mięśnych oraz kop. „Brzeszcze” dały już 100% budżetu. W grupie dochodów administracji najważniejsze z nich — dochody Min. Skarbu — dały aż 95·1% budżetu (dość znacznie wyżej normy budżetowej).

Wydatki w okresie 11 miesięcy roku budż. 1938/39 stanowiły w stosunku do budżetu całorocznego 91·8%, czyli bardzo niewiele więcej od normy budżetowej (91·7%). Taki sam mniej więcej procent wykonania budżetu, jak ogół wydatków, wykazały wydatki administracji (ściśle: 91·80% wobec 91·77%), natomiast dopłaty do przedsiębiorstw wyniosły mniej, mianowicie 79·4% sumy, preliminowanej na cały rok.

Zaznaczyć należy, że w roku budż. 1937/38 wykonanie budżetu osiągnęło rozmiary nieco większe od tegorocznych. Mianowicie, dochody budżetowe dały w okresie 11 miesięcy 1937/38 r. 93·5% (wobec 91·8% w b. r.) budżetu i wydatki — 92·8% (wobec 91·8% w b. r.).

WPLYWY Z DANIN ORAZ MONOPOLÓW W LUTYM 1939 R. — Według danych tymczasowych — wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w lutym 1939 r. — w zestawieniu ze styczniowymi — przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Styczeń	Luty
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE:		
Podatek gruntowy	5 655	4 302
Podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	6 101	4 506
Podatek przemysłowy	26 475	24 219
„ dochodowy	27 069	31 910
„ od kapitałów i rent	720	517
„ od energii elektrycznej	777	862
„ „ uboju	747	714
Odsetki od zaległości, grzywny i kary	1 713	1 658
Razem:	69 257	68 688
2. — PODATEK MAJĄTKOWY	336	219
3. — SPECJALNY PODATEK OD WY-NAGRODZEŃ	9 281	8 853
4. — PODATKI POŚREDNIE:		
Podatek od wina	203	359
„ „ piwa	569	597
„ „ cukru	11 306	11 214
„ „ drożdży	1 028	1 187
„ „ tłuszczów	3	2
„ „ olejów mineralnych	2 155	1 703
„ „ zapalniczek	—	—
„ „ kwasu octowego	21	17
„ „ kwasu węglowego	38	45
„ „ cukru skrobiowego	113	191
Akcyzowe opłaty patentowe	243	27
Odsetki od zaległości, grzywny i kar	4	3
Razem:	15 633	15 345
5. — DODATKI DO PODATKU OD CU-KRU	81	80
6. — CŁO	12 454	12 600
7. — OPŁATY STEMPLOWE I DANINY POKREWNE:		
Opłaty stemplowe	7 142	6 753
Podatek spadkowy i od darowizn	1 272	509
Razem:	8 414	7 262

8. — DODATKI DO DANIN PUBLICZNYCH	2 191	1 390
9. — PODATKI ZNIESIONE	167	211
10. — MONOPOLE		
Monopol solny	3 500	3 100
„ tytoniowy	26 500	27 501
„ spirytusowy	19 031	24 056
„ loteryjny	1 500	2 000
„ zapalczany	7	3
Razem:	50 538	56 660
Ogółem:	168 402	171 308

Wpływy z danin i monopolów w lutym należą z reguły do najgorszych. Oddziaływa na to przede wszystkim krótkość miesiąca, dalej brak terminów większych płatności podatkowych, okres międzysezonowy itp. Jednak w bież. roku budżetowym nie nastąpił w lutym spadek wpływów z danin i monopolów—podobnie jak to już raz miało wyjątkowo miejsce w 1936/37 r., kiedy—tak jak i obecnie—nastąpiła lekka zwyżka wpływów skarbowych. Ponieważ jednak w styczniu nastąpiła gwałtowna zniżka wpływów z danin i monopolów, to—mimo lekkiej zwyżki w lutym—poziom tych wpływów w miesiącu sprawozdawczym był stosunkowo niewielki, mianowicie wyższy tylko niż w sierpniu i wrześnie i prawie zrównany z poziomem lipcowym.

Ruch wpływów z danin i monopolów w poszczególnych miesiącach 8-letniego budżetowego 1931/32 ÷ 1938/39 przedstawia następujące zestawienie (+ oznacza zwyżkę, — oznacza spadek wpływów):

	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39
Mie-siące	m i l i o n y zł							
IV	-14·2	-8·1	+9·5	+1·4	-4·8	-13·8	+2·7	-50·9
V	+4·4	+14·9	-15·1	-15·4	-0·5	+0·2	-7·3	+0·3
VI	-23·0	-22·7	-10·5	-4·2	-10·3	+2·6	+5·1	+0·7
VII	+6·2	+6·1	+8·2	+8·8	+11·3	+3·2	+4·5	-2·1
VIII	-10·5	-9·4	+5·8	-3·7	-3·9	-8·8	-5·6	-3·5
IX	-0·8	+3·4	+6·3	+13·7	-2·7	+4·6	+1·4	-3·3
X	+31·9	+19·4	+19·9	+13·1	+16·3	+12·2	+4·6	+16·7
XI	-15·0	+1·8	-11·0	-0·7	-9·7	-1·9	+18·4	+8·3
XII	+8·8	+7·6	+14·9	+6·8	+28·2	+11·6	+3·6	+9·8
I	-12·5	-23·1	-19·2	-19·9	-14·5	-23·2	-26·8	-30·7
II	-23·4	-12·8	-21·1	-9·2	-4·7	+1·0	-8·7	+2·9
III	+8·1	+11·5	+18·9	+11·2	+19·5	+11·3	+73·3	

Wzrost wpływów skarbowych w lutym w stosunku do stycznia nastąpił jedynie w zakresie monopolów, które wpłaciły do Skarbu w lutym o zł 6·1 miln., tj. o ok. 12% więcej niż w styczniu. Natomiast wpływy z danin wykazały w lutym dalszy spadek, mianowicie o zł 3·2 miln., tj. o blisko 3%.

Wpływy z podatków bezpośrednich—dominujące w zakresie danin (w styczniu i lutym ok. $\frac{3}{5}$ ogólnych wpływów z danin)—obniżają się nawet już od grudnia, choć miesiące grudnia i luty raczej należałoby zaliczyć do okresu stabilizacji (w grudniu spadek o zł 0·6 miln., w styczniu—o zł 18·4 miln., w lutym—o zł 0·6 miln.). W lutym spadek wpływów wykazały prawie wszystkie podatki bezpośrednie z wyjątkiem podatku dochodowego. Wpływy z tego podatku wzrosły o zł 4·8 miln., tj. o ok. 18%, mianowicie w związku z przypadającym w dn. 1/III terminem płatności podatku dochodowego na rok 1939 (przedpłaty) od osób fizycznych. Wpływy z podatku gruntowego oraz z podatku od nieruchomości, zniżujące już od listopada, tj. od terminu płatności II raty tych podatków za 1938 r., w lutym wykazały dalszy poważny spadek (o ok. $\frac{1}{4}$), mianowicie wpływy z podatku gruntowego o zł 1·4 miln. i wpływy z podatku od nieruchomości o zł 1·6 miln. Dochód z podatku przemysłowego, w zakresie którego w lutym—poza comiesięcznymi—przypadały płatności: IV raty (za 1938 r.) podatku zryczałtowanego i zaliczki kwartalnej (za IV kwart. 1938 r.)—zmniejszył się w lutym o zł 2·3 miln.

Porównanie lutego b. r. z lutym ub. r. (mimo takich samych terminów płatności porównywalność nieco osłabiona zmianą stawek w podatku obrotowym oraz faktem, że obecnie w pełni grają niektóre zmiany w podatku dochodowym oraz ulgi inwestycyjne wykazuje w b. r. wpływy znacznie wyższe niż w ub. r. (zł 68·7 miln. wobec zł 51·0 miln.). Najsilniejszy wzrost wpływów wykazuje podatek dochodowy (zł 31·9 miln. wobec zł 20·9 miln.). Poważnie wzrosły wpływy z podatku przemysłowego (zł 24·2 miln. wobec zł 19·8 miln.). Wpływy z podatku od nieruchomości wzrosły również bardzo silnie, bo o przeszło $\frac{1}{5}$ (zł 4·5 miln. wobec zł 3·2 miln.), wpływy zaś z podatku gruntowego—o ok. 12% (zł 4·3 miln. wobec zł 3·9 miln.). Płatność podatków dochodowego i obrotowego w lutym 1939 r. opiera się głównie na podstawie obrotów i dochodów 1938 r., częściowo już na obrotach i dochodach b. r., ale częściowo jednak jeszcze i na odpowiednich

liczbach z 1937 r.; silny więc wzrost wpływów z podatku dochodowego i obrotowego świadczy o stałej wyższości wpływów i dochodów w obu ostatnich latach, a także że ta tendencja zwyżkowa pozostaje utrzymana i w b. r.

Dochód ze specjalnego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, spadł w lutym w stosunku do stycznia o zł 0·4 miln., przy czym był także znacznie niższy niż w lutym ub. r. (zł 8·9 miln. wobec zł 13·3 miln.)—w związku z przeprowadzoną od początku 1938/39 r. jego reformą, znacznie obniżającą pobór tego podatku.

Wpływy z podatku majątkowego dały w lutym b. r. zł 219 tys. — wobec zł 336 tys. w styczniu i zł 227 tys. w lutym ub. r.

Wpływy z podatków pośrednich—po znacznej (o zł 3·6 miln.) obniżce w styczniu—w lutym skurczyły się już tylko o zł 0·3 miln.; osiągnięty w lutym poziom tych wpływów nie był jednak najniższy w bieży. roku budżetowym, bo jeszcze niższe były wpływy majowe (zł 14·9 miln.). Spadek wpływów z podatków pośrednich w lutym spowodowany był przede wszystkim zniżką wpływów z podatku od olejów mineralnych (o zł 0·5 miln.). Najważniejszy z podatków pośrednich—podatek od cukru—wykazał wpływy mniejsze o zł 0·1 miln. Wpływy z innych podatków na ogół wzrosły, jak np. z podatku od wina (o zł 0·2 miln.), z podatku od drożdży (o zł 0·2 miln.) itd.

W porównaniu z lutym ub. r. wpływy z podatków pośrednich w lutym b. r. były—analogicznie, jak i w poprzednich miesiącach—wyższe (zł 15·3 miln. wobec zł 13·6 miln.). Wskazuje to na wzrost w ciągu roku obrotów gospodarczych. W pierwszym rzędzie wyższy był w b. r. dochód z podatku od cukru (zł 11·2 miln. wobec zł 9·9 miln.). Tak samo wyższe były wpływy: z podatku od wina, od piwa, od drożdży, a najmniej—z podatku od olejów mineralnych.

Dochód z ceł od grudnia znowu stałe rośnie i w lutym zwyżkował dalej o zł 0·2 miln., osiągając poziom stosunkowo wysoki — wyższy niż w niektórych miesiącach bieży. roku budżetowego, z wyjątkiem okresu maj÷czerwiec i okresu sierpień÷październik. W porównaniu z lutym ub. r. dochód tegoroczny był nieco wyższy (zł 12·6 miln. wobec zł 12·5 miln.). Zaznaczyć należy, że dochód z ceł wzrósł w lutym, mimo że wartość importu nieco spadła, lecz wiadomo, że z jednej strony nie istnieje tu pełna równoległość w czasie, a z drugiej strony, że nie tyle ogólna suma importu, ile jego struktura ma wpływ na kształtowanie się dochodów z ceł. Poza tym pamiętać trzeba o wahanach we wplatkach W. M. Gdańska, oraz że na wysokość wpływów z ceł w dużym stopniu oddziałują sumy wypłacanych zwrotów ceł.

Dochód z opłat stemplowych (łącznie z daninami pokrewnymi) po dłuższym okresie stałej zwyżki (od września do grudnia włącznie) od stycznia począł się kurtczyć, przy czym w lutym zniżka wyniosła zł 1·2 miln. Zmniejszyły się w lutym nieznacznie wpływy z samych opłat stemplowych (o zł 0·4 miln.), a jednocześnie dochód z podatku spadkowego i od darowizn, który w styczniu niemal podwoił się, w lutym skurczył się do 2/3 poprzedniej wysokości. Porównanie lutego b. r. z lutym ub. r. wykazuje lekki spadek w b. r. wpływów z opłat stemplowych i danin pokrewnych (zł 7·3 miln. wobec zł 7·4 miln.). Wpływy z opłat stemplowych były w b. r. identyczne z zeszlorocznymi, a lekkojeńsze (z zł 0·6 miln. do zł 0·5 miln.) uległ w b. r. jedynie dochód z podatku spadkowego. Kształtowanie się wpływów z opłat stemplowych wskazuje na utrzymanie się w b. r. obrotów gospodarczych (których opłaty te dotyczą), a może nawet na ich wzrost—jeśli wziąć pod uwagę, że w międzyczasie wprowadzono szereg zniżek w zakresie opłat stemplowych.

Wpływy z dodatków do danin—w związku ze spadkiem wpływów z samych danin—wykazały w lutym w stosunku do stycznia zniżkę, i to bardzo silną, bo o zł 0·8 miln., czyli więcej niż o 1/3. W stosunku do lutego ub. r. wpływy z dodatków do danin w lutym b. r. były bardzo nieznacznie wyższe (zł 1·39 miln. wobec zł 1·35 miln.).

Wpłaty monopolów, po silnej redukcji w styczniu (o zł 9·0 miln.)—do najniższego poziomu w bieży. roku budżetowym—w lutym zostały podwyższone o zł 6·1 miln., przekraczając nieznacznie poziom wplat z maja i listopada. Silnie zwyżkowała w lutym (o zł 5·0 miln., tj. o przeszło 1/4) wpłata monopolu spirytusowego. Wpłata monopolu tytoniowego była w lutym wyższa niż w styczniu o zł 1·0 miln., a wpłata loterii — o zł 0·5 miln. Tylko wpłata monopolu solnego była w lutym niższa niż w styczniu (o zł 0·4 miln.).

W lutym ub. r. wpłaty monopolów były niższe niż w lutym b. r. (zł 52·5 miln. wobec zł 56·7 miln.). Niższe w ub. r. były wpłaty wszystkich monopolów: solnego (zł 3·0 miln. wobec zł 3·1 miln.), tytoniowego (zł 26·0 miln. wobec zł 27·5 miln.), spirytusowego (zł 22·0 miln. wobec zł 24·1 miln.), loterii (zł 1·5 miln. wobec zł 2·0 miln.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w lutym b. r. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na rok 1938/39, oraz z wpływami, osiągniętymi w tym samym miesiącu 2 lat poprzednich—przedstawia się następująco (w miln. zł):

	¹ / ₁₂ budżetu	L u t y		
	na 1938/39 r.	1939	1938	1937
Podatki bezpośrednie	62·6	68·7	51·0	48·3
Specjalny podatek od wynagrodzeń	8·7	8·9	13·3	13·8
Podatek majątkowy	0·1	0·2	0·2	0·05
Podatki pośrednie	16·3	15·3	13·6	13·5
Dodatki do podatku od cukru	0·07	0·08	0·1	0·09
Cło	14·6	12·6	12·5	8·8
Opłaty stemplowe	7·4	7·3	7·4	6·2
Nadzwyczajny dodatek do danin	1·6	1·4	1·3	1·2
Monopole	57·7	56·7	52·5	57·1

Jak widzimy, w lutym b. r. niektóre daniny dały wpływy wyższe od przeciętnej miesięcznej normy budżetowej (podatki bezpośrednie, specjalny podatek, podatek majątkowy oraz dodatek do podatku od cukru), niektóre zaś—niższe (podatki pośrednie, cło, opłaty stemplowe oraz nadzwyczajny dodatek do danin); wpłaty monopolów były w lutym niższe od normy miesięcznej.

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w okresie 11 miesięcy roku budżetowego 1938/39 (kwiecień÷luty) z wpływami, osiągniętymi w tym samym okresie roku budż. 1937/38, oraz z budżetem na rok 1938/39 przedstawia się następująco:

	II miesiący		
	1937/38	1938/39	
	miln. zł		% budżetu
Daniny publiczne	1 229·6	1 284·5	96·1
Podatki bezpośrednie	641·4	749·2	99·7
w tym:			
podatki gruntowe	52·8	53·4	78·5
podatek od nieruchomości	78·5	84·0	98·8
„ przemysłowy	239·3	276·6	102·5
„ dochodowy	236·9	298·9	101·3
Podatki pośrednie	174·7	192·7	98·8
w tym:			
podatek od cukru	127·2	140·5	98·9
Cło	143·6	138·7	79·2
Opłaty stemplowe	80·5	82·8	93·5
Podatek majątkowy	2·4	2·0	133·1
Danina majątkowa	9·7	—	—
Specjalny podatek od wynagrodzeń	158·9	97·2	93·0
Dodatek do podatku od cukru	0·7	0·7	84·8
Nadzwyczajny dodatek do danin	17·3	18·5	97·4
Podatki zniesione	0·4	2·8	284·2
Monopole	593·4	649·0	93·8
w tym:			
tytoniowy	301·5	315·0	91·4
spirytusowy	220·7	263·3	97·8
Ogółem daniny i monopole:	1 823·0	1 933·5	95·3

Wpływy z danin publicznych i monopolów państwowych dały w ciągu 11 miesięcy roku budż. 1938/39 sumę, poważnie przekraczającą normę, przypadającą teoretycznie na ten okres—przy założeniu równomierności wpływów (91·7%). Ponad idealny procent budżetu, przypadający na 11 miesięcy, podniosły się silnie wpływy z danin, a także—choć w nieco mniejszym stopniu—i skutecznie wpłaty monopolów. Nadwyżkę ponad normę budżetową dały wszystkie prawie daniny—z wyjątkiem jedynie cła oraz zupełnie drobnego dodatku do podatku od cukru. Szczególnie silną nadwyżkę dały podatki pośrednie i podatki bezpośrednie (prawie 100% całorocznego budżetu), a spośród tych ostatnich—zwłaszcza podatki: przemysłowy oraz dochodowy—których wpływy przekroczyły już kwoty, prelinowane na cały rok.

Wpływy skarbowe w ostatnich 3 latach budżetowych są na ogół dość porównywalne—zarówno z uwagi na zbliżone obowiązujące normy zasadnicze, jak i z uwagi na prawie taki sam terminarz podatkowy. Porównywalność tę osłabia nieco szereg uchwalonych w ub. reży nowelizacji podatkowych. Najważniejszą różnicą jest tu reforma podatku specjalnego od wynagrodzeń z funduszy publicznych, znacznie redukująca wpływy z tego źródła, dalej wchodzi w grę zniesienie daniny majątkowej, zmiany w zakresie opłat stemplowych (np. w zakresie opłat od przejęcia własności nieruchomości), zwyżka stawek podatku obrotowego (przy zaliczaniu opłat za świadectwa przemysłowe na poczet tego podatku), ustanie z początkiem bieży. roku budżetowego ulg generalnych z 1935 r., przesunięcie wielu wymiarów w podatku gruntowym z ub. roku budż. na bieży. rok budż. itp. Z tymi zastrzeżeniami—stwierdzić można, że wpływy z danin i monopolów w okresie pierwszych 11 miesięcy bieży. roku budżetowego były większe od wpływów w tymże okresie 1937/38 r. o ok. 6% i od wpływów w analogicznym okresie 1936/37 r. o blisko 15%. W zakresie monopolów w 1938/39 r. wpłaty monopolów tytoniowego i spirytusowego były wyższe niż w 2 latach poprzednich, wpłata loterii—niższa, a wpłata monopolu solnego—wyższa niż w 1936/37 r.,

niższa zaś niż w 1937/38 r. W zakresie danin wszystkie dały w 1938/39 r. większy dochód niż w 2 latach poprzednich — z wyjątkiem (nie licząc zupełnie drobnej kwoty podatku majątkowego) jedynie silnie ustawa zredukowanego specjalnego podatku od wynagrodzeń oraz wpływów z ceł, które wyniosły w 1938/39 r. nieco mniej niż w 1937/38 r. (zł 138·7 miln. wobec zł 143·6 miln.), choć znacznie więcej niż w 1936/37 r. (zł 79·0 miln.). Licząc bez podatku specjalnego — wpływy z pozostałych danin były w 1938/39 r. (w okresie pierwszych 11 miesięcy) o przeszło 10% większe niż w 1937/38 r. i o przeszło 20% większe niż w 1936/37 r. Szczególnie silnie zwiększyły w 1938/39 r. w stosunku do lat poprzednich wpływy z podatków bezpośrednich (o przeszło 16% w stosunku do 1937/38 r. i o blisko 26% w stosunku do 1936/37 r.), a zwłaszcza — co zasługuje na szczególne podkreślenie — wpływy z podatku dochodowego i przemysłowego, które w okresie 11-miesięcznym kolejnych 3 lat budżetowych, od 1936/37 r. poczynając, wyniosły (w miln. zł): podatek dochodowy — 222·5, 236·9 i 298·9, podatek przemysłowy — 207·6, 239·3 i 276·6.

PIENIĄDZ I KREDYT

PODWYŻSZENIE GRANICY EMISJI BILONU. — W „Monitorze Polskim” ukazało się obwieszczenie Ministra Skarbu, podwyższające — w porozumieniu z Bankiem Polskim — dotychczasową granicę emisji bilonu, wynoszącą zł 490 miln., o dalsze zł 30 miln., tj. do kwoty zł 520 miln.

Podwyższenie to wyrówna częściową dysproporcję między obiegiem bilonu i biletów bankowych, jaka się wytworzyła w ostatnich miesiącach — w związku ze znacznym wzrostem obiegu banknotów w Polsce. Gdy np. w okresie rocznym od dn. 20/III 1938 r. do dn. 20/III 1939 r. obieg biletów Banku Polskiego wzrósł z zł 1 062·3 miln. do zł 1 305·3 miln., to w tym samym czasie obieg bilonu zwiększył się tylko z zł 408·9 miln. do zł 435·7 miln.

WEWNĘTRZNE POŻYCZKI OBLIGACYJNE. — W tablicy, umieszczonej na następnych stronach (554 ÷ 559), zestawione są wszystkie wewnętrzne pożyczki obligacyjne Państwa Polskiego — wg stanu na dz. 1/X 1938 r. wraz z charakterystyką (przeznaczenie, zabezpieczenie, przywileje, podstawy prawne) oraz z podaniem wszystkich danych liczbowych i terminarza.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 20 do 25 marca 1939 r.

W okresie sprawozdawczym na rynku dewiz ujawnił się nastrój niejednorodny: część kursów w dalszym ciągu zmniejszała, a dla pozostałych — ruch zniżkowy został zahamowany i te dewizy okres sprawozdawczy zamknęły na zero. Poza dolarami gotówkowymi, które odnotowały zysk w wysokości zł 0·00½ na \$ 1 — straty pozostałych dewiz przedstawiają się następująco (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki szwajcarskie — 0·05, belgi — 0·05, floreny holenderskie — 0·10 oraz korony norweskie — 0·05.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5·30 ³ / ₈	5·30 ¹ / ₈	5·30 ¹ / ₈
" " " telegr.	\$ 1	5·30 ⁷ / ₈	5·30 ⁵ / ₈	5·30 ³ / ₈
Funty szterlingi	£ 1	24·87	24·84	24·85
Franki francuskie	100 fr.	14·07	14·05	14·07
Franki szwajcarskie	100 fr.	119·50	119·10	119·20
Belgi	100 blg.	89·35	89·25	89·35
Matki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czesko-słow.	100 K	—	—	—
Liry włoskie	100 lir.	—	—	27·92
Floreny holenderskie	100 fl.	282·00	281·60	282·00
Guldeny gdańskie	100 guld.	100·00	100·00	100·00
Korony szwedzkie	100 kor.	128·30	127·95	128·05
Korony duńskie	100 kor.	111·05	111·00	111·00
Korony norweskie	100 kor.	125·00	124·85	124·90

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych w dalszym ciągu utrzymywał się nastrój słaby; obroty pożyczkami premiovymi utrzymały się na dotychczasowym poziomie, pozostałymi zaś papierami spadły. Sztuki I emisji 3% Poż. Inwestycyjnej straciły zł 0·50, serie tej emisji — zł 2·50, sztuki II emisji teże pożyczki — zł 1·00 oraz serie — zł 3·25. Wśród pozostałych pożyczek — 4%

Poż. Konsolidacyjna obniżyła się o 0·50% nom., 4½% Poż. Wewnętrzna — o 0·75% nom. oraz 5% Poż. Konwers. Kol. — o 0·87% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych niemal zupełnie zanikły obroty listami zastawnymi towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych, a obroty pozostałymi papierami były w dalszym ciągu niewielkie. Przy tendencji niejednorodnej salda tygodniowe (w % o-ach nominału) przedstawiają się następująco: 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie — 0·75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r. — 2·00, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1936 r. — 1·00, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r. — 2·50 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r. — 1·75.

Papiery państwowe	Wartość nominalna (waluta)	Kurs	Kurs	Ostatni kurs w tygodniu
		najwyższy	najniższy	
w zł za sztukę				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	zł w zł. 100	93·00	86·00	93·00
" " serie	" " " "	96·50	90·00	95·00
II " " sztuki	" " " "	91·50	85·00	91·50
" " " serie	" " " "	92·25	89·00	92·25
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	\$ ¹⁾	43·00	39·00	42·50
w % % nominału				
4% Pożyczka Konsolidacyjna	zł w zł.	67·00	66·00	66·50
-66·50 ²⁾				
4½% " Wewnętrzna	zł	66·00	65·00	65·25
5% " Konwersyjna	zł	70·00	69·00	70·00
5% " Konwers. Kol.	zł	.	.	68·13

Listy zastawne i obligacje banków

5½% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% " " " "	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5% ³⁾ L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5% ³⁾ " " " "	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
7½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
8½% " " " "	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% L. Z. " " " "	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% " " " "	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5½% Obl. Kom. B. Gosp.	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5½% " " " "	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
6% Obl. B. Gosp. Kraj.	zł	97·00	97·00	97·00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

5½% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego ⁴⁾	£	.	.	80·00
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	.	.	51·50
4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	64·00	61·00	63·50
-63·75				
4% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	.	.	54·25
4½% " " " "	zł w zł.	62·50	62·50	62·50
4½% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r.	zł	.	.	72·50
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r.	zł	75·75	74·00	74·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	73·00	67·75	72·25
-73·00				
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1936 r.	zł	.	.	72·25
-73·00				
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	65·00	63·00	64·75
5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł	.	.	62·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r.	zł	61·00	60·50	60·50

¹⁾ \$ 5 = zł 44·57.

²⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

³⁾ Na zasadzie dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 18/XI 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 89/1938, poz. 607) oprocentowanie zostało obniżone na 5½%, począwszy od daty płatności drugiego kuponu, płatnego po wejściu w życie wspomnianego dekretu.

⁴⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

WEWNĘTRZNE POŻYCZKI OBLI

NAZWA, PRZEZNACZENIE, ZABEZPIECZENIE, PRZYWILEJE SPECJALNE ¹⁾	Data emisji	Kurs emisyjny	Waluta	Ustawowa	Wykorzystanie	Obieg na dz.
				granica emisji	emisji na dz.	1/X 1938 r.
				w milionach zł		
<p>5% Pożyczka Konwersyjna</p> <p>Przeznaczenie: konwersja pożyczek państwowych z lat 1918÷1920, konwersja niektórych zobowiązań poaustriackich i pokrycie wkładek oszczędnościowych w P. K. O. z przekazów w walutach pełnowartościowych</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>Przywileje: pierwonabywcom pożyczek państwowych z lat 1918÷1920 przysługuje prawo płacenia obligacjami, uzyskanymi z konwersji tych pożyczek, ceny kupna gruntów, nabywanych od Państwa</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 27/1924, poz. 274; Nr 50/1924, poz. 517; Nr 90/1925, poz. 629; Nr 96/1926, poz. 560 i 561; Nr 100/1926, poz. 575; Nr 64/1927, poz. 568; Nr 25/1928, poz. 212; Nr 27/1928, poz. 248; Nr 35/1929, poz. 324; Nr 87/1930, poz. 685; Nr 32/1930, poz. 274; Nr 110/1931, poz. 854; Nr 37/1934, poz. 338; Nr 3/1936, poz. 10 (art. 22); Nr 41/1936, poz. 304)</p>	1/IX 1924	100	zł	300·0	295·7	156·7
<p>5% Kolejowa Pożyczka Konwersyjna</p> <p>Przeznaczenie: konwersja poaustriackich pożyczek kolejowych Karola Ludwika, Albrechta, Węg -Galic. i Ferdynanda oraz wymiana obligacyj Tow. Kolei Lwów—Czerniowce—Jassy III em. z 1894 r.</p> <p>Zabezpieczenie: majątek P. K. P. w dyrekcjach: Lwów, Kraków i Stanisławów</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 115/1924, poz. 1028; Nr 89/1926, poz. 509; Nr 56/1927, poz. 491; Nr 9/1928, poz. 65; Nr 44/1932, poz. 426, § 6)</p>	30/X 1926	100	zł	50·0	29·7	23·6
<p>7% Pożyczka Kolejowa</p> <p>Przeznaczenie: pokrycie należności T-wa Kolei Lwów—Czerniowce—Jassy za przejętą od T-wa kolej</p> <p>Zabezpieczenie: wpis hipoteczny na linii kol. Lwów—granica Państwa pod Śniatyniem—Zaluczem</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 36/1928, poz. 327; Nr 44/1932, poz. 426; Nr 75/1932, poz. 679)</p>	1/IX 1930	100	zł w zł. ²⁾	8·8	8·8	7·6
<p>4% Premiova Pożyczka Dolarowa Seria III</p> <p>Przeznaczenie: na konwersję i wykup obligacyj Serii II 5% Premiovej Pożyczki Dolarowej oraz na cele kredytu rolnego</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 10/1930, poz. 66 i Nr 52/1930, poz. 438)</p>	1/II 1931	120 ²⁾	\$	7·5	7·4	7·4
<p>3% Państwowa Renta Ziemiska Seria I</p> <p>Przeznaczenie: na cele, przewidziane ustawą o wykonaniu reformy rolnej, i na wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie, przejęte na rzecz Skarbu Państwa</p> <p>Zabezpieczenie: cały majątek i dochody Skarbu Państwa</p> <p>Przywileje specjalne: dla posiadaczy—prawo spłaty zaległych bezpośrednich podatków i podatku od spadków i darowizn, których termin płatności upłynął przed dniem 1/I 1933 r.; dla pierwonabywców i ich spadkobierców—prawo spłaty połowy bezpośrednich podatków, płatnych po dn. 31/XII 1932 r., oraz podatku od spadków i darowizn w całości</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 31/1933, poz. 265; Nr 43/1933, poz. 337)</p>	1/XII 1932	100	zł w zł. ²⁾	50·0	50·0	49·2
<p>4% Pożyczka Konwersyjna¹⁾ Kolejowa</p> <p>Przeznaczenie: wymiana 4% nieumorzonych obligacyj b. Tow. Drogi Żelaznej Fabryczno—Łódzkiej III emisji z 1901 r. z wyjątkiem obligacyj, wylosowanych przed dniem 23/IX 1916 r.</p> <p>Zabezpieczenie: hipoteczne na majątku Kolei Fabryczno—Łódzkiej</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 28/1932, poz. 273; Nr 54/1932, poz. 532; Nr 26/1933, poz. 218)</p>	1/VII 1933	100	marki R.N.	9·1	9·1	7·1

¹⁾ Przywileje, wynikające wyłącznie z ustaw względnie dekrétów o emisji poszczególnych pożyczek. Dalsze przywileje dla obligacyj: 5% Pożyczki Konwersyjnej, 5% Kolejowej Pożyczki Konwersyjnej, 3% Państwowej Renty Ziemskiej Serii I i II, 6% Pożyczki Wewnętrznej, 3% Premiovej Pożyczki Inwestycyjnej, 4% Pożyczki Konsolidacyjnej i 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej 1937 r. — zawarte są w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 18/III 1937 r. o uiszczaniu należności podatkowych papierami wartościowymi („Dz. Ust. R. P.” Nr 27/1937, poz. 19); uzupełnionym rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 15/V 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 37/1937, poz. 285); dla obligacyj: 5% Pożyczki Konwersyjnej, 5% Kolejowej Pożyczki Konwersyjnej, 4% Pożyczki Konsolidacyjnej i 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej

G A C Y J N E P A Ń S T W A P O L S K I E G O

Okres trwania	Oprocentowanie w stos. rocznym:		T e r m i n y:			Termin wykupu wzgl. termin ostatniej raty amortyzacyjnej	Wysokość odinków obligacyj	Przedawnienie od daty płatności:			Obligacje podlegają działaniu ustawy o utraconych tytułach na okaziciela
	kuponów	premij	rat amortyzacyjnych	płatności kuponów	losowań premij			obligacyj	kuponów	premij	
lat	w % - a c h		p o l a t a c h								
40	5	—	2/I 1/VII	2/I 1/VII	—	2/I 1965	Obligacje po zł 10, 50, 100, 500, 1 000 i 2 000; świadectwa ułamkowe po zł 1, 3 i 5	30	5	—	podlegają
40	5	—	2/I 1/VII	2/I 1/VII	—	2/I 1967	Obligacje po zł 30, 120, 600 i 1 200; świadectwa ułamkowe po zł 0·75, 3·75, 7·50 i 15	30	5	—	podlegają
26	7	—	1/III 1/IX	1/III 1/IX	—	1/IX 1956	zł w zł. 500	30	5	—	podlegają
10	4	4	—	1/II 1/VIII	2/I, 1/III 1/V, 1/VII 1/IX, 1/XI	1/II 1941	\$ 5 = zł 44·57	30	5	10	nie podlegają
60	3	—	1/XII	1/VI 1/XII	—	1/XII 1992	zł w zł. 100, 500, 1 000, 5 000	30	5	—	podlegają
24	4	—	2/I 1/VII	2/I 1/VII	—	2/I 1955	marek R. N. 500, 1 000, 2 000	30	5	—	podlegają

z 1937 r.—w rozporządzeniach Ministra Skarbu z dn. 8/III 1938 r. w sprawie oznaczenia papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych, o spłacie papierami wartościowymi długów rolniczych, objętych układami konwersyjnymi, i o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wierzycielskich, zawierających układy konwersyjne („Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1938, poz. 178+180).

^{*)} Złote w złocie paryżetu z 1927 r.

^{*)} Przy konwersji obligacji Serii II 5% Premiowej Pożyczki Dolarowej — kurs emisyjny 4% Premiowej Pożyczki Dolarowej serii III wynosił 100.

<p>6% Pożyczka Wewnętrzna (Pożyczka Narodowa)</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>Przywileje specjalne: prawo spłacania obligacjami podatku od spadków i darowizn; wyłączenie obligacji spod zajęcia</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 67/1933, poz. 503 i 507; Nr 75/1933, poz. 545; Nr 84/1933, poz. 611; Nr 47/1934, poz. 415 i 416; Nr 66/1934, poz. 585 i 586; Nr 75/1934, poz. 710; Nr 105/1934, poz. 941; Nr 25/1935, poz. 172)</p> <p>U w a g a: Obligacje 6% Pożyczki Wewnętrznej przyjmowane były do konwersji na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną („Dz. Ust. R. P.” Nr 3/1936, poz. 10 i Nr 12/1936, poz. 114)</p>	2/I 1934	96	zł w zł. ¹⁾	350·0	350·0	189·9
<p>3% Premiowa Pożyczka Inwestycyjna, Emisje I i II</p> <p>Przeznaczenie: rozbudowa sieci komunikacyjnej, roboty wodne i popieranie ruchu budowlanego, oraz inne inwestycje gospodarcze o znaczeniu ogólnopństwowym, jak również częściowa spłata i konwersja innych tytułów długu wewnętrznego Skarbu Państwa</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 21/1935, poz. 122; Nr 23/1935, poz. 154; Nr 39/1935, poz. 273)</p>	1/V 1935	100	zł w zł. ¹⁾	230·0	230·0	230·0
<p>4% Pożyczka Konsolidacyjna</p> <p>Przeznaczenie: konwersja obligacji 5% Państwowej Renty Ziemskiej Serii I, 4% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej, 3% Premiowej Pożyczki Budowlanej Serii I, 5½% Pożyczki Budowlanej Serii II, 5% Państwowej Renty Wieczystej i 6% Pożyczki Inwestycyjnej oraz konsolidacja innych tytułów długu wewnętrznego</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>Przywileje specjalne: obligacje w kwocie, nie przekraczającej zł w zł. 5 tys., oraz kupony od tychże obligacji nie podlegają żadnemu zajęciu, nie wyłączając zajęcia z tytułu należności publiczno-prawnych. Obligacje przyjmowane są według ich wartości imiennej na podatek od spadków i darowizn do kwoty zł 25 tys. od każdego płatnika tego podatku</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 3/1936, poz. 10; Nr 12/1936, poz. 114; Nr 34/1937, poz. 269)</p>	15/V 1936	100	zł w zł. ¹⁾	600·0	484·8	479·3
<p>4% Państwowa Renta Złota Seria I</p> <p>Przeznaczenie: lokowanie funduszy instytucji i osób prawa publicznego, wskazanych przez Ministra Skarbu</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 3/1936, poz. 10 (art. 21); Nr 21/1936, poz. 175; Nr 24/1936, poz. 194)</p>	1/IV 1936	100	zł w zł. ¹⁾	70·0	70·0	68·8
<p>3% Państwowa Renta Ziemska Seria II</p> <p>Przeznaczenie: na cele, przewidziane ustawą o wykonaniu reformy rolnej, i na wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie, przejęte na rzecz Skarbu Państwa</p> <p>Zabezpieczenie i przywileje specjalne: jak przy 3% Państwowej Rencie Ziemskiej Serii I</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 31/1933, poz. 265; Nr 42/1936, poz. 310)</p>	1/VI 1936	100	zł w zł. ¹⁾	75·0	11·0	10·8
<p>4% Państwowa Renta Złota Seria II</p> <p>Przeznaczenie i zabezpieczenie: jak przy 4% Państwowej Rencie Złotej Serii I</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 3/1936, poz. 10 (art. 21); Nr 21/1936, poz. 175; Nr 43/1937, poz. 342)</p>	1/VI 1937	100	zł w zł. ¹⁾	50·0	50·0	49·6
<p>4½% Wewnętrzna Pożyczka Państwowa 1937 r.</p> <p>Przeznaczenie: konwersja obligacji 6% Pożyczki Dolarowej z 1920 r., 8% Pożyczki Dolarowej z 1925 r., 7% Pożyczki Stabilizacyjnej (transzy dolarowej) z 1927 r., 7% Pożyczki Dolarowej Województwa Śląskiego z 1928 r. i 7% Pożyczki Dolarowej m. st. Warszawy z 1928 r.</p> <p>Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa</p> <p>(„Dz. Ust. R. P.”: Nr 28/1937, poz. 207; Nr 37/1937, poz. 284; Nr 24/1938, poz. 214; Nr 52/1938, poz. 408);</p>	1/VI 1937	100	zł	312·7	312·7	307·8

¹⁾ Złote w zlocie parytetu z 1927 r.

²⁾ Umorzenie pożyczki nastąpi w okresie 40 lat (począwszy od dn. 1/IX 1945 r.). Obligacje, wylosowane do umorzenia w pierwszych 30 latach, podlegają wykupowi z nadpłatą 20%, w następnych 5 latach—z nadpłatą 25%, w ostatnich zaś 5 latach—z nadpłatą 30% ponad wartość imienną.

10	6	—	—	2/I 1/VII	—	2/I 1944	zł w zł. 50, 100, 500, 1 000, 10 000	30	5	—	(obligacje imiennie)
50	3	zmiennie	2/I 1/V 1/IX (począw- szy od dn. 1/IX 1945 r.) ^{a)}	2/I 1/V 1/IX	emisja I 5/I, 5/V i 5/IX ^{a)} emisja II 5/III, 5/VII i 5/XI ^{b)}	1/V 1985	zł w zł. 100	20	5	20	nie podlegają
45	4	—	15/V 15/XI ^{b)}	pierwszy kupon 15/VII 1936 r., następne: 15/XI 15/V	—	15/V 1982	zł w zł. 50, 100, 500, 1 000, 5 000, 10 000	20	5	—	podlegają
45	4	—	1/IV 1/X	1/IV 1/X	—	1/IV 1981	zł w zł. 10 000	20	5	—	podlegają
60	3	—	1/XII	1/VI 1/XII	—	1/XII 1995	zł w zł. 100, 500, 1 000, 5 000	30	5	—	podlegają
45	4	—	1/VI 1/XII	1/VI 1/XII	—	1/VI 1982	zł w zł. 10 000	20	5	—	podlegają
21	4½	—	1/II 1/VIII	1/II 1/VI 1/X	—	1/II 1958	obligacje po zł 100, 500 i 1 000; świadcstwa ułamkowe po zł 5 i 25	20	5	—	podlegają

^{a)} W okresie trwania pożyczki—1/V 1975 ÷ 30/IV 1984 — losowań premij w terminie 5/I nie będzie.

^{b)} W okresie trwania pożyczki—1/V 1975 ÷ 30/IV 1984 — losowań premij w terminie 5/XI nie będzie.

^{c)} Obligacje, wylosowane do umorzenia w pierwszych 10 latach (od dn. 15/V 1937 r.), podlegają wykupowi z nadpłatą 20%, wylosowane zaś w latach następnych—z nadpłatą 15% ponad wartość imienną.

<p align="center">3% Bony Skarbu Państwa</p> <p>Przeznaczenie: konwersja kuponów od obligacji: 6% Pożyczki Dolarowej z 1920 r., płatnych w dn. 1/X 1936 r., 1/IV 1937 r. i 1/X 1937 r.; 8% Pożyczki Dolarowej z 1925 r., płatnych 1/I 1937 r., 1/VII 1937 r. i 1/I 1938 r.; 7% Pożyczki Stabilizacyjnej (transzy dolarowej) z 1927 r., płatnych 15/IV 1937 r., 15/X 1937 r. i 15/IV 1938 r.; 7% Pożyczki Dolarowej Woj. Śląskiego z 1928 r., płatnych 1/XII 1936 r., 1/VI 1937 r. i 1/XII 1937 r.; 7% Pożyczki Dolarowej m. Warszawy z 1928 r., płatnych 1/II 1937 r., 1/VIII 1937 r. i 1/II 1938 r. („Dz. Ust. R. P.”: Nr 28/1937, poz. 207; Nr 45/1937, poz. 347)</p>	1/VII 1937	100	zł	wysokość emisji zostanie ustalona po zakończeniu konwersji	3·1	3·1
<p align="center">4% Państwowa Renta Złota Seria III</p> <p>Przeznaczenie i zabezpieczenie: jak przy 4% Państwowej Rencie Złotej Serii I („Dz. Ust. R. P.”: Nr 3/1936, poz. 10 (art. 21); Nr 21/1936, poz. 175; Nr 4/1938, poz. 30)</p>	1/II 1938	100	zł w zł. ¹⁾	50	28·5	28·3
P O Z O S T A Ł O Ś Ć P O Ż Y C Z E K , K T Ó R E P O D L E G A Ł Y						
<p align="center">5% Państwowa Renta Ziemska Seria I</p> <p>Przeznaczenie: na cele, przewidziane ustawą o wykonaniu reformy rolnej, i na wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie, przejęte na rzecz Skarbu Państwa Zabezpieczenie: cały majątek i dochody Skarbu Państwa („Dz. Ust. R. P.”: Nr 1/1926, poz. 1; Nr 8/1928, poz. 58; Nr 61/1928, poz. 566; Nr 31/1933, poz. 265; Nr 37/1935, poz. 261; Nr 3/1936, poz. 10)</p>	1/XII 1927	70— -100	zł w zł. ¹⁾	50·0	31·5	0·018
<p align="center">4% Premiowa Pożyczka Inwestycyjna</p> <p>Przeznaczenie: zasilenie ruchu budowlanego, pokrycie kosztów budowy nowych linii kolejowych, kosztów odbudowy i przebudowy linii już istniejących, wykup 8% Państwowej Pożyczki Konwersyjnej i 8% Państwowej Pożyczki złotej z 1922 r. Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek państwowy („Dz. Ust. R. P.”: Nr 14/1928, poz. 99; Nr 21/1928, poz. 190; Nr 31/1928, poz. 296; Nr 64/1928, poz. 587; Nr 3/1936, poz. 10)</p>	1/III 1928	100	zł w zł. ¹⁾	50·0	47·5	0·326
<p align="center">3% Premiowa Pożyczka Budowlana Seria I</p> <p>Przeznaczenie: zasilenie funduszy państwowych, przeznaczonych na wzmocnienie budowy mieszkań Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek Państwa („Dz. Ust. R. P.”: Nr 23/1929, poz. 232; Nr 38/1930, poz. 336; Nr 3/1936, poz. 10)</p>	1/VIII 1930	100	zł w zł. ¹⁾	50·0	50·0	40·543
P O Z O S T A Ł O Ś Ć P O Ż Y C Z E K O Z A						
<p align="center">10% Pożyczka Kolejowa Seria I</p> <p>Przeznaczenie: inwestycje kolejowe Zabezpieczenie: cały ruchomy i nieruchomy majątek kolejowy i zapis hipoteczny na nieruchomościach P. K. P. w dyrekcjach: Lwowskiej, Krakowskiej i Stanisławowskiej („Dz. Ust. R. P.”: Nr 5/1924, poz. 40; Nr 8/1924, poz. 83; Nr 14/1924, poz. 139; Nr 83/1924, poz. 798)</p>	1/II 1924	90	franki w zł.	100·0	48·3	0·199
<p align="center">8% Pożyczka Konwersyjna</p> <p>Przeznaczenie: konwersja 8% Państwowej Pożyczki złotej z 1922 r. („Dz. Ust. R. P.”: Nr 55/1924, poz. 543; Nr 30/1925, poz. 214)</p>	26/III 1925	100	zł w zł. ¹⁾	11·6	11·6	0·175
<p align="center">5% Premiowa Pożyczka Dolarowa Seria II</p> <p>Przeznaczenie: wymiana Serii I Premiowej Pożyczki Dolarowej z 1924 r. i zasilenie zapasów kasowych celem wycofania z obiegu części biletów zdawkowych („Dz. Ust. R. P.”: Nr 129/1925, poz. 919; Nr 8/1926, poz. 54)</p>	1/II 1926	95- -105	\$	5·0	5·0	0·011

1) Złote w złocie parytetu z 1927 r.

2) Złote w złocie parytetu z 1924 r.

20	3	—	15/IV (począwszy od dn. 15/IV 1942 r.)	15/IV (począwszy od dn. 15/IV 1939 r.)	—	15/IV 1957	bony po zł 100, 500 i 1 000; odcinki ułamkowe na sumy poniżej zł 100	20	5	—	podlegają
45	4	—	1/II 1/VIII	1/II 1/VIII	—	1/II 1983	zł w zł. 10 000	20	5	—	podlegają

KONWERSJI NA 4% POŻYCZKĘ KONSOLIDACYJNĄ^{a)}

41	5	—	1/VI 1/XII (ostatnia rata amortyzacyjna podług dawnego planu 1/XII 1935 r.)	1/VI 1/XII (ostatni kupon płatny 1/VI 1936 r.)	—	Obligacje, nie złożone do konwersji na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną w terminie do dn. 15/VII 1937 r. — zostają umorzone na osobnej w okresie 30 lat drogą losowania podług planu umorzenia, który będzie ustanowiony rozporządzeniem Ministra Skarbu. Ministrowi Skarbu służy również prawo zarządzania wykupu obligacji z wolnej ręki po cenie, nie niższej od nominatu	zł w zł. 100 500, 1 000, 5 000	Dla obligacji, wylosowanych do umorzenia według dawnego planu — po latach 30, dla pozostałych obligacji — po latach 20	5	—	podlegają
10	4	zmiennie	1/IV 1/X (ostatnia rata amortyzacyjna podług dawnego planu 1/X 1935 r.)	1/IV 1/X (ostatni kupon płatny 1/IV 1936 r.)	1/IV 1/X (ostatnie losowanie 1/X 1935 r.)		zł w zł. 100		5	10	nie podlegają
20	3	4	—	1/VIII 1/II (ostatni kupon płatny 1/II 1936 r.)	1/II, 1/V, 1/VIII 1/XI (ostatnie losowanie 1/XI 1935 r.)		zł w zł. 50	20 (pierwotnie po latach 30)	5	10	nie podlegają

PADŁYM TERMINIE PŁATNOŚCI

10	10	—	1/II 1/VIII	1/II 1/VIII	—	1/II 1934	fr. zł. 10, 25, 50, 100, 500	10	5	—	nie podlegają
do 1/X 1927 r.	8	—	—	1/X 1/IV	—	1/X 1927	zł w zł. 10 i 50	30	5	—	podlegają
5	5	5	—	1/II 1/VIII	2/I, 1/III 1/V, 1/VII 1/IX, 1/XI	1/II 1931	\$ 5	10	5	5	nie podlegają

^{a)} W całości zostały skonwertowane na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną: 5½% Pożyczka Budowlana Seria III, 5% Państwowa Renta Wieczysta Seria I i 6% Pożyczka Inwestycyjna (informacje o tych pożyczkach były zamieszczone w „zesz. 44/1936 „Polski Gospodarczy” str. 1310÷1313).

**POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾**

(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach — obroty)

	6 ÷ 11/III	13 ÷ 18/III	20 ÷ 25/III
New York			
6½% dolarowa			
1920	35 ¹ / ₈ —34—35 ¹ / ₈ (4 000)	36—34—34 (9 000)	33—31 ¹ / ₂ —32 ¹ / ₂ (18 000)
4½% dolarowa	32—31—32 (3 000)	32 ⁷ / ₈ —32 ¹ / ₂ —32 ¹ / ₂ (6 000)	—
8% Dillon			
1925	35 ⁷ / ₈ —33 ³ / ₄ —35 ⁷ / ₈ (16 000)	37—36—37 (16 000)	35—34—34 (16 000)
7% stabiliz.	43 ¹ / ₂ —43 ¹ / ₂ —43 ¹ / ₂ (1 000)	43 ³ / ₄ —43 ¹ / ₄ —43 ¹ / ₄ (3 000)	42 ¹ / ₂ —40—40 (4 000)
4½% stabiliz.	42—40—42 (20 000)	42—42—42 (2 000)	—
7% Warszawy			
1928	bez obrotów	31—31—31 (2 000)	30 ¹ / ₂ —30—30 (7 000)
4½% Warszawy			
skonw.	bez obrotów	27 ¹ / ₈ —27—27 (7 000)	25—22—23 ³ / ₈ (3 000)
7% Śląska			
1928	bez obrotów	33—29 ¹ / ₂ —29 ¹ / ₂ (2 000)	27—27—27 (3 000)
4½% Śląska			
skonw.	bez obrotów	27—26—26 (11 000)	—
Londyn			
4½% stabiliz.	52·70—52·70— —52·70	51·87—47·12— —48·12	45·53—42·78— 45·53
Zurych			
4½% stabiliz.	—	—	—
1927	—	—	—
Paryż ²⁾			
7% stabiliz.	39·75—38·12	39·47—38·56	39·61—39·61
1927	—	—	—
Mediolan			
7% włoska	98·39—98·39— —98·39 (175)	99·56—99·31— —99·46 (275)	98·87—97·62— 97·62 (150)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 MARCA 1939 R.—Obroty walutowe zwyczajne Banku Polskiego kształtowały się w II dekadzie marca b. r., jak normalnie, lekko deficytowo. W związku z tym niższe uległy także rezerwy walutowe Banku, mianowicie o zł 1·3 miln. Na ultimo II dekady marca b. r. były one o zł 6·8 miln., czyli prawie o 1/3 mniejsze niż przed rokiem.

Zato w dalszym ciągu zwiększały w dekadzie sprawozdawczej rezerwy złota, rosące dzięki drobnemu skupowi, dokonywanemu przez oddziały Banku. Rezerwy te podniosły się o zł 0·1 miln. i osiągnęły poziom zł 447·0 miln.—o zł 0·4 miln. wyższy niż przed miesiącem (dn. 20/II b. r.) i o zł 9·0 miln. wyższy niż przed rokiem (dn. 20/III ub. r.).

Powyzsze rezerwy złota w stosunku do podlegającej pokryciu złotem (wg dawnych jeszcze postanowień statutu) sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań (przewyżki tych zobowiązań ponad zł 100 miln., które statut Banku przed ogłoszoną ostatnio zmianą uważał za pewne nigdy w dół nieprzekraczalne ich minimum) stanowił na ultimo dekady sprawozdawczej 30·34%. Było to nieco więcej ponad wymagane statutowe minimum (30%), więcej także niż na ultimo poprzedniej dekady, mniej jednakże niż przed miesiącem (na ultimo II dekady lutego) i znacznie mniej niż przed rokiem (na ultimo II dekady marca ub. r.). Liczbowo te zmiany w pokryciu złotem obiegu i zobowiązań przedstawia poniższe zestawienie:

	%
20/II 1939	30·70
10/III „	30·13
20/III „	30·34
20/III 1938	34·45

¹⁾ Kursy — w % -ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

²⁾ Notowania w stosunku do parytetu pożyczki w guldenach.

Wzrost procentu pokrycia w dekadzie sprawozdawczej był częściowo rezultatem wyższej sumy pokrycia, tj. rezerw złota, częściowo zaś był spowodowany obniżeniem się podlegającej pokryciu sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, a właściwie ich części, uwzględnianej przy obliczaniu pokrycia—która to suma skurczyła się z zł 1 583·3 miln. do zł 1 573·3 miln. (względnie z zł 1 483·3 miln. do zł 1 473·3 miln.).

Właściwie, jak zwykle w środku miesiąca, zmniejszył się tylko jeden składnik tej sumy, mianowicie obieg biletów bankowych (z zł 1 315·6 miln. do zł 1 305·3 miln.), podczas gdy drugi składnik—natychmiast płatne zobowiązania—pozostał prawie bez zmiany, podnosząc się zaledwie o zł 0·3 miln.

Lekki wzrost zobowiązań w II dekadzie marca wystąpił jedynie w pozycji „różne rachunki”, której saldo podniosło się z zł 55·8 miln. do zł 57·8 miln., natomiast lokaty żyrowe—wbrew normalnej tendencji w środku miesiąca—lekko skurczyły się: z zł 211·8 miln. do zł 210·1 miln., mimo to utrzymując się na poziomie nieco wyższym niż przed miesiącem, choć dość znacznie (o ok. 12%) niższym niż przed rokiem. Spadek lokat żyrowych w dekadzie sprawozdawczej był w pewnym stopniu również lekkim objawem reperkusyj na rynku pieniężnym wypadków politycznych za granicą (analogicznie zresztą jak w II dekadzie marca ub. r.). Zniżkowały w dekadzie sprawozdawczej zarówno lokaty kas państwowych, które zeszyły poniżej poziomu sprzed miesiąca i były znacznie mniejsze niż przed rokiem, jak i lokaty tzw. pozostałe (banków państwowych i prywatnych), których suma pozostała jednak nieco wyższa niż przed miesiącem i tylko o ok. 7% niższa niż przed rokiem. W liczbach absolutnych ruch lokat żyrowych przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
20/II 1939	27·3	180·6
10/III „	26·5	185·3
20/III „	25·6	184·5
20/III 1938	42·3	199·2

Obieg biletów bankowych obniżył się w II dekadzie marca tylko o zł 10·3 miln., podczas gdy np. w środkowej dekadzie lutego skurczył się o zł 35·9 miln., a w tejże dekadzie stycznia—o zł 42·0 miln. Co prawda, przed rokiem obieg biletów bankowych w środku marca wzrósł nawet, i to o ogromną sumę zł 75·5 miln., ale było to w związku z reperkusjami międzynarodowych wypadków politycznych na naszym rynku pieniężnym. Otóż, zauważyć należy, że ten stosunkowo mały spadek obiegu w dekadzie sprawozdawczej—podobnie jak i odpływ lokat żyrowych—był częściowo lekkim odbiciem niewielkiego wpływu, jaki tegoroczne marcowe wypadki polityczne za naszymi granicami wywarły na rynek pieniężny i kredytowy.

Wobec stosunkowo małego spadku obiegu w II dekadzie marca rozmiary jego na ultimo tej dekady okazały się większymi niż przed miesiącem; jednocześnie w związku z silną wyżką obiegu na jesieni ub. r. wzrost jego w okresie rocznym stanowi ok. 1/4. Liczbowo ten wzrost obiegu ilustruje następujące zestawienie (w miln. zł):

20/II 1939	1 289·4
10/III „	1 315·6
20/III „	1 305·3
20/III 1938	1 062·3

Zniżka obiegu w dekadzie sprawozdawczej nie znalazła odpowiednika w dopływie lokat żyrowych, które—przeciwnie—lekko skurczyły się. Natomiast znajdowała się ona w związku ze skurczeniem się działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów Banku, to zniżkę wykazały w II dekadzie marca: portfel wekslowy i pożyczki zastawowe, natomiast portfel biletów skarbowych, skupionych przez Bank, wzrósł o zł 2·6 miln., powracając do poziomu z końca lutego b. r. Spadek portfela wekslowego był niewielki, wyniósł bowiem tylko zł 8·9 miln., ale w II dekadzie lutego zniżka portfela była jeszcze słabsza (zł 7·6 miln.) i tylko w II dekadzie stycznia mieliśmy duży, przeszło 4-krotnie większy od obecnego spadek portfela wekslowego (zł 37·6 miln.). Pożyczki zastawowe, które w b. r.—po spadku w I dekadzie—wykazują stosunkowo niewielkie wahania (w granicach zł 89÷98 miln.), w dekadzie sprawozdawczej obniżyły się o zł 2·2 miln.

W okresie miesięcznym od końca II dekady lutego do końca II dekady marca kredyty Banku Polskiego wykazały tendencję nieupełnieną jednolitą: portfel wekslowy wzrósł o blisko 5%, portfel biletów skarbowych—o przeszło 9%, natomiast pożyczki zastawowe pozostały prawie bez zmiany, nieznacznie tylko obniżając się. Te różnice w stanie kredytów w okresie miesięcznym przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe . . .	+ 34·2
Pożyczki zastawowe . . .	+ 5·7
Bilety skarbowe . . .	— 0·8

W okresie rocznym 20/III 1938 ÷ 20/III 1939 nastąpił bardzo silny wzrost kredytów Banku (źródłem wzrostu był okres września, października ub. r.): portfel wekslowy wzrósł o przeszło ¼, pożyczki zastawowe — przeszło 2½-krotnie, portfel biletów skarbowych — przeszło 1½-krotnie. W liczbach absolutnych ten wzrost kredytów w ciągu roku przedstawiał się następująco (w miln. zł):

	Wzrost
Kredyty dyskontowe . . .	161·6
Pożyczki zastawowe . . .	55·5
Bilety skarbowe . . .	25·8

Co się tyczy innych — poza omawianymi wyżej — operacyjnyc h Banku, to poważniejszą zmianę w dekadzie sprawozdawczej wykazał jedynie zapas monet srebrnych i bilonu, skupionych przez Bank na własność, który zwiększył się o zł 9·7 miln. Portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego wzrósł zaledwie o zł 0·3 miln., a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu zupełnie niezmienny.

~~Cale bankowe pokrycie obiegu, obejmujące~~ zgodnie z dotychczasowym brzmieniem statutu — rezerwy walutowe i wszystkie, wyodrębniane w bilansach dekadowych Banku, pozycje kredytowe, przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	20/II	10/III	20/III
Waluty i dewizy	17 113	14 541	13 272
Weksle krajowe	720 220	763 314	754 426
Bilety skarbowe	63 609	66 698	69 327
Polskie monety srebrne i bilon	56 672	43 234	52 905
Pożyczki, zabezpieczone zastaw.	89 960	91 389	89 173
Papiery proc. własne	132 632	132 158	132 478
Dług Skarbu Państwa	45 000	45 000	45 000

Razem: 1 125 206 1 156 334 1 156 581

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, obniżył się w II dekadzie marca o zł 9·6 miln., czyli o przeszło 2%, a więc znacznie silniej niż obieg biletów Banku Polskiego, który skurczył się zaledwie o ¼%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

	28/II	10/III	20/III
Monety srebrne (10-, 5- i 2-złot.)	360·1	359·8	351·6
Bilon niklowy i brązowy	85·8	85·5	84·1

Razem: 445·9 445·3 435·7

Całkowity obieg pieniężny, a więc obieg biletów emitowanych przez Bank Polski, łącznie z obiegiem monet srebrnych i bilonu z emisji Skarbu Państwa — wynosił na ultimo II dekady marca zł 1 741·0 miln., gdy przed rokiem, tj. dn. 20/III 1938 r., stanowił tylko zł 1 471·2 miln.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

SYTUACJA GOSPODARCZA ŚWIATA U PROGU ROKU 1939

Tendencja zniżkowa, panująca w szeregu gospodarstw świata w połowie 1938 r., doznała następnie wyraźnej zmiany na lepsze. Widzimy to jasno z ruchu wskaźnika produkcji przemysłowej, który w III kwartale ub. r. (120·3) był o 6·2% wyższy niż w II kwartale (113·3), chociaż w tym samym czasie w 1937 r. spadł o 1·5%. Również rozpoczęty w kwietniu 1937 r. spadek cen surowców światowych, który doprowadził do spadku wskaźnika z 49·9 na 37·6 (podstawa: lata 1925 ÷ 29=100), nie ujawniał się już od września ub. r. Niektóre surowce, jak metale kolorowe i kauczuk, zwykływały już dość silnie. Kurczenie się handlu światowego zostało zahamowane, stopień zatrudnienia w różnych krajach przemysłowych doznał lekkiej poprawy. To wszystko tym bardziej zasługuje na uwagę, że sytuacja polityczna w tym czasie była bardzo napięta. Można z tego wyciągnąć wniosek, że czynniki, prace koniunktury ku górze, posiadały tym razem dużo odporności, a w związku z tym nie należy zapominać o ożywionej działalności państw w kierunku przełamania zastoju koniunkturalnego, do czego należy zaliczyć także zbrojenia. Tempo zbrojeń bowiem wzrasta. Wydatki zbrojeniowe powodują inwestycje, podnoszące popyt na surowce i prace, przez co dodaje się potężnego impulsu i tak już zaznaczającej się poprawie koniunktury. O ile zaś sytuacja polityczna świata nakazywała ciągle ostrożność i wyczekiwanie, to jednak na ogół czynniki impulsu brały górę.

I tak w Stanach Zjedn. od czerwca 1938 r. zaznacza się wyraźny zwrot ku lepszemu, i to przeważnie skutkiem ożywienia prywatno-gospodarczego, a nie zbrojeniowego. Wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się z 68·5 w maju (1928 r.=100) na 86·5 w październiku, stopień zatrudnienia przemysłu żelaznego i stalowego wzrósł z 27% w czerwcu na 51·7% w grudniu ub. r., liczba bezrobotnych spadła w II półroczu ub. r. o 2 miln. Odgrywa tu rolę wielka akcja „nakręcania” koniunktury — kosztem \$ 4·5 mld. (z tego \$ 3 mld. subwencji państwowych i robót publicznych) — zapowiedziana przez Prezydenta Roosevelta w kwietniu ub. r. Obok tego przewidywane są bardzo poważne wydatki zbrojeniowe. Ale przynajmniej równą rolę odgrywa fakt złagodzenia wrogiego stanowiska, jakie dotychczas Prezydent Roosevelt zajmował wobec wielkiego przemysłu i banków, czego wyra-

zem jest m. in. znowelizowanie ustawy o podatku od nierozdzielonych zysków spółek, utrudniającej samofinansowanie przedsiębiorstw. Budownictwo mieszkaniowe ożywiło się, zbyt samochodów wzrósł, zapasy towarów znacznie spadły, banki rozszerzyły swą zdolność kredytową.

W W. Brytanii w jesieni 1937 r. nastąpiło pogorszenie koniunktury, wyrażające się spadkiem wskaźnika działalności gospodarczej (podstawa: 1935 r.=100) z 113·5 we wrześniu 1937 r. do 102 w maju ub. r. Lato przynosi dość znaczne ożywienie. Produkcja stali surowej rośnie od sierpnia do listopada z 669 tys. t do 874 tys. t. Tutaj bezpośrednią przyczyną jest wzmoczenie zbrojeń, ale od nich wychodzi jednocześnie potężny impuls dla ożywienia gospodarstwa. Jeśli bowiem ruch budowlany, który od 1933 r. był głównym filarem pomyślnej koniunktury, kosztował w 1937 r. £ 160 miln., to wzmoczenie wydatków na zbrojenia z £ 120 miln. w 1934/35 r. aż do olbrzymich kwot, ostatnio ustalonych, może mieć jeszcze bardziej ożywcze skutki. Poza tym na poprawę gospodarczą w Anglii działają: zawarcie w listopadzie ub. r. traktatu handlowego ze Stanami Zjedn., ożywienie w obrocie surowcami, dla których W. Brytania stanowii rynek światowy, rozpoczęte napełnianie zlikwidowanych w czasie depresji magazynów itd.

We Francji, która od połowy 1936 r. była krajem braku zaufania i ucieczki kapitałów, zaczęto w 1938 r. opanowywać sytuację. Wskaźnik produkcji przemysłowej spadł tam w III kwartale 1938 r. na 67 (podstawa: 1928 r.=100), a więc o 11·5% poniżej poziomu przed rokiem. Produkcja stali surowej do końca września ub. r. wyniosła zaledwie 4·55 miln. t (w tymże okresie 1937 r. jeszcze 5·85 miln. t) — i to pomimo zwiększenia zbrojeń, a więc przy spadającej działalności prywatnej. Jedynie zmniejszenie się deficytu handlu zagranicznego było jaśniejszym punktem w obrazie sytuacji gospodarczej. Dopiero plan Ministra Reynauda, uchwalony w listopadzie, zaczął przynosić poprawę.

Poza tym¹⁾ w Szwajcarii i Holandii są przejawy lekkiego ożywienia, Belgia pozostaje w stagnacji, we Włoszech spadła nieco produkcja

¹⁾ Sytuację gospodarczą Niemiec omówiliśmy już szczegółowo w artykule pt. „Gospodarka Niemiec u progu roku 1939” („Polska Gospodarcza” zesz. 7/1939, str. 308).

przemysłowa, kraje skandynawskie nie wykazują większych zmian sytuacji. W zamorskich krajach surowcowych znac prawie wszędzie poprawę.

Spadek cen hurtowych, zaznaczający się bardzo wyraźnie we wszystkich prawie gospodarstwach świata w I połowie 1938 r., od lata zaczął słabnąć. W Stanach Zjedn. zatrzymały się ceny już w marcu ub. r., w W. Brytanii—dopiero w październiku. We Francji, we Włoszech i w Japonii, gdzie już w zimie spadek się zatrzymał, zaznacza się powolny wzrost cen. Natomiast we wszystkich krajach bloku szterlingowego trwał jeszcze do października ub. r.—słabnący zresztą—niżkowy ruch cen.

Ruch cen surowców światowych był uzależniony od Stanów Zjedn. W chwili załamania się amerykańskiej koniunktury na wiosnę 1937 r. zaczął się ostry ich spadek, który skończył się w lecie ub. r. Dotyczy to głównie cen surowców dla przemysłu, podczas gdy ceny płodów rolnych były odporne, ceny zaś zboża i bawełny stały jeszcze pod naciskiem wielkich zbiorów i zapasów z lat poprzednich.

Polityka ograniczania podaży, prowadzona przez międzynarodowe kartele, była przez ostatnie 2 lata wahań koniunktury światowej podtrzymywana w celu wpływania na kształtowanie się cen przez dostosowywanie rozmiarów podaży do zmienionego popytu. Nie miała ona wielkiego powodzenia, ale jej działaniu należy jednak przypisać fakt pewnego hamowania odchyłań koniunktury w dziedzinie ruchu cen i zapasów towarów, a przez to hamowania spekulacji. Kartelem cyny i miedzi udało się osiągnąć i utrzymać opłacalną cenę. Kartel kauczuku podniósł kontyngent standardowy, podobnie—kartel cyny. Zabiegi o utworzenie międzynarodowego porozumienia w cynku, w czym byłyby głównie Polska i Belgia zainteresowane, rozbijają się głównie z powodu stanowiska Anglii, która zamierza popierać krajową produkcję przez obłożenie cłami zagranicznego importu. Kartel stalowy (Ireg) popadł w kłopoty skutkiem trwałej niżki funta, zdecydował się w grudniu cen nie podwyższać, co jednak niebrytyjskich eksporterów naraża na straty; podniesiono ceny tylko dla krajów bałkańskich.

Zapasy surowców (przede wszystkim u producentów i w domach skladowych) były w jesieni 1938 r. przeciętnie większe niż przed rokiem. Od wiosny jednak ub. r. przestały one wzrastać, a w miedzi, ołowiu i kauczuku widać nawet wyraźny spadek. Ponadto zapasy, posiadane przez przemysł przeróbczy, silnie spadły, zwłaszcza w Stanach Zjedn. Obok tych zapasów, które są do dyspozycji produkcji przeróbczej i stanowią ważny element wpływu na ceny, istnieją poważne zapasy, trzymane zdala od rynku—czy to przez kartele produkcyjne w celu lepszego wyzyskania cen, czy to przez państwa na wypadek wojny. Restrykcje kartelowe tego rodzaju mogą mieć powodzenie, o ile finansowa wytrzymałość karteli jest wystarczająca, w każdym zaś razie powiększają różnicę między objętością produkcji i konsumpcji. Zapasy na wypadek wojny—to zrazu tylko zagadnienie finansów i składowania, a dopiero w razie likwidowania zapasów, po ustaniu obawy wojny, powstają w związku z tym nowe problemy. Co do wysokości tych zapasów—brak jakichkolwiek statystycznych danych.

W dziedzinie walutowej był w I półroczu ub. r. źródłem niepokoju frank francuski, stabilizowany nareszcie w maju na poziomie 178÷179 za £ 1, w II półroczu zaś zaznaczyło się przesunięcie stosunku funta do dolara z ok. 5 na ok. 4+70, wyrażające się, rzecz jasna, stałą zwyżką ceny złota w Londynie. Angielski Fundusz Wyrównawczy interweniował bez wielkiego powodzenia, ale z tym rezultatem, że z £ 300 miln., posiadanych w marcu ub. r., zużył do końca roku blisko £ 200 miln. na zakup złota, która to strata została zresztą już prawie w całości wyrównana przez przydział z Banku Anglii—kosztem podniesienia kontyngentu emisji, niepokrytej złotem. Popycja waluty angielskiej była nadal bardzo silna, rezerwa złota doszła do ok. £ 550 miln. Powodem niżki funta była najpierw istniejąca od jesieni 1937 r. różnica poziomu cen angielskich i amerykańskich, później usunięta. Dalej odgrywała tu znaczną rolę obawa zaangażowania się Anglii w wojnę europejską, co było jaskrawo widoczne w ruchu kursów w okresie wrzesień÷październik ub. r. Następnie

nacisk na niżkę waluty zaczęło wywierać wykonywanie programu zbrojeniowego, powodujące wzrost importu i dalszą pasyvizację bilansu handlowego, obawa wzmoczenia nacisku podatkowego, a nawet pewna obawa inflacji. Wreszcie nie bez wpływu była silna haussa giełdy w New-Yorku, odciągająca kapitały z Anglii, gdzie równocześnie panowały nastroje niżkowe.

Niektóre kraje, jak Holandia i Szwajcaria, nie należące do bloku szterlingowego, ale utrzymujące stały stosunek do funta, przez interwencje dewizowe, były zmuszone zacząć się opierać na kursie dolara, w rezultacie czego wynikała relatywna zwyżka ich poziomu cen w stosunku do angielskiego. Holandia, dla której rynek angielski ma ogromne znaczenie, próbowała jednak wrócić do dawnej relacji guldena do funta. Francja trzymała się relacji 178÷179, ale wobec tego musiała kapitały repatriujące lokować w dolarach lub w złocie, przez to pośrednio osłabiając funta. Amerykańskie władze walutowe nie interweniowały przeciw niżce funta, co było interpretowane jako ich zgoda na zmianę relacji.

Kapitałne znaczenie, jakie ma dla polityki walutowej świata relacja funta do dolara, uwidatniło się w tym, że w ub. r. musiała się większość krajów decydować, z którą z tych walut się wiązać. Ku stałemu kursowi dolara przechylały się kraje, które albo mają walutę złotą (jak Belgia), albo utrzymują stałą cenę złota z pomocą reglamentacji dewiz (jak Polska lub Niemcy), albo też są w dużym stopniu zależne od rynku Stanów Zjedn. (jak Kanada). Te zaś kraje, które związane są z Anglią węzłami handlowymi i kredytowymi, musiały się opowiedzieć za stałą relacją swojej waluty do funta.

W zimie 1937/38 ustał wzrost zapasów złota w Stanach Zjedn., kosztowny dla tego kraju, a szkodliwy dla całego świata, i tylko dopływ złota z Japonii w listopadzie i grudniu 1937 r. przeszkodził powstaniu nadwyżki wywozu złota ze Stanów Zjedn. W marcu ub. r. zaczęła się jednak odpływ złota z Anglii do Stanów Zjedn., zrazu zresztą bardzo umiarkowany. Dopiero z chwilą zaostrzenia się sytuacji politycznej w Europie zaczyna się wędrówka ogromnych ilości złota z Anglii, Japonii, Kanady, Holandii i Szwajcarii do Stanów Zjedn. Zapasy złota monetarnego w Stanach Zjedn., które w październiku 1936 r. przekroczyły \$ 11 mild., a w czerwcu 1937 r. \$ 12 mild., osiągnęły w lipcu ub. r. \$ 13 mild., w październiku zaś—\$ 14 mild., tzn. że od końca 1933 r. podwoiły się. Transporty złota z Południowej Afryki do Londynu ustały od jesieni ub. r., mianowicie dlatego, że angielski Fundusz Wyrównawczy kupował złoto na miejscu i deponował je w banku emisyjnym południowo-afrykańskim. W tym terytorialnym przesunięciu rezerw walutowych musiały pewną rolę odgrywać względy polityczne.

Rynek kapitału przedstawiał się w ub. r. bardzo niejednolicie. Na giełdzie nowojorskiej skończyła się wprawdzie baissa, trwająca od lata 1937 r., i w czerwcu ub. r. zaczęła się haussa akcji, do czego przyczyniła się ogólna poprawa (jak zaznaczono wyżej), a w dużym stopniu wzmożony optymizm, będący wynikiem złagodzenia ostrego stanowiska Rządu wobec prywatnych przedsiębiorstw. Również rynek papierów procentowych w Stanach Zjedn. poprawił się, chociaż rozpięcie między niskim oprocentowaniem pożyczek rządowych i wysokim oprocentowaniem bondów prywatnych jest nadal niezdrowe. Rynek akcyjny w Anglii i Holandii uspokoił się, choć nie wykazał oznak ożywienia. Emisje były w ogóle niewielkie—mimo pewnych objawów ożywiania się międzynarodowych stosunków kredytowych, mianowicie w zakresie pożyczek, udzielanych przez kraje przemysłowe krajom rolniczym. Cechą tych pożyczek jest jednakowoż—poza np. towarową pożyczką niemiecką dla Polski—pewne ich zabarwienie polityczne. Anglia pożycza Turcji £ 16 miln. na inwestycje i zbrojenia, podobnie Niemcy Turcji RM 150 miln. na inwestycje. Stany Zjedn. udzielają kredytu \$ 50 miln. Kubie, \$ 25 miln. Chinom, Anglia podnosi w grudniu ub. r. gwarancję kredytów eksportowych z £ 50 miln. na £ 75 miln. plus £ 10 miln. na pewne eksporty o politycznym zabarwieniu.

Na rynkach pieniężnych panowała aż do II połowy ub. r. duża płynność—wynik kontynuowania polityki taniego pieniądza. Tylko kryzys wrześniowy spowodował gdzieś (np. w Anglii i Ho-

landii) pewną zwykłą stopy procentowej. We Francji—w związku z dość energiczną polityką Rządu i powrotem kapitałów—obserwuje się zniżkę dyskonta prywatnego. Obieg banknotów wzrósł w wielu krajach na skutek przejść wrześnieowych: na Węgrzech o 40·8% (koniec września w porównaniu z końcem sierpnia 1938 r.), w Polsce o 34·7%, we Francji i Szwajcarii o ok. 25%, w granicach 10÷20% —w Szwecji, Turcji, Holandii, Niemczech, Jugosławii i Belgii, w Anglii o 4·3%, w Stanach Zjedn. o 1·8%. Zwyżki te, następnie powoli likwidowane, nie wywołały nigdzie ani restrykcji kredytowych ani poważniejszych zaburzeń. Rozszerzenie podstawy kredytowej banków emisyjnych nastąpiło we Francji i w Stanach Zjedn. We Francji dewaluacja franka (z 43 na 27·5 mg zawartości złota) dała frs. 31·5 mild. zysku książkowego, który zużyto w pełni na zmniejszenie kredytów skarbowych, udzielając równocześnie Skarbowi dalszego kredytu w wys. 6÷8 mild. fr. W Stanach Zjedn. po ustaniu sterylizacji złota, zaznacza się znowu wzrost certyfikatów złotych w portfelu banków Rezerwy Federalnej, a przez to wzrost ich zdolności kredytowej.

Handel światowy zaczął zdradzać w 1938 r., na razie bardzo nieznaczne, symptomy poprawy. Wprawdzie wartość obrotów (53 kraje), która w III kwartale 1937 r. osiągnęła maksimum—\$ 7·4 mild.—stała spadała i jeszcze w III kwartale 1938 r. skurczyła się do \$ 5·8 mild.—wobec 5·7 mild. w II kwartale, to jednak jeśli chodzi o obroty, mierzone ich wagą (76 krajów), to spadek już ustał, a nawet wskaźnik (podstawa: 1929 r.=100) podniósł się lekko—z 85·4 w II kwartale na 86·7 w III kwartale. Recesja, która zmniejszyła ilościowo obroty handlu światowego w okresie od III kwartału 1937 r. do III kwartału 1938 r. o 17·7%, była dość znaczna. Największy spadek wywozu wykazały w tym czasie Japonia i Belgia, zwłaszcza zaś zamorskie kraje surowcowe i rolnicze, najwięcej natomiast odporności wykazał eksport Stanów Zjedn. i włoski. Inaczej zupełnie przedstawia się sytuacja po stronie przywozu. Przeważają tu w zniżce Stany Zjedn. (41·3%), potem idzie Japonia (34·3%), powyżej 20% spadku wykazują Francja i Kanada, spadek 15÷20%-owy dotknął przywóz Belgii, Australii, Włoch. Natomiast Niemcy, mimo spadku wywozu o 8%, podniosły w tym czasie swój import o 3·1%. Nie można się wstrzymać od uwagi, że postępowanie Stanów Zjedn., które—bynajmniej tego ze względów na bilans płatniczy nie potrzebując—w okresie depresji utrudniały sytuację handlu światowego, ograniczając swoje importy, było wyraźnie szkodliwe, podczas gdy Niemcy—przez konieczny wzrost importu—pośrednio odegrały rolę uspokajającą i łagodzącą.

Rezultatem tych zmian w wywozie i przywozie były duże przesunięcia w bilansach handlowych. Oczywiście, Stany Zjedn. osiągnęły znowu rekordowe saldo czynne—w okresie 3 kwartałów ub. r. \$ 860

miln., a więc prawie dwukrotnie większe od dotychczasowego maksimum. Rzecz jasna, że taka polityka nie da się bez końca prowadzić, bo te kraje, których wywozowi stawały Stany Zjedn. trudności, zaczęły ograniczać swój import stamtąd. Już w III kwartale ub. r. zaznaczył się lekki spadek wywozu Stanów Zjedn. Wielkie zamorskie kraje surowcowe i rolnicze, które doznały dużego spadku wywozu, a import swój zdołały albo tylko nieznacznie ograniczyć, albo nawet wcale nie—straciły dużo ze swych sald czynnych, Australia zaś nawet wykazała deficyt. Będą one musiały aktywizować swoje bilanse, gdyż od osiągnięcia znacznych nadwyżek zależy ich możliwość obsługi zagranicznych długów. Deficyt angielskiego bilansu handlowego był w 1938 r. trochę mniejszy niż w 1937 r.; w saldach miesięcznych znać wyraźną poprawę od II kwartału. Mimo to jednak saldo angielskiego bilansu płatniczego może być niekorzystne z powodu spadku wpływów z żeglugi i prowizyj; być może nawet, że zeszlatoroczny deficyt bilansu handlowego i usług, wynoszący £ 52 miln., jeszcze się powiększy. Zresztą Anglia, która znacznie słuszniej traktuje swą pozycję wierzyciela niż Stany Zjedn., nie próbuje zmniejszać tego deficytu przez zduszenie importu, ale pracuje nad rozszerzeniem wywozu. Spadek niedoboru bilansu handlowego we Francji był rezultatem osłabienia koniunktury w tym kraju. Z uwagi na energię, z jaką tam wzięto się do porządkowania gospodarstwa, można przypuszczać, że handel zagraniczny Francji ożywi się, i że przestanie być ona poważnym ośrodkiem wpływów, paraliżujących handel światowy. Niewielki niedobór, powstały po stronie eksportu przez spadek możliwości, a częściowo i chęci odbioru towaru niemieckiego przez osłabionych recesją koniunktury partnerów, ma nawet tendencję do wzrostu—wobec idącej zwyżki cen surowców dla przemysłu i prawdopodobnej zniżki cen fabrykatów. Możliwe, że tendencję tę opanuje lub złagodzi przynajmniej energiczna akcja Rządu niemieckiego nad dźwignięciem eksportu.

Nie ulega kwestii, że na początku roku 1939 przedstawiała się sytuacja gospodarcza świata sporo korzystniej niż przed rokiem. Horyzont polityczny był przejściowo mniej pokryty chmurami. Ważnym momentem było zakończenie spadku franka francuskiego i wdrożenie polityki sanacji gospodarstwa przez Gabinet, Premiera Daladiera. Spadkowi funta, wkrótce zatrzymanemu, nie można przypisać podobnie ujemnego znaczenia, jakie miał spadek franka. Poprawa koniunktury, wprawdzie w większości wywołana wzmożeniem zbrojeń, niemniej stała się poprawą. Ożywienie produkcji i obrotów, będące wynikiem tego impulsu, może pozostać i rość dalej, chociaż impuls sam był pozagospodarczy, a to tym bardziej, że impuls ten z dnia na dzień rośnie. A poza tym i gospodarcze, organiczne czynniki okazywały gotowość ruszenia z martwego punktu.

W. H. H.

PO INKORPORACJI KŁAJPEDY DO NIEMIEC

Inkorporacja Kłajpedy wraz z krajem kłajpedzkim do Rzeszy Niemieckiej pociągnie za sobą różnorakie konsekwencje zarówno dla Litwy, jak i dla Niemiec. Najważniejsze wystąpią, niewątpliwie, w zakresie politycznym i gospodarczym. Będziemy się zajmowali tylko tymi drugimi, które dla jasności można wydzielić w dwie grupy: 1) konsekwencje, wynikające z utraty portu kłajpedzkiego, 2) konsekwencje, wynikające z utraty Kłajpedy, jako ośrodka przemysłowo-handlowego.

Trudno dziś określić, która grupa zagadnień jest dla Litwy ważniejsza. Zdawałoby się — na pierwszy rzut oka — że utrata jedyne go portu jest zdarzeniem, dominującym nad wszystkimi innymi, zarówno ze względów natury emocjonalnej, jak i po prostu dlatego, że handel zamorski będzie musiał odtąd być uzależniony od czynników, stojących poza racją stanu gospodarczą Litwy. Z drugiej strony jednakże już dzisiaj wiadomo z prasy, iż dążeniem inkorporantów jest tak ułożyć stosunki w porcie kłajpedzkim, ażeby obrót zamorski Litwy mógł być nadal przezeń kierowany. Nie należy sobie tego tłumaczyć jako

gest ze strony niemieckiej; chodzi tu po prostu o to, że w przeciwnym wypadku port kłajpedzki pozostałby bez zaplecza. Trzeba przy tym pamiętać, że eksport litewski mógłby sobie w razie konieczności znaleźć ujście i przez inne porty bałtyckie w drodze tranzytu.

Tak więc, ujmując sprawę z punktu widzenia czysto materialistycznego, przejście portu kłajpedzkiego w ręce niemieckie stwarza poważne trudności stronie litewskiej, istnieją jednak wszelkie powody, aby przypuszczać, że trudności te w interesie stron obu będą w jak najkrótszym czasie przezwyciężone.

Inaczej natomiast sprawa przedstawia się w drugiej grupie konsekwencji, tzn. w dziedzinie przemysłowo-handlowej. Ażeby sobie wytworzyć właściwy pogląd na sprawę, nieuniknione jest ustalenie przynajmniej przybliżonych elementów liczbowych, z których część jest niewątpliwie znana z prasy codziennej, tym niemniej przytoczenie ich wydaje się koniecznym.

I tak więc, obszar Litwy wynosi 52 822 km², kraju kłajpedzkiego — 2 848 km², czyli obszar kraju kłajpedzkiego stanowi 5·7% obszaru

całej Litwy; ludność Litwy wynosi ok. 2 250 tys., kraju kłajpedzkiego — ok. 160 tys., a więc ludność kraju kłajpedzkiego stanowi ok. 7,1% ludności całej Litwy.

Tymczasem jeśli chodzi o liczbę robotników, zatrudnionych w przemyśle — to robotnicy, zatrudnieni w kraju kłajpedzkim, stanowią z górą 25% wszystkich robotników, zatrudnionych w Litwie i Kłajpedzie łącznie, względnie z górą $\frac{1}{3}$ robotników, zatrudnionych na Litwie bez kraju kłajpedzkiego. Umyślnie przytoczyliśmy tych kilka liczb, żeby uwypuklić dysproporcję, która się w nich kryje i z której mogą wynikać jeszcze poważne powikłania.

Wprawdzie bowiem brak nam dokładnego szacunku produkcji kłajpedzkiej i litewskiej, to jednak oczywiste jest, że gdy na obszarze, stanowiącym 5-7% reszty kraju, zamieszkałym przez 7% ludności — pracują w zakładach przemysłowych (zatrudniających ponad 5 osób) robotnicy w liczbie, stanowiącej z górą $\frac{1}{3}$ robotników w reszcie kraju — to wytwór ich pracy musi przewyższać kilkakrotnie zapotrzebowanie tego obszaru.

W Kłajpedzie przeżywa przemysł drzewny, a więc: tartaki, fabryki dykt, fabryki zapatek, przemysł celulozowy. Prócz tego w Kłajpedzie znajduje się $\frac{1}{3}$ przemysłu bawełnianego i jedyna fabryka, do niedawna litewska, nawozów sztucznych. Znajdują się tam również fabryki tytoniowe oraz przemysł cukierniczy i przetworów mięsnych.

Na podstawie powyższego wyliczenia łatwo sobie zdać sprawę, iż skutki inkorporacji będą różne w różnych przemysłach. Przemysł

drzewny i celulozowy są typowymi przemysłami eksportowymi. Tu więc następuje dla Litwy strata przemysłu, przyczyniającego się do salda aktywnego w bilansie handlowym. Co zaś zyskują Niemcy? Na razie tylko przemysł — natomiast kwestia surowca dla tego przemysłu pozostaje otwarta.

Inny obraz przedstawia się natomiast przy rozpatrywaniu konsekwencji, wynikających dla stron obu z przejścia w ręce niemieckie przemysłu bawełnianego i sztucznych nawozów. Przemysły te pracowały głównie na rynek wewnętrzny Litwy, wobec czego wytwory jego będą prawdopodobnie nadal alimentowały Litwę w ramach obrotów litewsko-niemieckich. Ponieważ obroty litewsko-niemieckie, oparte na clearingu, są ostatnio stałe dodatnie dla Litwy, wobec tego dodatkowy przywóz z Niemiec przyczyniłby się do odmrożenia należności, stąd powstałych dla Litwy. Reszta przemysłów — z wyjątkiem tytoniowego — ma charakter lokalny, przejście więc ich do Niemiec nie stwarza problemu z punktu widzenia zbytu produkcji.

Kończąc te pobieżne rozważania, należy wyraźnie zaznaczyć, iż są one wynikiem operowania jedynie wielkościami gospodarczymi; o ostatecznej korzyści lub stracie będzie stanowił przede wszystkim sposób, w jaki zostanie przeprowadzona likwidacja stanu posiadania litewskiego w Kłajpedzie, o tym zaś mówić dziś jeszcze jest za wcześnie.

P.

KRONIKA ZAGRANICZNA

NIEMCY

NOWY PLAN FINANSOWY.—Od momentu przyłączenia kraju austriackiego do Rzeszy wydatki nadzwyczajne Niemiec wzrastać zaczęły w tempie niezwykle szybkim. Wiadomo, że z chwilą wprowadzenia w Rzeszy ustroju totalnego, tzn. z chwilą objęcia w Rzeszy władzy przez partię narodowo-socjalistyczną w początku 1933 r. i ujęcia przez Państwo w swe ręce całkowitego kierownictwa gospodarki narodowej, zastosował Dr Schacht — najpierw jako Prezydent Banku Rzeszy, a następnie jako kierownik Ministerstwa Gospodarki Rzeszy — metodę finansowania nadzwyczajnych wydatków publicznych przy pomocy weksli pracy i weksli specjalnych, konwertowanych następnie na średnio-terminowe, później zaś na długoterminowe pożyczki państwowe. Stosowanie tej metody trwało w „Starej Rzeszy” (Altreich) aż do dn. 1/IV ub. r., z którym to dniem weszła w życie reforma metody finansowania wydatków nadzwyczajnych przez zastąpienie weksli specjalnych — bonami skarbowymi (Lieferungsschatzanweisungen) przy jednoczesnym ograniczeniu tych wydatków. Jednak ta reforma dotyczyła tylko obszaru „Starej Rzeszy”, albowiem zarówno w Austrii, jak i w Sudetach stosowana była nadal metoda placenia za roboty i dostawy publiczne weksłami specjalnymi. Również przy pomocy weksli specjalnych finansowano w Niemczech, począwszy od czerwca ub. roku, te wydatki, które połączone były z rozszerzeniem obszaru i umocnieniem granic Rzeszy, a więc z obsadzeniem Austrii, Sudetów oraz ostatnio Czech i Moraw, z budową fortyfikacji najpierw nad granicą francuską, potem na Morawach i Słowaczynie i z kosztami mobilizacji w jesieni ub. r. i na wiosnę b. r. W rezultacie, jak stwierdził ostatnio Sekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Rzeszy Reinhardt, zapotrzebowanie Skarbu w 1938/39 r. było niezwykle wielkie; wedle prywatnych obliczeń, opartych na szacunku, przekroczyło ono sumę wpływów z podatków i ceł o RM 11 mild. Ponieważ zaś dochody

podatkowe i celne Rzeszy osiągną w roku budżetowym 1938/39 sumę okragło RM 17,3 mild. — przeto suma łączna wydatków państwowych w kończącym się roku budżetowym wynosiłaby przeszło RM 28 mild.

W tym stanie rzeczy konieczne było sięgnięcie do oszczędności i do podwyżek podatkowych. Już przed rokiem Dr Schacht, jako Prezydent Banku Rzeszy, nawoływał do ograniczenia wydatków państwowych, twierdząc, że „stosowanie największej oszczędności i gospodarności w zużyciu środków publicznych jest pilną koniecznością”. Posłuchano więc tego wezwania, ograniczając — jak wspomniano wyżej — na obszarze „Starej Rzeszy” rozmiary robót publicznych i usiłując pokryć koszty tych robót z wspomnianych już bonów skarbowych i z wpływów podatkowych. Starano się trzymać hasła „Die Steuern als Rückgrat” — „podatki jako kregosłup”. A zatem, dla wzmocnienia wpływów podatkowych, w końcu lipca 1938 r. podniesiono podatek od spółek zarobkowych (Körperschaftsteuer), przy czym nadwyżka miała przynieść do końca 1938 r. RM 250 miln., a w następnych latach po RM 500 miln. rocznie. Ale to nie wystarczyło. Więc pod koniec ub. roku Dr Schacht wraz z Ministrem Skarbu Rzeszy Schwerin-Krosigiem opracował program finansowy, który drogą masowych oszczędności i podwyżek podatkowych miał doprowadzić do istotnej poprawy finansów Państwa; ale plan ten nie został zaakceptowany. Ograniczono się w lutym b. r. do częściowej reformy podatkowej, zmieniając głównie ustawę o podatku dochodowym i usuwając z niej szereg ulg, co przynieść miało łączny wzrost dochodów Skarbu w pierwszym roku o RM 200 miln., w następnych latach po RM 300 miln. rocznie. Jednak i ten środek okazał się nie wystarczającym.

Dlatego w dn. 25/III b. r. Sekretarz Stanu w Min. Skarbu Reinhardt obwieścił wejście w życie od dn. 1/V b. r. nowej metody finansowania nadzwyczajnych wydatków publicznych w Niemczech. Metoda ta, a ra-

czej plan finansowy, ma na celu położenie kresu dalszemu zadłużaniu się Państwa — przez stanowcze ograniczenie do minimum wszelkich nadzwyczajnych wydatków publicznych, z wyjątkiem chyba wydatków, związanych z koniecznościami państwowymi. Te zaś wydatki nadzwyczajne, których uniknąć się nie da, będą finansowane przy pomocy nowo wprowadzonych, specjalnych bonów podatkowych.

Powyższe bony podatkowe będą posiadały szczególny charakter, zbliżony do charakteru środka płatniczego. Mianowicie, bonami tymi będą instytucje publiczne płaciły za wykonywane na ich rzecz roboty, dostawy i usługi, w ten sposób, że 60% rachunku będzie opłacane w gotówce, a pozostałe 40% w bonach, przy czym wśród tych bonów połowę stanowić będą bony kategorii I, druga zaś — bony kategorii II. Różnica między bonami kategorii I i II jest ta, że bony I będą przyjmowane do spłaty podatków i ceł po upływie siedmiu miesięcy od daty ich wydania, bony II — dopiero po upływie 37 miesięcy. Nadto bony II kat., w przeciwieństwie do bonów I kat., będą mogły być przyjmowane do lombardu. Wreszcie bony I kat. będą nieoprocentowane, bony II wprawdzie również nie będą przynosić rocznej renty, lecz po upływie 37 miesięcy będą przyjmowane przez kasy skarbowe z ażiem 12%, czyli faktycznie będą oprocentowane — przy uwzględnieniu możliwości ich zużytkowania dopiero po upływie przeszło 3 lat — według stopy nieco niższej niż 4% rocznie.

Przedsiębiorcy, otrzymujący bony podatkowe w miejsce zapłaty, będą uprawnieni do dalszego opłacania nimi dostaw i usług, świadczonych na ich rzecz przez osoby trzecie, również w wysokości 40% rachunków. Także więc i w tym znaczeniu bony podatkowe można uważać za środek płatniczy, równający się gotówce, względnie czekom lub weksłom.

W celu zainteresowania przedsiębiorców w jak najdłuższym przetrzymywaniu bonów podatkowych u siebie, są przewidziane ulgi względnie korzyści podatkowe dla osób, nie

wyzywiających się otrzymanych bonów przy pierwszej sposobności. Mianowicie, przedsiębiorstwa, posiadające bony podatkowe, będą mogły zużywać się szybko przedmioty majątkowe amortyzować w okresie krótszym niż normalnie przewidziany przepisami podatkowymi. Tym sposobem przedsiębiorstwa powyższe w roku nabycia tych przedmiotów będą mogły wykazywać dla celów wymiaru podatkowego dochód niższy od tego, który miałyby wykazać przy normalnej, a więc dłuższej amortyzacji wspomnianych przedmiotów, i będą przez to mogły osiągać niższy wymiar podatkowy.

Ponieważ ten system pokrywania wydatków nadzwyczajnych Państwa polega na niczym innym, jak na zaliczkowaniu podatków, mających wpłynąć w przyszłości, przeto oczywiście już po upływie 7 miesięcy od daty pierwszej emisji bonów kategorii I powstanie w kasach skarbowych umniejszenie wpływów—wobec dokonywania płatności bonami podatkowymi. Aby zatem wyrównać powstający stąd deficyt, podniesione zostaną jednocześnie stawki podatku dochodowego o 30%. Tym sposobem reforma metody finansowania nadzwyczajnych wydatków państwowych jest połączona do pewnego stopnia z podwyżką podatków; ponieważ zaś równocześnie zapowiedziane zostały przez Sekretarza Stanu Reinhardta daleko idące oszczędności w dziale administracji publicznej, przeto można tu mówić nie tylko o zmianie metody finansowania wydatków nadzwyczajnych, lecz zgoła o pewnego rodzaju reformie planu finansowego Państwa.

Reforma ta będzie miała w każdym razie eden bardzo poważny skutek uboczny. Mianowicie, wedle wspomnianej zapowiedzi Sekretarza Stanu Reinhardta, długoterminowe pożyczki państwowe będą rozpiywane tylko w wyjątkowych wypadkach, a to w celu powstrzymania wzrostu kosztów obsługi długu państwowego. Wobec tego rynek kapitałowy, dotychczas rezerwowany niemal wyłącznie dla państwowych pożyczek konsolidacyjnych, zwolni się dla gospodarki prywatnej, dla prywatnego przemysłu i handlu, tak bardzo potrzebującego dopływu gotówki z zewnątrz. Tu więc, w obliczu oczekiwanego w związku z tym wzmocnienia się produktywności przemysłu i zwiększenia się obrotów, rodzić się może nadzieja na dodatkowy wzrost wpływów podatkowych. Ale na pytanie, czy ta nadzieja się ziści, w jakich granicach i w jakim okresie czasu—odpowiedzieć może dopiero przyszłość. Wszelkie przewidywania będą tu zawodne.

o. m.

RUMUNIA

UKŁAD GOSPODARCZY Z NIEMCAMI.—W dn. 23/III b. r. podpisany został w Bukareszcie układ gospodarczy treści następującej:

Art. I. Na zasadzie dotychczasowej współpracy gospodarczej układających się stron i w uzupełnieniu istniejących przepisów w obrotach niemiecko-rumuńskich opracowany został kilkuletni plan, oparty w zasadzie na wyrównywaniu się wzajemnych obrotów. Plan ten—z jednej strony—ma zaspokoić niemieckie zapotrzebowanie importowe, z drugiej strony—uwzględnić możliwości rozwoju rumuńskiej produkcji oraz potrzeby Rumunii w stosunkach gospodarczych z innymi państwami.

Plan gospodarczy dotyczy szczególnie następujących punktów:

1) a) rozwój i podniesienie rumuńskiej produkcji rolnej, z uwzględnieniem uprawy nowych i zwiększeniem produkowanych artykułów rolnych, szczególnie psaz, nasion oleistych i roślin trawiastych;

b) rozwój istniejącego i stworzenie nowego przemysłu rolniczego i uszlachetniającego;

2) a) rozwój rumuńskiej gospodarki drzewnej i leśnej;

b) stworzenie przemysłu drzewnego i przetwórczego, jak tylko okaże się to wskazanym w związku z punktem 2a;

3) a) dostawa maszyn i urządzeń dla przemysłu górniczego w Rumunii; tworzenie mieszanych niemiecko-rumuńskich towarzystw eksploatacyjnych dla poszukiwań i przeróbki miedzi, siarki i cynku w Dobrudży, rud chromowych w Banacie, rud manganowych w okolicach Vatra Dornei Rosteni i ewentualnego stworzenia przemysłu aluminiowego;

4) utworzenie mieszanego niemiecko-rumuńskiego towarzystwa dla przeprowadzenia wierceń olejów mineralnych oraz zorganizowania przetwórczości;

5) współpraca w dziedzinie przemysłowej;

6) utworzenie wolnych stref, w których zakładane będą przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe oraz magazyny i stacje przeładunkowe dla żeglugi niemieckiej w wolnych strefach;

7) dostawa urządzeń i ekwipunku dla armii rumuńskiej, marynarki, lotnictwa i całego przemysłu wojennego;

8) rozbudowa sieci komunikacyjnej, dróg wodnych i transportu;

9) tworzenie przedsiębiorstw użytku publicznego;

10) współpraca banków niemieckich i rumuńskich w interesie obu państw, szczególnie dla finansowania różnych transakcyj.

Art. II. Nad realizacją tego układu czuwać będą komisje rządowe, ustanowione na zasadzie art. 32 układu handlowego i żeglugowego z dn. 23/III 1935 r.

Art. III. Komisje rządowe będą się na wzajem informować o swoich zamierzeniach, wchodzących w zakres układu, i decydować o wykonaniu poszczególnych prac. Organizacje gospodarcze i firmy, które zajmować się będą wykonaniem zadań, wymienionych w art. I, będą korzystały z odpowiednich ułatwień ze strony obu rządów.

Art. IV. Należności, przypadające Rumunii ze strony Niemiec i odwrotnie, uiszczane będą na zasadzie dotychczasowego niemiecko-rumuńskiego systemu rozrachunkowego. Komisje rządowe mogą uchwalić, aby pewien procent należności za dostawy towarów według art. I pp. 7÷9 i innych użyte zostały na kapitał zakładowy i finansowanie przedsięwzięć, przewidzianych w art. I.

Art. V. Układ będzie ratyfikowany i wejdzie w życie w miesiąc po wymianie not ratyfikacyjnych. Wymiana powinna nastąpić jak najrychlej w Berlinie. Jednakże już z dniem sygnowania układu obie strony będą go stosować tymczasowo.

Układ ważny jest do dn. 31/III 1944 r. O ile na rok przed upływem tego terminu nie nastąpi formalne wypowiedzenie—układ automatycznie przedłużony zostaje na nieokreślony czas. Wypowiedzenie będzie mogło wówczas nastąpić w każdym czasie z zachowaniem rocznego terminu, z końcem każdego kalendarzowego kwartału.

Układ powyższy, stanowiący zupełne novum w stosunkach gospodarczych między europejskimi państwami, przypomina pod pewnym względem „kapitulację”, dając Niemcom prawo do czynnego ingerowania w życiowych sprawach wewnętrznych życia gospodarczego Rumunii i do kontroli jego rozwoju oraz kształtowania go po linii interesów gospodarczych Rzeszy.

Podstawową tendencją układu jest zwiększenie obrotów towarowych między Rumunią i Niemcami na podstawie wzmożonej przy pomocy Niemiec produkcji rolnej, leśnej i

górnicznej rumuńskiej, oraz wprowadzenia i rozwijania specjalnie tych gałęzi produkcji w Rumunii, które służyłyby na pokrycie potrzeb surowcowych Trzeciej Rzeszy.

Jak wynika z tekstu układu, Niemcy wykazują specjalne zainteresowanie dla produkcji psaz, nasion oleistych i roślin włókienniczych oraz gospodarki leśnej; w dziedzinie produkcji górniczej zainteresowanie niemieckie, oparte na poprzedzających zawarcie układu dokładnych badaniach geologicznych, przeprowadzonych przez fachowców niemieckich—jest szczegółowo określone i dotyczy miedzi, siarki, cynku, rud chromowych i manganowych oraz bauksytu. Najważniejsze jest jednakże dla Niemiec uzyskanie możliwości zaopatrywania się w naftę rumuńską, co pozwoli Rzeszy na zmniejszenie znacznego dziś odpływu dewiz na ten cel i zapewnią na wypadek wojny sytuację znacznie korzystniejszą od dotychczasowej.

Uzyskując bezdewizowo cenne surowce, Rzesza zapewniła sobie równocześnie pojemny rynek zbytu dla swej produkcji przemysłowej, której nadwyżki eksportowe będą wykazywały, w związku z zajęciem Czech i Moraw, tendencję rosnącą; poza tym zapewniła sobie Rzesza poważny udział w dostawach przemysłu wojennego dla armii rumuńskiej.

Przewidując rozbudowę sieci komunikacyjnej w Rumunii przy pomocy niemieckiej, układ gospodarczy daje Niemcom dalekoidące uprawnienia (poza miejscowymi robotnikami niekwalifikowanymi zatrudnieni będą przy tych pracach głównie robotnicy niemieccy) i możliwość wpływania na kierunki rozbudowy rumuńskiej sieci komunikacyjnej po linii własnych interesów i tworzenia z niej, w ramach jednolitej polityki komunikacyjnej, służącej ekspansji gospodarczej Rzeszy na Wschód, przedłużenia niemieckich sieci dróg wodnych, kolejowych, autostrad itp.

Niezwykle ciekawie przedstawia się zarysowany w układzie projekt bezdewizowej ekspansji kapitałowej Niemiec do Rumunii, oparty na koncepcji użycia części należności z tytułu dostaw towarowych na cele finansowe. Niemcy, które pod względem kapitałowym są w sytuacji znacznie gorszej aniżeli mocarstwa zachodnie, stworzyły system, który zapewni im znaczny udział w rozbudowie gospodarki rumuńskiej i umożliwi skuteczną walkę z wpływami angielskimi na największych w Europie terenach naftonośnych.

Układ gospodarczy z dn. 23/III h. r., którego wykonanie napotka niezawodnie na poważne trudności natury politycznej i technicznej, jest wielkim sukcesem Trzeciej Rzeszy, która plasuje się nad morzem Czarnym, u ujścia znajdującej się dziś całkowicie pod kontrolą niemiecką największej drogi wodnej Europy Środkowej—Dunaju, a jednocześnie jest poważnym naruszeniem niezależności gospodarczej Rumunii.

L.

WĘGRY

ZNACZENIE GOSPODARCZE RUSI ZAKARPACKIEJ.—Trudno mówić o znaczeniu gospodarczym Rusi Zakarpackiej dla Węgier, skoro granice tej Rusi są obecnie jeszcze najzupełniej płynne i nieustalone. Jedno wszakże stwierdzić można już dzisiaj, bez żadnych zastrzeżeń: że znaczenie to będzie dla obu stron i pozytywne i duże, a korzyści będą wzajemne—zarówno dla dotychczasowego obszaru Państwa węgierskiego, jak i dla pozyskanej prowincji.

Aby jednak ustalić te korzyści już w dniu dzisiejszym, nie przesadzając ewentualnego rozszerzenia obszaru, musimy wziąć za podstawę tę część Rusi Zakarpackiej, która

opierając się na północy o granicę z Polską, a na wschodzie z Rumunią, zamknięta jest na zachodzie w przybliżeniu linią kolejową Sianki—Użhorod—Czop. W razie utrwalenia się granic węgierskich bardziej na zachodzie, obopólne korzyści wzrosną równolegle ze zwiększeniem się obszaru, który zostanie do Węgry przyłączony. Odkładając jednak omówienie tych ewentualnych, dodatkowych, korzyści do momentu, w którym sprawa nowych granic Węgry ulegnie definitywnemu załatwieniu, będziemy tu mówili tylko o tym obszarze Rusi Zakarpackiej, który już dzisiaj wszedł w skład Państwa węgierskiego.

Otóż, zaczynając od momentów drugorzędnych, zaznaczmy na wstępie, że ważnym nabytkiem dla Węgier jest sól kuchenna, w którą Ruś Zakarpacka jest bogata, a której Węgry dotychczas zupełnie nie miały. Równie ważne, aczkolwiek czekające dopiero eksploatacji, są złoża rudy żelaznej o dużej zawartości żelaza, sięgające do 45%, oraz kopalnie marmuru i kaolinu, wykorzystywane dotychczas w minimalnych rozmiarach.

W ogóle przemysł jest na Rusi Zakarpackiej rozwinięty bardzo słabo. Liczba robotników przemysłowych, zatrudnionych w zakładach, które leżą na zajętych obecnie przez wojska węgierskie obszarze, wynosi zaledwie 4300. Robotnicy ci pracują niemal wyłącznie w przemyśle obróbki drewna i w przemyśle chemiczno-drzewnym, a więc w gałęziach przemysłu, opartych o surowiec drzewny, który stanowi podstawowe bogactwo Rusi Zakarpackiej. I w tym też surowcu tkwi główne znaczenie gospodarce przyłączenia Rusi Zakarpackiej do Węgier: z jednej strony polega ono na bogactwach leśnych tych okolic, z drugiej zaś strony—na niedostatku lasów na Węgrzech.

Dotychczas, według danych z 1937 r., obszar zalesiony w rdzennych Węgrzech wynosił 1 575 tys. ha z rocznym przyrostem 2 713 tys. m³ drewna. Sytuacja poprawiła się po przyłączeniu do Węgier obszarów południowej Słowaczyny i południowego skrawka Rusi, gdzie Węgry pozyskały 264 tys. ha lasów z przyrostem rocznym 660 tys. m³ drewna. Teraz zaś nastąpiła dalsza—istotna—poprawa sytuacji: na Rusi Zakarpackiej przypadło Węgrom 574 tys. ha lasów, w których etat roczny, wobec częściowego tylko ich eksploatacji i wobec nagromadzenia przez to ogromnych rezerw drzewnych, jest szczególnie wysoki, gdyż wynosi 2 245 tys. m³ drewna. A zatem pod względem obszaru zyskały Węgry ok. 31% dotychczasowego—łącznie z południową Słowacją—obszaru leśnego; pod względem przyrostu drewna, wraz z rezerwami, zyskały znacznie więcej, bo niemal 67%.

Ten stan rzeczy nie uwolni wprawdzie Węgrów od konieczności importowania drewna, gdyż pozyskane na Rusi Zakarpackiej lasy są w 72·5% liściaste (58% buku), tylko zaś 27·5% obszaru leśnego porośle jest drzewami szpilkowymi, w przewadze jodłą. Wskutek tego Węgry pokryją wprawdzie w całości swe zapotrzebowanie na bukowe drewno opałowe, którego ilość będzie tak wielka, iż będą je nawet w stanie eksportować; ale drewno użytkowe miękkie będą jednak musiały sprowadzać nadal, aczkolwiek w zmniejszonych ilościach. Niemniej wpłynęło to poważnie na aktywność bilansu handlowego Węgier, albowiem obiektem wywozu będzie nie tylko drewno opałowe, lecz także materiał bukowy tarty oraz przetwory chemiczne z drewna bukowego.

Ruś Zakarpacka posiada bowiem dosyć rozwinięty przemysł drzewny i drzewno-chemiczny. W zakresie przemysłu obróbki drzewa, na pierwszy plan wysuwa się

S. A. Latorica z siedzibą w Munkaczu. Spółka ta, której kapitał akcyjny w kwocie 25 miln. koron rozdzielony jest między Szwajcarski Bank Dyskontowy, Société Financière de Genève i firmę Lubersac Co w Paryżu, jest właścicielką ogromnych lasów o obszarze ok. 100 tys. ha, a więc ponad 17% całego obszaru leśnego Rusi Zakarpackiej. Prócz lasów należą do niej trzy tartaki i jedna huta żelaza. Drugim dużym przedsiębiorstwem przemysłowo-drzewnym na Rusi Zakarpackiej jest tartak Bustina, należący do spółki akcyjnej o tej samej nazwie. Kapitał tej spółki, w kwocie 3 miln. koron, jest w rękach Union des Exploitations Forestières de Nasic w Genewie.

Z dziedziny przemysłu chemiczno-drzewnego należy wymienić S. A. Szolyva o kapitale 17·5 miln. koron, oraz S. A. Clotilde o kapitale 5 miln. koron; obie należą do koncernu Czeskiego Union-Banku, podczas gdy trzecie przedsiębiorstwo tej branży, S. A. Bantlin o kapitale 7 miln. koron, należy do Zivnostenska Banka. Towarzystwa powyższe utrzymują w ruchu liczne zakłady przemysłowe, wyrabiające węgiel drzewny i jego deriwaty, alkohol metylowy, smołę drzewną, ocet drzewny aceton itd.

Wreszcie, kilka słów o rolnictwie. Znaczenie poważniejsze ma tu tylko produkcja owoców: rok rocznie wywozi się z Rusi ok. 5 tys. wagonów jabłek. Mniejsze znaczenie ma hodowla bydła i mleczarstwo. Natomiast w zakresie uprawy zboża i okopowych, Ruś Zakarpacka jest obszarem absolutnie niewystarczającym i wymaga stałego dowozu tych produktów. Ponieważ zaś Węgry produkują te plody rolne, a w szczególności zboża, w nadmiarze, i ponieważ mają dobrze rozwinięte liczne gałęzie przemysłu—przeto okazuje się, że pod względem gospodarczym obszar dawnych Węgier i obecnie pozyskanej Rusi Zakarpackiej doskonale się uzupełniają. Oba obszary powinny odnieść ze swego połączenia znakomite korzyści gospodarcze.

(t. m.)

JUGOSŁAWIA

UKŁAD HANDLOWY Z FRANCJĄ.—W połowie lutego b. r. zawarty został nowy układ handlowy z Francją.

Rokowania spowodowane zostały koniecznością wyrównania obrotów handlowych, kształtujących się na niekorzyść Jugosławii; w 1938 r. eksport jugosłowiański do Francji przedstawiał wartość 91·4 miln. dinarów, import zaś — 144 miln. din. To ujemne saldo bilansu handlowego stało w wyraźnej sprzeczności z układem płatniczym z dn. 13/XII 1937 r., który przewidywał 20%-ową nadwyżkę dla Jugosławii w bilansie handlowym, przeznaczoną na spłatę francuskich należności finansowych.

Nowy układ, dążący do urealnienia kontyngentów umownych, przewiduje szereg ulg w opłatach celnych we Francji dla artykułów rolniczych z Jugosławii, w wielkości przynależnych kontyngentów, oraz w obniżeniu opłat licencyjnych. Stosunek eksportu jugosłowiańskiego do importu wynosić ma 100:60; nadwyżka 40%-owa przeznaczona jest na obsługę pożyczek jugosłowiańskich, zaciągniętych we Francji.

Celem zapewnienia eksportowi jugosłowiańskiemu należnej rentowności na rynku francuskim, Francja zobowiązała się w nowym układzie do pokrywania połowy różnicy między poziomem cen eksportowych jugosłowiańskich a cen na rynku francuskim.

UKŁAD PŁATNICZY Z NIEMCAMI.—W dn. 16/II b. r. zakończone zostały w Berlinie rokowania między Jugosławią i Niemcami w sprawach rozrachunkowych.

Po zniesieniu stałego kursu niemieckiej marki clearingowej w Jugosławii w jesieni ub. r. kurs jej kształtował się na podstawie popytu i podaży. Spowodowało to początkowo wielką podaż czeków rozrachunkowych na giełdach jugosłowiańskich i silny spadek kursu marki clearingowej; stopniowo popyt i podaż niemal zrównoważyły się, stabilizując kurs na poziomie 13·70 din. za RM 1. Ten kurs przyjęty też został z małą tylko zmianą przy ustalaniu nowej relacji umownej dla marki clearingowej, która wynosi teraz 13·80 din. za RM 1.

Dla należności firm sudeckich z clearingu czesko-słowacko-jugosłowiańskiego przyjęto kurs przerahunkowy RM 9·60 za 100 kor.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 13 ÷ 25/III 1939 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu—w \$ — za 100 kg):

	13 ÷ 18/III	20 ÷ 25/III	Różnica %
Pszonica			
Berlin . . .	21·10	21·10	—
Chicago . .	2·62	2·60	— 0·8
Buenos Aires	2·32	2·32	—
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	3·12	3·17½	+ 1·6
Żyto			
Berlin . . .	19·30	19·30	—
Chicago . .	1·66	1·60	— 3·7
Hamburg . .	2·23½	2·22	— 0·7
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2·22	2·27	+ 2·2
Buenos Aires	1·51½	1·55	+ 2·3
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	2·17	2·18½	+ 0·6

Jęczmień browarny

Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2·57	2·57	—
Hamburg . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

—W lutym panowała na bydło i mięso na zagranicznych rynkach tendencja utrzymana.

Na rynku bekonów w Anglii w ostatnim tygodniu lutego zanotowano pewną nieznaczną wyżynkę cen dla bekonu polskiego i litewskiego. Wśród importerów bekonów na rynek angielski—Polska zajmuje trzecie miejsce wśród państw europejskich—po Danii i Holandii, przy czym dowozy z Holandii są nieco większe od polskich.

Londyn.—Oficjalne notowania bekonów z końca miesiąca—w sh za cwt.: duńskie Nr 1 sizeable 100,—Nr 2 96,—Nr 3 92, Nr 1 ciężkie 100,—Nr 2 96, Nr 1 szóstki 98,—Nr 2 94, holenderskie Nr 1 sizeable 96,—Nr 2 92,—Nr 3 89, Nr 1 ciężkie 96,—Nr 2 92, szóstki Nr 1 95,—Nr 2 91, polskie Nr 1 sizeable 92,—Nr 2 88, Nr 1 ciężkie 92,—Nr 2 86, szóstki Nr 1 90, irlandzkie sizeable Nr 1 94÷102,—Nr 2 90÷96, prima sizeable 86, prima ciężkie 96÷102, prima ciężkie 86÷88, chuda szóstki 89, litewskie Nr 1 sizeable

92, — Nr 2 88, — Nr 3 84, Nr 1 ciężkie 92, — Nr 2 88, angielskie sizeable Nr 1 100, — Nr 2 96, — Nr 3 92, ciężkie Nr 1 100, — Nr 2 96, szóstki Nr 1 98, bekony cesarskie, wyhodowane w Anglii, Nr 1 sizeable 88, — Nr 2 85, — Nr 3 82, Nr 1 ciężkie 88, — Nr 2 83, Nr 1 szóstki 87, szwedzkie Nr 1 sizeable 96, — Nr 2 92, ciężkie Nr 1 96, — Nr 2 92.

MASŁO

—W lutym panowała na masło na zagranicznych rynkach zbytu tendencja słaba.

W Londynie spadek cen masła, zapoczątkowany w końcu stycznia b. r., utrzymał się w dalszym ciągu, a zapotrzebowanie na towar było w ogóle słabe.

W Niemczech urzędowe ceny masła są utrzymane na poziomie z dn. 15/X 1938 r. zgodnie z rozporządzeniem z dn. 12/X 1938 r. W całym Państwie nastąpił wzrost produkcji mleka o 1-5%, który należy przypisać cofnięciu się oraz opanowaniu pryszczycy.

Londyn. — Oficjalne notowania masła z końca miesiąca — w sh za 1 cnt. ang. masła solonego (w nawiasach — niesolonego): nowozelandzkie 121÷122 (124÷125), argentyńskie — (114÷116), australijskie 113÷119 (118÷120), duńskie 146÷147, holenderskie, 128, polskie 118÷119, litewskie 125÷126.

Berlin. — Notowania masła niemieckiego w końcu miesiąca — w RM za 50 kg: rynkowe (najlepsze) 137, mleczarniane 134, wiejskie 120, do kuchni 114.

JAJA

—W lutym sytuacja na międzynarodowych rynkach jajcarskich była słaba. Wobec wzmożonej produkcji jaj świeżych, stonkowo wcześniej zapoczątkowanej w b. r., dowozy jaj silnie wzrosły przy niezwiększonej konsumpcji.

W całym okresie sprawozdawczym ceny jaj kształtowały się w Anglii pod wpływem tendencji: zniżkowej.

W Niemczech urzędowe ceny jaj są sztywne i nie mogą być przekroczone. Produkcja jaj świeżych wzrasta w dalszym ciągu, ale nie w tym stopniu, w jakim przewidywano. Import jaj zagranicznych uległ zwiększeniu, w znacznie wyższym niż dotychczas stopniu wzrósł import jaj z Rumunii i Węgier. Na czele państw, importujących jaja do Niemiec, stoi Dania i Holandia; regularnie — choć w mniejszych ilościach — dostarczają też na rynek niemiecki towar Norwegia, Finlandia, Irlandia i Polska. Dowozy jaj z chłodni, jak również zapasy jaj w chłodniach zmniejszyły się.

Londyn. — Oficjalne notowania jaj z końca miesiąca — w sh za 120 sztuk: angielskie 10.6÷13.3, irlandzkie 10.6÷13.0, duńskie 8.6÷10.3, holenderskie 7.9÷11.6, szwedzkie 7.3÷9.9, litewskie 8.0÷9.9.

Berlin. — Notowania jaj w hurcie w okresie 26/I÷22/III — w fenigach za sztukę: niemieckie pełno świeże do picia ponad 65 g 11-5, duże A 60÷65 g 11, duże B 55÷60 g 10-5, duże C 50÷55 g 9-75, duże D 45÷50 g 9, niemieckie świeże: ponad 65 g 11-25, duże A 60÷65 g 10-75, duże B 55÷60 g 10-25, duże C 50÷55 g 9-5, duże D 45÷50 g 8-75, wysortowane wagi powyżej 45 g 9, — poniżej 45 g 8, mrożone i konserwowane ponad 65 g 10, duże A 9-5, duże B 8-75, duże C 8-25, duże D 7-75, zagraniczne o wadze ponad 65 g 11, duże A 10-5, duże B—10, duże C 9-25, duże D 8-5, bułgarskie oryginalne i polskie oryginalne 9-5.

METALE

ŻELAZO. — W II połowie lutego na światowym rynku żelaza nie nastąpiły poważniejsze zmiany. Na zjeździe europejskiego kartelu rurowego, który się odbył w Paryżu w dn. 22÷23/II, postanowiono przedłużyć jego działalność do końca 1940 r. Zalatwiono zmiany w kontyngentach, spowodowane przesunięciem granic w Środkowej Europie, i przedłużono umowy kartelu z rurowniami w Holandii i Włoszech; są również prowadzone rokowania z rurowniami szwedzkimi. Na wszystkich ostatnio odbytych zebraniach E. I. A. stwierdzono, że brak podstaw do wzrostu popytu na wyroby hutnicze na rynku światowym, a zmienia się tylko w poszczególnych tygodniach stopień niepewności. Ponieważ nie można zaprzeczyć, że zapotrzebowanie na żelazo na rynku światowym stopniowo wzrasta, należało się spodziewać bardziej ożywionej kampanii wiosennej; działa tutaj hamująco wciąż niewyjaśniona sytuacja polityczna. Oprócz rabatów, udzielanych jawnie, celem zwalczania konkurencji amerykańskiej, są również stosowane w różnych rozmiarach rabaty tajne, stanowiąc dla żelaza prętowego sh 3÷5 na t. W handlu żelazem profilowanym panuje jeszcze zastój, należy się jednak wkrótce spodziewać ożywienia wiosennego. Popyt na żelazo taśmowe jest dosyć ożywiony. Na rynku blachy nastrój się polepszył. Konkurencja amerykańska na rynku blachy grubej cokolwiek się zmniejszyła. Przy blachach cienkich rabaty spadły o sh 5; jedynie wytwórcy francuscy udzielają na blachach ocynkowanych opusty, wynoszące sh 10÷15.

Stan rynku żelaza w poszczególnych krajach przedstawiał się następująco:

W Stanach Zjedn. stan rynku żelaza utrzymał się mniej więcej na dotychczasowym poziomie. Stan zatrudnienia hut żelaznych wyniósł w ostatnim tygodniu sprawozdawczym 53-7% zdolności wytwórczej — wobec 54-8% w tygodniu poprzednim i 30-4% w odpowiednim tygodniu ub. r. Ten drobny spadek wytwórczości nie odgrywa większej roli i został wywołany nie zmniejszeniem się ilości zamówień, lecz nagromadzeniem się zapasów w niektórych hutach. Mocniejsza tendencja na rynku złomu wskazuje na ogólne polepszenie się sytuacji hutnictwa. Ponieważ produkcja hutnicza w Stanach Zjedn. wciąż jeszcze przewyższa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, wywóz żelaza amerykańskiego na rynki światowe utrzymuje się na wysokim poziomie, wywołując konieczność obniżania cen przez E. I. A. Eksport amerykański obejmuje przede wszystkim żelazo handlowe oraz blachę grubą i kieruje się głównie na Daleki Wschód. W Chinach i Indiach Holenderskich daje się odczuć również konkurencja australijska, która jednak dotąd nie przybrała większych rozmiarów.

W Niemczech większe zmiany na rynku żelaza nie zaszły. Przywóz rud i żużli wyniósł w 1938 r. 24 119 tys. t — wobec 23 693 tys. t w 1937 r., czyli utrzymał się mniej więcej na tym samym poziomie, przywóz żelastwa wzrósł z 558 tys. t do 1 146 tys. t (100%), import surówki i stopów zwiększył się z 180 tys. t do 472 tys. t (160%) i wytworów walcowanych z 369 tys. t do 420 tys. t (13%). Wywóz rud, żużli i żelastwa utrzymywał się w obu tych latach na bardzo niskim poziomie, wywóz surówki i stopów spadł z 116 tys. t do 68 tys. t (43%), a wytworów walcowanych z 2 566 tys. t do 1 908 tys. t (27%).

We Francji rynek żelaza, pomimo lekkiej poprawy, przedstawiał się w dalszym ciągu niekorzystnie. W produkcji hutniczej we Francji trwało w dalszym ciągu lekkie

polepszenie. Wytwórczość surówki w styczniu b. r. wyniosła 571 tys. t — wobec 560 tys. t w grudniu ub. r., a stali surowej 593 tys. t — wobec 576 tys. t. W ruchu było 87 wielkich pieców. Tegoroczna produkcja styczniowa była wprawdzie mniejsza od produkcji zeszlórocznej w analogicznym miesiącu, lecz przewyższała wytwórczość we wszystkich pozostałych miesiącach 1938 r. Natomiast zmniejszył się eksport wytworów hutniczych (surówka, półwyroby i wyroby gotowe) z 204 tys. t w grudniu ub. r. na 153 tys. t w styczniu b. r. Należy jednak zauważyć, że przeciętny wywóz hutniczy wyniósł w 1938 r. zaledwie 143 tys. t miesięcznie.

Na belgijskim rynku żelaza większe zmiany nie zaszły. Produkcja wytworów hutniczych w styczniu b. r. (w nawiasach — dane dla stycznia 1938 r.) przedstawiała się (w tys. t) następująco: surówka 231 (260), stal surowa 204 (222), wyroby walcowane 162 (136). Napływ zamówień, zaksięgowany przez Cosibel w okresie 1÷25/II, wyniósł ok. 99 tys. t, z czego na rynek krajowy wypada ok. 38 tys. t, a na eksport ok. 61 tys. t, Stan taki możnaby uważać za zadowalający, gdyby nie to, że w podanej ilości zamówień aż 35% przypada na półwyroby. Drugą ujemną cechą obecnego rynku żelaza są zmienne ceny eksportowe, wywołane przeważnie konkurencją amerykańską.

Na angielskim rynku żelaza panował zastój. W okresie sprawozdawczym żadna zmiana na lepsze nie zaszła. Obroty żelazem utrzymują się w wąskich granicach. Klientela wstrzymuje się od udzielania zamówień długoterminowych. W wielu wypadkach są wykończane jeszcze dawne zamówienia. Tylko niektóre stalownie mają pełne zatrudnienie. Przeważają zamówienia rządowe na specjalne gatunki stali, natomiast napływ zamówień prywatnych nie doznał wyraźnej poprawy. Na rynku surówki brak było większego ożywienia. Surówka nisko-fosforowa była bardziej poszukiwana, niż odlewnicza; zwiększył się także nieco popyt na surówkę hematytową. Ożywiła się nieco działalność walcowni półwyrobów. W zakresie wyrobów gotowych zawiody nadzieje na wzrost zamówień stoczni okrętowych na blachę grubą. Eksport przedstawia się również niekorzystnie, przy czym szczególnie daje się odczuwać konkurencja amerykańska.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dn. 17/II 1939 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewnicza Nr III (25-30% Si)	—	—	—
tomasowska	—	—	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	—	—
platyny	—	—	—
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	5. 5.0	5. 5.0
belki	—	4.17.6	4.17.6
kątownicy	—	4.18.0	4.18.0
blacha okrętowa, rezerwarowa itp.	—	—	—
szyny stalowe	—	—	—
bednarka	—	5.15.0	5.15.0

drut-walcówka	—	—	—
blacha tomasowska	—	5.17.0	5.17.0
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkowany	—	—	—
gwoździe druciane	—	—	—

METALE NIEŻELAZNE.—W II połowie lutego po dłuższym okresie depresji na światowym rynku metali nieżelaznych nastąpiło zahamowanie tendencji zniżkowej, a nawet zaznaczyła się lekka wyżka cen. Do takiej zmiany nastroju przyczynił się stan rynku miedzi w Stanach Zjedn., który ulega stopniowemu polepszeniu. Choć obroty metalami nie wykazały większego wzrostu, jednak ogólny nastrój znacznie się poprawił. Ponieważ obecne ceny metali nieżelaznych (z wyjątkiem cyny) należy uważać za zbyt niskie, lekka ich wyżka jest zjawiskiem naturalnym. Można przypuszczać, że zapoczątkowany w okresie sprawozdawczym zwrot ku lepszemu na światowym rynku metali utrzyma się nadal.

Stan rynku poszczególnych metali przedstawiał się następująco:

Na rynku miedzi panował lepszy nastrój i ceny z lekka wyżkowały. Do poprawy sytuacji przyczynił się wzrost zbytu krajowego miedzi w Stanach Zjedn. z 15.5 tys. sh t w styczniu b. r. do 19.8 tys. sh t w lutym b. r. Choć liczby te są jeszcze dosyć niskie, należy jednak zauważyć, że zbyt ogólny jest dosyć znaczny, gdyż eksport miedzi utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, wynosząc w grudniu ub. r. 37.5 tys. sh t miedzi rafinowanej, a w styczniu b. r. 21.9 tys. sh t. W b. r. oczekiwana jest w kołach przemysłowych wyżka zbytu miedzi o 10÷15%. Na jeszcze większą wyżkę zbytu, bo wynoszącą ok. 25%, liczy się w przemyśle elektrotechnicznym. Jest również nadzieja na pewną poprawę cen na rynku lon-

dyńskim, dzięki zmniejszeniu o 5% produkcji przez kartel miedzi. Obecna cena krajowa miedzi w Stanach Zjedn. wynosi 11.25 cts., a eksportowa cif Europa 10.07½ cts. za lb.

Na rynku cyny zaznaczała się tendencja utrzymana. Wyżka kursu tego metalu nastąpiła w bardzo słabym stopniu, gdyż—z jednej strony—zapasy światowe wzrosły z 32.9 tys. t w końcu stycznia do 33.6 tys. t w końcu lutego, a z drugiej—ceny cyny, w przeciwieństwie do innych metali, są dosyć wysokie. Stan zaopatrzenia rynku w cynę jest w zupełności wystarczający. Międzynarodowy kartel cyny na posiedzeniu w dn. 22/III b. r. ustalił kwoty produkcyjne na II kwartał z uwzględnieniem stanu zapasów. Pewne nadzieje na wzmocnienie rynku cyny są pokładane z racji projektowanego przez Stany Zjedn. zgromadzenia większego zapasu tego metalu dla celów wojennych.

Rynek ołowiu nie wykazywał większych zmian. Zbyt jego nie przedstawiał się na ogół korzystnie, gdyż chociaż wzrosło zapotrzebowanie wytwórni kabli, lecz jednocześnie zaznaczyło się osłabienie popytu ze strony przemysłu budowlanego. Jeśli mimo to ceny utrzymują się na dotychczasowym poziomie, to należy to przypisać dobremu stanowi statystycznemu ołowiu. Kartel czuwa nad tym, aby produkcja była ściśle dostosowana do zbytu.

Rynek cynku wykazywał tendencję utrzymaną. Zapotrzebowanie na cynk było niedostateczne, gdyż większe zamówienia angielskie na ocynkowane blachy dla obrony powietrznej miały charakter przejściowy.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga—terminowe): miedź standard zwyklowała o £ 1/8 wzgl. 3/16, miedź elektrolityczna i rafinowana podniosły się w cenie o £ 1/2, cyna zwyklowała o £ 1 wzgl. 1 1/2, ołów podrożał o £ 1/16 wzgl. potaniał

o 1/16, cynk zyskał £ 1/8 wzgl. 1/16, złoto straciło sh 0.1 na uncję, a blacha biała sh 1 na skrzyńce; ceny innych metali nie uległy zmianie, przyczym srebro nie było notowane.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali—w £ za 1 016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzyńkę o 112 arkuszach o wym. 20" × 14" × 0.24 m/m, platyny—w £ za uncję, złota—w sh za uncję i srebra—w d na uncję.

Metal	Poprzedni okres ultimo	Okres maksim. mum	sprawozdawczy:	
			mini-mum	ultimo
Miedź				
standard:				
kasa .	41 1/2-9/16	+2 3/16	41 1/8	41 5/8-11/16
term. .	41 3/4-7/8	42 1/2	41 3/4	42-1/16
elektrol. .	46 1/2-47 1/2	48 1/4	46 1/2	47-48
rafinow. .	46 1/4-47 1/2	48 1/4	46 1/4	46 3/4-48
Cyna:				
kasa .	212 3/4-213 215		211 3/4	213 1/2-214
term. .	211 3/4-212 214 3/4		211 3/4	213 1/4-1/2
Ołów:				
kasa .	14 9/16-1/4	14 7/16	14 1/8	14 1/4-5/16
term. .	14 5/16-3/8	14 1/8	14 1/4	14 1/4-5/16
Cynk:				
kasa .	13 3/8-7/16	13 3/4	13 1/4	13 7/16-9/16
term. .	13 5/8-11/16	13 7/8	13 1/2	13 11/16-3/4
Glin:				
dla kraju	94	94	94	94
„ zagr.	90	90	90	90
Nikiel:				
dla kraju	180-185	185	180	180-185
„ zagr.	180-185	185	180	180-185
Blacha				
biała . .	21 1/4	21 1/4	20 1/4	20 1/4
Platyna				
„spong” .	7 1/4	7 1/4	7 1/2	7 1/4
Srebro:				
kasa . .	—	—	—	—
term. . .	—	—	—	—
Złoto .	148.4	148.5	148.2	148.3

PRZEDRUK DOZWOLONY. LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **Z A GRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/32 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor: **EDMUND CZAPLICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego Sukc. K. Anstadta Spółka Akcyjna w Łodzi

ma zaszczyt zawiadomić, że w sobotę dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu przy ul. Pomorskiej Nr 34/36 odbędzie się

51 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r., podział zysku i w związku z tym udzielenie Zarządowi pokwitowania z dopełnionych czynności;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie stałych poborów dla członków Zarządu i określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej za 1939 r.;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub zaświadczenia wydane na dowód ich złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej z wyszczególnieniem posiadanych numerów akcji nie później, jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 342-11-13

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI AKCYJNEJ

S. Barcikowski, Spółka Akcyjna w Poznaniu

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w lokalu firmy przy ul. Składowej 13/18.

Przedmiotem Walnego Zgromadzenia będą następujące sprawy:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
- 2) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne głosy.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia na Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na jeden tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia na Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

R. Barcikowski S. A. w Poznaniu

Rada Nadzorcza: J. Czepczyński, Prezes
Zarząd: W. Czepczyński i St. Kłosiński
390-12-13

III OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Zachodnio-Małopolska Akcyjna Spółka Naftowa i Gazowa“

podaje do wiadomości, iż mocą uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 30 stycznia 1939 r. do Nr rep. 200/39

obniżony został kapitał akcyjny Spółki

o sumę zł 500 000 do kwoty zł 500 000.

W związku z powyższym wzywa się wierzycieli w trybie art. 441 Kod. Handl., aby — jeśli nie zgadzają się na obniżenie kapitału akcyjnego — zgłosili swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty trzeciego ogłoszenia. 245-9-11-13

II OGŁOSZENIE

Dyrekcja Banku Naftowego, Spółka Akc. we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1939 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Banku Naftowego S. A. we Lwowie, przy ul. Leona Sapiehy L. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Sprawozdanie Rady, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej za 1938 r.;
- 4) Zatwierdzenie zamknięcia rachunków za 1938 r., udzielenie absolutorium Radzie i Dyrekcji za okres sprawozdawczy i powzięcie uchwały o użyciu wyniku bilansowego;
- 5) Uzupełniające wybory do Rady;
- 6) Wybór Komitetu Rewizyjnego i ustalenie wynagrodzenia;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Kasie Banku najpóźniej na dni 7 (siedm) przed terminem Zgromadzenia. W razie niemożności osobistego przybycia, można udzielić pełnomocnictwa do zastąpienia, na którym wystarcza podpis bez legalizacji notarialnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądania te powinny być zgłoszone nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia. 396-12-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE DOROCZNE

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1939 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Nowy Świat 41 m. 28, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r., oraz powzięcie uchwały co do pokrycia strat i udzielenie Zarządowi absolutorium za jego czynności w 1938 r.;
- 4) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1939 r.;
- 5) Wybór trzech członków Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokość ich wynagrodzenia;
- 7) Upoważnienie Zarządu do wypłacenia na rachunek dywidendy za 1939 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu;
- 8) Wolne wnioski. 360-11-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Dal“ Towarzystwo Handlu Międzynarodowego

Spółka Akcyjna w Warszawie, Aleja na Skarpie Nr 77

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

na dz. 18 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Al. na Skarpie Nr 77 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1938;
- 2) Uchwała w przedmiocie podziału zysków;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Uchwały w przedmiocie nabycia urządzeń i nieruchomości;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej. 414-12-13

Zarząd Spółki Akcyjnej dla Handlu i Przemysłu Włóknistego „Włókno Polskie”

podaje do wiadomości, że na dz. 14 kwietnia 1939 r. na godz. 16 w lokalu Notariusza Juliana Siennickiego w gmachu Hipoteki w Warszawie zwołane zostaje

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Powzięcie decyzji w sprawie dalszej działalności Spółki; 2) Zmiana przedmiotu działalności Spółki, a w wyniku tego zmiana § 2 statutu; 3) Odwołanie członków Zarządu; 4) Ustalenie liczby członków Zarządu i wybory do Zarządu.

Zarząd proponuje nadać § 2 statutu Spółki brzmienie następujące: „Przedmiotem działalności Spółki jest handel półfabrykatami włóknistymi, przedstawicielstwo fabryk i domów handlowych, krajowych i zagranicznych, prowadzenie zakładów hotelowych i innych z wyłączeniem jednakże przedsiębiorstw, wyszczególnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 r. w sprawie wyszczególnienia rodzajów przedsiębiorstw, mających znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej („Dz. Ust. R. P.” z 1928 r. Nr 103 poz. 918)”.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje, względnie zaświadczenia, określone w art. 399 § 2 K. H. najdalej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 389-12-13

II OGŁOSZENIE O LIKWIDACJI

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Przemysł i Handel Włókienniczy „Print”, Spółka Akcyjna w Łodzi. Piotrkowska 56

które odbyło się w dn. 28 grudnia 1938 r.

uchwaliło likwidację Spółki.

Likwidatorami wybrani zostali: Herman Harkawi w Łodzi oraz Juliusz Margolin w Łodzi.

Niniejszym wzywamy wierzycieli wyżej wspomnianej Spółki do zgłoszenia ich wierzycielności najdalej w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia w myśl art. 449 Kodeksu Handlowego.

Herman Harkawi, Juliusz Margolin jako likwidatorzy Spółki „Przemysł i Handel Włókienniczy „Print” Spółka Akcyjna w likwidacji. 363-11-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Kraj” Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych dawniej Alfred Vaedtke w Kutnie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 kwietnia 1939 r. o godz. 12.30 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Chmielnej 26 m. 3 w Warszawie

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1938 r. oraz podział zysku; 3) Zatwierdzenie planu działalności i budżetu na 1939 r.; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski. 403-12-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Maszyn S. Waberski i S-ka, Spółka Akcyjna w Warszawie

zwołuje na dz. 15 kwietnia b. r. na godz. 2 po poł. w kancelarii notariusza R. Jelnickiego przy ul. Kapucyńskiej 6

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 2) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Wybór jednego członka Zarządu, w miejsce ustępującego; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej. 330-10-13

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Łódzkiego Fabryki Nici

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 14 kwietnia 1939 r. w piątek o godz. 11 przed południem w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Niciarskiej Nr 2 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za 1938 r.; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.; 7) Wybór członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej; 8) Zatwierdzenie emerytur, udzielonych przez Zarząd byłym pracownikom; 9) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 13 statutu — najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki. 386-12-13

III OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Spółki z o. o. „Zgodność”

której siedziba znajduje się w Warszawie przy ul. Wiejskiej 3 niniejszym w myśl przepisów art. 268 K. H. zawiadamiają, że Walne Zgromadzenie udziałowców Spółki, odbyte w dn. 18 lutego 1939 r., uchwaliło

rozwiązać Spółkę

po przeprowadzeniu likwidacji, i że dzień otwarcia likwidacji został ustalony na dz. 18 lutego 1939 r.

W związku z powyższym Likwidatorzy Sp. z o. o. „Zgodność” niniejszym wzywają wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzycielności w ciągu trzech miesięcy od ostatniego, trzeciego, ogłoszenia.

236-8-11-13

(—) Piotr Łowieniecki
(—) Antoni Wereszczyński

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Kopalni i Hut Miedzi i Ołowiu „Zofia”

w Miedziance pod Kielcami

zwołuje na dz. 15 kwietnia 1939 r. o godz. 11 rano w kancelarii rejenta Colonna Walewskiego w gmachu Hipoteki w Kielcach

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z porządkiem obrad:

Upoważnienie Zarządu do wydzierżawienia i oddania eksploatacji kopalni i pokładów rudy miedzi i innych metali. 316-10-13

II OGŁOSZENIE

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej

„Prasa Nowa” Zakłady Wydawnicze i Graficzne

w Ł w o w i e

odbyte w dn. 10 marca 1939 r. uchwaliło

obniżenie kapitału zakładowego o zł 400 000

tj. do kwoty zł 1 200 000 przez umorzenie 800 sztuk akcji po zł 500 każda.

Stosownie do art. 441 Kod. Handl. wzywa się wierzycieli aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu 3 miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. 345-11-13-15

Zarząd Przędzalni Bawełny „Teodor Steigert”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 kwietnia 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Miłonowej 35/37

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok oper. 1938;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.;
- 4) Powzięcie uchwały w sprawie przeznaczenia zysku;
- 5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonywania przez nie obowiązków;
- 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia dla nich;
- 7) Wolne wnioski.

Do uczestniczenia w powyższym Zgromadzeniu uprawnieni będą PP. Akcjonariusze, którzy — zgodnie z § 22 statutu Spółki — złożą w Spółce swe akcje lub też zaświadczenia depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

358

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskich Zakładów Przemysłowych Wyrubu Drożdży Prasowanych, Stodu i Spirytusu, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w środę dn. 12 kwietnia 1939 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Próznej Nr 14

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1938;
- 3) Wnioski Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

435

Bank Towarzystw Spółdzielczych, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że — zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 25 marca b. r.

dywidendę za rok 1938 w wysokości zł 10

od jednej akcji wypłaca się w kasach Centrali i Oddziału Wileńskiego Banku w zamian za kupon Nr 10.

Przy przedstawieniu tego kuponu do zapłaty należy jednocześnie złożyć akcję lub odpowiedni dowód depozytowy Banku celem dołączenia nowego arkusza kuponowego — zgodnie z wymaganiem art. 6 statutu Banku.

447

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Wyróbów Dziaonych i Tkanych „R. Lipszyc”
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w piątek dn. 14 kwietnia 1939 r. o godz. 3.30 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Piramowicza 11/13

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu wraz z opinią Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r., tudzież powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 2) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz określenie ich wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

454

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryki Portland-Cementu „Szczakowa”

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

52 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Szczakowie w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 4 po poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, za rok gospodarczy 1938;
- 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej, przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938, tudzież powzięcie uchwały co do podziału zysku;
- 3) Udzielenie absolutorium dla władz Spółki;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 5) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia delegatów Rady Nadzorczej do indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych oraz wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej;
- 7) Udzielenie upoważnienia do sprzedaży wzgl. zamiany pojedynczych parcel.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego, mają prawo — w myśl § 16 Statutu Spółki — zgłosić na piśmie do Zarządu, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, dodatkowe sprawy do porządku dziennego, które będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w oryginale lub zaświadczenie na dowód złożenia akcji u notariusza lub w jednej z krajowych instytucji kredytowych w następujących miejscach: w Warszawie, w kasie Spółki, Plac Napoleona 3 m. 7, w Bielsku, w Śląskim Zakładzie Kredytowym, w Bazylei, w Schweizerischer Bankverein in Basel.

430

I OGŁOSZENIE

Zarząd Rosyjsko-Włoskiego Towarzystwa Wyróbów Włóknistych

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 11 w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego, w gmachu Hipoteki, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938;
- 2) Wybory do władz Towarzystwa;
- 3) Upoważnienie Zarządu do działań hipotecznych;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl artykułu 399 § 2 Kodeksu Handlowego, PP. Akcjonariusze, chcący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Biurze Zarządu lub też dowody ich zdeponowania u notariusza, przynajmniej na tydzień przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia.

434-13-14

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Sp. Akc. Zakład Leczniczy „Pod Piastem”

w Irowroclawiu, w likwidacji

zawiadamia, że w dn. 16 kwietnia 1939 r. o godz. 11 rano odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

w Warszawie, ul. Widok 23 m. 3.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie, zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r. i udzielenie pokwitowania Komisji Likwidacyjnej;
- 3) Upoważnienie Komisji Likwidacyjnej do sprzedaży nieruchomości Spółki;
- 4) Wybór Rady Nadzorczej;
- 5) Wynagrodzenie Komisji Likwidacyjnej na 1939 r.;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 9/IV 1939 r. złożyć swoje akcje lub dowody bankowe w biurze Komisji (ul. Piusa XI Nr 36 m. 3).

343-11-13

Zarząd Pabianickiej Spółki Akcyjnej Przemysłu Chemicznego
w Pabianicach

na zasadzie § 18 statutu zaprasza PP. Akcjonariuszów na

43 DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

mające się odbyć we środę dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 9 rano w biurze Zarządu w Pabianicach przy ulicy Piłsudskiego Nr 5, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu z 42 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 5 maja 1938 r. oraz stwierdzenie wykonania uchwał tegoż Walnego Zgromadzenia;
- 3) Przyjęcie sprawozdania rocznego, bilansu rocznego oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938; powzięcie decyzji w sprawie bilansu rocznego oraz udzielenia Zarządowi pokwitowania;
- 4) Powzięcie decyzji w sprawie użycia czystego zysku;
- 5) Ustalenie wynagrodzeń dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybory do Zarządu oraz wybór Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Zgłoszenia w przedmiocie zamieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia powinny być przedłożone Zarządowi nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcyj u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej oraz w banku „Schweizerischer Bankverein“, Basel (Szwajcarski Związek Bankowy w Bazylei). 432-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Sukiennych Ch. Rubin, Sp. Akc.

w Tomaszowie Maz.

zawiadamia, że w **poniedziałek dn. 17 kwietnia 1939 r. o godz. 5 po poł.** w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Limanowskiego Nr 32/34 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 1938 r. oraz Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r.; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Przyznanie wynagrodzenia członkom Zarządu; 7) Uchwalenie budżetu na 1939 r.; 8) Wybór Zarządu; 9) Wybór Rady Nadzorczej; 10) Wolne wnioski. 347-11-13

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Marconi

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 29 kwietnia b. r. o godz. 12** w lokalu Spółki przy ul. Narbutta 29 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938; 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Uchwalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu Spółki (ul. Narbutta 29) swoje akcje, względnie dowody złożenia ich u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 448-13-14

Zarząd Pierwszej Warszawskiej Palarni Kawy, Cykorii
i Surogatów Kawy „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów, Sp. Akc.

w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 16 m. 30** w lokalu przy ul. Żytniej Nr 10 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego zebrania;
 - 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok sprawozdawczy 1938;
 - 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku strat i zysków za rok 1938 i udzielenia Zarządowi pokwitowania;
 - 4) Podział zysku za rok 1938;
 - 5) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na rok 1939;
 - 6) Zmiana paragrafu 1 statutu Spółki, dotycząca skrócenia dotychczasowego brzmienia firmy: „Firma brzm.: „Pierwsza Warszawska Palarnia Kawy, Cykorii i Surogatów Kawy „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów, Spółka Akcyjna w Warszawie”. Statut pierwotny Spółki ogłoszony był w „Zbiorze Praw i Rozporządzeń Rządu” Nr 58, p. 1493 z 28 marca 1914 roku na brzmienie o treści następującej: „Firma brzm.: „Pluton T. i M. Tarasiewiczów”, Sp. Akc. w Warszawie. Statut pierwotny Spółki ogłoszony był w „Zbiorze Praw i Rozporządzeń Rządu” Nr 58 p. 1493 z 28 marca 1914 roku”;
 - 7) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży lub zamiany nieruchomości, położonej w Warszawie przy ul. Żytniej Nr 10, hip. Nr 2513 A, stanowiącej własność Spółki, oraz do przekazania Zarządowi Miejskiemu w m. st. Warszawie tytułem darowizny części placu, stanowiącego teren, przeznaczony do regulacji ul. Żytniej;
 - 8) Upoważnienie Zarządu do rozbiórki poprzecznej oficyny starej, wybudowania na jej miejsce nowego domu, oraz rozbudowy zakładu fabrycznego na nieruchomości Grzybowska 37, hip. Nr 1050 w Warszawie;
 - 9) Zatwierdzenie preliminarza globalnej sumy do wysokości zł 300 000 na rozbudowę gmachu fabrycznego oraz budowę domu na posesji przy ul. Grzybowskiej 37 w Warszawie;
 - 10) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
 - 11) Wolne wnioski.
- PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Żytniej Nr 10 swoje akcje, względnie kwity na zdeponowane akcje u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej. 445

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Gazy Ziemne“

Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego we Lwowie

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

na **dz. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 10.30** w sali posiedzeń Spółki we Lwowie, ul. Akademicka 7, III piętro, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za okres gospodarczy od 1 stycznia do 31 grudnia 1938 r.;
 - 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1938 oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
 - 3) Uchwała co do użycia czystego zysku i wynagrodzenia władz nadzorczych Spółki;
 - 4) Wybory do Rady Nadzorczej;
 - 5) Wybór Komisji Rewizyjnej na rok 1939;
 - 6) Wnioski.
- Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki we Lwowie, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia akcje Spółki lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcyj u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej. 450

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w Wilnie w lokalu Banku (ul. Ad. Mickiewicza Nr 8)

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW WILEŃSKIEGO BANKU ZIEMSKIEGO.

Akcje, albo zaświadczenia instytucyj kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją fakowych, powinny być złożone w Banku przed dniem 19 kwietnia b. r.

Depozytariusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dniem 19 kwietnia b. r. powiadomić Bank o zamierzonym uczestnictwie w Zgromadzeniu.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, mogą zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy (§ 102 statutu). Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później, jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia (§ 101 Statutu).

O ile powyższe Zgromadzenie nie dojdzie do skutku, to następne Walne Zgromadzenie — prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na nim akcji — stosownie do Statutu Banku (§ 106), zwołane zostanie na dz. 17 maja b. r. o godz. 6 po poł.

Porządek dzienny:

- 1) Referaty Komisji Rewizyjnej i Zarządu oraz związane z nimi wnioski;
- 2) Zatwierdzenie nowej emisji listów zastawnych;
- 3) Uzupełnienie kapitału zakładowego Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego;
- 4) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków oraz podział zysków za 1938 r.;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok 1938 z bilansem i prowizorycznym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski;
- 6) Preliminarz wydatków na rok 1939;
- 7) Pokwitowanie władz Banku z wykonania przez nie obowiązków (art. 390 § 2 pkt. 3 Kodeksu Handlowego);
- 8) Wybory.

443

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Cerata“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 11 rano odbędzie się w biurze Zarządu Sp. Czerniakowska 84 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu za 1938 r., bilans oraz r-k zysków i strat za tenże okres;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Budżet wydatków na rok 1939;
- 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągnięcia pożyczki hipotecznej długoterminowej w instytucji oraz sumie i na warunkach do uznania Zarządu;
- 5) Wydzielenie z hipoteki w Wojciechowie działki, na której mieszczą się domki robotnicze i ewentualna sprzedaż tejże za cenę i na warunkach w/g uznania Zarządu;
- 6) Wybór czł. Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni najmniej na 7 dni naprzód złożyć swe akcje, wzgl. kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki, Czerniakowska 84.

429-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej dla Handlu Rurami

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 20 kwietnia b. r. o godz. 17 w lokalu biura Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego Nr 19.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1938 r.;
- 4) Budżet wydatków na 1939 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wynagrodzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

436

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Łódzka Fabryka Kapeluszy dawniej Herman Schlee“

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 16 w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Targowej Nr 2 odbędzie się

43 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 rok i w związku z tym udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności;
- 4) Budżet na 1939 rok;
- 5) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowo sprawy do porządku dziennego najpóźniej do dn. 8 kwietnia 1939 r.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swe akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 15 kwietnia 1939 r.

458-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego, Spółka Akcyjna

w Będzinie

zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Będzinie, ul. Sączewskiego Nr 23 w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 16 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1938;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1938;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki, lub w Śląskim Zakładzie Kredytowym S. A. w Katowicach, ul. Piłsudskiego 8, co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

456-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Akcyjne Sukiennej Manufaktury

Leonhardt, Woelker i Girhardt w Łodzi, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w biurze Zarządu Spółki przy ul. Leonhardta 1 w Łodzi

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Uchwała w przedmiocie pokrycia straty;
- 5) Ustalenie liczby członków Zarządu na rok 1939, wybór Zarządu oraz ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w tym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub właściwe kwity depozytowe najpóźniej dn. 17 kwietnia 1939 r. w biurze Zarządu Spółki.

438-13-14

Zarząd firmy Fabryka Produktów Chemicznych Liban, Spółka Akcyjna w Krakowie

zawiadamia, że

XVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Krakowie przy Rynku Kleparskim L. 4, z porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej oraz zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za 1938 r.;
- 2) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonanych przez nie obowiązków;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie rozdziału zysku;
- 4) Dodatkowy wybór Rady Nadzorczej;
- 5) Plan działania na 1939 r.;
- 6) Wnioski.

U w a g i. — PP. Akcjonariusze, którzy chcą wykonać prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu, winni akcje lub statutom przewidziane zaświadczenia złożyć w Spółce w Krakowie przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu (§ 16 statutu). 457

I OGŁOSZENIE

Zarząd Nowo-Wilejskiej Fabryki Masy Drzewnej i Papieru SPÓŁKA AKCYJNA

komunikuje, że w dn. 30 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Kuczkuryskach powiatu wileńsko-trockiego odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938; 3) Podział zysków; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór członków Zarządu; 6) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 7) Zmiana § 3 Statutu i nadanie mu brzmienia następującego: „Siedzibą Spółki są Kuczkuryski powiatu wileńsko-trockiego”; 8) Zmiana § 5 statutu i nadanie mu brzmienia następującego: „Akcje Spółki są na okaziciela”; 9) Wolne wnioski. 427-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Zakładów Inżynieryjno-Budowlanych Dr Czesław Kłoś” SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 20 odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie ul. Marszałkowska 87

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1938 oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Podział zysków; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski. 446

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE Spółki Osadniczej w Poznaniu, Spółki Akcyjnej

odbędzie się w czwartek dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Rzeczypospolitej Nr 1 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie rachunków za 1938 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie sprawozdań, przyjęcie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1938, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Uchwała co do zużycia zysku; 5) Wybory do Rady Nadzorczej; 6) Uchwalenie nowego statutu Spółki, w szczególności zmiana §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 dotychczasowego statutu.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem Zarządowi Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone Zarządowi Spółki zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej, krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału, mogą wnieść o umieszczenie dodatkowych spraw na porządku dziennym obrad Walnego Zgromadzenia. W tym celu akcjonariusze winni zgłosić do Zarządu pisemne żądanie, wskazując konkretne wnioski oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji i to nie później jak na 14 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia.

Poznań, dn. 3 kwietnia 1939 r.

Spółka Osadnicza w Poznaniu Spółka Akcyjna
453 (—) Jan Słomiński

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Emil Eisert i Bracia Schweikert Spółka Akcyjna w Łodzi

podaje do ogólnej wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Gdańskiej Nr 47 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 4) Podział i wypłata zysku za 1938 r.; 5) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1939 r.; 7) Wybór 1 członka Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący brać udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 15 statutu Spółki — złożyć na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu odnośne dowody. 451

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Bolesław Rotkowski i S-ka Zakłady Graficzne Spółka Akcyjna w Łodzi

podaje niniejszym do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do art. 56 i 57 prawa o spółkach akcyjnych — w sobotę, dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Dowborczyków 18 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Podział zysków za 1938 r.; 5) Sprawy budowlano-inwestycyjne; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 59 prawa o spółkach akcyjnych — złożyć swoje akcje w Zarządzie na 7 dni przed Zebraniem, tj. do dn. 22 kwietnia 1939 r. 460-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Pończoszniczego Jakób Koban zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Zarządu w Łodzi przy ul. Zeromskiego 23

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za tenże okres operacyjny i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej z pełnionych czynności; 4) Uchwała w sprawie podziału zysku; 5) Wybór członków Zarządu i ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje względnie zaświadczenia, określone w art. 399 K. H., najdalej na dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia. 483-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego dawniej Magister Klawe, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 16 w siedzibie Spółki przy ul. Karolkowej 22-24 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

powyższej Spółki z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rachunku zysków i strat za ubiegły rok obrotowy 1938; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 5) Wybór członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie uposażeń członków Zarządu; 6) Podwyższenie kapitału zakładowego i w związku z tym zmiana § 4 statutu; 7) Wolne wnioski.

W związku z punktem 6 porządku obrad, zamiast dotychczasowego brzmienia § 4 statutu Spółki Akcyjnej: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 500 000 (półtora miliona) i jest podzielony na 15 000 (piętnaście tysięcy) akcji na okaziciela po zł 100 (sto) nominalnej wartości każda” — projektowane jest następujące brzmienie tegoż § 4 statutu: „Kapitał zakładowy wynosi zł 3 000 000 (trzy miliony) i jest podzielony na 30 000 (trzydzieści tysięcy) akcji na okaziciela po zł 100 (sto) nominalnej wartości”.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zebraniu, winni złożyć w biurze Zarządu akcje swoje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych, zatwierdzonych przez władze, z wyszczególnionymi numerami akcji, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zebrania. 477-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiej Fabryki Wyrobów Gumowych „Wargum“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1939 r. o godz. 19 w biurze Zarządu, Czerniakowska 84 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zysków i strat za 1938 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium; 5) Podział zysków za 1938 r.; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.; 7) Wybory do Zarządu; 8) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki na 7 dni przed Zgromadzeniem.

505-13-14

I OGŁOSZENIE

Radziwiłł, Wimmer i Żeleński

Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie

XXVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

S. A. dla Wyrobów z Gliny i Piasku Radziwiłł, Wimmer i Żeleński we Lwowie odbędzie się w sobotę dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 17 (5) po południu w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3-go Maja 14.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu za 1938 r.;
- 2) Sprawozdanie z kontroli zamknięcia rachunków, oraz wniosek na udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Uchwała w sprawie wyniku bilansu;
- 4) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariuszów, którzy uprawnieni są do głosowania i zechcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, uprasza się, aby akcje bez kuponów bieżących, względnie poświadczenia zdeponowania tychże u notariusza lub w instytucjach kredytowych najpóźniej do dn. 15 kwietnia 1939 r. jako ustawowo ustalonym terminie, złożyli w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3-go Maja 14, albo też w Kasie Spółki we Lwowie — Stryjska 108.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą z zachowaniem przepisów art. 394 Kodeksu Handlowego zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mają być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

501

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akc. Tomaszowska Przędzalnia Włny Czesankowej SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd 30, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r.;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysku;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uposażenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Spółce najpóźniej na 7 dni przed jego terminem i nie odebrać ich przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, o których jest mowa w art. 399 Kod. Handl. 468-13-15

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne“ w Warszawie

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w południe w kancelarii Notariusza Romana Jelnickiego przy ul. Kapucyńskiej Nr 6 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r. i udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej pokwitowania z czynności, dokonanych w 1938 r.; 3) Budżet na 1939 r.;
- 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 5) Pełnomocnictwa dla Zarządu; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący umieszczenia swych wniosków na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić do Zarządu pisemne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków do dn. 12 kwietnia 1939 r. 480

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akcyjna

na zasadzie § 16 statutu ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 11 przed południem w lokalu Zarządu Spółki Akcyjnej w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr 204.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, protokołu Komisji Rewizyjnej, jak również bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonanych przez nie obowiązków; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego oraz planu działalności Spółki na 1939 r.; 6) Wybór członków Zarządu; 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zebraniu, winni złożyć w Zarządzie swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia najpóźniej na 7 dni przed zebraniem (§ 16 statutu).

Na mocy § 16 statutu, akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia piśmiennego żądania ze wskazaniem konkretnych wniosków, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 495

I OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

firmy Lloyd Bydgoski, Spółka Akcyjna

odbędzie się w środę dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 9 rano w lokalu Lloyd Bydgoskiego w Bydgoszczy przy ul. Grodzkiej 17 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z czynności za rok operacyjny 1938 i przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Ewentualne wnioski akcjonariuszy zgłoszone w myśl § 11 statutu Spółki.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej w trybie przewidzianym w § 2 art. 399 Kodeksu Handlowego.

Bydgoszcz, dn. 27 marca 1939 r.

Lloyd Bydgoski, Spółka Akcyjna

Rada Nadzorcza: Zarząd:
(—) L. Barciszewski (—) St. Zawadzki, (—) M. Maryński
przewodniczący 465-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Lubońskiej Fabryki Drożdży dawniej G. Sinner, Spółka Akc.

w Luboniu, pow. poznański

podaje do wiadomości, że Nadzwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszy z dn. 27 lutego 1939 r. uchwaliło obniżenie kapitału akcyjnego z kwoty zł 3 768 600 na zł 2 500 000 — przez umorzenie 12 686 sztuk akcji a zł 100 na imienną kwotę zł 1 268 600, brzmiałych na okaziciela.

W myśl art. 441 k. h. wzywa się wierzycieli Spółki aby wnieśli swe sprzeciwy — jeżeli nie zgadzają się na obniżenie — w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego ogłoszenia do Zarządu Spółki w Luboniu pow. poznański, w celu zaspokojenia lub zabezpieczenia pretensyj.

Lubon, dn. 28 marca 1939 r.

502

(—) Inż. Józef Sztark

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wytwarzania Metalowych „Metros” Spółka Akc. w Częstochowie dawniej M. Rosenstein

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w środę dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 11 w lokalu siedziby Zarządu przy ul. Berka Joselewicza 3 w Częstochowie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938; 3) Wynagrodzenie członków Zarządu w 1938 r.; 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorium; 6) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przysługuje PP. Akcjonariuszom, którzy złożą akcje w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

470-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Fabryk Ołówków „St. Majewski” SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w Pruszkowie przy ul. Ołówkowej Nr 1 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1938 i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Uchwała o podziale zysków; 4) Wybory członków Zarządu; 5) Wybory członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia; 6) Uchwały w związku z uczczeniem pięćdziesięciolecia istnienia fabryki ołówków w Pruszkowie; 7) Podwyższenie kapitału zakładowego (akcyjnego) o zł 990 000, to jest z sumy zł 2 700 000 do sumy zł 3 690 000, drogą nowej emisji 1 650 akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł 600 każda akcja, ustalenie warunków emisji, wyłączenie akcjonariuszów od poboru części akcji nowej emisji i zmiana § 4 statutu Spółki przez nadanie § 4 następującego brzmienia: „§ 4. Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 3 690 000 (trzy miliony sześćset dziewięćdziesiąt tysięcy) i jest podzielony na 6150 (sześć tysięcy sto pięćdziesiąt) pełnoopłaconych akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł 600 (sześćset) każda”; 8) Uchwała w sprawie przeznaczenia części funduszu rezerwowego wolnego, pozostającego do rozporządzenia akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, mający zamiar wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje albo kwity depozytowe lub zastawne banków i instytucji kredytowych najpóźniej do dn. 19 kwietnia 1939 r. w biurze Zarządu Spółki w Pruszkowie, w godzinach od 8 do 13 z wyjątkiem niedziel i świąt. 466

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i S-ka SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, iż w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 3 po poł. w biurze Spółki w Łodzi, przy ul. Andrzeja Nr 78 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 3) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłosić swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Spółki.

Akcjonariusze, życzący zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego, winni takowe złożyć na piśmie do Zarządu Spółki najpóźniej do dn. 12 kwietnia 1939 r. 509

Zarząd Zakładów Przemysłowo-Budowlanych „Dźwignia“

Spółka Akcyjna w Sosnowcu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w niedzielę dn. 23 kwietnia 1939 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Swobodnej L. 3 w Sosnowcu, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zağajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1938 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rach. strat i zysków za rok operacyjny 1938, dokonanie podziału zysków i udzielenie pokwitowań Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1939 r.; 5) Upoważnienie Zarządu do ewentualnego kupna, sprzedaży lub wydzierżawiania; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej i członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Zmiana dotychczasowego statutu, a mianowicie: w § 1 zamiast słów „nadal istnieć będzie pod tą samą firmą” wprowadza się — „poczynając od 1939 r. istnieć będzie pod firmą Zakłady Przemysłowe „Dźwignia” Spółka Akcyjna w Sosnowcu”; w § 2 po słowach „prawa obowiązującego” dodaje się — „przemianowanych w 1939 r. na Zakłady Przemysłowe „Dźwignia” Spółka Akcyjna w Sosnowcu”; w § 6 zamiast „art. od 115 do 121 względnie od 122 do 125 prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39/1938 poz. 383)” wprowadza się „art. od 433 do 439 względnie od 440 do 443 Kodeksu Handlowego (Dz. Ust. 57/1934 poz. 502)”; w § 12 zamiast „art. 54 i 55 prawa o spółkach akcyjnych” wprowadza się „art. 394 i 395 Kodeksu Handlowego”; w § 14 zamiast „art. 56 i 57 prawa o spółkach akcyjnych” wprowadza się „art. 396 i 397 Kodeksu Handlowego” i zamiast „art. 59 prawa o spółkach akcyjnych” wprowadza się „art. 398 Kodeksu Handlowego”; w § 24 zamiast „art. 69 prawa o spółkach akcyjnych” wprowadza się „art. 409 Kodeksu Handlowego” i zamiast „art. 116 prawa o spółkach akcyjnych” wprowadza się „art. 435 Kodeksu Handlowego”; w § 29 zamiast „z pięciu do dziesięciu” wprowadza się „z trzech do pięciu”; §§ 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, oraz od 15 do 23, 25, 26, 27, 28 i od 30 do 47 włącznie pozostają niezmiennymi, oraz zatwierdzenie statutu Spółki w nowym brzmieniu; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 18 statutu Spółki — złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody banku na ich posiadanie co najmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Wolne wnioski będą rozpatrywane, o ile zostaną przedstawione na piśmie Zarządowi najpóźniej do 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem. 489

I OGŁOSZENIE

XXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Ziemskiego Banku Hipotecznego, Spółki Akc. we Lwowie

odbędzie się dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 11 w lokalu Banku we Lwowie, przy ul. Słowackiego 14 I p.

Porządek dzienny:

- 1) Zağajenie oraz wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z działalności i stanu Banku za 1938 r., zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r. i udzielenie absolutorium Dyrekcji i Radzie Nadzorczej Banku; 3) Rozdział zysku; 4) Zatwierdzenie norm szacunkowych; 5) Wybór 4 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wnioski po myśli § 67 statutu.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu są uprawnieni ci akcjonariusze, którzy po myśli § 60 statutu najpóźniej 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą w kasie Banku swoje akcje lub zaświadczenia, przewidziane prawem. Uprawnionym do wstępu na Walne Zgromadzenie będą wydane legitymacje.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą nie później jak 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego.

Lwów, dn. 27 marca 1939 r.

Dyrekcja

Ziemskiego Banku Hipotecznego, Spółki Akcyjnej we Lwowie
499-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Banku

Bank für Handel und Gewerbe Poznań

Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Spółka Akc. w Poznaniu

zawiadamia, że odbędzie się w sobotę dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w południe w lokalu Banku w Poznaniu, ul. Maślarska 8a

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1938 r.;
- 2) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r. oraz podział zysków;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożyli w banku: Bank für Handel und Gewerbe, Poznań — Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu Spółka Akcyjna w Poznaniu, najpóźniej 7 dnia roboczego przed wyznaczonym Walnym Zgromadzeniem do godz. 14 akcje tegoż banku, przeznaczone do uczestniczenia, wraz z spisem numerów tych akcji, a, o ile tych akcji nie otrzymali, odpowiednie noty ugodowe, względnie kwity depozytowe wyżej wspomnianego banku i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, mającego siedzibę w Polsce, albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Dla akcjonariuszów, mających miejsce zamieszkania stale w Niemczech; instytucją złożenia jest na tych samych warunkach Dresdner Bank w Berlinie.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądanie to powinno być zgłoszone nie później niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy złożeniu dowodu poświadczenia przepisanej ilości akcji. 497

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „Łubna“

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w kancelarii Notariusza Stanisława Jurkiewicza w Warszawie Kapucyńska 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat, powzięcie uchwały i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe. 514

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego „Leśce“

SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 18 w kancelarii Notariusza Stanisława Jurkiewicza w Warszawie Kapucyńska 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r. oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Podział zysków; 5) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe. 513

Zarząd I-go Polskiego T-wa Kapieli Morskich, Sp. Akc. w Gdyni

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w Warszawie w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 18 lokal ul. Świętokrzyska Nr 28 sala konf. Tow. Przejrzności. Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Zatwierdzenie bilansu; 3) Wybory władz T-wa; 4) Wolne wnioski.

462-13-15

Francuska Spółka Akcyjna

Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź“

Société Anonyme des Mines de Czeladź

Siedziba Towarzystwa: Paryż, ul. de la Victoire 76

PP. Akcjonariusze Towarzystwa Bezimiennego Kopalń Węgla „Czeladź“ proszeni są o przybycie na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w piątek dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 11 rano w siedzibie Towarzystwa w Paryżu ul. de la Victoire 76.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie rachunków za rok operacyjny 1938;
- 4) Ustalenie dywidendy;
- 5) Wyznaczenie członków Rady Zarządzającej;
- 6) Ustalenie marki obecności dla Rady Zarządzającej;
- 7) Wyznaczenie członka Komisji Rewizyjnej;
- 8) Upoważnienie dla członków Rady Zarządzającej do rokowań z Towarzystwem;
- 9) Oznaczenie dzienników polskich, w których mają być zamieszczone ogłoszenia, przewidziane przez statut.

W myśl art. 28 statutu, mają prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu jedynie Akcjonariusze, posiadający przynajmniej dwadzieścia akcji. Właściciele mniejszej ilości akcji niż dwadzieścia, mogą jednak, w celu dopuszczenia ich do udziału w Walnym Zgromadzeniu, łączyć się dla osiągnięcia tej niezbędnej liczby i powierzyć jednemu spośród siebie swe przedstawicielstwo.

Akcje na okaziciela winny być złożone co najmniej na pięć dni przed datą Walnego Zgromadzenia, tj. najpóźniej w dn. 22 kwietnia 1939 r. w kasach Société Générale de Crédit Industriel et Commercial w Paryżu, przy ul. de la Victoire L 66, w jego oddziałach paryskich, podmiejskich i na prowincji w regionalnych bankach, zrzeszonych z tym Zakładem, wreszcie w Banku Handlowym w Warszawie.

487

Rada Zarządzająca

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawska Fabryka Guzików“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Radzywińskiej Nr 7, odbędzie się

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności; 5) Ustalenie na 1939 r. liczby członków Zarządu oraz ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Podwyższenie kapitału zakładowego Spółki o zł 200 000 do sumy zł 600 000; 8) Emisja obligacji; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, określone w art. 399 K. H.

488-13-15

Zarząd Zakładów Włókienniczych Karol T. Buhle w Łodzi

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 27 kwietnia b. r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Spółki przy ul. Hipotecznej Nr 7/9

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r.; 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz Rady Nadzorczej; 6) Ustalenie czynności i wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

478

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Fabryki Chustek Fantazyjnych i Wyrobów Włókienniczych
„TOGA“, Spółka Akcyjna w Łodzi**

zawiadamia, że w dn. 27 kwietnia b. r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Mackiewicza Nr 5

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r.; 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego oraz Komisji Rewizyjnej; 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

479

I OGŁOSZENIE

Zarząd Częstochowskiej Fabryki Igieł i Wyrobów Metalowych

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Spółki ul. Fabryczna 21/23

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie bilansu oraz sprawozdanie za 1938 r.; 2) Budżet i plan działania na 1939 r.; 3) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania wolnych wniosków do dn. 20 kwietnia b. r. Termin składania akcji wyznacza się do dn. 20 kwietnia b. r. W myśl art. 61 Prawa o Spółkach Akcyjnych Walne Zgromadzenie, zwołane zgodnie z przepisami, jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych w nim akcji.

482

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Mijaczowskich Odlewni Stali
i Zakładów Mechanicznych „Bractwa Bauerertz“, Spółka Akcyjna**

podaje do wiadomości, że Walne Zgromadzenie, odbyte w dn. 22 marca 1939 r., uchwaliło

obniżyć kapitał akcyjny Spółki o zł 20 000 czyli do sumy zł 1 980 000, i wzywa wierzycieli Spółki, aby, jeśli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu 3 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

481

Zarząd Fabryk Szkła Ujście, Spółka Akcyjna dawniej Friedr. Siemens w Ujściu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 kwietnia 1939 r. o godz. 14 odbędzie się w sali Bazaru Poznańskiego w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1938 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za 1938 r. oraz podział zysku; 4) Uchwalenie pokwitowania dla władz Spółki; 5) Wybory do Rady Nadzorczej; 6) Powzięcie uchwały o podwyższeniu kapitału akcyjnego o zł 500 000'00 z wyłączeniem dotychczasowych akcjonariuszów od prawa poboru nowych akcji; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 18 statutu — najpóźniej do dn. 4 kwietnia b. r. złożyć w biurze Zarządu odnośne dowody.

504

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryk Chemicznych „Radocha“

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1939 r., tj. w sobotę, o godz. 12 w południe odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Królewskiej Nr 3

ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat oraz bilansu za rok sprawozdawczy 1938 i udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Podział czystego zysku za 1938 r.; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na 1939 r.; 6) Wybory członków Rady Nadzorczej oraz wyznaczenie wynagrodzenia; 7) Ustalenie liczby członków Zarządu, wybory członków Zarządu i wyznaczenie wynagrodzenia.

Akcjonariusze, posiadający akcje imienne, mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, o ile są zapisani do księgi akcyjnej Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze, posiadający akcje na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki (Warszawa, Królewska 3) najpóźniej do dn. 22 kwietnia b. r. Zamiast akcji mogą być składane zaświadczenia, określone w § 2 art. 399 Kod. Handl.

473

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Zakłady Przemysłowe „Sitkówka“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 kwietnia 1939 r. o godz. 19 w lokalu firmy w Warszawie, przy ul. Zielnej Nr 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki za 1938 r.; 5) Powzięcie uchwały w sprawie wyniku bilansowego; 6) Zatwierdzenie aktów kupna i dzierżawy nieruchomości, zawartych przez Zarząd; 7) Upoważnienie Zarządu do zawierania aktów kupna i dzierżawy nieruchomości; 8) Zatwierdzenie preliminarza na 1939 r.; 9) Wybór władz Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

506

Zarząd Lesienickiej Fabryki Drożdży Prasowanych i Spirytosu Spółki Akcyjnej we Lwowie

zwołuje niniejszym

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1939 r. o godz. 10 przed poł. w Warszawie, przy ul. Czackiego 12 w lokalu firmy „Zjednoczone Drożdżownie“ Sp. z o. o. z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok administracyjny 1938; 4) Zatwierdzenie dokonanej w dn 23 grudnia 1938 r. kooptacji członków Rady Nadzorczej; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 6) Powzięcie uchwały co do rozdziału czystego zysku; 7) Powzięcie uchwały w sprawie przeniesienia części kapitału zapasowego na kapitał rezerwowy; 8) Powzięcie uchwały co do rozdziału kapitału rezerwowego Spółki; 9) Zmiana statutu Spółki przez obniżenie kapitału akcyjnego; 10) Wybór statutowej liczby członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami po myśli art. 379 Kodeksu Handl.; 11) Ustalenie wysokości wynagrodzenia, żetonów i kosztów podróży członków Rady Nadzorczej; 12) Powzięcie uchwały w sprawie wierzytelności Spółki z tytułu udzielonych pożyczek; 13) Wolne wnioski.

Zaznacza się, że 10 punkt porządku dziennego w jego ustalonym powyżej brzmieniu porządku dziennego umieszczony został na porządku obrad Walnego Zgromadzenia na żądanie grupy akcjonariuszy, przedstawiających 1/5 część kapitału akcyjnego, a to stosownie do pisma tejże grupy z dn. 10 lutego 1939 r.

Celem wykonania prawa głosowania na Walnym Zgromadzeniu należy najpóźniej do dnia 8 przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje, uzasadniające prawo głosu (do których nie muszą być dołączone arkusze kuponowe), w kasie Spółki w Lesienicach k/Lwowa, albo w Banku Dyskontowym Warszawskim S. A. w Warszawie i w oddziałach jego we Lwowie i Krakowie, albo w Banku Handlowym w Warszawie S. A. lub w oddziale jego w Lublinie. Posiadanie jednej akcji nadaje prawo do jednego głosu. Prawo głosowania może być wykonane osobiście lub przez pełnomocnika, bez względu na to, czy tenże jest akcjonariuszem, czy nie. Pełnomocnictwo winno być pisemne.

476-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Paweł Roprowski i S-ka, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu przy ul. Moniuszki 9 m. 26. o godz. 4 po południu w dn. 12 kwietnia 1939 r., z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku zysków i strat; 4) Upoważnienie dla Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania nieruchomości; 5) Wybory Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, zechcą złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki na tydzień przed terminem.

475-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Garbarskiej Temler i Szwede, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Warszawie w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 15 w biurze Zarządu przy ul. Okopowej 78.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1938 r.; 3) Rozpatrzenie bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1938 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Pokwitowanie Zarządu z działalności; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub dowody na nie, na 7 dni przed terminem Zebrania.

486

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pabianickich Fabryk Wyrobów Bawełnianych „Krusche i Ender“

podaje niniejszym do wiadomości, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 11 przed południem odbędzie się w biurze Spółki w Pabianicach przy ul. Zamkowej Nr 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;

2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok gospodarczy 1938, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za ten rok, tudzież pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z tytułu ich działalności w tym roku;

3) Uchwała co do podziału zysków;

4) Wybór członków Rady Nadzorczej i członków Zarządu w myśl § 18 statutu; wybór Prezesa Zarządu i jednego zastępcy oraz udzielenie im pełnomocnictwa do samodzielnego działania i podpisywania dokumentów w imieniu Spółki;

5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;

6) Wniosek o podwyższenie kapitału zakładowego Spółki o zł 5312500 do ogólnej wysokości zł 20187500;

7) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności gospodarczej na 1939 r.;

8) Zmiana §§ 4, 5 i 18 statutu Spółki:

a) projektowane brzmienie § 4:

„Wymagane przez prawo ogłoszenia, pochodzące od Spółki, umieszczane będą w „Monitorze Polskim”, tudzież w piśmie, wskazanym stosownie do przepisu ustawy przez Ministra Przemysłu i Handlu”;

dotychczasowe brzmienie § 4:

„Ogłoszenia Spółki, przewidziane przez prawo o spółkach akcyjnych bądź przez statut niniejszy — winny być zamieszczane w „Monitorze Polskim”, w tygodniku „Polska Gospodarcza” oraz w jednym z pism codziennych warszawskich i łódzkich — stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów”;

b) projektowane brzmienie § 5:

„Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 20187500 i podzielony jest na 4250 akcji po zł 4750 nominalnej wartości każda”;

dotychczasowe brzmienie § 5:

„Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 14875000 i podzielony jest na 4250 akcji po zł 3500 nominalnej wartości każda, całkowicie opłaconych”;

c) projektowane brzmienie pierwszego zdania § 18:

„Walne Zgromadzenie wybiera z pośród wybranych członków Zarządu Prezesa Zarządu i jednego lub dwóch jego zastępców”;

dotychczasowe brzmienie pierwszego zdania § 18:

„Walne Zgromadzenie wybiera z pośród wybranych członków Zarządu Prezesa Zarządu i dwóch jego zastępców”.

Gdyby Walne Zgromadzenie w powyższym terminie do skutku nie doszło, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 2 maja b. r. o godz. 11 przed południem do tegoż lokalu, z tym samym porządkiem dziennym, które będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

498-13-14

Likwidatorzy firmy „Tissages et Manufacture de Soieries Tkalnia i Manufaktura Jedwabi”, Spółka Akcyjna

mającej siedzibę w Warszawie przy ul. Leszno 12, zawiadamiają

o otwarciu likwidacji tej firmy i wzywają wierzycieli do zgłoszenia swych wierzytelności

w ciągu 6 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia w siedzibie Spółki.

Likwidatorzy:

Ludwik Wachtel, Natan Reinhertz, Henryk Sulkes

485

Zarząd Spółki Akcyjnej „Papiernia Mokwin“

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości że wobec niedojścia do skutku, z powodu braku quorum, Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dz. 29 marca 1939 r.

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

stosownie do p. 10 statutu Spółki odbędzie się dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Zarządu w Mokwinie, pow. Kostopol, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r., sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie swych obowiązków; 4) Uchwalenie wysokości dywidendy za 1938 r. oraz podziału zysków; 5) Ustalenie liczby członków Zarządu na 1939 r. operacyjny i upoważnienie Zarządu do dokooptowania nowych członków; 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub zaświadczenia, przewidziane w art. 399 § 2 K. H. przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki w Mokwinie, pow. Kostopol.

Powyższe Walne Zgromadzenie, jako zwołane powtórnie, będzie ważne, a uchwały jego prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

508-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Metalowych Jan Serkowski

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki przy ul. Nowolipie Nr 76/78 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938, udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, zobowiązani są przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki posiadane akcje lub kwity depozytowe.

490

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce”, Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia b. r. (wtorek) o godz. 13 odbędzie się w lokalu Banku Dyskontowego Warszawskiego, S. A., ul. Fredry 8

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za r. 1938, uchwała w sprawie podziału zysku oraz określenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej za rok 1938; 2) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.; 3) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje względnie zaświadczenia notarialne lub instytucji kredytowych nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

492

Dyrekcja Banku Handlowego w Warszawie**SPOŁKI AKCYJNEJ**

stosownie do § 16 statutu Banku, niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

68 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w czwartek dn. 20 kwietnia 1939 r., o godz. 17, w gmachu Banku Handlowego w Warszawie, S. A., przy ul. Traugutta 7, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za 1938 r., sprawozdania Komisji Rewizyjnej oraz wniosków Rady i Komisji Rewizyjnej; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków za 1938 r.; 4) Udzielenie Radzie i Dyrekcji pokwitowania z wykonania obowiązków w 1938 r.; 5) Wybór członków Rady; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Oznaczenie wynagrodzenia członków Rady na 1939 r., oraz członków Komisji Rewizyjnej za 1938 r.; 8) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć posiadane akcje, w myśl § 14 statutu, najpóźniej do czwartku, 13 kwietnia 1939 r., godz. 2 po południu, w kasie Instytucji Centralnej Banku Handlowego w Warszawie, S. A., lub w kasie jednego z oddziałów miejskich w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej Nr 18, lub Tłomackie Nr 1, bądź też w kasie jednego z oddziałów prowincjonalnych, jak: w Cieszynie, Częstochowie, Gdyni, Kaliszu, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Radomiu, Sosnowcu, Wilnie i Włocławku. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej, oraz w następujących bankach zagranicznych: British Overseas Bank Ltd. w Londynie, Hambros Bank Ltd. w Londynie, Banca Commerciale Italiana w Mediolanie i Comptoir National d'Escompte de Paris w Paryżu. 511

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych Drzewiecki i Jeziorański, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 6 po poł. w biurze Zarządu Spółki przy ul. Aleje Jerozolimskie 71 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r. i uchwalenie podziału zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza na 1939 r.; 4) Wybory do Zarządu — w myśl paragrafu 5 statutu Spółki; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje swe lub zaświadczenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 71 najpóźniej do dn. 18 kwietnia 1939 r. 474-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przechowania i Przewozu Mebli i Towarów A. Wróblewski i S-ka

zawiadamia, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 14 w biurze Spółki przy ul. Marszałkowskiej 108 odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r. i powzięcie odpowiedniej uchwały w tym przedmiocie; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji są obowiązani zgłosić swe prawa do głosu na 7 dni przed terminem zebrania. 510-13-14

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Siemens**SPOŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zwołuje na dz. 27 kwietnia 1939 r. godz. 16 w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr 23

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Reasumcja uchwał Walnych Zgromadzeń z dn. 11/XII 1934 r., 28/XII 1935 r., 25/I 1937 r., 20/XII 1937 r., 15/XII 1938 r., które zatwierdziły zamknięcia rachunkowe Spółki za lata 1933/34, 1934/35, 1935/36, 1936/37, 1937/38 oraz zatwierdzenie sprawozdań za te lata w brzmieniu skorygowanym, wg wymagań ustawy z dn. 18/III 1932 r. o tymczasowym stosowaniu wyjątkowych zasad bilansowania („Dz. Ust. R. P.” Nr 25, poz. 226).

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub też zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza lub w Banku Handlowym w Warszawie, Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie, lub innej odpowiedniej instytucji kredytowej krajowej; Centraleuropäische Länderbank w Wiedniu, Wiener Bank-Verein w Wiedniu, Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu, Deutsche Bank w Berlinie — zarówno w centralach, jak i filiach tychże Banków. W zaświadczeniu należy wymienić ilość oraz numery akcji, jak również stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. 493

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Parfumerie d'Orient”, Spółka Akc. w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego Nr 16 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór prezydium; 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1938 r. oraz podział zysków; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie złożonego przez Zarząd preliminarza budżetowego na 1939 r.; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w biurze Zarządu posiadane akcje na okaziciela lub kwity depozytowe, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 507

Międzynarodowe Towarzystwo Osadnicze, Spółka Akc.

w Warszawie, Nowogrodzka 50

Bilans za rok operacyjny 1937/38 na dz. 31 marca 1938 r.

AKTYWA. — 1) Kasa zł 961'85; 2) Banki: a) rachunki bieżące zł 8 763 87, b) wkłady terminowe zł 253 578'00; 3) Udziały w obcych przedsiębiorstwach zł 1 392 698'79; 4) Dłużnicy zł 263 486'63; 5) Sumy przechodnie zł 771'55; 6) Ruchomości zł 4 836'42; 7) Straty: a) w 1936/37 r. zł 39 670'13, b) w 1937/38 r. zł 60 448'85; **Razem zł 2 032 216'09.**

8) Sumy pozabilansowe zł 4 520'00.

PASYWA. — 1) Kapitał akcyjny zł 500 000'00; 2) Wierzytelności zł 1 527 807'34; 3) Sumy przechodnie zł 4 408'75; **Razem zł 2 032 216'09.**

4) Sumy pozabilansowe zł 4 520'00.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 76 019'26; 2) Amortyzacja zł 859'27; 3) Składki do instytucji zawodowych i społecznych zł 300'00; **Razem zł 77 178'53.**

ZYSKI. — 1) Odsetki zł 16 729'68; 2) Strata zł 60 448'85; **Razem zł 77 178'53.**

(—) M. B. Lepecki, Prezes Zarządu; (—) M. Pankiewicz, Dyrektor, Komisja Rewizyjna: (—) St. Riedel, (—) L. Siedlowski, (—) L. Szepietowski, (—) T. Jaśkiewicz. (—) Leon Bączkiewicz, Prokurent Spółki. 471

Rachunek bilansu w dn. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty zł 53 631'42; 2) Budynki zł 110 794'97; 3) Urządzenia techniczne zł 27 087'62; 4) Inwentarz biurowy zł 2 049'60; II. Majątek płynny: 5) Gotówka w kasie zł 3 414'21; 6) Banki zł 78 563'10; 7) Papiery procentowe zł 4 754'00; 8) Rymesy zł 4 474'13; 9) Akcje i udziały zł 37 975'16; 10) Materiały zł 817'13; 11) Półfabrykaty zł 901'50; 12) Gotowe wyroby zł 5 010'09; 13) Dłużnicy zł 49 361'28; 14) Ogrodzenie zł 1 079'28; 15) Wątpliwe należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 28 818'36; 16) Spec. rach. przech. różnic kursowych zł 49 764'42; 17) Strata w 1938 r. zł 2 172'74; **Razem zł 460 669'01.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy zł 100 000'00; 2) Kapitał zapasowy zł 55 000'00; 3) Kapitał rezerwowo: a) rezerwa specjalna zł 19 000'00, b) ekw. sprzed. gruntów zł 249 597'40, razem zł 268 597'40; II. Kapitał amortyzacyjny zł 30 437'80; III. Kapitał obligacyjny: 5) Rezerwa podatkowa zł 5 116'60; IV. Zobowiązania: 6) Wierzyciele różni zł 549'96; 7) Dywidenda z 1937 r. zł 180'00; 8) Tantiema z 1937 r. zł 36'50; 9) Reszta zysku z 1937 r. zł 750'75; **Razem zł 460 669'01.**

Rachunek strat i zysków w dn. 31 grudnia 1938 r.

STRATY. — 1) Administracja zł 21 485'38; 2) Podatki zł 8 008'47; 3) Amortyzacja zł 6 130'17; 4) Zwrot urz. dz. techn. firm. Ferrum zł 2 060'00; 5) Dłużnicy zł 4 783'68; 6) Reszta zysku z 1937 r. zł 750'75; **Razem zł 43 218'45.**

ZYSKI. — 1) Odsetki zł 6 582'63; Najem lokali i maszyn zł 30 697'37; 3) Urządzenia techniczne zł 729'51; 4) Inwentarz biurowy zł 16'75; 5) Materiały zł 35'58; 6) Półfabrykaty zł 24'87; 7) Gotowe wyroby zł 47'49; 8) Redukcja amortyzacji zł 1 972'66; 9) Różnice kursowe zł 188'10; 10) Reszta zysku z 1937 r. zł 750'75; 11) Strata w 1938 r. zł 2 172'74; **Razem zł 43 218'45.**

Zarząd: Inż. Kołtuniuk Roman, Inż. Pyndus Eugeniusz

439

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Polski Przemysł Rorkowy“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 13 odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Solec Nr 59

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1938 r., podział zysków oraz plan działalności na 1939 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed Zebraniem. 428-13-14

II R. H. B. V. 103

Sąd Okręgowy w Samborze postanawia firmie

Boryslawska Spółka Akcyjna Przetworów Oleju Skalnego

w B o r y s ł a w i u

wpisać do rejestru handlowego Dział B zmiany § 7 statutu Spółki.

„Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów podwyższono kapitał akcyjny o kwotę zł 59 400 do kwoty zł 309 400, a w związku z powyższym zmieniono brzmienie § 7 statutu, w następującym brzmieniu:

„Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 309 400 i rozpada się na 3 094 sztuk akcji pełnowpłaconych, na okaziciela opiewających o wartości nominalnej po zł 100 każda, z czego 2 500 sztuk akcji I emisji, a 594 sztuk akcji II emisji”. 444

I OGŁOSZENIE

Zarząd Golezowskiej Fabryki Portland-Cemento, Spółki Akcyjnej

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

40 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Golezowie, w biurze Spółki w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 10 przed poł., z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie z działalności Zarządu za rok gospodarczy 1938, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą; 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej; 3) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1938 oraz wniosek Rady Nadzorczej Spółki w sprawie podziału czystego zysku za rok 1938; 4) Udzielenie absolutorium organom Spółki; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej — według paragr. 16 statutu Spółki; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej — według paragr. 22 statutu Spółki; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla delegatów Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w oryginale lub zaświadczania na dowód złożenia akcji u notariusza lub w jednej z instytucji kredytowych w następujących miejscach: w Bielsku — w Śląsku Zakładzie Kredytowym, w Golezowie — w Kasie Spółki, w Bazylei — w Schweizerischer Bankverein.

431

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zap“ Zakłady Przemysłowe Sp. Akc. Mechanicznej Obróbki Drzewa i Metali, oraz Fabryka Przetworów Spożywczych w Bydgoszczy

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 14 w lokalu Spółki w Bydgoszczy ul. Kwiatowa Nr 4 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków, oraz sprawozdań Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki za 1938 r.; 3) Powzięcie uchwały co do zysku z 1938 r.; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członka Rady Nadzorczej, delegowanego do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru; 7) Rozpatrzenie wniosków, które wpłyną do Zarządu Spółki w przepisowym terminie; 8) Wolne wnioski bez uchwał.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą przyjąć udział w Walnym Zebraniu, winni na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć, za pokwitowaniem, w biurze Zarządu Spółki swoje akcje, względnie kwity depozytowe.

Zgłoszenie dodatkowych spraw na porządek dzienny PP. Akcjonariusze mogą składać na ręce Zarządu nie później, jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zebrania.

441

Niniejszym pozwalamy sobie zwrócić PP. Akcjonariuszom uwagę na uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Akcjonariuszy z dn. 16/XII 1938 r., która upoważnia Zarząd Spółki

do sprzedaży akcji Spółki IV emisji

co do których dawni akcjonariusze nie dokonali prawa poboru.

Termin dodatkowy do poboru kończy się po 14 dniach od daty ogłoszenia i prosimy zainteresowanych o zgłoszenie subskrypcji w oznaczonym terminie do Zarządu Spółki w Czechowicach.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Elektrycznego „Czechowice“ w Czechowicach

452

I OGŁOSZENIE

W środę, dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w Katowicach w lokalu biurowym Lignozy Spółki Akcyjnej przy ul. Dworcowej 13

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Lignozy, Spółki Akcyjnej w Katowicach

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938;
- 2) Zatwierdzenie zamknięć rachunkowych za rok operacyjny 1938 i podział czystego zysku;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybory członków Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki w Katowicach przy ul. Dworcowej 13. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w jednym z banków krajowych. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Na dowód złożenia akcji wzgl. zaświadczenia wystawi Spółka pokwitowanie, które służyć będzie jako legitymacja do wstępu na Walne Zgromadzenie i jako dowód ilości głosów.

Katowice, dn. 31 marca 1939 r.

Zarząd:
Szefer

461-13-15

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Warszawsko-Łódzkiego Towarzystwa Handlowego
SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 26 kwietnia b. r. o godz. 18 w Łodzi, w siedzibie Spółki przy ul. Wólczańskiej pod Nr 135, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 3) Udzielenie pokwitowania likwidatorom; 4) Zatwierdzenie budżetu na rok 1939; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski likwidatorów; 7) Wnioski Akcjonariuszów.

W celu uzyskania prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze Spółki, przy ul. Wólczańskiej 135, swoje akcje na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

440-13-15

I OGŁOSZENIE

Albertyńska Fabryka Papieru i Tektury, Spółka Akc. w Albertynie

powiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1939 r. o godz. 18 odbędzie się w Albertynie w biurze Zarządu Spółki

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 roku i powzięcie w tym przedmiocie uchwał;
- 3) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Podział zysków;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny przy zachowaniu ustawowego terminu.

426-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zgierskiej Fabryki Maszyn Juliusza Hoffmana

Spółka Akcyjna w Zgierzu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 24 kwietnia 1939 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Zgierzu przy ul. Jen. Dąbrowskiego Nr 20

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków za lata 1937 i 1938 oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; 4) Reorganizacja Spółki w związku z artykułem 430 K. P. C.; 5) Uchwalenie programu oraz budżetu na 1939 r.; 6) Zmiany w statucie: przewidziany w par. 9 statutu: „Zarząd składa się z 3 członków” — otrzymuje brzmienie następujące: „Zarząd Spółki składa się przynajmniej z trzech członków z grona akcjonariuszy lub osób z poza ich grona. powołanych przez Walne Zgromadzenie”; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcje lub właściwe dowody depozytowe dają prawo uczestniczenia na Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w biurze Zarządu Spółki w Zgierzu przy ul. Jen. Dąbrowskiego Nr 20 przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed jego zakończeniem.

Wolne wnioski należy zgłaszać do dn. 10 kwietnia 1939 r.

464-13-14

„FIM” Towarzystwo dla Rozwoju Przemysłu Metalowego
w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans roczny netto na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Ruchomości zł 870'00; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 105'12; Gotówka w bankach zł 14 515'50; Akcje zł 509 171'17; Dłużnicy: Koszty organizacji zł 3 737'80; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące 1939 r. zł 250'00; Pozostałość niepodniesionej dywidendy zł 1 440'00; **Suma aktywów zł 530 089'59.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 500 000'00; Kapitał zapasowy zł 748'77; Rezerwa na pokrycie zobowiązań specjalnych zł 8 610'79; Kapitał amortyzacyjny zł 43'50; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące 1938 r. zł 4 000'00; Zysk zł 16 686'53; **Suma pasywów zł 530 089'59.**
Zobowiązań zagranicznych nie było.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 21 090'17; Odpisy na kapitał amortyzacyjny zł 43'50; Amortyzacja zł 1 868'90; Zysk zł 16 686'53; **Razem zł 39 689'10.**

ZYSKI. — Procenty zł 271'15; Dywidenda za 1937 r. od posiadanych papierów wartościowych zł 39 417'95; **Razem zł 39 689'10.**

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 14 marca 1939 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów zwołane zostało w trybie art. 398 § I K. H. 463

Zjednoczone Ziemiańskie Mleczarnie Parowe w Warszawie

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Kasa zł 485'97; Banki zł 25 118'50; Papiery procentowe zł 768'00; Gospody zł 2 240'50; Dłużnicy i wierzyciele zł 4 365'00; Nieruchomości zł 622 021'12; Ruchomości zł 297 486'96; Straty z lat ubiegłych zł 173 063'94; **Razem zł 1 125 549'99.**

MA. — Kapitały: Zakładowy zł 750 000'00; Zapasowy zł 63 110'88; Rezerwowy zł 262'19; Amortyzacyjny zł 290 238'56; Zysk w 1938 r. zł 21 938'36; **Razem zł 1 125 549'99.**

Zyski i straty

WINIEN. — Amortyzacja zł 21 128'15; Dłużnicy odpisy zł 7 450'39; Gospody odpisy zł 1 121'85; Koszty handlowe zł 14 428'45; Zysk w 1938 r. zł 21 938'36; **Razem zł 66 067'20.**

MA. — Dzierżawa zł 40 000'00; Dochód z posesji na Wali-cowie zł 16 690'00; Dochód z posesji na Czerniakowskiej zł 9 377'20; **Razem zł 66 067'20.** 449

Zarząd Spółki Akcyjnej Składy Towarowe „Warrant“
Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w lokalu Spółki przy ul. Piotrkowskiej 56 odbędzie się zgodnie z §§ 21 i 28 statutu w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zażalenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.;
- 3) Podział zysku;
- 4) Uchwała o udzielenie pokwitowania władzom Spółki z ich czynności;
- 5) Wybór członków w zamian ustępujących oraz ustalenie przypadających wynagrodzeń;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie ich wynagrodzenia;
- 7) Ustalenie budżetu na 1939 r.;
- 8) Wolne wnioski.

O ile przybyli na Zgromadzenie Akcjonariusze lub ich pełnomocnicy nie będą reprezentowali tej ilości akcji, jaka jest niezbędna, aby Zgromadzenie było prawomocne, to nie później niż w przeciągu 4 dni Zarząd ogłosi o zwolnieniu i terminie powtórnego Walnego Zgromadzenia, które odbędzie się nie wcześniej, jak po upływie trzech tygodni na zasadach wyłuszczonej w § 23 statutu, będzie ono prawomocne, a uchwały będą ważne bez względu na to, jaką ilość akcji będą reprezentowali przybyli na Zgromadzenie akcjonariusze.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje — w myśl § 26 statutu nie później, jak na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
500-13-15

Fabryka Mydeł i Perfum „Warszawskie Laboratorium Chemiczne“
SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans w dn. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Plac zł 348 720'00; Budowle zł 301 471'00; Maszyny i urządzenia techniczne zł 86 765'00; Urządzenia sklepów zł 113 104'25; Ruchomości biurowe zł 6 696'99; Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 22 497'81; Papiery procentowe zł 53 925'00; Weksle w portfelu i w inkasie zł 29 599'84; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 15 000'00; Materiały: Surowce i półfabrykaty zł 320 430'99; Wyroby gotowe zł 99 763'90; Dłużnicy: Odbiorcy zł 247 308'73; Różni zł 7 912'20; Wydatki okresu przyszłego zł 4 067'20; **Razem zł 1 657 262'91.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle żyrowane w obiegu zł 63 195'84.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 000 000'00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 168 415'79, odpisano w roku sprawozdawczym na pokrycie straty 1937 r. zł 168 415'79; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 709 523'07, odpisano w roku sprawozdawczym w związku z przeszacowaniem majątku Spółki zł 709 523'07, dopisano w roku sprawozdawczym zł 19 883'17; Zobowiązania: Banki zł 15 644'22; Dług hipoteczny zł 146 406'00; Dostawcy zł 202 875'20; Różni zł 196 810'28; Rezerwa na podatki i świadczenia socjalne zł 20 277'94; Zysk roku sprawozdawczego zł 55 366'10; **Razem zł 1 657 262'91.**

Sumy pozabilansowe. — Zobowiązania z tytułu weksli żyrowanych w obiegu zł 63 195'84.

Zobowiązania względem wierzycieli zagranicznych zł 119 590'90.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 183 376'10; Koszty fabrykacji zł 635 825'65; Koszty sprzedaży zł 223 002'78; Koszty kredytów zł 22 963'72; Podatki i świadczenia socjalne zł 69 660'34; Należności nieściągalne zł 11 054'15; Odpisy amortyzacyjne zł 19 883'17; Zysk 1938 r. zł 55 366'10; **Razem zł 1 221 132'01.**

MA. — Zysk na sprzedaży zł 1 207 999'04; Zysk z nieruchomości zł 9 135'46; Zysk na różnicy kursu zł 3 997'51; **Razem zł 1 221 132'01.**
467

Zarząd Spółki Akcyjnej Warszawskie Fabryki Śrub i Drutu
J. Wolanowski w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Warszawie ul. Gliniana Nr 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1937/38;
- 2) Powzięcie uchwały w związku z przepisem art. 430 K.H.;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski. 503

Warszawska Fabryka Biszkoptów Stanisław Fuchs, Spółka Akc.

w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Budynki zł 995 424'00; Ruchomości zł 1'00; Gotówka w kasie zł 241 778; Gotówka w banku zł 20 059'00; Gotówka w P. K. O. zł 23'55; Papiery procentowe zł 14 327'44; Dłużnicy różni zł 6 643'41; Kaucje zł 1'01; Sumy przechodnie zł 566'00; **Razem zł 1 039 463'19.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 810 000'00; Kapitał zapasowy zł 98 507'68; Kapitał amortyzacyjny zł 99 704'80; Zobowiązania: a) zaległe należności zł 4 484'60, b) różni wierzyciele zł 510'22, c) niewypłacona dywidenda zł 168'75, d) Ubezpieczalnia Społeczna zł 61'82, razem zł 5 225'39; Pozostałość zysku zł 1 704'93 oraz zysk za 1938 r. zł 24 320'39, razem zysk zł 26 025'32; **Razem zł 1 039 463'19.**

Rachunek strat i zysków

Koszty ogólne zł 42 416'32; Zysk za 1938 r. zł 24 320'39; Pozostałość z 1937 r. zł 1 704'93; **Razem zł 68 441'64.**

Dochód brutto z nieruchomości zł 64 819'03; Procenty uzyskane zł 1 917'68; Pozostałość zysku z 1937 r. zł 1 704'93; **Razem zł 68 441'64.**

Zarząd: Prezes Andrzej Rotwand, Stefan Brun, Stanisław Fuchs, Aleksander Kozłowski, Karol Olszowski. Komisja Rewizyjna: Melania Dobiecka, Jerzy Fuchs, Marcin Mikucki, Adolf Ramisch, Ad. Sturm. 472

Zarząd Spółki Akcyjnej Bracia Kobylańscy

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w Warszawie przy ul. Wspólnej Nr 56 w lokalu Sp. Akc. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i r-k strat i zysków za 1938 r.;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Pokwitowanie władz Spółki;
- 6) Upoważnienie Zarządu do kupowania i sprzedawania nieruchomości oraz do zaciągania zobowiązań hipotecznych;
- 7) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.;
- 8) Podział zysków;
- 9) Wybór Komisji Rewizyjnej i określenie wynagrodzenia;
- 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłoszą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.
515-13-14

Wysyłajcie listy
pocztą lotniczą

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“, Spółki Akcyjnej w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Krakowie, przy ul. Masarskiej 6

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“, Spółki Akcyjnej w Krakowie z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie roczne Zarządu za 1938 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenie sprawozdania rocznego Zarządu, zamknięcia rachunkowego i bilansu oraz udzielenia absolutorium Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej i jednego zastępcy na 1939 r.;
- 7) Wybór pełnomocników do zawierania umów między Spółką a członkami Zarządu;
- 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Celem korzystania z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu należy złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedm dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydawane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 12 kwietnia 1939 r. Sprawy te będą ewentualnie umieszczone w następnym ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

W Krakowie, dn. 25 marca 1939 r.

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“
Spółki Akcyjnej w Krakowie 459-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Przemysłowo-Budowlanej Spółki Akc. w Bielsku

zawiadamia, że we wtorek dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 15 w sali posiedzeń wspomnianej Spółki w Bielsku przy ul. Mickiewicza L. 21 odbędzie się

18 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1938 oraz udzielenie władzom Spółki jednoosobnego absolutorium;
- 2) Powzięcie uchwały odnośnie do wyniku bilansu;
- 3) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 15 kwietnia 1939 r. w kasie Spółki w Bielsku lub w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku z odbiorem karty legitymacyjnej. 433-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Wydawniczo-Drukarskiej „Rom“

w Wilnie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 25 kwietnia 1939 r. o godz. 6-ej po poł. w lokalu Zarządu w Wilnie przy ul. Cerkiewnej Nr 2 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938;
- 3) Budżet na rok 1939;
- 4) Wybór członków Zarządu;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski. 437-13-14

Przemysł Mydlarski i Perfumeryjny Fryderyk Puls

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 1 187 379'52; Budynki zł 908 228'22; Urządzenia techniczne zł 144 629'39; Ruchości zł 139 024'34; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 24 200'30; Banki — rachunki bieżące zł 189 036'87; Własne papiery procentowe zł 21 127'50; Weksle w portfelu zł 28 354'29; Weksle w inkasie zł 37 745'14; Materiały: Surowce zł 350 396'11; Pomocnicze zł 94 591'23; Towary gotowe zł 106 565'16; Towary — półfabrykaty zł 118 484'75; Dłużnicy: Odbiorcy zł 639 864'77; Dostawcy zł 2 597'50; Różni — kaucje — zaliczki — prywatni zł 5 151'20; **Razem zł 3 997 376'29.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 160 000'00; Kapitał zapasowy: saldo z 1937 r. zł 694 579'37, dopisano w 1938 r. z zysków 1937 r. zł 33 998'02 = zł 728 577'39; Kapitał amortyzacyjny: saldo z 1937 r. zł 511 097'67, dopisano w 1938 r. zł 40 680'09, razem zł 551 777'76; Zobowiązania: Wierzyciele: Odbiorcy zł 29 826'95; Dostawcy zagraniczni zł 149 600'64; Dostawcy krajowi zł 4 908'99; Pomoc zimowa od pracowników zł 663'50 = zł 185 000'08; Dywidenda niepodniesiona zł 18 049'00; Razem zł 203 049'08; Zysk: pozostałość z zysku z 1937 r. zł 645'00, zysk za rok operacyjny 1938 zł 353 327'06, razem zł 353 972'06; **Razem zł 3 997 376'29.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty Zarządu zł 60 000'00; Różni za depozyty zł 18 574'81; Żyra na wekslach w obiegu zł 57 756'45; **Razem zł 136 331'26.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 2 683 596'33; Koszty administracji ogólnej zł 421 135'74; Koszty sprzedaży zł 382 473'49; Koszty kredytów zł 8 318'60; Podatki i świadczenia socjalne zł 178 405'48; Odpisy amortyzacyjne zł 40 680'09; Reklama i ogłoszenia zł 198 815'77; Na ofiary filantropijne zł 11 038'88; Zysk zł 353 327'06; **Razem zł 4 277 791'44.**

MA. — Uzyskano z rachunku towarów zł 4 251 125'75; Czynsz z nieruchomości zł 18 094'61; Z odpisanych strat na rachunku odbiorców i z tytułu regulacji depozytu w Banku Przemysłowym w Warszawie zł 4 264'75; Z procentów bankowych i kuponów zł 3 394'83; Na różnicy kursów własnych papierów procentowych zł 311'50; Na sprzedaży starych zamortyzowanych maszyn zł 600'00; **Razem zł 4 277 791'44.**

Dywidendę z kupon 1938 r. w wysokości zł 7 wypłaca Sp. Akc. Fryderyk Puls, w Warszawie przy ul. Wierzbowej Nr 11 od dn. 24 marca b. r. 442

Fabryka Pasów i Tkanin Technicznych „Zarzew“

Spółka Akcyjna, Łódź, ul. Napiórkowskiego Nr 92

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: 1) Grunty zł 62 790'00; 2) Nieruchomości zł 222 069'47; 3) Ruchości zł 4 668'20; 4) Maszyny zł 85 283'51; Majątek płynny: 5) Kasa zł 1 600'95; 6) Banki zł 20 135'91; 7) Weksle zł 1 184'99; 8) Udziały w Banku Przemysłowców Łódzkich zł 7 000'00; 9) Dłużnicy zł 55 416'92; 10) Towary zł 35 350'60; 11) Surowce zł 31 229'96; 12) Koszty organizacyjne zł 10 900'61; 13) Sumy przechodnie zł 370'00; **Razem zł 538 001'12.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 300 000'00; 2) Kapitał zapasowy zł 15 000'00; 3) Kapitał amortyzacyjny zł 20 364'83; 4) Banki zł 46 015'90; 5) Wierzyciele zł 51 144'92; 6) Akcepty zł 28 000'00; 7) Długi hipoteczne zł 70 000'00; 8) Sumy przechodnie zł 7 475'47; **Razem zł 538 001'12.**

Rachunek strat i zysków za 1938 r.

1) Pensje zł 46 900'00; 2) Robocizna zł 44 134'96; 3) Fabrykacja i remonty zł 35 265'58; 4) Koszty handlowe zł 21 951'91; 5) Prowizja zł 17 075'86; 6) Procenty zł 15 130'20; 7) Świadczenia socjalne zł 4 498'63; 8) Podatki zł 12 959'63; 9) Zapomogi zł 2 600'00; 10) Koszty organizacyjne zł 2 725'15; 11) Surowce zł 288 547'49; 12) Amortyzacja zł 20 364'83; 13) Czysty zysk za 1938 r. zł 20 566'24; **Razem zł 532 720'48.**

1) Wartość wyprodukowanych towarów za 1938 r. zł 529 120'48; 2) Wpływ komornego od lokali mieszkaniowych zł 3 600'00; **Razem zł 532 720'48.** 425

Poznańska Kolej Elektryczna, Spółka Akcyjna

w Poznaniu

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Tory z 4 158 872'56; Kable z 226 150 76; Sieć napowietrzna z 633 355 28; Wagony z 4 976 424 08; Warsztaty z 608 759 78; Instrumenty, narzędzia i inwentarz z 152 669 25; Inwentarz domów mieszkalnych z 42 879 56; Autobusy z 617 008 31; Trolleybusy z 323 664 85; Nieruchomości: 1) grunty z 882 019 77, 2) budynki: a) fabryczne z 984 184 89, b) gospodarcze z 626 008 14, c) mieszkalne z 4 146 376 96 = z 6 638 589 76; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie z 30 060 41; Gotówka w bankach z 135 549 80; Papiery procentowe: a) do dyspozycji Spółki z 208 169 39, b) ztożone jako kaucje z 14 416 22 = z 222 585 61; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach z 2 702 500 00; Materiały: a) potrzebne do konserwacji i remontu z 686 254 26, b) mundurowe z 19 403 23 = z 705 657 49; Dłużnicy: a) odbiorcy z 24 794 95, b) różni z 100 509 59, c) wątpliwe należności w postępowaniu rewidacyjnym z 5 423 49 = z 130 728 03; Kymesy z 3 250 00; Antycypacje debetowe z 26 580 94; **Ogółem z 22 335 286 47.**

Udzielone gwarancje wekslowe na kredyty z 1 380 880 96; Udzielone gwarancje wekslowe na dostawy towarowe z 3 509 772 73; Udzielone gwarancje wekslowe na zabezpieczenie zaliczek na dostawy towarowe z 468 860 89; Udzielone gwarancje wekslowe na zabezpieczenie warunków umów na dostawy towarowe z 537 146 54; Udzielone gwarancje na zabezpieczenie kredytu Gminie Miasta Poznania z 453 253 52; **Ogółem z 28 685 201 11.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny z 4 320 000 00; Fundusz amortyzacyjny kapitału akcyjnego z 1 518 962 00; Fundusz zapasowy z 549 891 78; Fundusz specjalnej rezerwy z 723 752 68; Rezerwa podatkowa z 280 000 00; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego z 10 904 375 06, b) mniejszenie przez odpis wycofanych urzędzeń z 457 227 55 = z 10 447 147 51, c) dopisano w roku sprawozdawczym z 840 755 54 = z 11 287 903 05; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) kredyty bankowe hipoteczne, krótkoterminowe z 800 000 00, b) kredyty bankowe hipoteczne, długoterminowe z 2 350 859 48, c) podatki z 49 950 81, d) świadczenia socjalne z 26 221 38, e) opłaty na rzecz gminy m. Poznania z 80 262 53, f) przedsiębiorcy za prace budowlane z 10 956 14, g) dostawcy z 27 616 33, h) różni z 3 996 05 = z 3 349 862 72; Sumy przechodnie: a) aserwaty z 2 564 32, b) dywidenda niewypłacona z 2 694 00, c) robocizna do wypłacenia w 1939 r. z 7 239 19, d) antycypacje kredytowe z 1 293 04 = z 13 790 55; Zysk z lat ubiegłych z 14 793 02; Zysk za 1938 r. z 276 330 67 = z 291 123 69; **Ogółem z 22 335 286 47.**

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na kredyty z 1 380 880 96; Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na dostawy towarowe z 3 509 772 73; Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na zabezpieczenie zaliczek na dostawy towarowe z 468 860 89; Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na zabezpieczenie warunków umów na dostawy towarowe z 537 146 54; Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji na zabezpieczenie kredytu Gminie Miasta Poznania z 453 253 52; **Ogółem z 28 685 201 11.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Koszty eksploatacyjne tramwajowe: a) administracji ogólnej z 257 219 12, b) inne z 2 503 654 94 = z 2 760 874 06; Koszty eksploatacyjne autobusowe: a) administracji ogólnej z 11 882 38, b) inne z 181 466 24 = z 193 348 62; Koszty eksploatacyjne trolleybusowe: a) administracji ogólnej z 5 240 29, b) inne z 83 673 17 = z 88 913 46; Odsetki i koszty kredytów z 170 881 37; Opłata dla miasta z 233 758 07; Podatki państwowe i komunalne z 477 572 63; Utrzymanie budynków mieszkalnych i gruntów z 48 452 44; Zapomogi emerytalne, ochronki itp. z 103 430 18; Odpis na materiałach i inwentarzu z 42 103 47; Odpis na dłużnikach z 16 027 27; Odszkodowanie z wypadku z zderzenia tramwajowego 1907 r. z 46 500 00; Odpisy amortyzacyjne z 840 755 54; Zysk z 276 330 67; **Ogółem z 5 298 947 78.**

MA. — Przewóz osobowy tramwajowy z 4 378 553 65; Przewóz osobowy autobusowy z 205 007 95; Przewóz osobowy trolleybusowy z 90 599 40; Reklama z 24 540 92; Dzierżawa z 146 263 22; Odsetki z 303 750 66; Aserwaty z 754 28; Zysk

na nieruchomościach z 86 449 52; Różne z 62 028 18; **Ogółem z 5 298 947 78.**

Poznań, w marcu 1939 r.

Zarząd: (—) Maćkowiak, (—) Marchwicki. Rada Nadzorcza: (—) Ruge.

Potwierdzamy zgodność powyższego bilansu oraz rachunku strat i zysków p. 31 grudnia 1938 r. z inwenturami i księgowością Poznańskiej Kolei Elektrycznej Sp. Akc. w Poznaniu. Poznań, dn. 20 marca 1939 r.

„Powiernik” Spółka Rewizyjno-Powiernicza Thiel i Marciński (—) A. Thiel, dyplomowany i przysięgły rewizor ksiąg. Potwierdzamy zgodność bilansu, rachunku strat i zysków z zbadanymi i przedłożonymi zestawieniami i księzkami.

Poznań, dn. 23 marca 1939 r.

Komisja Rewizyjna: (—) Ratajski, (—) Zaleski, (—) Skotarek. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte w dn. 28 marca 1939 r., zatwierdziło wyżej podany bilans oraz rachunek strat i zysków i uchwaliło podzielić zysk, wykazany za 1938 r. w kwocie z 276 330 67 łącznie z pozostałością zysku z 1937 r. w sumie z 14 793 02, czyli ogółem z 291 123 69, w sposób następujący: 1) 8% od z 276 330 67 do funduszu zapasowego = z 22 106 45, 2) 5% dywidendy z 216 000 00, 3) na cele społeczne do dyspozycji Prezesa Rady Nadzorczej z 20 000 00, 4) na cele opl. z 10 000 00, 5) wynagrodzenie Rady Nadzorczej z 13 500 00, 6) pozostałość z 9 517 24 na Fundusz Obro-ny Narodowej. 512

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Parcelacja Grochowska”

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 20 kwietnia 1939 r., o godz. 12 w siedzibie Spółki przy ul. Wiejskiej Nr 3 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r., jak również sprawozdania Zarządu; 3) Pokwitowanie władz Spółki z dokonanych czynności w 1938 r.; 4) Określenie wynagrodzenia członków Rady; 5) Wybory Zarządu i określenie czasu trwania mandatu Zarządu; 6) Upoważnienie Zarządu do dokonania zamiany gruntu celem scalenia działek.

469-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 18, w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Grochowskiej Nr 306/308 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r. wraz z powzięciem uchwały o podziale zysków i pokwitowanie Zarządu z działalności; 3) Wybory 3 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej, oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki. 494

I OGŁOSZENIE

Zarząd Karolewskiej Manufaktury Karol Kroening i S-ka

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia b. r. o godz. 12 w lokalu Zarządu przy ul. 6 Sierpnia Nr 5 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 3) Podział zysku; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni 7 dni przed terminem złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki. 484-13-15

Zarząd Zakładów Mechanicznych Bormann, Szwede i S-ka

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w południe odbędzie się w Warszawie przy ul. Srebrnej Nr 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Przedstawienie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1937/38 oraz rachunku strat i zysków; 3) Wniosek Komisji Rewizyjnej; 4) Obniżenie kapitału akcyjnego o sumę zł 525 000 przez umorzenie akcji; 5) Zmiana § 4 statutu Spółki, dotyczącego kapitału akcyjnego; dotychczasowy § 4 statutu brzmiał: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 575 000, podzielonych na 15 750 akcji, po zł 100 każda”; nowe brzmienie paragrafu tego będzie następujące: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 050 000, podzielonych na 10 500 akcji po zł 100 każda”; 6) Uchwalenie budżetu na rok operacyjny 1938/39; 7) Wybór członków Zarządu na miejscach ustępujących; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów w instytucjach finansowych; 10) Upoważnienie Zarządu do wydzierżawiania i sprzedaży nieruchomości tudzież majątku ruchomego Spółki; 11) Wnioski akcjonariuszów, które zostaną zgłoszone w myśl art. 394 K. H.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 19 kwietnia 1939 r. przedstawić Zarządowi akcje lub kwity depozytowe państwowych lub prywatnych instytucji kredytowych, istniejących na zasadzie ustaw przez Rząd zatwierdzonych, z wyszczególnieniem numerów akcji. 491

Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin

Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 83 704'58; Budynki mieszkalne zł 210 032'47; Urządzenia techniczne: Maszyny, narzędzia i urz. fabryczne zł 54 330'26; Ruchomości zł 52 699'69; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 945'99; Papiery procentowe zł 880'50; Weksle w portfelu zł 18 517'16; Udziały w banku zł 1 500'00; Dłużnicy zł 232 257'67; Sumy przechodnie zł 35 564'31; R-k zysków i strat: a) strata z lat ubiegłych zł 46 189'96, b) zysk za rok operacyjny 1938 zł 8 156'50, pozostałość zł 38 033'46; Suma bilansowa razem zł 728 466'09.

Sumy pozabilansowe. — Kaucja hipoteczna zł 132 281'25; Z tytułu żyr na wekslach zł 65 107'88 i akceptach zł 29 587'50; Ogólna suma zł 955 442'72.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 500 000'00; Fundusz amortyzacyjny: saldo z ub. roku zł 43 437'04, przeniesiono w r. sprawozd. na rach. maszyn zł 3 300'00, dopisano w 1938 r. zł 7 451'82, razem zł 47 588'86; Zobowiązania: Akcepty zł 9 487'50; Kredyty hipoteczne zł 91 847'57; Zarezerwowane podatki zł 9 437'83; Dostawcy zł 44 043'42; Sumy przechodnie zł 758'40; Specj. rach. przejśc. różnic kursowych zł 25 302'51; Suma bilansowa razem zł 728 466'09.

Sumy pozabilansowe. — Kaucja hipoteczna zł 132 281'25; Z tytułu żyr na wekslach zł 65 107'88 i akceptach zł 29 587'50; Ogólna suma zł 955 442'72.

Rachunek zysków i strat za 1938 r.

WINIEN. — Wydatki na utrzymanie nieruchomości zł 100'00; Podatki od nieruchomości zł 13 891'10; Odsetki od dysk. weksli zł 904'79; Odsetki od dług. hipoteczn. zł 4 152'16; Bonifikaty i storna udzielone lokatorom zł 662'27; Opł. Fund. Pracy zł 341'20; Straty na sprzedanych maszynach zł 26 520'00; Wydatki na utrzymanie nieruchomości zł 11 064'86; Pensje członkom Zarządu i personelu zł 6 396'65; Ubezpiecz. i świadc. socj. i ogniowe zł 853'12; Koszty handlowe zł 4 626'81; Różne podatki zł 2 218'42; Fundusz amortyzacyjny zł 7 451'82; Zysk za 1938 r. zł 8 156'50; Razem zł 87 339'70.

MA. — Umorzone i zbonifikowane podatki od nieruchomości zł 11 394'75; Wpływy z nieruchomości zł 70 944'95; Tenuta dzierżawna zł 5 000'00; Razem zł 87 339'70.

496

BANK

M I E S I Ę C Z N I K
POŚWIĘCONY BANKOWOŚCI I
ZAGADNIENIOM FINANSOWYM

ADRES REDAKCJI
i ADMINISTRACJI
W A R S Z A W A
NOWY ŚWIAT 7
KONTO P.K.O. 27

ZAWIERA :

artykuły, sprawozdania, kronikę, przegląd bibliografii i prasy z zakresu pieniądza i kredytu, organizacji i techniki bankowej

PODAJE :

systematyczny przegląd i oświetlenie wszystkich wydarzeń i zagadnień, mających związek z bankowością i rynkiem pieniężno-kapitałowym w Polsce i z a g r a n i c ą

PRENUMERATA:

ROCZNA WYNOŚI zł 18, PÓŁROCZ. zł 9
NUMER POJEDYŃCZY zł 1'50
DLA PRACOWNIKÓW BANKOWYCH
PRENUMERATA ROCZNA zł 12
PÓŁROCZNA zł 6

P O L S K I E U S T A W O D A W S T W O D E W I Z O W E

ZBIÓR USTAW ZASADNICZYCH, ROZPORZĄDZEŃ WYKONAWCZYCH, ZARZĄDZEŃ, INSTRUKCYJ, OKÓLNIKÓW I UCHWAŁ, ZWIĄZANYCH Z REGULACJĄ DEWIZOWĄ

OPATRZONY ZASADNICZYM KOMENTARZEM ORAZ PRAKTYCZNYMI WYJAŚNIENIAMI I WSKAZÓWKAMI TECHNICZNYMI

ZESTAWILI I OPRACOWALI:

Dr Adam Mantel, Bronisław Matecki
i Tadeusz Bielebradek

ZBIÓR JEST PERIODYCZNIE UZUPEŁNIANY

Cena Zbioru — zł 18. Prenumerata Uzupełnień — zł 6 półrocznie

600 STRON DRUKU SKOROWIDZ

SKŁAD GŁÓWNY:

BANK SPÓŁDZIELCZY SKARBOWCÓW, Sp. z o. o.

Warszawa, Leszno 5

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stale uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena taryfy zł 40.-

Cena „Uzupełnień” zł 7.-

■■■■■■■■■■ kwartalnie ■■■■■■■■■■

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

PRACA ZBIOROWA

CHAŁUP NICTWO

MATERIAŁY
UWAGI
WNIOSKI

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA”
WARSZAWA

288 STRON DRUKU

CENA ZŁ 8.-

P O L M I N

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH

CENTRALA WE LWOWIE, AKADEMICKA 7

D O S T A R C Z A:

BENZYNY: LOTNICZE wysokooktanowe i etylizowane do szybkoobrotowych motorów spalinowych o wysokiej kompresji zwłaszcza dla silników lotniczych, **MOTOROWE** i **MIESZANKI** do napędu pojazdów mechanicznych

NAFTĘ rafinowaną do celów oświetleniowych. „Termoline” do prymusów, lamp żarowych, latarni morskich itp. **ETER** naftowy do fabrykacji olejków eterycznych

WYSOKOWARTOŚCIOWE OLEJE do łożysk wirówek młeczarskich, silników elektrycznych, maszyn przedziałniczych i rolniczych, kompresorów amoniakalnych, lokomobili, turbin wodnych; do silników Diesla, sprężarek, do turbin parowych, turbopomp itp., do cylindrów maszyn parowych i lokomobili o różnych temperaturach par, do transformatorów jako oleje izolacyjne, w garbarstwie jako oleje garbarskie, do samochodów i motocykli, oleje emulgujące w przemyśle włókienniczym oraz oleje bezbarwne, mające zastosowanie do celów kosmetycznych i farmaceutycznych

SMARY do łożysk kulkowych, do łańcuchów i zespołów kół zębatach, wyciągów kopalnianych, żurawi, wózków oraz w przemyśle lakierniczym i farbiarskim

PARAFINĘ bezwoną do powlekania serów, impregnacji higienicznych kubków i naczyń papierowych oraz do wyrobu środków kosmetycznych i leczniczych

ASFALTY: przemysłowe do różnych celów, do zalewania kabli, akumulatorów i baterii elektrycznych, izolacyjne w budownictwie do izolacji przed wilgocią fundamentów, murów, posadzek i stropów, do izolacji rur gazowych, wodociągowych i kablowych, papowe do fabrykacji papy dachowej, drogowe do budowy nawierzchni drogowych oraz masy asfaltowe do zalewania spoin w brukach, masy kablowe „A” i „B”, „Lim bif” preparat do budowy nawierzchni drogowych na zimno

KOPALNIE WŁASNE • GAZOCIĄGI
RAFINERIA W DROHOBYCZU
ODDZIAŁY HANDLOWE W CAŁEJ POLSCE
STACJA BUNKROWA W GDYNI
STACJE BENZYNOWE W CAŁEJ POLSCE

Qali. Chacow. Politycz.
Politech. Warsz.
Politech. 3